

Täysistunto

Tiistai 19.12.2017 klo 10.09—22.39

Täysistunto alkoi klo 10.09. Täysistunto päättyi klo 22.39.

Puhetta johtivat puhemies Maria Lohela (10.09—12.51, 17.59—19.59 ja 21.49—22.39), toinen varapuhemies Arto Satonen (12.51—14.01 ja 15.59—17.59) ja ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen (14.01—15.59 ja 19.59—21.49).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

2. Ilmoituksia

Puhemies Maria Lohela: Edustajille ilmoitetaan, että olen huomauttanut edustaja Teuvo Hakkarasta hänen toiminnastaan eduskunnassa.

Edustaja Hakkarainen on käyttäytynyt erittäin törkeästi edustajakollegaansa kohtaan eduskunnan kahvilassa torstaina 14.12.2017. Olen keskustellut asiasta edustaja Hakkaraisen kanssa ja olen ilmoittanut hänelle pitäväni hänen käyttäytymistään erittäin moitittavana. Perustuslain mukaan kansanedustajan tulee käyttäytyä vakaasti ja arvokkaasti. Tätä puhemiehenä edellytän myös edustaja Hakkaraiselta.

2.1. Sidonnaisuudet, muut

Eduskunnalle on annettu oikeusasiamiehen ja apulaisoikeusasiamiehen sidonnaisuusselvitys M 4/2017 vp.

3. Hallituksen esitys eduskunnalle alkoholilaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 100/2017 vp

Lakialoite LA 4, 6, 8, 12/2016 vp, 34, 42/2017 vp

Toimenpidealoite TPA 3/2015 vp

Valiokunnan mietintö StVM 24/2017 vp

Valiokunnan mietintö SuVM 1/2017 vp

Pöytäkirjan liite Lausumaehdotukset 18.12.2017 Liite 3A

Pöytäkirjan liite Epäluottamusehdotus 18.12.2017 Liite 3B

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

Toinen käsittely, ainoa käsittely

Puhemies Maria Lohela: Toiseen käsittelyyn ja ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotukset, joiden sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. Keskustelu asiasta päättyi 18.12.2017 pidetyssä täysistunnossa

Keskustelussa on Sari Tanus Anneli Kiljusen kannattamana ehdottanut, että lakiehdotukset hylätään.

Lisäksi on Anneli Kiljunen Mika Niikon kannattamana tehnyt vastalauseen 2 mukaiset 5 lausumaehdotusta ja Arja Juvonen Mika Niikon kannattamana vastalauseen 3 mukaiset 3 lausumaehdotusta.

Keskustelussa on Hannakaisa Heikkinen Pauli Kiurun kannattamana tehnyt lausumaehdotuksen, Sari Tanus Päivi Räsäsen kannattamana 5 lausumaehdotusta sekä Mika Niikko Leena Meren kannattamana lausumaehdotuksen, jotka on monisteena jaettu edustajille. [Pöytäkirjan liite 3A]

Keskustelussa on myös Anneli Kiljunen Päivi Räsäsen kannattamana tehnyt ehdotuksen epäluottamuslauseen antamisesta valtioneuvostolle. Ehdotus on monistettuna jaettu edustajille. [Pöytäkirjan liite 3B]

Selonteko hyväksyttiin.

Puhemies Maria Lohela: Ensin on äänestettävä lakiehdotusten hyväksymisestä tai hylkäämisestä.

Hyväksyminen "jaa", hylkääminen "ei". Äänestyksen tulos: jaa 124, ei 65, tyhjiä 2; poissa 8 (äänestys 1).

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyt, hallituksen esitykseen HE 100/2017 vp sisältyvät 1.—24. lakiehdotuksen. Eduskunta pysyi ensimmäisessä käsittelyssä tekemässään päätöksessä lakialoitteisiin LA 4, 6, 8, 12/2016 vp sekä 34 ja 42/2017 vp sisältyvien lakiehdotusten hylkäämisestä. Lakiehdotusten toinen käsittely päättyi. Eduskunta yhtyi valiokunnan ehdotukseen toimenpidealoitteen hylkäämisestä.

Puhemies Maria Lohela: Seuraavaksi on päätettävä keskustelussa tehdyistä lausumaehdotuksista.

Anneli Kiljusen 2. ehdotus, Sari Tanuksen 2. ehdotus, Arja Juvosen 3. ehdotus ja Hannakaisa Heikkisen ehdotus koskevat samaa asiaa.

Ensin äänestetään Sari Tanuksen 2. ehdotuksesta Anneli Kiljusen 2. ehdotusta vastaan. Sen jälkeen äänestetään voittaneesta ehdotuksesta Arja Juvosen 3. ehdotusta vastaan, sitten voittaneesta Hannakaisa Heikkisen ehdotusta vastaan ja lopuksi voittaneesta ehdotuksesta mietintöä vastaan.

Äänestysjärjestys hyväksyttiin.

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

1) Anneli Kiljusen 2. ehdotus "jaa", Sari Tanuksen 2. ehdotus "ei". Äänestyksen tulos: jaa 182, ei 11, tyhjiä 2; poissa 4 (äänestys 2). Eduskunta hyväksyi tässä äänestyksessä Anneli Kiljusen 2. ehdotuksen.

2) Arja Juvosen 3. ehdotus "jaa", Anneli Kiljusen 2. ehdotus "ei". Äänestyksen tulos: jaa 119, ei 76; poissa 4 (äänestys 3). Eduskunta hyväksyi tässä äänestyksessä Arja Juvosen 3. ehdotuksen.

3) Hannakaisa Heikkisen ehdotus "jaa", Arja Juvosen 3. ehdotus "ei". Äänestyksen tulos: jaa 107, ei 85, tyhjiä 2; poissa 5 (äänestys 4). Eduskunta hyväksyi tässä äänestyksessä Hannakaisa Heikkisen ehdotuksen.

4) Mietintö "jaa", Hannakaisa Heikkisen ehdotus "ei". Äänestyksen tulos: jaa 5, ei 187; poissa 7 (äänestys 5).

Eduskunta hyväksyi Hannakaisa Heikkisen lausumaehdotuksen.

Harry Harkimo kok: Puhemies! Tarkoitus oli äänestää "ei".

Veera Ruoho kok: Puhemies! Oli tarkoitus äänestää "ei".

Aila Paloniemi kesk: Puhemies! Oli tarkoitus äänestää äsken "ei".

Olli-Poika Parviainen vihr: Rouva puhemies! Tarkoitus oli äänestää "ei".

Jari Myllykoski vas: Puhemies! Tarkoitus oli äänestää "ei", mutta nappi ei toiminut, taikka miehen sormi.

Puhemies Maria Lohela: Merkitään nämä.

Puhemies Maria Lohela: Anneli Kiljusen 1. ehdotus ja Sari Tanuksen 1. ehdotus koskevat samaa asiaa. Ensin äänestetään Sari Tanuksen 1. ehdotuksesta Anneli Kiljusen 1. ehdotusta vastaan. Sen jälkeen äänestetään voittaneesta ehdotuksesta mietintöä vastaan.

Äänestysjärjestys hyväksyttiin.

1) Anneli Kiljusen 1. ehdotus "jaa", Sari Tanuksen 1. ehdotus "ei". Äänestyksen tulos: jaa 188, ei 6, tyhjiä 1; poissa 4 (äänestys 6). Eduskunta hyväksyi tässä äänestyksessä Anneli Kiljusen 1. ehdotuksen.

2) Mietintö "jaa", Anneli Kiljusen 1. ehdotus "ei". Äänestyksen tulos: jaa 118, ei 77; poissa 4 (äänestys 7). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Anneli Kiljusen 3. ehdotus "ei". Äänestyksen tulos: jaa 127, ei 68; poissa 4 (äänestys 8). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

Mietintö "jaa", Anneli Kiljusen 4. ehdotus "ei". Äänestyksen tulos: jaa 123, ei 70, tyhjiä 1; poissa 5 (äänestys 9). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Anneli Kiljusen 5. ehdotus "ei". Äänestyksen tulos: jaa 122, ei 72; poissa 5 (äänestys 10). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Arja Juvosen 1. ehdotus "ei". Äänestyksen tulos: jaa 106, ei 89; poissa 4 (äänestys 11). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Arja Juvosen 2. ehdotus "ei". Äänestyksen tulos: jaa 102, ei 91; poissa 6 (äänestys 12). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Sari Tanuksen 3. ehdotus "ei". Äänestyksen tulos: jaa 131, ei 63; poissa 5 (äänestys 13). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Sari Tanuksen 4. ehdotus "ei". Äänestyksen tulos: jaa 172, ei 21, tyhjiä 1; poissa 5 (äänestys 14). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Sari Tanuksen 5. ehdotus "ei". Äänestyksen tulos: jaa 118, ei 77; poissa 4 (äänestys 15). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Mika Niikon ehdotus "ei". Äänestyksen tulos: jaa 118, ei 71; poissa 10 (äänestys 16). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Eduskunta hyväksyi mietintöön sisältyvän lausumaehdotuksen.

Puhemies Maria Lohela: Lopuksi on päätettävä epäluottamuslause-ehdotuksesta.

Luottamuslause valtioneuvostolle "jaa", Anneli Kiljusen ehdotus "ei". Äänestyksen tulos: jaa 106, ei 80, tyhjiä 7; poissa 6 (äänestys 17).

Eduskunta päätti, että valtioneuvosto nauttii eduskunnan luottamusta.

Veronica Rehn-Kivi r: Puhemies! Äänestyksessä 5 piti äänestää "ei".

Puhemies Maria Lohela: Merkitään.

Asian käsittely päättyi.

4. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi alkoholi- ja alkoholijuomaverosta annetun lain liitteen muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 169/2017 vp

Lakialoite LA 12/2015 vp, 102/2016 vp, 77/2017 vp

Valiokunnan mietintö VaVM 21/2017 vp

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

Toinen käsittely

Puhemies Maria Lohela: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotus, jonka sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. Keskustelu asiasta päättyi 18.12.2017 pidetyssä täysistunnossa.

Keskustelussa on Aino-Kaisa Pekonen Matti Semin kannattamana tehnyt vastalauseen 1 mukaisen lausumaehdotuksen.

Selonteko hyväksyttiin.

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyn, hallituksen esitykseen HE 169/2017 vp sisältyvän lakiehdotuksen. Eduskunta pysyi ensimmäisessä käsittelyssä tekemässään päätöksessä lakialoitteisiin LA 12/2015 vp, 102/2016 vp, 77/2017 vp sisältyvien lakiehdotusten hylkäämisestä. Lakiehdotuksen toinen käsittely päättyi.

Puhemies Maria Lohela: Lopuksi on päätettävä lausumaehdotuksesta.

Mietintö "jaa", Aino-Kaisa Pekosen ehdotus "ei". Äänestyksen tulos: jaa 171, ei 19, tyhjiä 1; poissa 8 (äänestys 18). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Asian käsittely päättyi

5. Hallituksen esitys eduskunnalle veronkannon, verotuksen toimittamisen ja eräiden seuraamusmaksujen uudistamista koskevaksi lainsäädännöksi

Hallituksen esitys HE 97/2017 vp

Valiokunnan mietintö VaVM 26/2017 vp

Toinen käsittely

Puhemies Maria Lohela: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotukset, joiden sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. Keskustelu asiasta päättyi 18.12.2017 pidetyssä täysistunnossa.

Keskustelussa on Timo Harakka Mika Niikon kannattamana tehnyt vastalauseen mukaiset seitsemän lausumaehdotusta.

Selonteko hyväksyttiin.

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyt, hallituksen esitykseen HE 97/2017 vp sisältyvät 1.-42. lakiehdotuksen. Lakiehdotusten toinen käsittely päättyi.

Puhemies Maria Lohela: Lopuksi on päätettävä lausumaehdotuksista.

Mietintö "jaa", Timo Harakan ehdotus 1 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 108, ei 87; poissa 4 (äänestys 19). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

Mietintö "jaa", Timo Harakan ehdotus 2 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 107, ei 87; poissa 5 (äänestys 20). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Timo Harakan ehdotus 3 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 117, ei 78; poissa 4 (äänestys 21). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Timo Harakan ehdotus 4 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 117, ei 78; poissa 4 (äänestys 22). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Timo Harakan ehdotus 5 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 107, ei 87; poissa 5 (äänestys 23). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Timo Harakan ehdotus 6 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 108, ei 86; poissa 5 (äänestys 24). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Timo Harakan ehdotus 7 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 108, ei 87; poissa 4 (äänestys 25). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Asian käsittely päättyi.

6. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi työttömyysturvalain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 124/2017 vp

Valiokunnan mietintö StVM 22/2017 vp

Pöytäkirjan liite Lausumaehdotus 18.12.2017 Liite 6A

Toinen käsittely

Puhemies Maria Lohela: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotukset, joiden sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. Keskustelu asiasta päättyi 18.12.2017 pidetyssä täysistunnossa.

Keskustelussa on Anneli Kiljunen Sari Tanuksen kannattamana ehdottanut, että lakiehdotukset hylätään.

Lisäksi Arja Juvonen on Mika Niikon kannattamana tehnyt lausumaehdotuksen, joka on monistettuna jaettu edustajille. (Pöytäkirjan liite 6A)

Selonteko hyväksyttiin.

Puhemies Maria Lohela: Ensin on äänestettävä lakiehdotusten hyväksymisestä tai hylkäämisestä.

Hyväksyminen "jaa", hylkääminen "ei". Äänestyksen tulos: jaa 103, ei 90, tyhjiä 2; poissa 4 (äänestys 26).

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyt, hallituksen esitykseen HE 124/2017 vp sisältyvät 1.-4. lakiehdotuksen. Lakiehdotusten toinen käsittely päättyi.

Puhemies Maria Lohela: Lopuksi on päätettävä keskustelussa tehdystä lausumaehdotuksesta.

Mietintö "jaa", Arja Juvosen ehdotus "ei". Äänestyksen tulos: jaa 103, ei 89, tyhjiä 2; pois-
sa 5 (äänestys 27). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Eduskunta hyväksyi mietintöön sisältyvän lausumaehdotuksen. Asian käsittely päättyi.

7. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi kuntien ja kuntayhtymien eräiden oikeustoimien väliaikaisesta rajoittamisesta sosiaali- ja terveydenhuollossa annetun lain sekä eräiden kunta- ja palvelurakennemuutostuksesta annetussa laissa säädettyjen velvoitteiden soveltamisesta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 182/2017 vp

Valiokunnan mietintö StVM 23/2017 vp

Pöytäkirjan liite Lausumaehdotus 18.12.2017 Liite 7A

Toinen käsittely

Puhemies Maria Lohela: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotukset, joiden sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. Keskustelu asiasta päättyi 18.12.2017 pidetyssä täysistunnossa.

Keskustelussa on Sami Savio Mika Niikon kannattamana tehnyt lausumaehdotuksen, joka on monistettuna jaettu edustajille. (Pöytäkirjan liite 7A)

Selonteko hyväksyttiin.

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyt, hallituksen esitykseen HE 182/2017 vp sisältyvät 1.-2. lakiehdotuksen. Lakiehdotusten toinen käsittely päättyi.

Puhemies Maria Lohela: Lopuksi on päätettävä lausumaehdotuksesta.

Mietintö "jaa", Sami Savion ehdotus "ei". Äänestyksen tulos: jaa 100, ei 88, tyhjiä 1; pois-
sa 10 (äänestys 28). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Asian käsittely päättyi.

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

8. Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2018

Hallituksen esitys eduskunnalle vuoden 2018 talousarvioesityksen (HE 106/2017 vp) täydentämisestä

Hallituksen esitys HE 106/2017 vp
Hallituksen esitys HE 176/2017 vp
Talousarvioaloite TAA 1-535/2017 vp
Toimenpidealoite TPA 51/2017 vp
Valiokunnan mietintö VaVM 22/2017 vp

Ainoa käsittely

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 8. asia. Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 22/2017 vp.

Asian käsittely keskeytettiin 18.12.2017 pidetyssä täysistunnossa.

8.1. Pääluokka 28 Valtiovarainministeriön hallinnonala

Puhemies Maria Lohela: Yleiskeskustelu päättyi 18.12.2017 pidetyssä täysistunnossa. Nyt ryhdytään pääluokan 28 yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Tehtiin seuraavat pääluokkaa koskevat, hyväksytyn menettelytavan mukaisesti keskustansliaan kirjallisina jätetyt, edustajille monistettuina ja numeroituina jaetut ehdotukset:

1. Kari Uotila vas Li Anderssonin vas kannattamana 28.01: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus julkistaa keskeisten esitystensä taustaoletukset ja laskentaperusteet lähteineen kattavasti ja kansantajuisesti talousarvioesitysten ja julkisen talouden suunnitelmien yhteydessä." (Vastalause 3)
2. Kari Uotila vas Li Anderssonin vas kannattamana 28.01: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus sisällyttää jatkossa talousarvion valmisteluun ja arviointiin sekä ilmiöpohjaisen budjetoinnin kokeiluita että vähintään yhden bruttokansantuotetta täydentävän hyvinvointimittarin." (Vastalause 3)
3. Johanna Ojala-Niemelä sd Krista Kiurun sd kannattamana 28.10.01: Lisätään 1 700 000 euroa Verohallinnon toimintamenoihin harmaan talouden torjuntaan. (Vastalause 1, TAA 237)
4. Kari Uotila vas Li Anderssonin vas kannattamana 28.10.01: Lisätään 2 000 000 euroa Verohallinnon toimintamenoihin. (Vastalause 3)
5. Ozan Yanar vihr Emma Karin vihr kannattamana 28.10.01: Lisätään 2 000 000 euroa verottajalle harmaan talouden torjuntaan. (Vastalause 2)

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

6. Stefan Wallin r Anna-Maja Henrikssonin r kannattamana 28.10.01: Lisätään 5 000 000 euroa Verohallinnon toimintamenoihin harmaan talouden torjuntaan. (Vastalause 4)
7. Sari Essayah kd Päivi Räsänen kd kannattamana 28.10.01: Lisätään 10 000 000 euroa Verohallinnon toimintamenoihin harmaan talouden torjunnan tehostamiseksi. (Vastalause 5)
8. Kari Uotila vas Li Anderssonin vas kannattamana 28.10.02: Lisätään 2 000 000 euroa Tullin toimintamenoihin harmaan talouden torjunnan tehostamiseksi. (Vastalause 3)
9. Sari Essayah kd Päivi Räsänen kd kannattamana 28.10.02: Lisätään 3 000 000 euroa Tullin toimintamenoihin harmaan talouden torjunnan tehostamiseen. (Vastalause 5)
10. Johanna Ojala-Niemelä sd Krista Kiurun sd kannattamana 28.10.02: Lisätään 3 100 000 euroa Tullin toimintamenoihin harmaan talouden torjuntaan. (Vastalause 1, TAA 238)
11. Leena Meri ps Sami Savion ps kannattamana 28.10.02: Lisätään 5 000 000 euroa Tullin toimintamenoihin harmaan talouden torjuntaan. (TAA 299)
12. Stefan Wallin r Anna-Maja Henrikssonin r kannattamana 28.10.02: Lisätään 6 500 000 euroa, josta 5 000 000 euroa osoitetaan harmaan talouden torjuntaan. (Vastalause 4)
13. Johanna Ojala-Niemelä sd Krista Kiurun sd kannattamana 28.70: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin digitalisaation johtamisen parantamiseksi julkisella sektorilla, hankintaosaamisen parantamiseksi ja päällekkäisen työn vähentämiseksi." (Vastalause 1)
14. Mats Löfström r Anna-Maja Henrikssonin r kannattamana 28.80.30: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin Ahvenanmaan tasotusmaksun korottamiseksi." (Vastalause 4)
15. Johanna Ojala-Niemelä sd Krista Kiurun sd kannattamana 28.90.30: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus lisää kuntien valtionosuuksia lomarahojen normaalin maksamisen edellyttämällä tavalla vuonna 2018." (Vastalause 1)
16. Johanna Ojala-Niemelä sd Krista Kiurun sd kannattamana 28.90.30: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin lainsäädännön muuttamiseksi siten, että kuntien peruspalvelujen järjestämiseen osoitettua valtionosuutta nostetaan vuoden 2018 ja sitä aiempien indeksi- ja kiky-leikkausten perumiseksi, toisen asteen ammatillisen koulutuksen rahoituksen vahvistamiseksi sekä uusien velvoitteiden ja varhaiskasvatustaksujen alentamisen kompensoimiseksi ja riittävien lapsiperheiden ja vanhusten palvelujen turvaamiseksi." (Vastalause 1)

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

17. Päivi Räsänen kd Peter Östmanin kd kannattamana 28.90.30: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin hyvän ja ihmisarvoa kunnioittavan saattohoidon saatavuuden parantamiseksi yhdenvertaisesti koko maassa." (Vastalause 5)
18. Sari Essayah kd Päivi Räsänen kd kannattamana 28.90.30: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin mielenterveystyön vahvistamiseksi koko maassa." (Vastalause 5)
19. Sari Essayah kd Päivi Räsänen kd kannattamana 28.90.30: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin laaja-alaisen ja vaikuttavan sisäilmaohjelman rahoittamiseksi ja käyttöönottamiseksi koko maassa." (Vastalause 5)
20. Kari Uotila vas Li Anderssonin vas kannattamana 28.90.30: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus peruu vanhuspalveluiden laatua heikentävät uudistuksensa ja varaa kuntien valtionosuuksiin riittävät määrärahat vanhuspalveluiden ja -hoidon parantamiseksi." (Vastalause 3)
21. Kari Uotila vas Li Anderssonin vas kannattamana 28.90.30: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy tarvittaviin toimenpiteisiin varhaiskasvatuksen henkilöstömitoituksen parantamiseksi, ryhmäkokojen pienentämiseksi ja subjektiivisen päivähoito-oikeuden turvaamiseksi." (Vastalause 3)
22. Kari Uotila vas Li Anderssonin vas kannattamana 28.90.30: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy tarvittaviin toimenpiteisiin, jotta terveyskeskusmaksut voidaan poistaa koko maassa, ja että tästä aiheutuvat kustannukset korvataan kunnille täysimääräisesti valtionosuuksina." (Vastalause 3)
23. Kari Uotila vas Li Anderssonin vas kannattamana 28.90.30: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy tarvittaviin toimenpiteisiin, jotta kaikki indeksileikkauksista ja kilpailukykysojelmuksesta aiheutuneet valtionosuuksien pienennykset peruutaan." (Vastalause 3)
24. Stefan Wallin r Anna-Maja Henrikssonin r kannattamana 28.90.30: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin kuntien tehtävien vähentämiseksi." (Vastalause 4)
25. Stefan Wallin r Anna-Maja Henrikssonin r kannattamana 28.90.30: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin nuorten syrjäytymisen estämiseksi." (Vastalause 4)
26. Stefan Wallin r Anna-Maja Henrikssonin r kannattamana 28.90.30: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus nostaa mielenterveysasiat kansallisen politiikan keskiöön ja laatii pitkän aikavälin kansallisen mielenterveysohjelman." (Vastalause 4)

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

27. Stefan Wallin r Anna-Maja Henrikssonin r kannattamana 28.90.30: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin kolmen rauskauskriisikeskuksen perustamiseksi." (Vastalause 4)
28. Ville Vähämäki ps Sami Savion ps kannattamana 28.90.30: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus korvaa kunnille täysimääräisesti varhaiskasvatusmaksujen alentamisesta aiheutuvat tulonmenetykset korottamalla kuntien osuutta yhteisöveron tuotosta." (Vastalause 6)
29. Ozan Yanar vihr Emma Karin vihr kannattamana 28.90.30: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimiin kokopäiväisen päivähoito-oikeuden palauttamiseksi." (Vastalause 2)
30. Ozan Yanar vihr Emma Karin vihr kannattamana 28.90.30: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimiin palauttaakseen varhaiskasvatuksen hoitajamitoituksen ennalleen." (Vastalause 2)
31. Ozan Yanar vihr Emma Karin vihr kannattamana 28.90.30: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus kannustaa/ohjaa kuntia kohdentamaan varhaiskasvatuksen resursseja voimakkaammin päiväkoteihin ja alueille, joissa tuen tarve on suurin." (Vastalause 2)
32. Stefan Wallin r Anna-Maja Henrikssonin r kannattamana 28.90.31: Lisätään 25 000 000 euroa kuntien yhdistymisen taloudelliseen tukeen. (Vastalause 4)
33. Leena Meri ps Sami Savion ps kannattamana 28.90: Lisätään 36 000 000 euroa uudelle momentille sisäilmasairaiden auttamiseen. (TAA 301)
34. Ville Vähämäki ps Sami Savion ps kannattamana 28.90: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus laatii 45 000 000 euron suuruisen vanhuspaketin perussuomalaisen vaihtoehtobudjetin ehdotusten mukaisesti." (Vastalause 6)
35. Ozan Yanar vihr Emma Karin vihr kannattamana 28.90: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimiin vauhdittaakseen kuntien korjausrakentamishankkeita." (Vastalause 2)
36. Johanna Ojala-Niemelä sd Krista Kiurun sd kannattamana 28.91.41: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus antaa esityksen energiantensiivisen teollisuuden energiaveron palautusjärjestelmän uudistamisesta, jolla vahvistetaan vientisektorin kustannuskilpailukykyä." (Vastalause 1)
37. Kari Uotila vas Li Anderssonin vas kannattamana 28.91.41: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus valmistelee osana yritystukien reformia esityksen energiantensiivisen teollisuuden verotuen keventämiseksi esimerkiksi puoleen sen nykytasosta." (Vastalause 3)

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

38. Stefan Wallin r Anna-Maja Henrikssonin r kannattamana 28.91.41: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin energiantensiivisten yritysten veronpalautusten poistamiseksi." (Vastalause 4)

39. Ozan Yanar vihr Emma Karin vihr kannattamana 28.91.41: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimiin tehottomien ja ympäristölle haitallisten verotukien, kuten energiantensiivisten yritysten veronpalautus, poistamiseksi." (Vastalause 2)

40. Ozan Yanar vihr Emma Karin vihr kannattamana 28.91.41: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimiin kevyen polttoöljyn verotuen leikkaamiseksi." (Vastalause 2)

41. Sari Essayah kd Päivi Räsänen kd kannattamana 28.91.41: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin energiaverotuen uudelleenkohdentamiseksi niin, että varoja siirretään fossiilisten polttoaineiden käytön tukemisesta bio-kaasun käytön edistämiseen." (Vastalause 5)

42. Ville Vähämäki ps Sami Savion ps kannattamana 28.92.69: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus toimii siten, että Suomen nettomaksuosuus Euroopan unionille ei kasva Brexitin johdosta ja alenee seuraavalla rahoituskaudella." (Vastalause 6)

43. Ville Vähämäki ps Sami Savion ps kannattamana 28: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus torjuu EU/EMU-alueen liittovaltiokehityksen ja laatii Suomelle suunnitelman EMU:n/euron hajoamisen varalle." (Vastalause 6)

44. Ville Vähämäki ps Sami Savion ps kannattamana 28: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus lisää omistusten julkisuutta, kuten eduskunta päätti säädettäessä uutta lakia arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta." (Vastalause 6)

Mietintö "jaa", Kari Uotilan ehdotus 1 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 118, ei 74; poissa 7 (äänestys 29). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Kari Uotilan ehdotus 2 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 123, ei 69; poissa 7 (äänestys 30). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Puhemies Maria Lohela: Johanna Ojala-Niemelän ehdotus 3, Ozan Yanarin ehdotus 5, Stefan Wallinin ehdotus 6 ja Sari Essayahin ehdotus 7 koskevat samaa määrärahaa, joten ensin äänestetään Sari Essayahin ehdotuksesta 7 Stefan Wallinin ehdotusta 6 vastaan ja sen jälkeen voittaneesta Ozan Yanarin ehdotusta 5 vastaan ja sitten voittaneesta Johanna Ojala-Niemelän ehdotusta 3 vastaan. Lopuksi äänestetään voittaneesta mietintöä vastaan.

Äänestysjärjestys hyväksyttiin.

1) Stefan Wallinin ehdotus 6 "jaa", Sari Essayahin ehdotus 7 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 189, ei 6; poissa 4 (äänestys 31). Eduskunta hyväksyi tässä äänestyksessä Stefan Wallinin ehdotuksen.

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

2) Ozan Yanarin ehdotus 5 "jaa", Stefan Wallinin ehdotus 6 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 180, ei 15; poissa 4 (äänestys 32). Eduskunta hyväksyi tässä äänestyksessä Ozan Yanarin ehdotuksen.

3) Johanna Ojala-Niemelän ehdotus 3 "jaa", Ozan Yanarin ehdotus 5 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 161, ei 32; poissa 6 (äänestys 33). Eduskunta hyväksyi tässä äänestyksessä Johanna Ojala-Niemelän ehdotuksen.

4) Mietintö "jaa", Johanna Ojala-Niemelän ehdotus 3 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 104, ei 90; poissa 5 (äänestys 34). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Kari Uotilan ehdotus 4 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 119, ei 76; poissa 4 (äänestys 35). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Puhemies Maria Lohela: Kari Uotilan ehdotus 8, Sari Essayah'n ehdotus 9, Johanna Ojala-Niemelän ehdotus 10 ja Leena Meren ehdotus 11 koskevat samaa määrärahaa, joten ensin äänestetään Leena Meren ehdotuksesta 11 Johanna Ojala-Niemelän ehdotusta 10 vastaan ja sen jälkeen voittaneesta Sari Essayah'n ehdotusta 9 vastaan ja sitten voittaneesta Kari Uotilan ehdotusta 8 vastaan. Lopuksi äänestetään voittaneesta mietintöä vastaan.

Äänestysjärjestys hyväksyttiin.

1) Johanna Ojala-Niemelän ehdotus 10 "jaa", Leena Meren ehdotus 11 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 165, ei 30; poissa 4 (äänestys 36). Eduskunta hyväksyi tässä äänestyksessä Johanna Ojala-Niemelän ehdotuksen.

2) Sari Essayah'n ehdotus 9 "jaa", Johanna Ojala-Niemelän ehdotus 10 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 131, ei 63; poissa 5 (äänestys 37). Eduskunta hyväksyi tässä äänestyksessä Sari Essayah'n ehdotuksen.

3) Kari Uotilan ehdotus 8 "jaa", Sari Essayah'n ehdotus 9 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 130, ei 65; poissa 4 (äänestys 38). Eduskunta hyväksyi tässä äänestyksessä Kari Uotilan ehdotuksen.

4) Mietintö "jaa", Kari Uotilan ehdotus 8 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 103, ei 92; poissa 4 (äänestys 39). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Stefan Wallinin ehdotus 12 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 119, ei 75; poissa 5 (äänestys 40). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Johanna Ojala-Niemelän ehdotus 13 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 103, ei 91; poissa 5 (äänestys 41). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Mats Löfströmin ehdotus 14 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 179, ei 15; poissa 5 (äänestys 42). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

Mietintö "jaa", Johanna Ojala-Niemelän ehdotus 15 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 132, ei 62; poissa 5 (äänestys 43). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Johanna Ojala-Niemelän ehdotus 16 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 133, ei 62; poissa 4 (äänestys 44). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Sari Essayah'n ehdotus 17 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 103, ei 91; poissa 5 (äänestys 45). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Sari Essayah'n ehdotus 18 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 102, ei 92; poissa 5 (äänestys 46). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Sari Essayah'n ehdotus 19 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 101, ei 91; poissa 7 (äänestys 47). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Kari Uotilan ehdotus 20 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 106, ei 86; poissa 7 (äänestys 48). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Kari Uotilan ehdotus 21 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 126, ei 69; poissa 4 (äänestys 49). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Kari Uotilan ehdotus 22 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 171, ei 22; poissa 6 (äänestys 50). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Kari Uotilan ehdotus 23 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 132, ei 62; poissa 5 (äänestys 51). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Stefan Wallinin ehdotus 24 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 135, ei 58, tyhjiä 1; poissa 5 (äänestys 52). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Stefan Wallinin ehdotus 25 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 102, ei 91; poissa 6 (äänestys 53). ehdotus 25 "ei". Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Stefan Wallinin ehdotus 26 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 103, ei 92; poissa 4 (äänestys 54). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Stefan Wallinin ehdotus 27 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 119, ei 76; poissa 4 (äänestys 55). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Ville Vähämäen ehdotus 28 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 116, ei 78; poissa 5 (äänestys 56). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Ozan Yanarin ehdotus 29 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 124, ei 71; poissa 4 (äänestys 57). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

Mietintö "jaa", Ozan Yanarin ehdotus 30 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 103, ei 92; poissa 4 (äänestys 58). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Ozan Yanarin ehdotus 31 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 120, ei 73; poissa 6 (äänestys 59). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Stefan Wallinin ehdotus 32 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 184, ei 9; poissa 6 (äänestys 60). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Leena Meren ehdotus 33 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 146, ei 48; poissa 5 (äänestys 61). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Ville Vähämäen ehdotus 34 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 178, ei 17; poissa 4 (äänestys 62). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Ozan Yanarin ehdotus 35 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 103, ei 92; poissa 4 (äänestys 63). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Johanna Ojala-Niemelän ehdotus 36 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 131, ei 63; poissa 5 (äänestys 64). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Kari Uotilan ehdotus 37 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 157, ei 36, tyhjiä 1; poissa 5 (äänestys 65). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Puhemies Maria Lohela: Stefan Wallinin ehdotus 38 ja Ozan Yanarin ehdotus 39 ovat samansisältöiset, joten niistä äänestetään yhdessä mietintöä vastaan.

Äänestysjärjestys hyväksyttiin.

Mietintö "jaa", Stefan Wallinin ehdotus 38 ja Ozan Yanarin ehdotus 39 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 167, ei 25, tyhjiä 1; poissa 6 (äänestys 66). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Ozan Yanarin ehdotus 40 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 163, ei 24, tyhjiä 1; poissa 11 (äänestys 67). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Sari Essayah'n ehdotus 41 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 145, ei 48; poissa 6 (äänestys 68). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Ville Vähämäen ehdotus 42 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 169, ei 21; poissa 9 (äänestys 69). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Ville Vähämäen ehdotus 43 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 173, ei 22; poissa 4 (äänestys 70). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Ville Vähämäen ehdotus 44 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 101, ei 83, tyhjiä 7; poissa 8 (äänestys 71). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

Timo Harakka sd: Kohdassa 37 tarkoitus oli äänestää "jaa".

Puhemies Maria Lohela: Merkitään.

Satu Hassi vihr: Kohdassa 17 tarkoitukseni oli äänestää "ei".

Puhemies Maria Lohela: Merkitään.

Arja Juvonen ps: Kohdassa 20 tarkoitus oli äänestää "ei".

Puhemies Maria Lohela: Merkitään.

Veronica Rehn-Kivi r: Arvoisa puhemies! Kohdissa 1 ja 20 oli tarkoitus äänestää "ei".

Puhemies Maria Lohela: Merkitään.

Eduskunta hyväksyi pääluokan 28 mietinnön mukaisena.

8.2. Pääluokka 29 Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonala

Puhemies Maria Lohela: Yleiskeskustelu päättyi 18.12.2017 pidetyssä täysistunnossa. Nyt ryhdytään pääluokan 29 yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Tehtiin seuraavat pääluokkaa koskevat, hyväksytyn menettelytavan mukaisesti keskusteliansa kirjallisina jätetyt, edustajille monistettuina ja numeroituina jaetut ehdotukset:

1. Thomas Blomqvist r Anna-Maja Henrikssonin r kannattamana 29.01.50: Lisätään 102 000 euroa Suomenruotsalaisten kansankäräjille. (Vastalause 4)
2. Sari Tanus kd Antero Laukkasen kd kannattamana 29.01.51: Lisätään 1 000 000 euroa rekisteröidyille uskonnollisille yhdyskunnille niiden rakennusten korjaus- ja täydennysinvestointeihin. (Vastalause 5)
3. Sari Tanus kd Antero Laukkasen kd kannattamana 29.01.52: Lisätään 2 800 000 euroa evankelis-luterilaisen kirkon yhteiskunnallisiin tehtäviin. (Vastalause 5)
4. Sari Tanus kd Antero Laukkasen kd kannattamana 29.01.52: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus antaa eduskunnalle esityksen, jolla kumotaan evankelis-luterilaisen kirkon yhteiskunnallisten tehtävien rahoituksen indeksijäädytys." (Vastalause 5)
5. Ville Vähämäki ps Sami Savion ps kannattamana 29.10.01: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus turvaa kylä- ja lähikoulujen toimintaedellytykset ja oppilaiden kohtuulliset päivittäiset koulumatka-ajat." (Vastalause 6)

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

6. Ville Vähämäki ps Sami Savion ps kannattamana 29.10.01: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin Savonlinnan opettajankoulutuslaitoksen lakkauttamisen peruuttamiseksi." (Vastalause 6)
7. Ville Vähämäki ps Sami Savion ps kannattamana 29.10.01: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin opiskeluvollisuuden säätämiseksi nuorille oppivelvollisuusiän täyttymisen jälkeen siihen asti, kun nuori täyttää 18 vuotta." (Vastalause 6)
8. Johanna Karimäki vihr Heli Järvisen vihr kannattamana 29.10.20: Lisätään 1 000 000 euroa koulujen sisäilmakyselyjen tukemiseen. (TAA 188)
9. Sami Savio ps Ville Tavion ps kannattamana 29.10.20: Lisätään 1 500 000 euroa yrittäjyyspainotteisen lukio-opetuksen kehittämiseen ja siihen liittyvien kokeiluhankkeiden muihin. (TAA 424)
10. Ville Vähämäki ps Sami Savion ps kannattamana 29.10.20: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus vahvistaa resursseja koko maassa eri koulutusmuodoille ja kaikilla asteilla varhaiskasvatuksesta korkeakoulutukseen, vapaan sivistystyön oppilaitoksissa annettavaan koulutukseen ja täydennyskoulutukseen sekä laaja-alaiseen tutkimukseen ja innovaatiotoimintaan." (Vastalause 6)
11. Ville Vähämäki ps Sami Savion ps kannattamana 29.10.20: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus laajentaa toisen kotimaisen kielen vapaaehtoisuutta koskevaa kokeilua siten, että siihen tulee 5 000 oppilasta. Tavoitteeksi tulee ottaa ruotsin kielen säätäminen valinnaiseksi oppiaineeksi ja tärkeiden maailmankielten opetuksen lisääminen kouluissa." (Vastalause 6)
12. Sari Tanus kd Antero Laukkasen kd kannattamana 29.10.30: Lisätään 5 000 000 euroa lukion opiskelumateriaalin hintojen kohtuullistamiseen. (Vastalause 5)
13. Leena Meri ps Sami Savion ps kannattamana 29.10.30: Lisätään 10 000 000 euroa perusopetuksen ryhmäkokojen pienentämiseen. (TAA 300)
14. Johanna Ojala-Niemelä sd Krista Kiurun sd kannattamana 29.10.30: Lisätään 15 000 000 euroa perusopetuksen laatuun ja tasa-arvoon suunnattuun avustukseen. (Vastalause 1, TAA 245)
15. Li Andersson vas Kari Uotilan vas kannattamana 29.10.30: Lisätään 16 000 000 euroa varhaiskasvatuksen henkilöstömitoituksen parantamiseen. (TAA 13)
16. Kari Uotila vas Li Anderssonin vas kannattamana 29.10.30: Lisätään 30 000 000 euroa ryhmäkokojen pienentämiseen ja perusopetuksen laadullisen tasa-arvon parantamiseen. (Vastalause 3)

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

17. Sari Tanus kd Antero Laukkasen kd kannattamana 29.10.30: Lisätään 50 000 000 euroa varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen ryhmäkokojen pienentämiseen. (Vastalause 5)
18. Stefan Wallin r Anna-Maja Henrikssonin r kannattamana 9.10.30: Lisätään 32 000 000 euroa yleissivistävän koulutuksen laadun kehittämiseen. (Vastalause 4)
19. Emma Kari vihr Ozan Yanarin vihr kannattamana 29.10.30: Lisätään 70 000 000 euroa yleissivistävään koulutukseen. (Vastalause 2)
20. Johanna Ojala-Niemelä sd Krista Kiurun sd kannattamana 29.10.30: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että perusopetukseen ja muuhun yleissivistävään koulutukseen tehdyt indeksi- ja kiky-leikkaukset perutaan ja palautetaan ryhmäkokojen pienentämiseen, tasa-arvon edistämiseen ja peruskoulun kehittämiseen varattuihin määrärahoihin tehdyt leikkaukset." (Vastalause 1)
21. Johanna Ojala-Niemelä sd Krista Kiurun sd kannattamana 29.10.30: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus laatii kansallisen ohjelman kiusaamisen ja syrjäytymisen ehkäisemiseksi varhaiskasvatuksessa ja kouluissa." (Vastalause 1)
22. Johanna Ojala-Niemelä sd Krista Kiurun sd kannattamana 29.10.30: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus varaa ryhmäkokojen pienentämiseen erillisen rahoituksen, jotta ryhmäkokojen pienennys ei vähennä laajasti eri tarkoituksiin kohdistuvaa tasa-arvorahoitusta, josta on saatu vaikuttavimmat tulokset." (Vastalause 1)
23. Sari Tanus kd Antero Laukkasen kd kannattamana 29.10.30: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin, joilla ryhmäkokoja pienennetään laadukkaasti varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen turvaamiseksi." (Vastalause 5)
24. Li Andersson vas Kari Uutilan vas kannattamana 29.10.30: Lausumaehdotus: Eduskunta edellyttää, että hallitus palauttaa subjektiivisen päivähoito-oikeuden. (TAA 14)
25. Emma Kari vihr Ozan Yanarin vihr kannattamana 29.10.31: Lisätään 1 000 000 euroa vapaan sivistystyön oppilaitosten avustuksiin. (Vastalause 2)
26. Jukka Gustafsson sd Eeva-Johanna Elorannan sd kannattamana 29.10.31: Lisätään 1 000 000 euroa kansanopistojen opintoseteliavustukseen. (TAA 68)
27. Johanna Ojala-Niemelä sd Krista Kiurun sd kannattamana 29.10.31: Lisätään 5 000 000 euroa vapaan sivistystyön käyttökustannuksiin. (Vastalause 1, TAA 247)
28. Stefan Wallin r Anna-Maja Henrikssonin r kannattamana 29.10.31: Lisätään 5 000 000 euroa vapaan sivistystyön oppilaitosten käyttökustannusten valtionosuuteen ja -avustukseen. (Vastalause 4)

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

29. Kari Uotila vas Li Anderssonin vas kannattamana 29.10.31: Lisätään 5 032 000 euroa valtionosuuksiin ja -avustuksiin vapaan sivistystyön oppilaitosten käyttökustannuksiin. (Vastalause 3)
30. Johanna Ojala-Niemelä sd Krista Kiurun sd kannattamana 29.10.51: Lisätään 200 000 euroa eräiden naisjärjestöjen valtionavusta annetun lain (663/2007) mukaisiin valtionavustuksiin tasa-arvotyön turvaamiseksi. (Vastalause 1)
31. Sari Tanus kd Antero Laukkasen kd kannattamana 29.10.51: Lisätään 200 000 euroa Kristillisten koulujen ja päiväkotien liitto ry:n toimintaan. (TAA 224)
32. Stefan Wallin r Anna-Maja Henrikssonin r kannattamana 29.10.51: Lisätään 325 000 euroa naisjärjestöille NJKL, NYTKIS ry ja Monika-Naiset liitto. (Vastalause 4)
33. Eva Biaudet r Mikaela Nylanderin r kannattamana 29.10.51: Lisätään 450 000 euroa naisjärjestöille NJKL, NYTKIS ry ja Monika-Naiset liitto. (TAA 30)
34. Arja Juvonen ps Juho Eerolan ps kannattamana 29.20.21: Lisätään 200 000 euroa potilasturvallisen hoidon osaamisen vahvistamiseen ammatillisessa koulutuksessa. (TAA 160)
35. Ville Vähämäki ps Sami Savion ps kannattamana 29.20.21: Lisätään 20 000 000 euroa ammatillisen koulutuksen menoihin. (Vastalause 6)
36. Ville Vähämäki ps Sami Savion ps kannattamana 29.20.21: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin oppisopimuskoulutuksen lisäämiseksi ja tavoitteellisten mestari-kisällimallien toteuttamiseksi." (Vastalause 6)
37. Sari Tanus kd Antero Laukkasen kd kannattamana 29.20.30: Lisätään 5 000 000 euroa ammatillisen koulutuksen opiskelumateriaalin hintojen kohtuullistamiseen. (Vastalause 5)
38. Johanna Ojala-Niemelä sd Krista Kiurun sd kannattamana 29.20.30: Lisätään 10 000 000 euroa ammatilliseen työvoimakoulutukseen ja kotouttamiskoulutukseen. (Vastalause 1, TAA 249)
39. Stefan Wallin r Anna-Maja Henrikssonin r kannattamana 29.20.30: Lisätään 10 000 000 euroa ammatillisen koulutuksen käyttökustannusten valtionosuuteen ja -avustukseen. (Vastalause 4)
40. Sari Tanus kd Antero Laukkasen kd kannattamana 29.20.30: Lisätään 15 000 000 euroa oppisopimuskoulutukseen. (Vastalause 5)
41. Emma Kari vihr Ozan Yanarin vihr kannattamana 29.20.30: Lisätään 80 000 000 euroa ammatilliseen koulutukseen. (Vastalause 2)

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

42. Johanna Ojala-Niemelä sd Krista Kiurun sd kannattamana 29.20.30: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että ammatillisen koulutuksen leikkaukset perutaan ja kunnille varataan riittävät valtionosuudet laadukkaaseen ammatillisen koulutuksen järjestämiseen." (Vastalause 1)

43. Kari Uotila vas Li Anderssonin vas kannattamana 29.20.30: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus tuo vuoden 2018 lisätalousarviossa eduskunnan käsiteltäväksi esityksen, joka kumoaa ammatilliseen koulutukseen kohdistetut leikkaukset ja varmistaa ammatillisen koulutuksen riittävän rahoituksen." (Vastalause 3)

44. Stefan Wallin r Anna-Maja Henrikssonin r kannattamana 29.20.30: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin turvatakseen ammatillisen opetuksen laadun." (Vastalause 4)

45. Stefan Wallin r Anna-Maja Henrikssonin r kannattamana 29.20.30: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus viipymättä ryhtyy toimenpiteisiin toisen asteen ammatillisen koulutuksen alueellisen saatavuuden ja ruotsinkielisen koulutustarjonnan turvaamiseksi." (Vastalause 4)

46. Johanna Ojala-Niemelä sd Krista Kiurun sd kannattamana 29.20.33: Lisätään 20 000 000 euroa nuorten aikuisten osaamisohjelmaan. (Vastalause 1, TAA 252)

47. Kari Uotila vas Li Anderssonin vas kannattamana 29.20.33: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus elvyttää nuorten aikuisten osaamisohjelman ja osoittaa siihen riittävät määrärahat." (Vastalause 3)

48. Stefan Wallin r Anna-Maja Henrikssonin r kannattamana 29.40.01: Lisätään 250 000 euroa Suomen Akatemian toimintamenoihin. (Vastalause 4)

49. Jari Myllykoski vas Krista Kiurun sd kannattamana 29.40.20: Lisätään 3 000 000 euroa Satakunnan korkeakouluille teollisuuden tarpeiden mukaisen koulutuksen suunnitteluun ja toteutukseen. (TAA 202)

50. Johanna Ojala-Niemelä sd Krista Kiurun sd kannattamana 29.40.20: Lisätään 5 000 000 euroa korkeakoulujen tukemiseen positiivisen rakennemuutoksen alueilla. (Vastalause 1, TAA 253)

51. Sari Tanus kd Antero Laukkasen kd kannattamana 29.40.20: Lisätään 10 000 000 euroa ammattikorkeakoulujen tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotyöhön. (Vastalause 5)

53. Johanna Ojala-Niemelä sd Krista Kiurun sd kannattamana 29.40.50: Lisätään 10 000 000 euroa Tampere3-hankkeelle. (Vastalause 1, TAA 254)

54. Johanna Ojala-Niemelä sd Krista Kiurun sd kannattamana 29.40.50: Lisätään 10 000 000 euroa korkea-asteen aloituspaikkojen lisäämiseen. (Vastalause 1, TAA 255)

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

55. Sari Tanus kd Antero Laukkasen kd kannattamana 29.40.50: Lisätään 24 500 000 euroa yliopistojen toimintaan. (Vastalause 5)
56. Stefan Wallin r Anna-Maja Henrikssonin r kannattamana 29.40.50: Lisätään 68 300 000 euroa yliopistojen toimintaan. (Vastalause 4)
57. Johanna Ojala-Niemelä sd Krista Kiurun sd kannattamana 29.40.50: Lisätään 69 000 000 euroa yliopistojen toiminnan rahoittamiseen. (Vastalause 1, TAA 256)
58. Kari Uotila vas Li Anderssonin vas kannattamana 29.40.50: Lisätään 78 900 000 euroa yliopistojen toimintaan. (Vastalause 3)
59. Emma Kari vihr Ozan Yanarin vihr kannattamana 29.40.50: Lisätään 150 000 000 euroa yliopistojen toimintaan. (Vastalause 2)
60. Johanna Ojala-Niemelä sd Krista Kiurun sd kannattamana 29.40.50: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus lisää korkea-asteen aloituspaikkoja hakijasuman purkamiseksi ja koulutustason nostamiseksi." (Vastalause 1)
61. Johanna Ojala-Niemelä sd Krista Kiurun sd kannattamana 29.40.50: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että yliopistojen perusrahoitukseen tehdyt indeksi- ja kiky-leikkaukset perutaan." (Vastalause 1)
62. Kari Uotila vas Li Anderssonin vas kannattamana 29.40.50: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus palauttaa yliopistojen apteekkikompensaation tai ryhtyy tarvittaviin toimiin sen poistamisesta aiheutuneen rahoitusaukon paikkaamiseksi." (Vastalause 3)
63. Sari Tanus kd Antero Laukkasen kd kannattamana 29.40.50: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus antaa eduskunnalle esityksen, jolla kumotaan yliopistojen rahoitukseen kohdistettu indeksijääditys." (Vastalause 5)
64. Stefan Wallin r Anna-Maja Henrikssonin r kannattamana 29.40.52: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että Helsingin yliopiston ja Itä-Suomen yliopiston apteekkikorvaus palautetaan." (Vastalause 4)
65. Sari Tanus kd Antero Laukkasen kd kannattamana 29.40.54: Vähennetään 5 000 000 euroa strategiseen tutkimusrahoitukseen ehdotetusta määrärahasta. (Vastalause 5)
66. Jukka Gustafsson sd Eeva-Johanna Elorannan sd kannattamana 29.40.55: Lisätään 1 500 000 euroa Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulun aloituspaikkojen lisäämiseen Savonlinnassa. (TAA 69)
67. Sari Tanus kd Antero Laukkasen kd kannattamana 29.40.55: Lisätään 11 600 000 euroa ammattikorkeakoulujen toimintaan. (Vastalause 5)

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

68. Stefan Wallin r Anna-Maja Henrikssonin r kannattamana 29.40.55: Lisätään 32 000 000 euroa ammattikorkeakoulujen toimintaan. (Vastalause 4)
69. Kari Uotila vas Li Anderssonin vas kannattamana 29.40.55: Lisätään 39 000 000 euroa ammattikorkeakoulujen toimintaan. (Vastalause 3)
70. Johanna Ojala-Niemelä sd Krista Kiurun sd kannattamana 29.40.55: Lisätään 44 000 000 euroa ammattikorkeakoulujen toiminnan rahoittamiseen. (Vastalause 1, TAA 257)
71. Emma Kari vihr Ozan Yanarin vihr kannattamana 29.40.55: Lisätään 60 000 000 euroa ammattikorkeakoulujen toiminnan perusrahoitukseen. (Vastalause 2)
72. Johanna Ojala-Niemelä sd Krista Kiurun sd kannattamana 29.40.55: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että ammattikorkeakoulujen perusrahoitukseen tehdyt indeksi- ja kiky-leikkaukset perutaan." (Vastalause 1)
73. Sari Tanus kd Antero Laukkasen kd kannattamana 29.40.55: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus antaa eduskunnalle esityksen, jolla kumotaan ammattikorkeakoulujen rahoitukseen kohdistettu indeksijääditys." (Vastalause 5)
74. Stefan Wallin r Anna-Maja Henrikssonin r kannattamana 29.70.52: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin opintotuen kehittämiseksi niin, että sen lainapainotteisuus vähenee." (Vastalause 4)
75. Johanna Ojala-Niemelä sd Krista Kiurun sd kannattamana 29.70.55: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus peruu opintorahan leikkauksen." (Vastalause 1)
76. Kari Uotila vas Li Anderssonin vas kannattamana 29.70.55: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus peruu tekemänsä opintotuen heikennykset ja kehittää opintotukijärjestelmää opintorahapainotteisen mallin pohjalta niin, että opiskelijoiden perustulo meentulo turvataan." (Vastalause 3)
77. Stefan Wallin r Anna-Maja Henrikssonin r kannattamana 29.70.55: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin, jotta korkeakouluopiskelijoiden opintoraha palautetaan vuoden 2016 tasolle." (Vastalause 4)
78. Emma Kari vihr Ozan Yanarin vihr kannattamana 29.70.55: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus tekee opintorahaan tasokorotuksen ja sitoo opintorahan takaisin indeksiin vuodesta 2019 alkaen." (Vastalause 2)
79. Stefan Wallin r Anna-Maja Henrikssonin r kannattamana 29.70.55: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin, jotta opiskelijoiden omia tuloja korotetaan 50 prosentilla." (Vastalause 4)

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

80. Sari Tanus kd Antero Laukkasen kd kannattamana 29.70.55: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin opiskelijakohtaisen huoltajakorotuksen korottamiseksi yhteensä 150 euroon kuukaudessa." (Vastalause 5)
81. Johanna Ojala-Niemelä sd Krista Kiurun sd kannattamana 29.80.04: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimiin Kansallismuseon laajennuksen edistämiseksi." (Vastalause 1)
82. Kari Uotila vas Li Anderssonin vas kannattamana 29.80.06: Lisätään 300 000 euroa Kansallisen audiovisuaalisen instituutin toimintamenoihin. (Vastalause 3)
83. Johanna Ojala-Niemelä sd Krista Kiurun sd kannattamana 29.80.06: Lisätään 1 100 000 euroa Kansallisen audiovisuaalisen instituutin toimintamenoihin. (Vastalause 1)
84. Johanna Ojala-Niemelä sd Krista Kiurun sd kannattamana 29.80.06: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus turvaa Kansallisen audiovisuaalisen instituutin toiminnan ja riittävät resurssit." (Vastalause 1)
85. Emma Kari vihr Ozan Yanarin vihr kannattamana 29.80.30: Lisätään 200 000 euroa kirjastojen toimintaan. (Vastalause 2)
87. Emma Kari vihr Ozan Yanarin vihr kannattamana 29.80.31: Lisätään 1 000 000 euroa teattereille, orkestereille ja museoille. (Vastalause 2)
88. Kari Uotila vas Li Anderssonin vas kannattamana 29.80.31: Lisätään 2 230 000 euroa valtionosuuksiin ja -avustuksiin teattereiden, orkestereiden ja museoiden käyttökustannuksiin. (Vastalause 3)
89. Johanna Ojala-Niemelä sd Krista Kiurun sd kannattamana 29.80.31: Lisätään 3 000 000 euroa museoiden, teattereiden ja orkestereiden valtionosuuteen. (Vastalause 1, TAA 259)
90. Johanna Ojala-Niemelä sd Krista Kiurun sd kannattamana 29.80.31: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus ottaa käyttöön taiteelle ja kulttuurille työllisyysperusteisen avustuksen veikkauksen jakamattomista varoista." (Vastalause 1)
91. Ville Vähämäki ps Sami Savion ps kannattamana 29.80.31: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus lisää tukea Simo Häyhälle omistetun Talvisotamuseon toiminnan kehittämiseen Rautjärvellä." (Vastalause 6)
92. Emma Kari vihr Ozan Yanarin vihr kannattamana 29.80.50: Lisätään 200 000 euroa Ihmisoikeusliiton toiminnan tukemiseen. (Vastalause 2)
94. Emma Kari vihr Ozan Yanarin vihr kannattamana 29.80.50: Lisätään 400 000 euroa rauhantyön edistämiseen. (Vastalause 2)

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

95. Kari Uotila vas Li Anderssonin vas kannattamana 29.80.50: Lisätään 1 000 000 euroa vapaaehtoistoiminnan, järjestötyön ja aktiivisen kansalaisyhteiskunnan tukemiseen ja rauhantyyden edistämiseen. (Vastalause 3)
96. Johanna Ojala-Niemelä sd Krista Kiurun sd kannattamana 29.80.50: Lisätään 1 700 000 euroa järjestöjen valtionavustuksiin. (Vastalause 1, TAA 260)
97. Anna-Maja Henriksson r Stefan Wallinin r kannattamana 29.80.50: Lisätään 2 000 000 euroa sotakorvauskuunari Vegan ja Pietarsaaren Vanhan sataman telakka-alueen kunnostamiseen. (TAA 125)
98. Johanna Ojala-Niemelä sd Krista Kiurun sd kannattamana 29.80.50: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus turvaa monimuotoisen kansalaisyhteiskunnan ja kansalaisjärjestöjen toiminnan edellytykset ja lisää kansalaisjärjestöjen toiminnan rahoitusta." (Vastalause 1)
99. Kari Uotila vas Li Anderssonin vas kannattamana 29.80.50: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus valmistelee ja tuo eduskunnan käsiteltäväksi esityksen nuorten kulttuurisetelistä." (Vastalause 3)
100. Paavo Arhinmäki vas Silvia Modigin vas kannattamana 29.80.51: Lisätään 610 000 euroa valtion taiteilija-apurahojen määrän lisäämiseen 30:llä apurahavuodella. (TAA 27)
101. Ville Vähämäki ps Sami Savion ps kannattamana 29.80.51: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin suurten kansainvälisten yhtiöiden puristuksessa olevien kotimaisten musiikintuottajien toimintaedellytysten vahvistamiseksi." (Vastalause 6)
102. Kari Uotila vas Li Anderssonin vas kannattamana 29.80.52: Lisätään 500 000 euroa taiteilija-allianssiselvityksen ja -pilottihankkeen toteuttamiseen. (Vastalause 3)
103. Ville Vähämäki ps Sami Savion ps kannattamana 29.90.30: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus toteuttaa liikunta- ja harrastustoiminnan lisäämisen siten, että jokaiselle lapselle ja nuorelle taataan vähintään yksi harrastus. Erityisen tärkeää on pienituloisten perheiden lasten liikuntaharrastuksen kehittäminen." (Vastalause 6)
104. Rami Lehto ps Jari Ronkaisen ps kannattamana 29.90.50: Lisätään 500 000 euroa Lahden Kisapuistohankkeen suunnitteluun ja projektin aloitukseen. (TAA 229)
105. Sari Tanus kd Antero Laukkasen kd kannattamana 29.90.50: Lisätään 1 000 000 euroa liikunnan yhdenvertaisuuden lisäämiseksi. (TAA 56)
106. Johanna Ojala-Niemelä sd Krista Kiurun sd kannattamana 29.90.52: Lisätään 174 000 euroa liikunnan koulutuskeskuksille. (Vastalause 1, TAA 261)

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

107. Kari Uotila vas Li Anderssonin vas kannattamana 29.90.52: Lisätään 2 000 000 euroa valtionosuuteen liikunnan koulutuskeskuksille ja rahoitukseen liikuntatieteellisten hankkeiden arviointikustannuksiin. (Vastalause 3)

108. Ritva Elomaa ps Ville Tavion ps kannattamana 29.91.50: Lisätään 1 000 000 euroa vähävaraisten lasten ja nuorten harrastustoiminnan tukemiseen. (TAA 45)

109. Ville Vähämäki ps Sami Savion ps kannattamana 29.91.50: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus muuttaa poliittisten nuorisojärjestöjen tukimäärärahan jakoperusteet siten, että kunkin järjestön osuus vastaa ao. puolueen edellisissä eduskuntavaaleissa saamaa kansanedustajamäärää." (Vastalause 6)

110. Johanna Ojala-Niemelä sd Krista Kiurun sd kannattamana 29.91.51: Lisätään 3 000 000 euroa nuorten työpajatoimintaan ja etsivään nuorisotyöhön. (Vastalause 1)

111. Sari Tanus kd Antero Laukkasen kd kannattamana 29.91.51: Lisätään 5 000 000 euroa nuorten työpajatoiminnan ja etsivän nuorisotyön tukemiseen. (Vastalause 5)

112. Kari Uotila vas Li Anderssonin vas kannattamana 29.91.51: Lisätään 7 000 000 euroa nuorten työpajatoimintaan ja etsivään nuorisotyöhön. (Vastalause 3)

113. Stefan Wallin r Anna-Maja Henrikssonin r kannattamana 29.91.51: Lisätään 10 000 000 euroa nuorten työpajatoimintaan ja etsivään nuorisotyöhön. (Vastalause 4)

114. Johanna Ojala-Niemelä sd Krista Kiurun sd kannattamana 29: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus seuraa koulutusleikkausten vaikutuksia ja ryhtyy tarvittaessa korjaaviin toimenpiteisiin." (Vastalause 1)

115. Johanna Ojala-Niemelä sd Krista Kiurun sd kannattamana 29: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy valmistelemaan lukemisen ja kirjoittamisen keskusta lukutaidon kehittämiseksi." (Vastalause 1)

116. Johanna Ojala-Niemelä sd Krista Kiurun sd kannattamana 29: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus antaa hyvinvointilupauksen ja ryhtyy konkreettisiin toimiin kouluterveystuella vahvistamiseksi, jotta lasten ja nuorten mielenterveysongelmiin voidaan puuttua ajoissa ja moniammatillista yhteistyötä hyödyntäen." (Vastalause 1)

117. Johanna Ojala-Niemelä sd Krista Kiurun sd kannattamana 29: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus antaa esityksen, jossa nostetaan oppivelvollisuusikä 18 vuoteen ja toisen asteen koulutus muutetaan täysin maksuttomaksi." (Vastalause 1)

118. Johanna Ojala-Niemelä sd Krista Kiurun sd kannattamana 29: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimiin nuorten osallistumisen vahvistamiseksi, syrjäytymisen ehkäisemiseksi sekä koulutus- ja työllisyysasteen nostamiseksi." (Vastalause 1)

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

119. Johanna Ojala-Niemelä sd Krista Kiurun sd kannattamana 29: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että Suomessa on alueellisesti riittävän kattavasti toisen asteen aloituspaikkoja." (Vastalause 1)
120. Johanna Ojala-Niemelä sd Krista Kiurun sd kannattamana 29: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus palauttaa varhaiskasvatuksen ryhmäkoot entiselleen." (Vastalause 1)
121. Johanna Ojala-Niemelä sd Krista Kiurun sd kannattamana 29: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus palauttaa subjektiivisen oikeuden varhaiskasvatukseen kaikille." (Vastalause 1)
122. Johanna Ojala-Niemelä sd Krista Kiurun sd kannattamana 29: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus edelleen alentaa tuntuvammin varhaiskasvatusmaksuja ja korjaa esittämänsä maksunalennuksen valuviat ja että maksut poistetaan kokonaan as-teittain tavoitteena pitkällä tähtäimellä kokonaan maksuton varhaiskasvatus." (Vastalause 1)
123. Johanna Ojala-Niemelä sd Krista Kiurun sd kannattamana 29: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimiin varhaiskasvatuksen osallistumisasteen nostamiseksi." (Vastalause 1)
124. Johanna Ojala-Niemelä sd Krista Kiurun sd kannattamana 29: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimiin varhaisen tuen kehittämiseksi varhaiskasvatuksessa." (Vastalause 1)
125. Johanna Ojala-Niemelä sd Krista Kiurun sd kannattamana 29: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimiin homekoulujen, -päiväkotien ja kirjastojen korjausinvestointien nopeuttamiseksi." (Vastalause 1)
126. Johanna Ojala-Niemelä sd Krista Kiurun sd kannattamana 29: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että kulttuurin rahoituspohjaa vahvistetaan niin, että kulttuuripalvelujen saavutettavuus turvataan eri alueilla ja kaikille väestöryhmille." (Vastalause 1)
127. Johanna Ojala-Niemelä sd Krista Kiurun sd kannattamana 29: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimiin luovien alojen kasvuohjelman perustamiseksi." (Vastalause 1)
128. Johanna Ojala-Niemelä sd Krista Kiurun sd kannattamana 29: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimiin harrastuslupauksen toteuttamiseksi." (Vastalause 1)
129. Johanna Ojala-Niemelä sd Krista Kiurun sd kannattamana 29: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimiin maksuttoman museokuukauden järjestämiseksi." (Vastalause 1)

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

130. Kari Uotila vas Li Anderssonin vas kannattamana 29: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus laatii viivyttelämättä selvityksen aidosti maksuttomaan toisen asteen koulutukseen siirtymisestä ja tuo sen pohjalta eduskunnan käsiteltäväksi maksuttomuuden toteuttamisen kannalta tarpeelliset esitykset." (Vastalause 3)

131. Kari Uotila vas Li Anderssonin vas kannattamana 29: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus valmistelee kaikki koulutusasteet varhaiskasvatuksesta korkea-koulutukseen kattavan koulutus- ja tutkimusstrategian, joka sisältää selkeät tavoitteet ja keinot koulutuksen laadun ja koulutuksellisen tasa-arvon turvaamiseksi." (Vastalause 3)

Mietintö "jaa", Thomas Blomqvistin ehdotus 1 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 124, ei 63; poissa 12 (äänestys 72). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Sari Tanuksen ehdotus 2 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 179, ei 6; poissa 14 (äänestys 73). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Sari Tanuksen ehdotus 3 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 182, ei 5; poissa 12 (äänestys 74). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Sari Tanuksen ehdotus 4 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 168, ei 18; poissa 13 (äänestys 75). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Ville Vähämäen ehdotus 5 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 113, ei 74; poissa 12 (äänestys 76). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Ville Vähämäen ehdotus 6 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 116, ei 69; poissa 14 (äänestys 77). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Ville Vähämäen ehdotus 7 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 112, ei 70; poissa 17 (äänestys 78). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Johanna Karimäen ehdotus 8 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 137, ei 49; poissa 13 (äänestys 79). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Sami Savion ehdotus 9 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 151, ei 36; poissa 12 (äänestys 80). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Ville Vähämäen ehdotus 10 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 98, ei 89; poissa 12 (äänestys 81). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Ville Vähämäen ehdotus 11 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 170, ei 16; poissa 13 (äänestys 82). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Sari Tanuksen ehdotus 12 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 104, ei 83; poissa 12 (äänestys 83). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

Mietintö "jaa", Leena Meren ehdotus 13 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 97, ei 90; poissa 12 (äänestys 84). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Johanna Ojala-Niemelän ehdotus 14 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 112, ei 76; poissa 11 (äänestys 85). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Li Anderssonin ehdotus 15 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 113, ei 76; poissa 10 (äänestys 86). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Kari Uotilan ehdotus 16 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 109, ei 77; poissa 13 (äänestys 87). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Sari Tanuksen ehdotus 17 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 110, ei 76; poissa 13 (äänestys 88). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Stefan Wallinin ehdotus 18 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 110, ei 76; poissa 13 (äänestys 89). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Emma Karin ehdotus 19 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 120, ei 68; poissa 11 (äänestys 90). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Johanna Ojala-Niemelän ehdotus 20 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 123, ei 63; poissa 13 (äänestys 91). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Johanna Ojala-Niemelän ehdotus 21 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 98, ei 85; poissa 16 (äänestys 92). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Johanna Ojala-Niemelän ehdotus 22 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 112, ei 76; poissa 11 (äänestys 93). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Sari Tanuksen ehdotus 23 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 98, ei 90; poissa 11 (äänestys 94). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Li Anderssonin ehdotus 24 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 114, ei 71; poissa 14 (äänestys 95). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Puhemies Maria Lohela: Emma Karin ehdotus 25 ja keskenään samansisältöiset Johanna Ojala-Niemelän ehdotus 27 ja Stefan Wallinin ehdotus 28 sekä Kari Uotilan ehdotus 29 koskevat samaa määrärahaa, joten ensin äänestetään Kari Uotilan ehdotuksesta 29 Johanna Ojala-Niemelän ja Stefan Wallinin samansisältöisiä ehdotuksia 27 ja 28 vastaan ja sen jälkeen voittaneesta Emma Karin ehdotusta 25 vastaan. Lopuksi äänestetään voittaneesta mietintöä vastaan.

Äänestysjärjestys hyväksyttiin.

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

1) Johanna Ojala-Niemelän ehdotus 27 ja Stefan Wallinin ehdotus 28 "jaa", Kari Uotilan ehdotus 29 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 172, ei 17; poissa 10 (äänestys 96). Eduskunta hyväksyi tässä äänestyksessä Johanna Ojala-Niemelän ehdotuksen 27 ja Stefan Wallinin ehdotuksen 28.

2) Emma Karin ehdotus 25 "jaa", Johanna Ojala-Niemelän ehdotus 27 ja Stefan Wallinin ehdotus 28 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 128, ei 61; poissa 10 (äänestys 97). Eduskunta hyväksyi tässä äänestyksessä Emma Karin ehdotuksen 25.

3) Mietintö "jaa", Emma Karin ehdotus 25 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 98, ei 91; poissa 10 (äänestys 98). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Jukka Gustafssonin ehdotus 26 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 99, ei 91; poissa 9 (äänestys 99). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Johanna Ojala-Niemelän ehdotus 30 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 115, ei 74; poissa 10 (äänestys 100). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Sari Tanuksen ehdotus 31 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 167, ei 20; poissa 12 (äänestys 101). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Puhemies Maria Lohela: Stefan Wallinin ehdotus 32 ja Eva Biaudet'n ehdotus 33 koskevat samaa määrärahaa, joten ensin äänestetään Eva Biaudet'n ehdotuksesta 33 ehdotusta Stefan Wallinin ehdotusta 32 vastaan ja sen jälkeen voittaneesta mietintöä vastaan.

Äänestysjärjestys hyväksyttiin.

1) Stefan Wallinin ehdotus 32 "jaa", Eva Biaudet'n ehdotus 33 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 115, ei 68, tyhjiä 4; poissa 12 (äänestys 102). Eduskunta hyväksyi tässä äänestyksessä Stefan Wallinin ehdotuksen 32.

2) Mietintö "jaa", Stefan Wallinin ehdotus 32 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 113, ei 72; poissa 14 (äänestys 103). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Arja Juvosen ehdotus 34 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 101, ei 89; poissa 9 (äänestys 104). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Ville Vähämäen ehdotus 35 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 106, ei 82; poissa 11 (äänestys 105). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Ville Vähämäen ehdotus 36 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 98, ei 89; poissa 12 (äänestys 106). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Sari Tanuksen ehdotus 37 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 105, ei 83, tyhjiä 1; poissa 10 (äänestys 107). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

Mietintö "jaa", Johanna Ojala-Niemelän ehdotus 38 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 114, ei 74; poissa 11 (äänestys 108). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Stefan Wallinin ehdotus 39 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 99, ei 89; poissa 11 (äänestys 109). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Sari Tanuksen ehdotus 40 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 104, ei 84; poissa 11 (äänestys 110). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Emma Karin ehdotus 41 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 124, ei 66; poissa 9 (äänestys 111). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Johanna Ojala-Niemelän ehdotus 42 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 108, ei 82; poissa 9 (äänestys 112). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Kari Uotilan ehdotus 43 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 108, ei 82; poissa 9 (äänestys 113). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Stefan Wallinin ehdotus 44 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 100, ei 90; poissa 9 (äänestys 114). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Stefan Wallinin ehdotus 45 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 112, ei 76; poissa 11 (äänestys 115). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Johanna Ojala-Niemelän ehdotus 46 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 123, ei 67; poissa 9 (äänestys 116). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Kari Uotilan ehdotus 47 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 114, ei 75; poissa 10 (äänestys 117). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Stefan Wallinin ehdotus 48 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 112, ei 78; poissa 9 (äänestys 118). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Jari Myllykosken ehdotus 49 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 158, ei 30; poissa 11 (äänestys 119). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Johanna Ojala-Niemelän ehdotus 50 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 106, ei 80; poissa 13 (äänestys 120). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Sari Tanuksen ehdotus 51 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 100, ei 90; poissa 9 (äänestys 121). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Johanna Ojala-Niemelän ehdotus 53 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 122, ei 64; poissa 13 (äänestys 122). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

Mietintö "jaa", Johanna Ojala-Niemelän ehdotus 54 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 105, ei 81; poissa 13 (äänestys 123). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Puhemies Maria Lohela: Sari Tanuksen ehdotus 55, Stefan Wallinin ehdotus 56, Johanna Ojala-Niemelän ehdotus 57, Kari Uotilan ehdotus 58 ja Emma Karin ehdotus 59 koskevat samaa määrärahaa, joten ensin äänestetään Emma Karin ehdotuksesta 59 Kari Uotilan ehdotusta 58 vastaan ja sen jälkeen voittaneesta Johanna Ojala-Niemelän ehdotusta 57 vastaan ja sitten voittaneesta Stefan Wallinin ehdotusta 56 vastaan, sen jälkeen äänestetään voittaneesta Sari Tanuksen ehdotusta 55 vastaan ja lopuksi voittaneesta mietintöä vastaan.

Äänestysjärjestys hyväksyttiin.

1) Kari Uotilan ehdotus 58 "jaa", Emma Karin ehdotus 59 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 171, ei 18; poissa 10 (äänestys 124). Eduskunta hyväksyi tässä äänestyksessä Kari Uotilan ehdotuksen 58.

2) Johanna Ojala-Niemelän ehdotus 59 "jaa", Kari Uotilan ehdotus 58 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 162, ei 26; poissa 11 (äänestys 125). Eduskunta hyväksyi tässä äänestyksessä Johanna Ojala-Niemelän ehdotuksen 57.

3) Stefan Wallinin ehdotus 56 "jaa", Johanna Ojala-Niemelän ehdotus 57 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 127, ei 62; poissa 10 (äänestys 126). Eduskunta hyväksyi tässä äänestyksessä Stefan Wallinin ehdotuksen 56.

4) Sari Tanuksen ehdotus 55 "jaa", Stefan Wallinin ehdotus 56 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 119, ei 70; poissa 10 (äänestys 127). Eduskunta hyväksyi tässä äänestyksessä Sari Tanuksen ehdotuksen 55.

5) Mietintö "jaa", Sari Tanuksen ehdotus 55 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 99, ei 91; poissa 9 (äänestys 128). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Johanna Ojala-Niemelän ehdotus 60 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 113, ei 75; poissa 11 (äänestys 129). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Johanna Ojala-Niemelän ehdotus 61 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 126, ei 62; poissa 11 (äänestys 130). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Kari Uotilan ehdotus 62 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 113, ei 76; poissa 10 (äänestys 131). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Sari Tanuksen ehdotus 63 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 100, ei 89; poissa 10 (äänestys 132). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Stefan Wallinin ehdotus 64 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 112, ei 76; poissa 11 (äänestys 133). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

Mietintö "jaa", Sari Tanuksen ehdotus 65 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 183, ei 6; poissa 10 (äänestys 134). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Jukka Gustafssonin ehdotus 66 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 106, ei 79; poissa 14 (äänestys 135). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Puhemies Maria Lohela: Sari Tanuksen ehdotus 67, Stefan Wallinin ehdotus 68, Kari Uotilan ehdotus 69, Johanna Ojala-Niemelän ehdotus 70 ja Emma Karin ehdotus 71 koskevat samaa määrärahaa. Ensin äänestetään ehdotuksesta 71 ehdotusta 70 vastaan, sen jälkeen voittaneesta ehdotusta 69 vastaan, sitten voittaneesta ehdotusta 68 vastaan, minkä jälkeen voittaneesta ehdotusta 67 vastaan ja lopuksi voittaneesta mietintöä vastaan.

Äänestysjärjestys hyväksyttiin.

1) Johanna Ojala-Niemelän ehdotus 70 "jaa", Emma Karin ehdotus 71 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 173, ei 16; poissa 10 (äänestys 136). Eduskunta hyväksyi tässä äänestyksessä Johanna Ojala-Niemelän ehdotuksen 70.

2) Kari Uotilan ehdotus 69 "jaa", Johanna Ojala-Niemelän ehdotus 70 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 140, ei 50; poissa 9 (äänestys 137). Eduskunta hyväksyi tässä äänestyksessä Kari Uotilan ehdotuksen 69.

3) Stefan Wallinin ehdotus 68 "jaa", Kari Uotilan ehdotus 69 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 128, ei 62; poissa 9 (äänestys 138). Eduskunta hyväksyi tässä äänestyksessä Stefan Wallinin ehdotuksen 68.

4) Sari Tanuksen ehdotus 67 "jaa", Stefan Wallinin ehdotus 68 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 119, ei 69; poissa 11 (äänestys 139). Eduskunta hyväksyi tässä äänestyksessä Sari Tanuksen ehdotuksen 67.

5) Mietintö "jaa", Sari Tanuksen ehdotus 67 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 99, ei 91; poissa 9 (äänestys 140). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Johanna Ojala-Niemelän ehdotus 72 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 121, ei 66; poissa 12 (äänestys 141). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Sari Tanuksen ehdotus 73 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 99, ei 90; poissa 10 (äänestys 142). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Stefan Wallinin ehdotus 74 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 99, ei 91; poissa 9 (äänestys 143). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Johanna Ojala-Niemelän ehdotus 75 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 99, ei 91; poissa 9 (äänestys 144). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

Mietintö "jaa", Kari Uotilan ehdotus 76 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 99, ei 91; poissa 9 (äänestys 145). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Stefan Wallinin ehdotus 77 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 100, ei 90; poissa 9 (äänestys 146). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Emma Karin ehdotus 78 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 97, ei 91; poissa 11 (äänestys 147). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Stefan Wallinin ehdotus 79 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 141, ei 46; poissa 12 (äänestys 148). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Sari Tanuksen ehdotus 80 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 143, ei 47; poissa 9 (äänestys 149). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Johanna Ojala-Niemelän ehdotus 81 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 113, ei 75; poissa 11 (äänestys 150). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Puhemies Maria Lohela: Kari Uotilan ehdotus 82 ja Johanna Ojala-Niemelän ehdotus 83 koskevat samaa määrärahaa. Ensin äänestetään ehdotuksesta 83 ehdotusta 82 vastaan ja sen jälkeen voittaneesta mietintöä vastaan.

Äänestysjärjestys hyväksyttiin.

1) Kari Uotilan ehdotus 82 "jaa", Johanna Ojala-Niemelän ehdotus 83 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 140, ei 50; poissa 9 (äänestys 151). Eduskunta hyväksyi tässä äänestyksessä Kari Uotilan ehdotuksen 82.

2) Mietintö "jaa", Kari Uotilan ehdotus 82 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 112, ei 77; poissa 10 (äänestys 152). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Johanna Ojala-Niemelän ehdotus 84 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 112, ei 78; poissa 9 (äänestys 153). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Emma Karin ehdotus 85 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 108, ei 82; poissa 9 (äänestys 154). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Puhemies Maria Lohela: Emma Karin ehdotus 87, Kari Uotilan ehdotus 88 ja Johanna Ojala-Niemelän ehdotus 89 koskevat samaa määrärahaa. Ensin äänestetään ehdotuksesta 89 ehdotusta 88 vastaan, sitten voittaneesta ehdotusta 87 vastaan ja lopuksi voittaneesta mietintöä vastaan.

Äänestysjärjestys hyväksyttiin.

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

1) Kari Uotilan ehdotus 88 "jaa", Johanna Ojala-Niemelän ehdotus 89 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 150, ei 39; poissa 10 (äänestys 155). Eduskunta hyväksyi tässä äänestyksessä Kari Uotilan ehdotuksen 88.

2) Emma Karin ehdotus 87 "jaa", Kari Uotilan ehdotus 88 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 140, ei 50; poissa 9 (äänestys 156). Eduskunta hyväksyi tässä äänestyksessä Emma Karin ehdotuksen 87.

3) Mietintö "jaa", Emma Karin ehdotus 87 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 123, ei 67; poissa 9 (äänestys 157). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Johanna Ojala-Niemelän ehdotus 90 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 132, ei 56; poissa 11 (äänestys 158). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Ville Vähämäen ehdotus 91 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 171, ei 18; poissa 10 (äänestys 159). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Emma Karin ehdotus 92 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 118, ei 71; poissa 10 (äänestys 160). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Emma Karin ehdotus 94 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 124, ei 65; poissa 10 (äänestys 161). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Kari Uotilan ehdotus 95 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 123, ei 64; poissa 12 (äänestys 162). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Johanna Ojala-Niemelän ehdotus 96 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 120, ei 68; poissa 11 (äänestys 163). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Anna-Maja Henrikssonin ehdotus 97 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 166, ei 24; poissa 9 (äänestys 164). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Johanna Ojala-Niemelän ehdotus 98 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 113, ei 75; poissa 11 (äänestys 165). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Kari Uotilan ehdotus 99 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 122, ei 69; poissa 8 (äänestys 166). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Paavo Arhinmäen ehdotus 100 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 123, ei 64; poissa 12 (äänestys 167). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Ville Vähämäen ehdotus 101 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 110, ei 81; poissa 8 (äänestys 168). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Kari Uotilan ehdotus 102 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 120, ei 69; poissa 10 (äänestys 169). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

Mietintö "jaa", Ville Vähämäen ehdotus 103 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 104, ei 83, tyhjiä 1; poissa 11 (äänestys 170). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Rami Lehdon ehdotus 104 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 156, ei 35; poissa 8 (äänestys 171). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Sari Tanuksen ehdotus 105 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 108, ei 81; poissa 10 (äänestys 172). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Johanna Ojala-Niemelän ehdotus 106 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 107, ei 79; poissa 13 (äänestys 173). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Kari Uotilan ehdotus 107 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 156, ei 34; poissa 9 (äänestys 174). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Ritva Elomaan ehdotus 108 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 107, ei 82, tyhjiä 1; poissa 9 (äänestys 175). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Ville Vähämäen ehdotus 109 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 167, ei 23; poissa 9 (äänestys 176). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Puhemies Maria Lohela: Johanna Ojala-Niemelän ehdotus 110, Sari Tanuksen ehdotus 111, Kari Uotilan ehdotus 112 ja Stefan Wallinin ehdotus 113 koskevat samaa määrärahaa. Ensin äänestetään ehdotuksesta 113 ehdotusta 112 vastaan, sitten voittaneesta ehdotusta 111 vastaan, sen jälkeen voittaneesta ehdotusta 110 vastaan ja lopuksi voittaneesta mietintöä vastaan.

Äänestysjärjestys hyväksyttiin.

1) Kari Uotilan ehdotus 112 "jaa", Stefan Wallinin ehdotus 113 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 163, ei 26; poissa 10 (äänestys 177). Eduskunta hyväksyi tässä äänestyksessä Kari Uotilan ehdotuksen 112.

2) Sari Tanuksen ehdotus 111 "jaa", Kari Uotilan ehdotus 112 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 157, ei 33; poissa 9 (äänestys 178). Eduskunta hyväksyi tässä äänestyksessä Sari Tanuksen ehdotuksen 111.

3) Johanna Ojala-Niemelän ehdotus 110 "jaa", Sari Tanuksen ehdotus 111 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 148, ei 41; poissa 10 (äänestys 179). Eduskunta hyväksyi tässä äänestyksessä Johanna Ojala-Niemelän ehdotuksen 110.

4) Mietintö "jaa", Johanna Ojala-Niemelän ehdotus 110 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 99, ei 91; poissa 9 (äänestys 180). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Johanna Ojala-Niemelän ehdotus 114 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 100, ei 91; poissa 8 (äänestys 181). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

Mietintö "jaa", Johanna Ojala-Niemelän ehdotus 115 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 126, ei 65; poissa 8 (äänestys 182). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Johanna Ojala-Niemelän ehdotus 116 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 99, ei 90; poissa 10 (äänestys 183). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Johanna Ojala-Niemelän ehdotus 117 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 113, ei 73, tyhjiä 1; poissa 12 (äänestys 184). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Johanna Ojala-Niemelän ehdotus 118 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 99, ei 91; poissa 9 (äänestys 185). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Johanna Ojala-Niemelän ehdotus 119 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 100, ei 91; poissa 8 (äänestys 186). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Johanna Ojala-Niemelän ehdotus 120 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 100, ei 91; poissa 8 (äänestys 187). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Johanna Ojala-Niemelän ehdotus 121 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 117, ei 71; poissa 11 (äänestys 188). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Johanna Ojala-Niemelän ehdotus 122 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 120, ei 68; poissa 11 (äänestys 189). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Johanna Ojala-Niemelän ehdotus 123 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 113, ei 75; poissa 11 (äänestys 190). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Johanna Ojala-Niemelän ehdotus 124 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 109, ei 77; poissa 13 (äänestys 191). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Johanna Ojala-Niemelän ehdotus 125 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 100, ei 91; poissa 8 (äänestys 192). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Johanna Ojala-Niemelän ehdotus 126 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 114, ei 77; poissa 8 (äänestys 193). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Johanna Ojala-Niemelän ehdotus 127 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 110, ei 78; poissa 11 (äänestys 194). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Johanna Ojala-Niemelän ehdotus 128 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 99, ei 86; poissa 14 (äänestys 195). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Johanna Ojala-Niemelän ehdotus 129 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 110, ei 79; poissa 10 (äänestys 196). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

Mietintö "jaa", Kari Uotilan ehdotus 130 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 112, ei 77; poissa 10 (äänestys 197). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Kari Uotilan ehdotus 131 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 98, ei 89; poissa 12 (äänestys 198). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Krista Kiuru sd: Arvoisa puhemies! Tarkoitukseni oli äänestää kohdassa 129 "ei".

Ilkka Kantola sd: Arvoisa puhemies! Kohdassa 4 tarkoitukseni oli äänestää "jaa".

Jukka Gustafsson sd: Arvoisa puhemies! Kohta 79: "jaa".

Erkki Tuomioja sd: Arvoisa puhemies! Tarkoitukseni oli kohdissa 11 ja 31 äänestää "jaa".

Satu Hassi vihr: Arvoisa puhemies! Kohdassa 65 tarkoitukseni oli äänestää "jaa".

Matti Semi vas: Arvoisa puhemies! Kohdassa 100 oli tarkoitus äänestää "ei".

Maria Tolppanen sd: Arvoisa puhemies! Kohdissa 40 ja 105 kone ei ottanut vastaan.

Emma Kari vihr: Arvoisa puhemies! Kohdassa 4 tarkoitus oli äänestää "ei".

Satu Taavitsainen sd: Arvoisa puhemies! Kohta 12: en ollut poissa, vaan tarkoitus oli äänestää "jaa".

Pilvi Torsti sd: Kohdissa 21 ja 130 tarkoitus oli äänestää "ei". En ollut poissa, vaan kone ei ottanut.

Laura Huhtasaari ps: Arvoisa puhemies! Kohdassa 31 tarkoitukseni oli äänestää "ei".

Heli Järvinen vihr: Arvoisa puhemies! Kohdassa 6 tarkoitus oli äänestää "ei".

Mika Niikko ps: Arvoisa rouva puhemies! Kohdassa 44 tarkoitus oli äänestää "ei".

Sami Savio ps: Arvoisa puhemies! Kohdassa 53 tarkoitukseni oli äänestää "ei".

Sari Tanus kd: Arvoisa puhemies! Kohdassa 53 tarkoitus oli äänestää "ei".

Puhemies Maria Lohela: Nämä merkitään.

Eduskunta hyväksyi pääluokan 29 mietinnön mukaisena.

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

8.3. Pääluokka 30 Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala

Puhemies Maria Lohela: Yleiskeskustelu päättyi 18.12.2017 pidetyssä täysistunnossa. Nyt ryhdytään pääluokan 30 yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Tehtiin seuraavat pääluokkaa koskevat, hyväksytyn menettelytavan mukaisesti keskustansliaan kirjallisina jätetyt, edustajille monistettuina ja numeroituina jaetut ehdotukset.

1. Kari Uotila vas Li Anderssonin vas kannattamana 30.01.01: Lisätään 310 000 euroa eläinsuojeluun. (Vastalause 3)
2. Johanna Ojala-Niemelä sd Krista Kiurun sd kannattamana 30.01.01: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että eläinsuojeluasiamiehen virkaa perustetaan uudelleen ja siihen osoitetaan 100 000 euron määräraha vuoden 2018 ensimmäisessä lisätalousarviossa." (Vastalause 1)
3. Kari Uotila vas Li Anderssonin vas kannattamana 30.01.01: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus perustaa eläinsuojelulain kokonaisuudistuksen yhteydessä riippumattoman eläinsuojeluasiamiehen tai eläinsuojeluvaltuutetun tehtävän." (Vastalause 3)
4. Satu Taavitsainen sd Suna Kymäläisen sd kannattamana 30.01.05: Lisätään 240 000 euroa Luomuinstituutin toimintaan. (TAA 445)
6. Ville Vähämäki ps Leena Meren ps kannattamana 30.10.50: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus huolehtii kannattavan sikatalouden toimintaedellytyksistä." (Vastalause 6)
7. Ville Vähämäki ps Leena Meren ps kannattamana 30.10.54: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus nimeää suomenhevosen maamme itsenäisyyden juhlaeläimeksi." (Vastalause 6)
9. Johanna Ojala-Niemelä sd Krista Kiurun sd kannattamana 30.10.55: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus turvaa 4H-toiminnan riittävän rahoituksen." (Vastalause 1)
10. Johanna Ojala-Niemelä sd Krista Kiurun sd kannattamana 30.10.63: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus turvaa jatkossakin kylätoiminnan valtionavun riittävät määrärahat." (Vastalause 1)
11. Stefan Wallin r Anna-Maja Henrikssonin r kannattamana 30.20.02: Vähennetään 18 500 000 euroa Elintarviketurvallisuusviraston toimintamenoihin ehdotetusta määrärahasta. (Vastalause 4)
12. Ville Vähämäki ps Leena Meren ps kannattamana 30.20.02: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin merkinnän saamiseksi elintarvikkei-

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

siin sen varmistamiseksi, että kuluttaja saa tiedon tuotteen alkuperästä ja tuotantotavan eettisyydestä." (Vastalause 6)

13. Ritva Elomaa ps Ville Tavion ps kannattamana 30.20.20: Lisätään 50 000 euroa Turun Eläinsuojeluyhdistyksen toiminnan tukemiseen. (TAA 46)

14. Stefan Wallin r Anna-Maja Henrikssonin r kannattamana 30.20.44: Lisätään 11 000 000 euroa luonnonhaittakorvausten leikkausten paikkaamiseksi. (Vastalause 4)

15. Ville Vähämäki ps Leena Meren ps kannattamana 30.20.44: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus valmistelee viljelijöiden uuden julkisvetoisen satovahinko-kuutusjärjestelmän." (Vastalause 6)

16. Ville Vähämäki ps Leena Meren ps kannattamana 30.20.47: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus toimii siten, että Suomen maa- ja elintarviketaloudessa turvataan kaikissa oloissa oman kansan tarvetta vastaava tuotanto keskeisissä tuotteissa." (Vastalause 6)

17. Mats Nylund r Thomas Blomqvistin r kannattamana 30.40.21: Lisätään 500 000 euroa happamien sulfaattimaiden kartoitukseen ja ehkäisyohjelman laatimiseen. (TAA 351)

18. Ville Vähämäki ps Leena Meren ps kannattamana 30.40.22: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin puun, turpeen ja biomassan poltosta syntyvän tuhkan käytön lisäämiseksi metsien lannoitteena." (Vastalause 6)

19. Emma Kari vihr Ozan Yanarin vihr kannattamana 30.40.31: Lisätään 1 000 000 euroa vesi- ja kalataloushankkeiden tukemiseen. (Vastalause 2)

20. Kari Uotila vas Li Anderssonin vas kannattamana 30.40.31: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus varmistaa kalatiestrategian toteutumisen ja tekee tarvittavat lainsäädäntömuutokset vesivoimayhtiöiden vastuun selkeyttämiseksi." (Vastalause 3)

21. Ville Vähämäki ps Leena Meren ps kannattamana 30.40.31: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus laatii kalatalouden ja kalastusmatkailun kehittämisohjelman." (Vastalause 6)

22. Emma Kari vihr Ozan Yanarin vihr kannattamana 30.40.45: Lisätään 1 000 000 euroa metsäluonnon hoidon edistämiseen. (Vastalause 2)

23. Kari Uotila vas Li Anderssonin vas kannattamana 30.40.45: Lisätään 3 000 000 euroa metsäluonnon hoidon edistämiseen. (Vastalause 3)

24. Peter Östman kd Päivi Räsänen kd kannattamana 30.40.46: Lisätään 1 800 000 euroa Suomen metsäkeskuksen valtionapuun. (Vastalause 5)

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

25. Ville Vähämäki ps Leena Meren ps kannattamana 30.40.50: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin salametsästyksen ehkäisemiseksi mm. valvontaa parantamalla ja rangaistuksia tehostamalla." (Vastalause 6)

26. Kari Uotila vas Li Anderssonin vas kannattamana 30.40.51: Lisätään 2 000 000 euroa Kemijoen lohen palauttamiseksi. (Vastalause 3)

28. Johanna Ojala-Niemelä sd Krista Kiurun sd kannattamana 30.40.51: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että kalastonhoitomaksun vuoden 2018 korotus perutaan ja maksut palautetaan vuoden 2017 tasolle." (Vastalause 1)

29. Stefan Wallin r Anna-Maja Henrikssonin r kannattamana 30.40.62: Lisätään 100 000 euroa vesistöjen ravinnepitoisuuksien vähentämiseen poistokalastuksella. (Vastalause 4)

30. Thomas Blomqvist r Mats Nylundin r kannattamana 30.64.50: Lisätään 500 000 euroa Jussaaaren kansallispuiston toimintaan. (TAA 33)

31. Päivi Räsänen kd Tarja Filatovin sd kannattamana 30.64.50: Lisätään 1 000 000 euroa Aulangon puistometsän kulttuuriperinnön säilyttämiseen ja kunnostusvelan vähentämiseen. (TAA 99)

32. Johanna Ojala-Niemelä sd Krista Kiurun sd kannattamana 30: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus perustaa parlamentaarisen työryhmän, joka kartoittaa metsäalan tulevaisuutta yli hallituskausien. Sen tulisi ehdottaa uudistuksia, joilla kannustava metsäverotus turvaisi teollisuuden puunhankinnan, huolehdittaisiin metsäluonnon monimuotoisuudesta ja edistettäisiin metsäalan koulutusta Suomessa." (Vastalause 1)

Mietintö "jaa", Kari Uotilan ehdotus 1 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 103, ei 72; poissa 24 (äänestys 199). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Johanna Ojala-Niemelän ehdotus 2 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 108, ei 69; poissa 22 (äänestys 200). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Kari Uotilan ehdotus 3 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 110, ei 70, tyhjiä 1; poissa 18 (äänestys 201). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Satu Taavitsaisen ehdotus 4 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 117, ei 64; poissa 18 (äänestys 202). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Ville Vähämäen ehdotus 6 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 150, ei 33; poissa 16 (äänestys 203). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Ville Vähämäen ehdotus 7 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 125, ei 48, tyhjiä 5; poissa 21 (äänestys 204). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

Mietintö "jaa", Johanna Ojala-Niemelän ehdotus 9 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 95, ei 87; poissa 17 (äänestys 205). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Johanna Ojala-Niemelän ehdotus 10 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 96, ei 87; poissa 16 (äänestys 206). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Stefan Wallinin ehdotus 11 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 175, ei 10; poissa 14 (äänestys 207). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Ville Vähämäen ehdotus 12 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 98, ei 87; poissa 14 (äänestys 208). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Ritva Elomaan ehdotus 13 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 155, ei 29; poissa 15 (äänestys 209). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Stefan Wallinin ehdotus 14 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 155, ei 28; poissa 16 (äänestys 210). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Ville Vähämäen ehdotus 15 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 137, ei 46; poissa 16 (äänestys 211). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Ville Vähämäen ehdotus 16 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 144, ei 40; poissa 15 (äänestys 212). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Mats Nylundin ehdotus 17 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 138, ei 46; poissa 15 (äänestys 213). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Ville Vähämäen ehdotus 18 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 98, ei 85; poissa 16 (äänestys 214). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Emma Karin ehdotus 19 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 119, ei 63; poissa 17 (äänestys 215). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Kari Uotilan ehdotus 20 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 115, ei 70; poissa 14 (äänestys 216). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Ville Vähämäen ehdotus 21 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 99, ei 86; poissa 14 (äänestys 217). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Puhemies Maria Lohela: Emma Karin ehdotus 22 ja Kari Uotilan ehdotus 23 koskevat samaa määrärahaa. Ensin äänestetään niiden välillä ja sitten voittaneesta mietintöä vastaan.

Äänestysjärjestys hyväksyttiin.

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

1) Emma Karin ehdotus "jaa", Kari Uotilan ehdotus "ei". Äänestyksen tulos: jaa 170, ei 17, tyhjiä 1; poissa 11 (äänestys 218). Eduskunta hyväksyi tässä äänestyksessä Emma Karin ehdotuksen 22.

2) Mietintö "jaa", Emma Karin ehdotus 22 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 117, ei 71; poissa 11 (äänestys 219). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Peter Östmanin ehdotus 24 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 175, ei 13; poissa 11 (äänestys 220). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Ville Vähämäen ehdotus 25 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 103, ei 84; poissa 12 (äänestys 221). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Kari Uotilan ehdotus 26 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 120, ei 66; poissa 13 (äänestys 222). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Johanna Ojala-Niemelän ehdotus 28 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 125, ei 61; poissa 13 (äänestys 223). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Stefan Wallinin ehdotus 29 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 105, ei 83; poissa 11 (äänestys 224). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Thomas Blomqvistin ehdotus 30 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 152, ei 36; poissa 11 (äänestys 225). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Päivi Räsäsen ehdotus 31 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 151, ei 34; poissa 14 (äänestys 226). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Johanna Ojala-Niemelän ehdotus 32 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 112, ei 75; poissa 12 (äänestys 227). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Riitta Myller sd: Arvoisa puhemies! Tarkoitukseni oli äänestää kohdassa 1 ei.

Johanna Karimäki vihr: Arvoisa puhemies! Kohdassa 6 tarkoitus oli äänestää jaa.

Suna Kymäläinen sd: Arvoisa puhemies! Kohdassa 29 tarkoitukseni oli äänestää ei.

Ville Skinnari sd: Arvoisa puhemies! Kohdassa 5 tarkoitukseni oli äänestää jaa.

Pilvi Torsti sd: Arvoisa puhemies! Kohdassa 7 tarkoitukseni oli äänestää ei.

Antero Vartia vihr: Arvoisa puhemies! Kohdassa 15 tarkoitus oli äänestää jaa.

Leena Meri ps: Arvoisa puhemies! Kohdissa 22 ja 23 oli tarkoitus äänestää ei.

Veronica Rehn-Kivi r: Arvoisa puhemies! Kohdassa 15 oli tarkoitus äänestää jaa.

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

Eduskunta hyväksyi pääluokan 30 mietinnön mukaisena.

8.4. Pääluokka 31 Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala

Puhemies Maria Lohela: Yleiskeskustelu päättyi 18.12.2017 pidetyssä täysistunnossa. Nyt ryhdytään pääluokan 31 yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Tehtiin seuraavat pääluokkaa koskevat, hyväksytyn menettelytavan mukaisesti keskuskansliaan kirjallisina jätetyt, edustajille monistettuina ja numeroituina jaetut ehdotukset:

1. Kari Uotila vas Li Anderssonin vas kannattamana 31.01.01: Lisätään 20 000 000 euroa kävelyn ja pyöräilyn toimenpideohjelman toteuttamiseen. (Vastalause 3)
2. Ville Vähämäki ps Sami Savion ps kannattamana 31.01.01: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että lievistä ylinopeuksista autoilijoille määrättäviä rangaistuksia ei kiristetä." (Vastalause 6)
3. Johanna Ojala-Niemelä sd Krista Kiurun sd kannattamana 31.01.88: Vähennetään 2 000 000 euroa ja poistetaan momentti valtion talousarviosta. (Vastalause 1)
4. Johanna Ojala-Niemelä sd Krista Kiurun sd kannattamana 31.01.88: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus pidättäytyy yksipuolisesta toiminnastaan yhtiöittää Liikenneviraston ohjaustehtävät ja antaa liikenteen parlamentaariselle työryhmälle työrauhan linjata annetun aikataulun puitteissa liikenteen tulevaisuutta koskevat rakenteelliset ratkaisut." (Vastalause 1)
5. Katja Taimela sd Eeva-Johanna Elorannan sd kannattamana 31.10.20: Lisätään 50 000 euroa Perniöntien levenyttämiseen Sauruntien risteyksen kohdalla. (TAA 448)
6. Leena Meri ps Toimi Kankaanniemen ps kannattamana 31.10.20: Lisätään 200 000 euroa valtatie 25 kehittämiseen välillä valtatie 3—Hyvinkää. (TAA 302)
7. Leena Meri ps Toimi Kankaanniemen ps kannattamana 31.10.20: Lisätään 200 000 euroa Hyvinkään liityntäpysäköinnin suunnitelman tekemiseen. (TAA 303)
8. Sami Savio ps Ville Tavion ps kannattamana 31.10.20: Lisätään 250 000 euroa kevyen liikenteen väylän rakentamiseen Ylöjärvelle Sorvajärventien ja Susikiventien välille. (TAA 425)
9. Thomas Blomqvist r Mikaela Nylanderin r kannattamana 31.10.20: Lisätään 300 000 euroa Lapinkyläntien—Heikinkyläntien päällystystyöhön. (TAA 34)
10. Ritva Elomaa ps Ville Tavion ps kannattamana 31.10.20: Lisätään 300 000 euroa Kanurintien alittavan alikulun rakentamiseen Lupajantiellä Perniössä ja siihen liittyviin kevyen liikenteen järjestelyihin. (TAA 47)

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

11. Jari Ronkainen ps Rami Lehdon ps kannattamana 31.10.20: Lisätään 300 000 euroa Tenniläntien huonokuntoisten tieosuuksien parantamiseen Hollolassa. (TAA 392)
12. Juho Eerola ps Arja Juvosen ps kannattamana 31.10.20: Lisätään 500 000 euroa Kotkan Paimenportin risteyksen liikenneturvallisuuden parantamiseen. (TAA 41)
13. Ritva Elomaa ps Ville Tavion ps kannattamana 31.10.20: Lisätään 500 000 euroa Posittien kunnostamiseen välillä Himoinen—Taivassalo. (TAA 48)
14. Jari Myllykoski vas Kristiina Salosen sd kannattamana 31.10.20: Lisätään 500 000 euroa tiesuunnitelman laatimiseksi valtatielle 2 Friitalan eritasoliittymän Helsingin suunnan liittymärampille. (TAA 329)
15. Päivi Räsänen kd Mika Karin sd kannattamana 31.10.20: Lisätään 500 000 euroa tieturvallisuuden parantamiseen välillä Kurhila—Hillilä—Asikkalan kirkonkylä. (TAA 450)
16. Laura Huhtasaari ps Kristiina Salosen sd kannattamana 31.10.20: Lisätään 500 000 euroa kiertoliittymän rakentamiseen valtatie 2 ja kantatien 43 liittymään Harjavallassa. (TAA 144)
17. Laura Huhtasaari ps Kristiina Salosen sd kannattamana 31.10.20: Lisätään 600 000 euroa valtatie 2 Kaanaan liittymän toteutukseen Porissa. (TAA 145)
18. Mikaela Nylander r Thomas Blomqvistin r kannattamana 31.10.20: Lisätään 600 000 euroa Lapinkyläntien—Heikinkyläntien päällystystyön loppuun saattamiseen Lapinjärvellä. (TAA 346)
19. Jari Ronkainen ps Rami Lehdon ps kannattamana 31.10.20: Lisätään 600 000 euroa kevyen liikenteen väylän rakentamiseen Rantatielle välille Kirkkotie—Pyhäniementie Hollolassa. (TAA 394)
20. Jari Ronkainen ps Rami Lehdon ps kannattamana 31.10.20: Lisätään 600 000 euroa turvallisuutta parantavan ali- tai ylikulkusillan rakentamiseksi Järvelän rautatieasemalle. (TAA 393)
21. Stefan Wallin r Mats Nylundin r kannattamana 31.10.20: Lisätään 700 000 euroa kevyen liikenteen väylän rakentamiseen Kullan ja Slätsin välille Kemiönsaaren kunnassa. (TAA 508)
22. Päivi Räsänen kd Mika Karin sd kannattamana 31.10.20: Lisätään 750 000 euroa valtatie 24 tiesuunnitelman laatimiseen. (TAA 438)
23. Thomas Blomqvist r Mikaela Nylanderin r kannattamana 31.10.20: Lisätään 800 000 euroa Paavalkyläntien—Hommanbyntien päällystämiseen Uudellamaalla. (TAA 35)

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

24. Rami Lehto ps Jari Ronkaisen ps kannattamana 31.10.20: Lisätään 800 000 euroa Siipurantien kevyen liikenteen väylän rakentamiseen Kaarlaaksosta Savontielle. (TAA 230)
25. Thomas Blomqvist r Mikaela Nylanderin r kannattamana 31.10.20: Lisätään 1 000 000 euroa Liljendalintien—Hardomintien (tie 1761) ja Kartanontien—Eskilomin-tien päällystämiseen. (TAA 36)
26. Arja Juvonen ps Juho Eerola ps kannattamana 31.10.20: Lisätään 1 000 000 euroa Uu-denmaan alueen kevyen liikenteen väylähankkeisiin. (TAA 161)
27. Arja Juvonen ps Juho Eerola ps kannattamana 31.10.20: Lisätään 1 000 000 euroa Haa-pajärven alueen tiestön perusparannukseen ja kunnostamiseen. (TAA 162)
28. Jari Myllykoski vas Kristiina Salosen sd kannattamana 31.10.20: Lisätään 1 000 000 euroa Pori—Parkano—Haapamäki-radan käyttöönoton ja kaasuveturikokeilun jatkoselvitykseen. (TAA 159)
29. Mats Nylund r Mats Löfströmin r kannattamana 31.10.20: Lisätään 1 000 000 euroa lii-kenneturvallisuuden parantamiseen seututiellä 748 Kruunupyssä. (TAA 353)
30. Mats Nylund r Mats Löfströmin r kannattamana 31.10.20: Lisätään 1 000 000 euroa neljännen rampin rakentamiseen Edsevön risteykseen kantien 68 ja valtatie 8 kohdalla. (TAA 352)
31. Krista Mikkonen vihr Heli Järvisen vihr kannattamana 31.10.20: Lisätään 1 200 000 euroa maantien 5071 parantamiseen välillä Vuonisahti—Kantatie 73. (TAA 212)
32. Jari Myllykoski vas Kristiina Salosen sd kannattamana 31.10.20: Lisätään 1 300 000 euroa valtatie 2 Haistilan liittymän parantamiseen. (TAA 330)
33. Merja Mäkisalo-Ropponen sd Riitta Myllerin sd kannattamana 31.10.20: Lisätään 1 400 000 euroa maantien 518 kunnostamiseen välillä Eno—Ahveninen—Kantatie 73. (TAA 331)
34. Mats Nylund r Mats Löfströmin r kannattamana 31.10.20: Lisätään 1 430 000 euroa maantien 7390 sekä yhdystien 17903 peruskorjaukseen Pedersören kunnassa. (TAA 354)
35. Ville Vähämäki ps Sami Savion ps kannattamana 31.10.20: Lisätään 1 500 000 euroa maantien 659 parantamiseen Viitasaarella välillä Kymönkoski—Vesannon raja. (TAA 71)
36. Maria Tolppanen sd Harry Wallinin sd kannattamana 31.10.20: Lisätään 1 700 000 euroa kevyen liikenteen väylän rakentamiseen maantielle 717 Vaasa—Musta-saari—Vaasan kaupungin Vähäkyrön kaupunginosa. (TAA 470)

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

37. Päivi Räsänen kd Mika Karin sd kannattamana 31.10.20: Lisätään 1 900 000 euroa kevyen liikenteen väylän rakentamiseen maantielle 313 Vääksyn ja Vierumäen välille. (TAA 395)
38. Thomas Blomqvist r Mikaela Nylanderin r kannattamana 31.10.20: Lisätään 2 000 000 euroa rantaradan parantamisen suunnitteluun. (TAA 37)
39. Juho Eerola ps Arja Juvosen ps kannattamana 31.10.20: Lisätään 2 000 000 euroa Kotkan Hyväntuulentien jatkosuunnitteluun ja tie- ja siltahankkeen alkuvalmisteluihin. (TAA 42)
40. Laura Huhtasaari ps Kristiina Salosen sd kannattamana 31.10.20: Lisätään 2 000 000 euroa Pori—Tampere-radon tasoristeysten poistamiseen. (TAA 146)
41. Päivi Räsänen kd Mika Karin sd kannattamana 31.10.20: Lisätään 2 000 000 euroa lisäraiteiden yleissuunnitelman laatimiseksi pääradalla välillä Riihimäki—Hämeenlinna. (TAA 413)
42. Sami Savio ps Ville Tavion ps kannattamana 31.10.20: Lisätään 2 000 000 euroa valtatie 65 perusparannuksen suunnitteluun ja perusparannuksen aloittamiseen välillä Kyrönlahti—Virrat. (TAA 426)
43. Sami Savio ps Ville Tavion ps kannattamana 31.10.20: Lisätään 2 000 000 euroa kaksoisraiteen suunnittelua ja työn aloittamista varten rataosuudella Orivesi—Jyväskylä. (TAA 177)
44. Jari Myllykoski vas Kristiina Salosen sd kannattamana 31.10.20: Lisätään 2 200 000 euroa valtatie 8 Laani—Ruutukuoppa-tieosuuden nelikaistaistamisen suunnitteluun. (TAA 203)
45. Stefan Wallin r Mats Nylundin r kannattamana 31.10.20: Lisätään 2 800 000 euroa kevyen liikenteen väylän rakentamiseen Nauvon ja Prostvikin välillä. (TAA 509)
46. Mikaela Nylander r Thomas Blomqvistin r kannattamana 31.10.20: Lisätään 3 000 000 euroa Porvoon saaristotien rakentamiseen. (TAA 347)
47. Päivi Räsänen kd Mika Karin sd kannattamana 31.10.20: Lisätään 3 000 000 euroa Tuuliharjan eritasoliittymälle ja yhdystielle valtatie 4 ja seututien 140 väliin. (TAA 439)
48. Tarja Filatov sd Päivi Räsänen kd kannattamana 31.10.20: Lisätään 4 000 000 euroa Moreenin—Rastikankaan eritasoliittymän toteuttamiseen valtatiellä 3. (TAA 67)
49. Thomas Blomqvist r Mikaela Nylanderin r kannattamana 31.10.20: Lisätään 5 000 000 euroa alueellisiin investointeihin kevyen liikenteen väylien rakentamiseksi Raaseporissa ja Loviisassa (TAA 39)

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

50. Thomas Blomqvist r Mikaela Nylanderin r kannattamana 31.10.20: Lisätään 5 000 000 euroa valtatie 25 parantamiseen osuudella Hanko—Mäntsälä. (TAA 38)
51. Thomas Blomqvist r Mikaela Nylanderin r kannattamana 31.10.20: Lisätään 10 000 000 euroa perusväylänpitoon ehdotettuun määrärahaan. (Vastalause 4)
52. Johanna Ojala-Niemelä sd Krista Kiurun sd kannattamana 31.10.20: Lisätään 15 000 000 euroa perusväylänpitoon Liikennevirastolle Jäämeren ratayhteyden suunnittelua varten. (Vastalause 1)
53. Sari Essayah kd Matti Semmola vas kannattamana 31.10.20: Lisätään 50 000 000 euroa vähäliikenteisen tieverkon parantamiseen ja ylläpitämiseen Itä- ja Pohjois-Suomessa. (TAA 98)
54. Ville Vähämäki ps Sami Savion ps kannattamana 31.10.20: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus lisää panostuksia liikenneväylien korjausvelan lyhentämiseen." (Vastalause 6)
55. Ilmari Nurminen sd Sanna Marinin sd kannattamana 31.10.41: Lisätään 500 000 euroa Mäntän lentopaikan kuntoon saattamiseen. (TAA 341)
56. Kristiina Salonen sd Jari Myllykosken vas kannattamana 31.10.77: Lisätään 800 000 euroa valtatie 8 Eurajoen risteysaluekohdan suunnitteluun. (TAA 416)
57. Kristiina Salonen sd Jari Myllykosken vas kannattamana 31.10.77: Lisätään 1 200 000 euroa Selkämeren kansallispuiston Säpin sataman kunnostamiseen. (TAA 417)
58. Stefan Wallin r Mats Nylundin r kannattamana 31.10.77: Lisätään 2 000 000 euroa kiinteän yhteyden toteuttamiseen Paraisten ja Nauvon välille. (TAA 510)
59. Heli Järvinen vihr Johanna Karimäen vihr kannattamana 31.10.77: Lisätään 3 000 000 euroa Parikkalan raja-aseman kehittämiseen. (TAA 167)
60. Katja Taimela sd Eeva-Johanna Elorannan sd kannattamana 31.10.77: Lisätään 3 000 000 euroa valtatie 9 yhteysvälin Turku—Tampere parantamisen käynnistämiseen välillä Liedon asema—Aura. (TAA 172)
61. Krista Mikkonen vihr Heli Järvisen vihr kannattamana 31.10.77: Lisätään 3 720 000 euroa valtatie 6 ja kantatie 71 liittymä- ja kevyen liikenteen järjestelyihin Kiiteen Puhoksessa. (TAA 213)
62. Päivi Räsänen kd Mika Karin sd kannattamana 31.10.77: Lisätään 4 000 000 euroa valtatie 2 Helsinki—Pori-tiehankkeen lisätoihin Humpin kohdalla. (TAA 23)

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

63. Merja Mäkisalo-Ropponen sd Riitta Myllerin sd kannattamana 31.10.77: Lisätään 4 400 000 euroa Joensuun ratapihan uudistamiseen ja asemaseudun kehittämiseen. (TAA 332)
64. Ilmari Nurminen sd Sanna Marinin sd kannattamana 31.10.77: Lisätään 5 000 000 euroa valtatie 12 parantamiseen välillä Tampere—Kangasala. (TAA 342)
65. Päivi Räsänen kd Mika Karin sd kannattamana 31.10.77: Lisätään 5 000 000 euroa kantatie 54 parantamiseen välillä Tammela—Hollola. (TAA 100)
66. Päivi Räsänen kd Mika Karin sd kannattamana 31.10.77: Lisätään 5 000 000 euroa valtatie 10 parantamiseen Hämeenlinnan alueella välillä Katuman liittymä—Eteläinen. (TAA 379)
67. Kari Uotila vas Li Anderssonin vas kannattamana 31.10.77: Lisätään 5 000 000 euroa Hanko—Hyvinkää-radan sähköistämiseen. (TAA 474)
68. Anders Adlercreutz r Joona Räsänen sd kannattamana 31.10.77: Lisätään 18 000 000 euroa Hanko—Hyvinkää-radan sähköistykseen. (TAA 7)
69. Mikaela Nylander r Thomas Blomqvistin r kannattamana 31.10.77: Lisätään 6 000 000 euroa Loviisa—Lahti-radan perusparantamiseen ja kunnossapitoon. (TAA 348)
70. Emma Kari vihr Krista Mikkosen vihr kannattamana 31.10.77: Lisätään 10 000 000 euroa Helsinki—Tampere-lisäraidekapasiteetin suunnitteluun. (Vastalause 2)
71. Satu Taavitsainen sd Suna Kymäläisen sd kannattamana 31.10.77: Lisätään 10 000 000 euroa Savonradan raideliikenteen nopeuttamiseksi. (TAA 446)
72. Hanna Sarkkinen vas Markus Mustajärven vas kannattamana 31.10.77: Lisätään 15 000 000 euroa Tornion radan sähköistämiseen. (TAA 420)
73. Satu Taavitsainen sd Suna Kymäläisen sd kannattamana 31.10.77: Lisätään 15 000 000 euroa teollisuuden pistoraitteen Pellos—Mäntyharju parantamiseksi. (TAA 447)
74. Emma Kari vihr Krista Mikkosen vihr kannattamana 31.10.77: Lisätään 17 000 000 euroa Tampere—Jyväskylä-rataosuuden parannustöihin. (Vastalause 2)
75. Katja Taimela sd Eeva-Johanna Elorannan sd kannattamana 31.10.77: Lisätään 20 000 000 euroa Mahtinaistentien jatkamiseen Salossa. (TAA 449)
76. Katja Taimela sd Eeva-Johanna Elorannan sd kannattamana 31.10.77: Lisätään 23 000 000 euroa valtatie 8 Turku—Pori-yhteysvälillä Laitilan eritasoliittymän toteuttamiseen. (TAA 173)

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

77. Sirpa Paatero sd Suna Kymäläisen sd kannattamana 31.10.77: Lisätään 26 400 000 euroa valtatie 15 parantamiseen. (TAA 366)
78. Emma Kari vihr Krista Mikkosen vihr kannattamana 31.10.77: Lisätään 30 000 000 euroa Pasila—Riihimäki-rataosan parantamisen toisen vaiheen käynnistämiseen. (Vastalause 2)
79. Katja Taimela sd Eeva-Johanna Elorannan sd kannattamana 31.10.77: Lisätään 35 000 000 euroa E18 Turun kehätien Kausala—Kirismäki 2. vaiheen toteuttamiseen. (TAA 174)
80. Päivi Räsänen kd Mika Karin sd kannattamana 31.10.77: Lisätään 35 000 000 euroa valtatie 12 yhteysvälin Lahti—Kouvola parantamiseen. (TAA 451)
81. Sari Essayah kd Matti Semin vas kannattamana 31.10.77: Lisätään 40 000 000 euroa Kuopion henkilö- ja tavarapihojen uudistamiseen. (TAA 405)
82. Matti Semi vas Sari Essayahin kd kannattamana 31.10.77: Lisätään 42 000 000 euroa valtatie 23 parantamiseen välillä Varkaus—Viinijärvi. (TAA 435)
83. Matti Semi vas Sari Essayahin kd kannattamana 31.10.77: Lisätään 75 000 000 euroa Savon radan nopeustason nostoon välillä Kouvola—Kajaani. (TAA 218)
84. Sari Essayah kd Matti Semin vas kannattamana 31.10.77: Lisätään 95 000 000 euroa valtatie 5 välin Siilinjärvi—Iisalmi suunnitteluvalmiuden ja tien parantamiseen. (TAA 57)
85. Sari Essayah kd Matti Semin vas kannattamana 31.10.77: Lisätään 99 000 000 euroa valtatie 5 parantamiseen välillä Leppävirta—Kuopio. (TAA 436)
86. Johanna Ojala-Niemelä sd Krista Kiurun sd kannattamana 31.10.77: Lisätään 100 000 000 euroa väyläverkon kehittämiseen. (Vastalause 1, TAA 262)
87. Sari Essayah kd Matti Semin vas kannattamana 31.10.77: Lisätään 110 000 000 euroa Iisalmi—Ylivieska—Kontiomäki-radon ja Yara—Siilinjärvi-radon sähköistykseen. (TAA 58)
88. Stefan Wallin r Mats Nylundin r kannattamana 31.10.77: Vähennetään 20 000 000 euroa valtatie 4 Kirri—Tikkakoski-hankkeelle varatusta rahoituksesta. (Vastalause 4)
89. Kari Uotila vas Li Anderssonin vas kannattamana 31.10.77: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy valmistelevaan yhdessä eduskuntapuolueiden kanssa raideliikenteen investointi- ja toimenpideohjelmalla, joka kasvattaisi merkittävästi raideverkoston investointeja ja jonka rahoituksesta sovittaisiin vaalikaudet ylittävällä parlamentaarisella sopimuksella." (Vastalause 3)

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

90. Ville Vähämäki ps Sami Savion ps kannattamana 31.10.77: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus uudistaa suurten liikenneväylähankkeiden rahoitusmallin." (Vastalause 6)

91. Ville Vähämäki ps Sami Savion ps kannattamana 31.10.77: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus varmistaa sen, että Suomi saa osuuden Euroopan unionin TEN-T-rahoituksesta." (Vastalause 6)

92. Ville Vähämäki ps Sami Savion ps kannattamana 31.10.77: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus laatii rataverkon kehittämisohjelman, johon sisältyy tärkeiden ratayhteyksien kapasiteetin parantamistarpeet, turvalaitteiden uudistaminen sekä tasoristeysten poistaminen." (Vastalause 6)

93. Ville Vähämäki ps Sami Savion ps kannattamana 31.10.77: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus kiirehtii ratayhteyden rakentamista Jäämerelle." (Vastalause 6)

94. Sari Essayah kd Päivi Räsänen kd kannattamana 31.20.42: Lisätään 5 000 000 euroa sähkö- ja kaasukäyttöisten henkilöautojen sekä henkilöautojen kaasu- ja etanolikonversioiden hankinta- ja konversiotukeen. (Vastalause 5)

95. Emma Kari vihr Krista Mikkosen vihr kannattamana 31.30.43: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimiin rajatakseen matkustajaliikenteen miehistöukea." (Vastalause 2)

96. Sari Essayah kd Päivi Räsänen kd kannattamana 31.30.63: Lisätään 5 000 000 euroa joukkoliikenteen palvelujen ostoon. (Vastalause 5)

97. Emma Kari vihr Krista Mikkosen vihr kannattamana 31.30.63: Lisätään 16 500 000 euroa joukkoliikenteen palvelujen ostoon ja kehittämiseen. (Vastalause 2)

98. Johanna Ojala-Niemelä sd Krista Kiurun sd kannattamana 31.30.63: Lisätään 10 000 000 euroa junaliikenteen ostopalveluihin. (Vastalause 1, TAA 263)

99. Kari Uotila vas Li Anderssonin vas kannattamana 31.30.63: Lisätään 40 000 000 euroa joukkoliikenteen palvelujen ostoon ja kehittämiseen. (Vastalause 3)

100. Ville Vähämäki ps Sami Savion ps kannattamana 31.30.63: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus turvaa riittävät ja kohtuuhintaiset joukkoliikennepalvelut koko maassa." (Vastalause 6)

101. Kari Uotila vas Li Anderssonin vas kannattamana 31.30.67: Lisätään 3 000 000 euroa luvun 31.30 uudelle momentille 31.30.67 kansallispuistojen saavutettavuuden ja palvelutason parantamiseen. (Vastalause 3, TAA 317)

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

102. Emma Kari vihr Krista Mikkosen vihr kannattamana 31.40.01: Lisätään 4 000 000 euroa kyberturvallisuuskeskuksen toimintamenoihin. (Vastalause 2)

103. Päivi Räsänen kd Mika Karin sd kannattamana 31.40.01: Lisätään 1 400 000 euroa maan ensimmäisen maakuntarajat ylittävän, liikkuvan 5G-kokeilualan valmisteluun. (TAA 380)

104. Ville Vähämäki ps Sami Savion ps kannattamana 31.40.45: Lisätään 3 000 000 euroa STT:n toiminnan varmistamiseen. (Vastalause 6)

105. Johanna Ojala-Niemelä sd Krista Kiurun sd kannattamana 31.40.45: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että viestinnän tukimuotojen jatkovalmistelussa tulee ottaa huomioon eri medioiden tuottamat yhteiskunnalliset hyödyt." (Vastalause 1)

106. Kari Uotila vas Li Anderssonin vas kannattamana 31.40.45: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus uudistaa mediatukea niin, että se huomioi tasapuolisesti eri teknologiat ja mediatyypit ja painottaa tasapuolisesti eri toimijoiden ja toimintamallien yhteiskunnallista merkitystä ja hyötyä." (Vastalause 3)

107. Ville Vähämäki ps Sami Savion ps kannattamana 31.40.45: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus toimii siten, että Suomessa on monipuolinen ja riippumaton media." (Vastalause 6)

108. Ville Vähämäki ps Sami Savion ps kannattamana 31.40.45: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus luo kansalaisille mahdollisuuden suunnata maksamaansa ylevero vastaaavan määrän paikalliselle tai aatteelliselle radiolle tai haluamalleen sisällöntuottajalle käytettäväksi uutis- ja ajankohtaistuotantoon." (Vastalause 6)

109. Johanna Ojala-Niemelä sd Krista Kiurun sd kannattamana 31: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus nostaa kyberturvallisuuskeskuksen rahoituksen riittäväälle tasolle, jolla keskus voi kehittyä vastaamaan tulevaisuuden haasteisiinsa." (Vastalause 1)

Mietintö "jaa", Kari Uotilan ehdotus 1 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 150, ei 31; poissa 18 (äänestys 228). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Ville Vähämäen ehdotus 2 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 120, ei 58; poissa 21 (äänestys 229). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Johanna Ojala-Niemelän ehdotus 3 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 136, ei 46; poissa 17 (äänestys 230). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Johanna Ojala-Niemelän ehdotus 4 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 106, ei 78; poissa 15 (äänestys 231). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

Mietintö "jaa", Katja Taimelan ehdotus 5 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 166, ei 15, tyhjiä 1; poissa 17 (äänestys 232). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Leena Meren ehdotus 6 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 163, ei 19; poissa 17 (äänestys 233). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Leena Meren ehdotus 7 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 162, ei 21; poissa 16 (äänestys 234). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Sami Savion ehdotus 8 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 158, ei 25; poissa 16 (äänestys 235). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Thomas Blomqvistin ehdotus 9 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 167, ei 14; poissa 18 (äänestys 236). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Ritva Elomaan ehdotus 10 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 156, ei 27; poissa 16 (äänestys 237). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Jari Ronkaisen ehdotus 11 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 161, ei 23; poissa 15 (äänestys 238). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Juho Eerolan ehdotus 12 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 161, ei 23; poissa 15 (äänestys 239). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Ritva Elomaan ehdotus 13 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 164, ei 21; poissa 14 (äänestys 240). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Jari Myllykosken ehdotus 14 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 173, ei 12; poissa 14 (äänestys 241). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Päivi Räsäsen ehdotus 15 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 169, ei 15; poissa 15 (äänestys 242). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Laura Huhtasaaren ehdotus 16 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 165, ei 18; poissa 16 (äänestys 243). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Laura Huhtasaaren ehdotus 17 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 164, ei 19; poissa 16 (äänestys 244). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Mikaela Nylanderin ehdotus 18 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 171, ei 13; poissa 15 (äänestys 245). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Jari Ronkaisen ehdotus 19 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 156, ei 27; poissa 16 (äänestys 246). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

Mietintö "jaa", Jari Ronkaisen ehdotus 20 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 160, ei 24; poissa 15 (äänestys 247). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Stefan Wallinin ehdotus 21 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 165, ei 20; poissa 14 (äänestys 248). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Päivi Räsänen ehdotus 22 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 168, ei 15; poissa 16 (äänestys 249). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Thomas Blomqvistin ehdotus 23 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 169, ei 16; poissa 14 (äänestys 250). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Rami Lehdon ehdotus 24 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 157, ei 28; poissa 14 (äänestys 251). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Thomas Blomqvistin ehdotus 25 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 169, ei 14; poissa 16 (äänestys 252). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Arja Juvosen ehdotus 26 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 144, ei 41; poissa 14 (äänestys 253). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Arja Juvosen ehdotus 27 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 168, ei 16; poissa 15 (äänestys 254). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Jari Myllykosken ehdotus 28 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 158, ei 25; poissa 16 (äänestys 255). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Mats Nylundin ehdotus 29 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 167, ei 16; poissa 16 (äänestys 256). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Mats Nylundin ehdotus 30 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 165, ei 15; poissa 19 (äänestys 257). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Krista Mikkosen ehdotus 31 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 165, ei 15; poissa 19 (äänestys 258). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Jari Myllykosken ehdotus 32 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 176, ei 9; poissa 14 (äänestys 259). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Merja Mäkisalo-Ropposen ehdotus 33 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 175, ei 9; poissa 15 (äänestys 260). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Mats Nylundin ehdotus 34 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 169, ei 14; poissa 16 (äänestys 261). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

Mietintö "jaa", Ville Vähämäen ehdotus 35 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 162, ei 21; poissa 16 (äänestys 262). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Maria Tolppasen ehdotus 36 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 159, ei 19; poissa 21 (äänestys 263). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Päivi Räsäsen ehdotus 37 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 159, ei 24; poissa 16 (äänestys 264). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Thomas Blomqvistin ehdotus 38 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 144, ei 41; poissa 14 (äänestys 265). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Juho Eerolan ehdotus 39 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 162, ei 22; poissa 15 (äänestys 266). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Laura Huhtasaaren ehdotus 40 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 158, ei 27; poissa 14 (äänestys 267). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Päivi Räsäsen ehdotus 41 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 138, ei 44; poissa 17 (äänestys 268). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Sami Savion ehdotus 42 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 155, ei 21; poissa 23 (äänestys 269). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Sami Savion ehdotus 43 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 145, ei 35; poissa 19 (äänestys 270). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Jari Myllykosken ehdotus 44 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 174, ei 10; poissa 15 (äänestys 271). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Stefan Wallinin ehdotus 45 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 152, ei 29; poissa 18 (äänestys 272). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Mikaela Nylanderin ehdotus 46 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 165, ei 16; poissa 18 (äänestys 273). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Päivi Räsäsen ehdotus 47 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 169, ei 11; poissa 19 (äänestys 274). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Tarja Filatovin ehdotus 48 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 173, ei 9; poissa 17 (äänestys 275). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Thomas Blomqvistin ehdotus 49 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 157, ei 27; poissa 15 (äänestys 276). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

Mietintö "jaa", Thomas Blomqvistin ehdotus 50 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 164, ei 19; poissa 16 (äänestys 277). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Thomas Blomqvistin ehdotus 51 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 137, ei 46; poissa 16 (äänestys 278). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Johanna Ojala-Niemelän ehdotus 52 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 122, ei 57; poissa 20 (äänestys 279). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Sari Essayah'n ehdotus 53 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 156, ei 26; poissa 17 (äänestys 280). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Ville Vähämäen ehdotus 54 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 107, ei 77; poissa 15 (äänestys 281). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Ilmari Nurmisen ehdotus 55 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 168, ei 15; poissa 16 (äänestys 282). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Kristiina Salosen ehdotus 56 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 175, ei 10; poissa 14 (äänestys 283). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Kristiina Salosen ehdotus 57 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 156, ei 28; poissa 15 (äänestys 284). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Stefan Wallinin ehdotus 58 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 165, ei 18; poissa 16 (äänestys 285). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Heli Järvisen ehdotus 59 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 156, ei 26; poissa 17 (äänestys 286). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Katja Taimelan ehdotus 60 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 165, ei 18; poissa 16 (äänestys 287). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Krista Mikkosen ehdotus 61 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 162, ei 22; poissa 15 (äänestys 288). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Päivi Räsäsen ehdotus 62 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 165, ei 18; poissa 16 (äänestys 289). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Merja Mäkisalo-Ropposen ehdotus 63 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 168, ei 14; poissa 17 (äänestys 290). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Ilmari Nurmisen ehdotus 64 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 170, ei 13, tyhjiä 1; poissa 15 (äänestys 291). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

Mietintö "jaa", Päivi Räsänen ehdotus 65 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 168, ei 16; poissa 15 (äänestys 292). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Päivi Räsänen ehdotus 66 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 171, ei 13; poissa 15 (äänestys 293). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Puhemies Maria Lohela: Kari Uotilan ehdotus 67 ja Anders Adlercreutzin ehdotus 68 koskevat samaa määrärahaa. Ensin äänestetään niiden välillä ja sitten voittaneesta mietintöä vastaan.

Äänestysjärjestys hyväksyttiin.

1) Kari Uotilan ehdotus 67 "jaa", Anders Adlercreutzin ehdotus 68 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 153, ei 30; poissa 16 (äänestys 294). Eduskunta hyväksyi tässä äänestyksessä Kari Uotilan ehdotuksen.

2) Mietintö "jaa", Kari Uotilan ehdotus 67 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 132, ei 47; poissa 20 (äänestys 295). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Mikaela Nylanderin ehdotus 69 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 157, ei 24; poissa 18 (äänestys 296). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Emma Karin ehdotus 70 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 144, ei 38; poissa 17 (äänestys 297). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Satu Taavitsaisen ehdotus 71 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 156, ei 26; poissa 17 (äänestys 298). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Hanna Sarkkisen ehdotus 72 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 150, ei 32; poissa 17 (äänestys 299). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Satu Taavitsaisen ehdotus 73 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 170, ei 12; poissa 17 (äänestys 300). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Emma Karin ehdotus 74 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 143, ei 39; poissa 17 (äänestys 301). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Katja Taimelan ehdotus 75 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 165, ei 16; poissa 18 (äänestys 302). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Katja Taimelan ehdotus 76 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 163, ei 16, tyhjiä 1; poissa 19 (äänestys 303). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Sirpa Paateron ehdotus 77 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 171, ei 12; poissa 16 (äänestys 304). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

Mietintö "jaa", Emma Karin ehdotus 78 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 146, ei 38; poissa 15 (äänestys 305). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Katja Taimelan ehdotus 79 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 165, ei 12; poissa 22 (äänestys 306). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Päivi Räsänen ehdotus 80 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 164, ei 18; poissa 17 (äänestys 307). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Sari Essayahin ehdotus 81 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 167, ei 12; poissa 20 (äänestys 308). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Matti Semin ehdotus 82 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 168, ei 13, tyhjiä 1; poissa 17 (äänestys 309). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Matti Semin ehdotus 83 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 163, ei 18; poissa 18 (äänestys 310). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Sari Essayahin ehdotus 84 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 167, ei 9, tyhjiä 1; poissa 22 (äänestys 311). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Sari Essayahin ehdotus 85 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 167, ei 10, tyhjiä 1; poissa 21 (äänestys 312). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Johanna Ojala-Niemelän ehdotus 86 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 111, ei 71; poissa 17 (äänestys 313). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Sari Essayahin ehdotus 87 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 153, ei 23, tyhjiä 1; poissa 22 (äänestys 314). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Stefan Wallinin ehdotus 88 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 171, ei 11, tyhjiä 1; poissa 16 (äänestys 315). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Kari Uotilan ehdotus 89 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 100, ei 78; poissa 21 (äänestys 316). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Ville Vähämäen ehdotus 90 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 120, ei 58; poissa 21 (äänestys 317). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Ville Vähämäen ehdotus 91 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 102, ei 79; poissa 18 (äänestys 318). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Ville Vähämäen ehdotus 92 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 97, ei 82; poissa 20 (äänestys 319). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

Mietintö "jaa", Ville Vähämäen ehdotus 93 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 119, ei 60; poissa 20 (äänestys 320). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Sari Essayahin ehdotus ehdotus 94 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 135, ei 46; poissa 18 (äänestys 321). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Emma Karin ehdotus 95 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 166, ei 13; poissa 20 (äänestys 322). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Puhemies Maria Lohela: Sari Essayahin ehdotus 96, Emma Karin ehdotus 97 ja Kari Uotilan ehdotus 99 koskevat samaa määrärahaa. Ensin äänestetään Kari Uotilan ehdotuksesta 99 Emma Karin ehdotusta 97 vastaan, sitten voittaneesta Sari Essayahin ehdotusta 96 vastaan ja lopuksi voittaneesta mietintöä vastaan.

Äänestysjärjestys hyväksyttiin.

1) Emma Karin ehdotus 97 "jaa", Kari Uotilan ehdotus 99 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 166, ei 15; poissa 18 (äänestys 323). Eduskunta hyväksyi tässä äänestyksessä Emma Karin ehdotuksen.

2) Sari Essayahin ehdotus 96 "jaa", Emma Karin ehdotus 97 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 155, ei 26; poissa 18 (äänestys 324). Eduskunta hyväksyi tässä äänestyksessä Sari Essayahin ehdotuksen.

3) Mietintö "jaa", Sari Essayahin ehdotus 96 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 112, ei 71; poissa 16 (äänestys 325). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Johanna Ojala-Niemiän ehdotus 98 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 118, ei 63; poissa 18 (äänestys 326). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Ville Vähämäen ehdotus 100 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 105, ei 78; poissa 16 (äänestys 327). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Kari Uotilan ehdotus 101 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 144, ei 36; poissa 19 (äänestys 328). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Emma Karin ehdotus 102 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 129, ei 52; poissa 18 (äänestys 329). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Päivi Räsänen ehdotus 103 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 152, ei 29; poissa 18 (äänestys 330). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Ville Vähämäen ehdotus 104 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 146, ei 33, tyhjiä 1; poissa 19 (äänestys 331). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

Mietintö "jaa", Johanna Ojala-Niemelän ehdotus 105 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 121, ei 62; poissa 16 (äänestys 332). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Kari Uotilan ehdotus 106 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 121, ei 62; poissa 16 (äänestys 333). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Ville Vähämäen ehdotus 107 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 106, ei 68, tyhjiä 2; poissa 23 (äänestys 334). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Ville Vähämäen ehdotus 108 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 157, ei 21; poissa 21 (äänestys 335). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Johanna Ojala-Niemelän ehdotus 109 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 106, ei 70; poissa 23 (äänestys 336). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Riitta Myller sd: Arvoisa puhemies! Tarkoitukseni oli äänestää "ei" kohdassa 82.

Anneli Kiljunen sd: Arvoisa puhemies! Kohdassa 52 minun piti äänestää "ei".

Tarja Filatov sd: Arvoisa puhemies! Kohdassa 70 oli tarkoitus äänestää "ei".

Satu Hassi vihr: Arvoisa puhemies! Kohdassa 8 tarkoitus oli äänestää "ei".

Outi Alanko-Kahiluoto vihr: Arvoisa rouva puhemies! Kohdassa 104 tarkoitukseni oli äänestää "ei".

Katja Taimela sd: Arvoisa rouva puhemies! Kohdassa 108 ehdottomasti "jaa".

Johanna Ojala-Niemelä sd: Arvoisa puhemies! Kohdassa 108 oli tarkoitus äänestää "jaa".

Eeva-Johanna Eloranta sd: Arvoisa puhemies! Kohdassa 108 tarkoitukseni oli äänestää "jaa".

Mika Kari sd: Arvoisa puhemies! Kohdassa 69 oli tarkoitus äänestää "ei".

Jari Myllykoski vas: Kohdassa 16 tarkoitukseni oli äänestää "ei" ja kohdassa 41 "jaa".

Kristiina Salonen sd: Arvoisa puhemies! Kohdassa 62 ja kohdassa 101 tarkoitukseni oli äänestää "ei".

Ilmari Nurminen sd: Arvoisa puhemies! Kohdassa 52 oli tarkoitus äänestää "ei".

Timo Harakka sd: Arvoisa puhemies! Kohdassa 89 "ei".

Leena Meri ps: Kohdassa 86 "ei".

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

Hanna Halmeenpää vihr: Arvoisa puhemies! Kohdassa 37 ja 91 tarkoitus oli äänestää "ei".

Krista Mikkonen vihr: Arvoisa puhemies! Lausumasta 108 äänestettäessä oli tarkoitukseni äänestää "jaa".

Emma Kari vihr: Arvoisa puhemies! Esityksestä 108 tarkoitus oli äänestää "jaa".

Olli-Poika Parviainen vihr: Arvoisa puhemies! Esityksestä 108 oli tarkoitus äänestää "jaa".

Satu Taavitsainen sd: Arvoisa puhemies! Kohdissa 53 ja 54 tarkoitukseni oli äänestää "ei".

Laura Huhtasaari ps: Arvoisa puhemies! Kohdassa 86 tarkoituksena oli äänestää "ei".

Antero Laukkanen kd: Arvoisa rouva puhemies! Kohdassa 38 piti äänestää "ei".

Eva Biaudet r: Kohdassa 18 minun oli tarkoitus äänestää "ei".

Mikaela Nylander r: Arvoisa puhemies! Kohdassa 18 oli tietysti tarkoitus äänestää "ei".

Sami Savio ps: Arvoisa puhemies! Kohdassa 94 tarkoitukseni oli äänestää "ei".

Puhemies Maria Lohela: Nämä merkitään.

Eduskunta hyväksyi pääluokan 31 mietinnön mukaisena.

8.5. Pääluokka 32 Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Esitellään työ- ja elinkeinoministeriön hallinnon-alaa koskeva pääluokka 32. — Edustaja, jaoston puheenjohtaja Juhantalo.

Keskustelu

12.52 **Kauko Juhantalo kesk** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Työ- ja elinkeinojaosto on käsitellyt 13:a eri teemaa, ja haluan tässä yhteydessä osoittaa lämpimän kiitoksen jaoston jäsenille — sekä hallituspuolueille että, voi sanoa, erityisesti oppositiopuolueille. Meillä on ollut erittäin hyvä henki ja ahkera työilmapiiri, ja meillä on ollut hyvä avustaja, ja olemme myös saaneet apua koko valtiovarainvaliokunnan henkilöstöltä työssämme. Nimittäin meillä jaoston esittämät määrärahat eivät taida juuri jämptisti osua TEMin pääluokkaan. Sen vuoksi tarvitsemme myös tuollaista hallinnollista yhteisymmärrystä muutaman muun pääluokan kanssa, koska olemme siinä aivan rajamailla siinä, mihin kohdistuvat erityisesti nämä lisärahat, joita sitten jaamme vuodenvaihteessa.

Olemme kuulleet vastuuministereitä — sekä ministeri Lindströmiä että Lintilää — ja noin 50:tä asiantuntijaa, ja lisäksi olemme saaneet lukuisia kirjallisia lausuntoja. Olemme

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

kiinnittäneet erityistä huomiota tämän vuoden aikana pk-yrityksiin, viennin kasvuun ja kansainvälistymiseen — myöskin Venäjän kauppa on ollut aina tärkeässä roolissa — ja tulevien uudistusten riskeihin. Meillä on nostettu esiin kasvupalvelu-uudistus, Business Finlandin perustaminen, joka on hyvin monipuolinen ja toivottavasti antaa paljon uutta näköä sille sektorille: viennin kansainvälistyminen ja kehittymismahdollisuudet, tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminta, työllisyystilanteen myönteinen kehitys sekä kotouttamisen kehittämistarpeet. Ja muun muassa maahanmuuttajien työllistämisessä on vielä paljon tehtävää.

Nyt olemme kiinnittäneet huomiota kahteen eri asiaan, ja niistä ensimmäinen on matkailun tärkeys. Se on vähitellen tullut Suomessa yhä yleisemmin huomioiduksi siten, että sillä on todella suuri merkitys. Sillä voi olla vieläkin suurempi merkitys talouskasvulle ja työllisyydelle. Matkailualalla on noin 29 000 yritystä, ja ne työllistävät 140 000 ihmistä. Se on erittäin suuri määrä, mitä harvoin tullaan vakavasti ajatelleeksi. Tällä hetkellä meidän matkailutulomme määrä on 14 miljardia euroa, ja se on aika helposti mahdollista kasvattaa jopa 20 miljardiin euroon — siis erittäin suuri summa. Niin kuin kaikki nyt myös julkisuudesta tiedämme, kiinnostus Suomeen matkailumaana on lisääntynyt, ja se tulisi hyödyntää nopeilla, oikein suunnitelluilla ja asiakaslähtöisillä toimilla. Nyt on myönteistä se, niin kuin olemme todenneet, että meillä kasvu on nopeampaa kuin muissa Pohjoismaissa, ja ongelmana on vain se, että me olemme aikaisemmin jääneet niin paljon jälkeen. Muissa Pohjoismaissa paitsi kansantalouden vahvuus myös yritysten kyky suurempiin investointeihin ja ponnistuksiin on selvästi vieläkin olemassa ja parempi kuin meillä.

Toinen on sitten tämä työvoiman kysynnän ja tarjonnan kohtaanto-ongelma. Meillä ongelma on vain pahentunut, ja yhdellä kolmasosalla toimipaikoista on rekrytointiongelmia, mikä vaikeuttaa teknologiateollisuutta, rakennussektoria ja matkailualaa. Osaavan työvoiman saannissa ulkomailta on myös kehittämishaasteita ja prosessin tehostamisen tarvetta.

Yleisesti voidaan myöntää ja todeta se, että hallitus on ryhtynyt toimiin useiden sellaisten asioiden osalta, jotka jaostoni on viime vuosina nostanut esille uusina ongelmina. Se on hyvin myönteistä, mutta kyllä täytyy sitten sanoa, että yritystukien uudistus ei ole voimavaroja riittävästi saanut eikä ole edistynyt. TeJ on esittänyt 32:n osalta seuraavia lisämäärärahoja: 400 000 rannikkoseutujen saariston matkailun edistämiseen — tämä on siis koko alue Tornioista Virojoelle — 200 000 euroa Viexpolle yritysten vientihankkeisiin, 150 000 euroa elintarviketeollisuuden sivutuotteiden hyödyntämiseen, 150 000 euroa hankkeeseen, jonka tarkoituksena on parantaa eristemuoviteollisuuden leikkauspurujätteen uusiokäyttöä, 150 000 hankkeeseen, jonka tarkoitus on löytää hyvät menettelyt ravinteiden jalostamiseksi korkeammiksi jalostusasteiksi, kierrätysravinteita sisältäviksi lannoitteiksi, 100 000 euroa TE-toimistoille rakennemuutoksen yksikön perustamiseen sekä 50 000 euroa Kuluttajaliiton toiminnan tukemiseen.

Ja kuten alussa sanoin, meillä on mennyt eräitä merkittäviä määrärahoja niin, etteivät ne ole osuneet TEMin puitteisiin, ja kiitämme ympäristövaliokuntaa ja maa- ja metsätalousvaliokuntaakin siitä, että me olemme saaneet tuollaista ymmärrystä ja meidän määrärahamme on tullut heidän hankkeensa tueksi. Olemme sen luovuttaneet heille, mutta meidän sektorillemme sopivana hankkeena. — Kiitoksia, herra puhemies.

12.58 Elinkeinoministeri Mika Lintilä: Arvoisa puhemies! Taloudessamme on tapahtunut pitkään odotettu käänne. Näkymät ovat positiivisia läpi koko Suomen ja kasvu laaja-alaista. Arvioni on, että talouskasvumme tulee jatkumaan vahvana myös ensi vuonna. Tä-

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

hän viittaa myös tänään julkistettu valtiovarainministeriön arvio, jossa tälle vuodelle ennustetaan 3,1 prosentin kasvua ja ensi vuodelle 2,4 prosentin kasvua. Positiivinen talouskehitys on näkynyt tuottavuuden reippaana kasvuna ja viennin piristymisenä. Taustalla on investointien vauhdittuminen kymmenen vuoden investointilaman jälkeen. Kilpailukyky-sopimuksella ja sen avulla toteutuneella yksikkötyökustannusten laskulla on ollut tässä aivan ratkaiseva merkitys. Tästä kuuluu suuri kiitos työmarkkinaosapuolille, jotka kykenivät vaikeisiin ratkaisuihin.

Hallituksen talouspolitiikalla on kolme kärkeä: ensimmäinen on työllisyyden parantaminen, toinen yritysten uudistaminen ja kasvun tukeminen, sekä kolmas on julkisen talouden saaminen vakaalle pohjalle. Ilman korkeampaa työllisyyttä emme onnistu julkisen talouden saamisessa vakaalle pohjalle. Työllisyyden paraneminen puolestaan edellyttää, että elinkeinoelämämme kykenee uudistumaan ja näin työllistämään entistä useamman. Hallitus jatkaa työllistävää politiikkaa, jonka tuloksena yhä useampi työtön on saanut töitä. Työllisyyskehityksen suunta on oikea, ja matkavauhtikin on parantunut. Avoimien työpaikkojen ja työttömien työnhakijoiden kohtaanto-ongelma on todellinen ja vaatii uusia toimia, aivan kuten jaoston puheenjohtaja äskeisessä puheenvuorossaan totesi.

Yhtä hopealuotia ei ole olemassa, vaan tarvitsemme laajasti työvoiman liikkumiseen, osaamiseen, työkykyyn ja kannustinloukkuihin liittyviä ratkaisuja. Vaikka salissa moni tuntuu toivovan joskus päinvastaista, hallituksen hankat eivät tipu eivätkä kädet jäädy. Työllisyystavoitteen saavuttamisen eteen tehdään töitä ensi keväänäkin. Nyt onkin erityisen tärkeää tukea yritysten kasvua ja uudistumista, jotta yritysten kyky työllistää vahvistuu. Uutta luovat yrittäjät ja osaavat työntekijät mahdollistavat Suomen menestymisen. Meidän on huolehdittava, että kasvun rahoitus toimii ja yritysten toimintaympäristö on kilpailukykyinen.

Vuoden 2018 talousarvioesitys työ- ja elinkeinoministeriön osalta vastaa hyvin yritysten kasvun ja kansainvälistymisen tarpeisiin. Olemme valmistelleet Business Finland -uudistusta, jossa innovaatorahoitus Tekesin ja Finpron palvelut kootaan yhteen. Business Finland madaltaa kynnystä tarttua innovaatio-, tuotekehitys- ja kansainvälistymispalveluihin, kun ne jatkossa löytyvät saman katon alta. Esitämme lisäpanostuksia kasvun, kansainvälistymisen ja innovaatiopolitiikan tukemiseen. Business Finlandin avustusvaltuudet ja lainavaltuudet kasvavat yhteensä 40 miljoonalla eurolla. Lisäksi Business Finlandin käyttöön osoitetaan täysin uusi 30 miljoonan euron pääomалaina, jolla rahoitetaan käynnistysvaiheessa olevia, toiminnallaan teollisuutta uudistavia ja kehittäviä yrityksiä.

Matkailun kehittäminen on yksi hallituksen kasvukärjistä. Matkailu 4.0 -hanketta tuetaan ensi vuonna 8 miljoonalla eurolla, josta vajaan 5 miljoonaa euroa sisältyy työ- ja elinkeinoministeriön pääluokkaan Business Finlandin toimintamenoihin.

Arvoisa puhemies! Lopuksi haluan kiittää valtiovarainvaliokuntaa ja sen työ- ja elinkeinojaostoa hyvästä ja rakentavasta talousarvion valmistelusta. Työ- ja elinkeinoministeriöön kohdennetut lisämäärärahat tukevat omalta osaltaan hyvin kasvu-, vienti- ja uudistustavoitteita.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Ministeri Lindström, 5 minuuttia.

13.03 Työministeri Jari Lindström: Arvoisa herra puhemies! Kuten elinkeinoministeri Lintilä toi edellä esille, on taloudessamme tapahtunut kauan odotettu käänne. Sekä tämä kuluva vuosi että tulevat vuodet näyttävät positiivisemmilta kuin mihin olemme viimeisen

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

vuosikymmenen aikana tottuneet. Talouskasvun positiivisuus luo hyvän pohjan työllisyys-tilanteemme edistämiseksi. Työllisyyskehitys ei toistaiseksi ole ollut yhtä reipasta kuin talouskasvumme antaisi ymmärtää, ja tämä viestii vajaakäytössä olleiden resurssien valjastamisesta käyttöön. Olemme hallituksessa määrätietoisesti työskennelleet sen eteen, että työllisyys-tilanteemme paranisi. Toimiemme kautta meidän on vahvistettava yritystemme mahdollisuuksia työllistää sekä toisaalta sitten huolehdittava osaavasta työvoimasta ja sen saatavuudesta. Valtiovarainministeriö on arvioinut, että työttömyysaste laskisi ensi vuonna 8,1 prosenttiin ja vuonna 2019 7,8:aan. Suunta on oikea. Tässä kehityskulussa hallituksen tekemät toimet työllisyyden parantamiseksi näyttelevät merkittävää osaa. Yhä useampi työtön on saanut töitä.

Hallituksen asettamaan työllisyystavoitteeseen on totta kai vielä matkaa. Työ- ja elinkeinoministeriön uusimmassa ennusteessa arvioidaan kuluva vuoden työllisyyden kasvuksi 15 000 henkeä. Hyvän talouskehityksen ja työllisyyskehitystä tukevien toimenpiteiden siivittämänä vauhti kiihtyy ensi vuonna, jolloin työllisyyden kasvun arvioidaan olevan 25 000 henkeä. Tämä kehityskulku johtaisi työllisyysasteen yli 70 prosenttiin.

Viimeisimmän työllisyyskatsauksen mukaan työ- ja elinkeinotoimistoissa oli lokakuun lopussa 272 500 työtöntä työnhakijaa, joka on yli 56 000 henkilöä vähemmän kuin vuosi sitten. Työttömyyden voimakas lasku työttömyys-tilastoissa on johtunut niin suhdannekäänteestä kuin työttömien määräaikaishaastattelujen myötä tilastojen ajantasaistumisesta sekä jossain mielessä tästä kertaluonteisesta eläkeratkaisusta, joka kantaa myös allekirjoittaneen nimeä. Vuoden takaiseen verrattuna positiivista oli myös se, että lokakuun lopussa oli avoimia työpaikkoja yli 13 000 enemmän kuin vuotta aiemmin.

Me olemme lisänneet valtion toimia. Aktivointiaste oli lokakuun lopussa 31,6 prosenttia, joka on 3,5 prosenttiyksikköä enemmän kuin vuosi sitten. Määräaikaishaastatteluita lisäämällä olemme päässeet jo tilanteeseen, että ajantasaisia työllistymissuunnitelmia on kahdella kolmasosalla työttömistä. Muutos vuoden alun tilanteeseen on merkittävä. Tuolloin määräaikaishaastattelu oli tehty 18 prosentille työttömistä ennen kolmen kuukauden työttömyyden kestoa. Haastattelujen tarkoitus on palvella ja tukea työtöntä työnhaussa aiempaa paremmin.

No, uusia työllisyyttä parantavia toimia on valmisteltu ja tulossa voimaan. Mainitsen muutaman: me parannamme työnhakijoiden mahdollisuutta kehittää osaamistaan työttömyysetuutta menettämättä, helpotamme työttömien oikeutta aloittaa yritystoimintaa työttömyysturvalla, vakinaistamme Ohjaamo-toiminnan ja laajennamme Ohjaamojen palvelukokonaisuutta, lisäämme tulosperusteisia hankintoja tavoitteenamme 10 000:n alle 30-vuotiaan ohjaaminen uusiin palveluihin, lisäämme palkkatuen tarjontaa alle 30-vuotiaiden haastatteluissa sekä yhdistämme palkkatuen myöntämiseen työnhaku- ja työhönvalmennusta.

Arvoisa herra puhemies! Minäkin haluan kiittää omasta puolestani valtiovarainvaliokuntaa ja sen työ- ja elinkeinojaostoa tästä työstä, jonka olette tehneet, ja varsinkin siitä keskustelusta, joka jaostossa käytiin. Se oli mielestäni erittäin rakentavaa ja asiallista. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Nyt on mahdollisuus pyytää 1 minuutin mittaisia vastauspuheenvuoroja, ja ne aloittaa edustaja Filatov.

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

13.08 **Tarja Filatov sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Me kaikki iloitsemme siitä, että taloudessa ja työllisyydessä näkyy hieman valoa pitkän vaikean tilanteen jälkeen. Mutta kun täällä tänään hyväksyttiin niin sanottu työttömyysturvan aktiivimalli, joka tosiasiallisesti leikkaa työttömyysturvaa ja antaa valtiolle oikeuden olla passiivinen aktiivitoimien tarjoamisen suhteen tai ei ainakaan edellytä sitä tarjoamista, niin kysyisin ministeriltä: miten te aiotte selvitä siitä taloudellisesta yhtälöstä, että valiokunnissa on käynyt selvästi ilmi, että ne resurssit, joita meillä on varattu aktiivitoimiin, eivät riitä turvaamaan niitä toimia, joita tämän mallin toteuttamisessa tarvittaisiin?

Toinen kysymys liittyy oikeastaan näihin haastatteluihin. Ne ovat hyvä asia, niitä on aikanaan tehty, sitten resurssipulan vuoksi niitä on jätetty tekemättä, ja nyt on taas ikään kuin otettu organisaatiota niskasta kiinni, että niitä tehtäisiin. Niiden tarkoitus pitää olla auttaa työtöntä, mutta nyt, ikävä kyllä, moni työtön ei edes huomaa, että häntä on haastateltu, koska se on tapahtunut sähköisesti [Puhemies koputtaa] tai muutoin sellaisella tavalla, että sitä ei ole noteerattu. Mitä tälle tehdään?

13.09 **Kaj Turunen sin** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Niin kuin elinkeinoministeri Lintilä sanoi, meillä on hyvä talouskasvu tällä hetkellä ja vienti vetää. Mutta me olemme tulossa sellaiseen tilanteeseen, että meillä alkaa teollisuuden kapasiteetti olla jo likipitään täysin käytössä, ja jotta me pystymme vastaamaan tähän viennin vetoisuuteen, meidän pitäisi pystyä myöskin investoimaan uuteen tuotantokapasiteettiin. Sitten samassa yhteydessä me toisaalla käsittelemme yritystukia ja mietimme niitten perkaamista. Kysyisin ministeriltä, kun ette avauspuheessa maininneet näitä yritystukia, minkälainen näkemys ministerillä on siitä, että samassa yhteydessä kun ihan oikeutetusti katsotaan yritystukia, pystyttäisiin kuitenkin säilyttämään kansainvälinen kilpailukyky ja samaan aikaan myöskin edistämään niitä investointeja, joita me tarvitsemme. Kysyn: miten me tai miten itse asiassa ministeriössä nähdään tämän asian ratkaisu?

13.10 **Esko Kiviranta kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomeen suuntautuvalla matkailulla on kasvava talous- ja työllisyysmerkitys, ja se rinnastuu taloudellisesti vientiin. Matkailun edistämiseen on nyt tulossa ensi vuodelle merkittävä määrärahalisäys, jopa 80 prosentin lisäys, ja siitä on syytä osoittaa kiitos erityisesti elinkeinoministeri Lintilälle, että tähän asiaan on tartuttu näin ansiokkaalla tavalla. Olemme kuitenkin edelleen muista Pohjoismaista jäljessä, ja ilmeisesti jatkuvasti pitäisi tähän käytettävää määrärahaa lisätä. On ollut suunnitteilla myös yhteispohjoismainen markkinointi, ja olisinkin kysynyt ministeri Lintilältä, mitä tälle yhteispohjoismaiselle markkinoinnille nyt kuuluu.

13.11 **Ville Vähämäki ps** (vastauspuheenvuoro): Puhemies! Suomen Pankin eilisen uutisen mukaan taloutemme nousee, mutta työttömyys laskee liian hitaasti. Meillä on kaksi ongelmaa: ne ovat ikääntyminen sekä kohtaanto-ongelmat. Kohtaanto-ongelmat ovat taas jaettavissa kahtia. Ne ovat sitä, että ammattitaito ja osaaminen eivät kohtaa tai työpaikat eivät sijaitse siellä, missä työttömät. Meidän täytyy siis päivittää näitten ihmisten osaamiskykyä, tietoja ja taitoja. Meillä on oma malli vajaatyökykyisten ja pitkäaikaistyöttömien tukemiseen, ja se olisi yksi vaihtoehto. Sitten taas tähän työpaikkaongelmaan me esitämme muuttotukea toisaalta, mutta totean myöskin sen, että palvelualan työpaikkoja pitää koettaa synnyttää sinne, missä niitä työttömiä on, ja matkailu on oikein hyvä siihen. Esi-

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

tämme luontomatkailua, kalastusmatkailua ja tällaisia aktiivilomia, joilla ihmiset kuluttavat huomattavasti enemmän.

Esitämme lisäksi vielä työtilimallia, jossa poistetaan taloudellis-hallinnollinen taakka ihmisiltä.

13.12 Hanna Sarkkinen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tänään hyväksytty työttömien aktiivimalli on häpeällistä työttömien kyykyttämistä. Parempi tapa kannustaa silpputyön vastaanottamiseen olisi korottaa työttömyysturvan suojaosaa, kuten vasemmisto on esittänyt vaihtoehtobudjetissaan. Myös ajantasainen tulorekisteri, jossa myös sosiaaliturvaetuudet olisivat reaaliaikaisesti, auttaa ja vähentää byrokraloukkua.

Arvoisa puhemies! Panokset tutkimus-, tuotekehitys- ja innovaatiotoimintaan maksavat itsensä takaisin, sillä ne parantavat tuottavuutta ja synnyttävät uusia innovaatioita ja laittavat liikkeelle yksityisiä tutkimuspanoksia. Yksi Tekes-euro laittaa liikkeelle kaksi yksityistä tutkimus- ja tuotekehityseuroa. Tutkimus-, tuotekehitys- ja innovaatio-osuus bruttokansantuotteesta on kuitenkin pienentynyt vuosia, ja erityisen paljon on nykyhallitus leikkannut. Pientä parannusta tulee ensi vuonna, mutta se ei edelleenkään kata leikkauksia.

Arvoisa puhemies! Haluan kysyä ministereiltä: mikä on ensi vuoden tki-taso suhteessa bruttokansantuotteeseen, ja onko se riittävä?

13.13 Heli Järvinen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nollatuntisopimuksia on yritetty suitsia viimeisen vuoden aikana, ja nyt lakiesitys on vihdoinkin tullut taloon. Se tulee käsiteltäväksi helmikuussa. Hyvä, että asia edistyy, mutta tässäkin lakiesityksessä on joitakin ongelmakohtia. Siinä ensinnäkin edellytetään sitä, että työntekijän tuntimäärä olisi vakiintunut. Miten te aiotte määritellä tämän vakiintuneisuuden?

Toinen ongelma liittyy siihen, että lakiesityksessä työntekijän on itse pyydettävä työnantajalta neuvottelua, jossa tätä tuntimäärää tarkistetaan, ja kun tiedämme aina työntekijän ja työnantajan aseman näissä neuvotteluissa, niin tilanne ei ole kovinkaan kelvollinen, etenkin kun neuvottelun tulos ei sido työnantajaa. Miten te aiotte turvata työntekijän aseman näiden neuvotteluiden aloittamisessa ja niiden kuluessa?

13.14 Antti Rinne sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri Lindström, te olette tällä vaalikaudella leikkannut työttömien etuuksia merkittävällä tavalla: 100 päivää pois työttömyyspäivärahan piiristä ja nyt tämä aktiivimalli, 5 prosentin leikkaus, ahkerille ihmisille, jotka yrittävät päästä töihin tai koulutukseen. Tilanteessa, jossa koulutusta tai työpaikkoja ei ole, te olette valmiit leikkaamaan 5 prosenttiyksikköä näitten ihmisten toimeentulosta 3 kuukauden ajaksi kerrallaan. Tämä on häpeällinen esitys. Tämä on häpeällinen lainsäädäntö, jota te olette kuvannut, että se on kivi pullassa. Miksi, ministeri Lindström, te ette ole poistanut tätä kiveä pullasta ja korjannut tilannetta? Te olette perustellut sitä silleen, että on ollut kymmenen kohdan ohjelma, joka korjaa tilannetta, mutta niin kuin tässä äsken kuultiin tuohon nollatuntisopimukseen liittyen, se on yksi tämän paketin osa, ja se nollatuntisopimuksiin liittyvä pelisääntö, joka täällä eduskunnassa on, on täynnä löperyyksiä. Ministeri Lindström, jos ja kun SDP aikanaan nousee hallitukseen, niin me tulemme perumaan nämä teidän leikkauksenne. Ne ovat käsittämättömiä, epäoikeudenmukaisia leikkauksia.

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

13.15 Hannu Hoskonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! On hienoa, että Suomen talous on vihdoinkin ja viimein saatu kasvu-uralle, ja pitää nostaa ihan erikseen tämä metsäteollisuuden kasvu tässä maassa, joka on ollut moottorina niin monta, monta kertaa tämän maan nousussa ihan sieltä itsenäisyytemme alkua ajoista — näin 100 vuoden juhlavuonna kannattaa mainita. Nimittäin on niin, että kun metsäteollisuus on lähtenyt liikenteeseen, se vaikuttaa tietenkin metsätalouteen ensimmäisenä, sieltä kautta työllisyyteen. Sitten se vaikuttaa koneiden rakentamiseen. Meillä on monia, monia merkittäviä kansainvälisiä tuotemerkkejä: monitoimikoneita ja metsäkoneita ja muita valmistetaan. Sitten on kemianteollisuus ja sitten on sähköteollisuus, kuljetuspuoli, satamat. Koko tämä ketju on lähtenyt pelaamaan erittäin hyvin, ja ihmettelen suuresti, että oppositio esimerkiksi tässäkin asiassa löi kapuloita rattaisiin, kun tätä LULUCF:ää ja RED II:ta ovat meidän ministerit vieneet eteenpäin Euroopan unionissa kiitettävästi. Paikalla olevat molemmat ministerit, Lintilä ja Lindström, ja koko hallitus ovat aktiivisesti osallistuneet siihen. Tästä pitää teille kiitos antaa, ja minä ihmettelen vain, että oppositio lyö kapulaa rattaisiin ja täällä sitten hirmuilee siitä, että onko tehty mitään. [Puhemies koputtaa] Voi hyvän aika, kun ei edes tilastoja tunneta.

13.17 Markus Mustajärvi vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituksen toimet ovat valitettavasti keskenään ristiriitaisia. Edustaja Juhantalo nosti aivan oikein esille matkailun ja sen merkityksen. Lappi on ykkösen matkailumaakunnista, ja potentiaalia on vieläkin enemmän, mutta matkailu on hyvin voimakkaasti kausiluontoista. Ensinnäkin pitäisi huolehtia siitä, että kehitetään alueen elinkeinoelämää monipuolisesti, samaten koulutusjärjestelmiä, jotta työvoiman saatavuus pystytään myös kausitöissä turvaamaan.

Mutta tämä niin sanottu aktiivimalli rankaisee myös sellaisia aktiivisia kausityöntekijöitä, jotka ovat pystyneet hakemaan itselleen työn esimerkiksi puoleksi vuodeksi. Sen jälkeen, jos ei pääse koulutukseen, toimenpiteisiin tai saa jotain muuta työpaikkaa, niin kolmen kuukauden jälkeen aletaan tämän aktiivimallin mukaan rankaisemaan myös näitä aktiivisia työntekijöitä. Mikä tässä on se palkitseva elementti? Kuinka tämä kannustaa ihmisiä luomaan sen kausityön ympärivuotiseksi työksi?

13.18 Ville Skinnari sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Työ- ja elinkeinoministeriö, joka vuonna 2008 yhdistettiin työ- ja elinkeinoministeriöksi, on ollut hyvä uudistus viimeisen noin 10 vuoden aikana. Mutta kysynkin teiltä molemmilta ministereiltä, onko yhteistyö toiminut ministeriön sisällä sillä tavalla kuin alun perin ajateltiin työ- ja elinkeinoasioiden osalta.

Edustaja Hoskoselle on pakko todeta, että ihan niin kuin perustuslakikin sanoo, niin SDP on vain huolissaan siitä, mikä on julkisen vallan tehtävä. Julkisen vallan tehtävä on se, mitä perustuslakikin sanoo.

Mutta sitten haluaisin kysyä vielä ministeri Lintilältä omistajapolitiikasta. Valtion kehittämis-yhtiö, sen kehittäminen — olette puhuneet paljon siitä, että nyt taseet laitetaan töihin ja ensimmäinen hankkeenne on SoteDigi-yhtiö, jonka rooli on jäänyt ainakin maakunnissa hieman epäselväksi. Koska selkeytyvät Vake Oy:n strategia ja toimenpiteet tulevalle vuodelle?

13.19 Harri Jaskari kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Itsekin muuttaman sanan kysyn tästä aktiivimallista. Tänäkin todellakin aktiivimallista äänestettiin, ja nyt

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

olisi tietysti sen analysoinnin paikka ennen kaikkea siitä näkökulmasta, mikä on osoitus työttömän aktiivisuudesta. Ennen kaikkea itseäni kiinnostaa se omaehtoinen koulutus, koska itse pidän aika tärkeänä, että viranomaiset pystyisivät näkemään, että omaehtoinen koulutus voisi olla aika laaja-alaista ja sitä kautta olisi mahdollisuus osoittaa aktiivisuuttaan ja tuota näkökulmaa siinä. Toinen kysymys on tietysti, että jos tällä hetkellä ei ole töitä lähi-alueillakaan, niin voisiko tietyissä tilanteissa myöskin vapaaehtoinen työ tai vastaava olla näkökulmana ja myöskin yhtenä vaihtoehtona. Oleellistahan on, että me saamme nämä ihmiset toimimaan osana yhteiskuntaa ja viemään eteenpäin. [Puhemies koputtaa] Ykkös-vaihtoehtona on aina tietysti normaali työelämä.

13.20 Merja Mäkisalo-Ropponen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus ymmärtää aktiivisen työvoimapolitiikan kovin erikoisella tavalla, sillä esimerkiksi tämä nyt hyväksytty aktiivimalli ei aktivoi, vaan se passivoi. Hallitus itsekin nimittäin arvioi, että pitkäaikaistyöttömiä ajautuu entistä enemmän toimeentulotukiasiakkuuksiin, ja tutkimuksista tiedämme, että toimeentuloasiakkuudesta on erittäin vaikea päästä työn syrjään takaisin kiinni.

Jos hallitus olisi halunnut aidosti edistää pitkäaikaistyöttömien työllistymistä, se olisi suunnannut lisäresursseja TE-toimistoihin. Resurssit ovat tällä hetkellä todella ala-arvoisella tasolla. Se olisi panostanut työn etsintään, työhön valmennukseen, henkilökohtaiseen tukeen ja kuntoutukseen ja erityisesti koulutukseen. Koulutus on nimittäin paras tapa edistää työllistymistä, ja se on myös paras tapa vastata markkinoiden kohtaanto-ongelmiin. Valitettavasti näitä keinoja on hallitus käyttänyt hyvin rajallisesti.

13.21 Lea Mäkipää sin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Business Finlandin tarkoituksena on selkeyttää ja yksinkertaistaa esimerkiksi näitä yrityksille tarjottavia kansainvälistymismahdollisuuksia, ja onkin huomattavaa ja on tärkeätä, että myös pkt-yritykset tulevat mukaan, koska ne ovat kanssa lähteneet viemään tätä vientiä aika paljon eteenpäin. Samoin sitten on todettava täällä, että Venäjän-vienti ja kone- ja kalustohankinnat ovat lähteneet kasvuun etenkin viime vuoden loppuvuodesta, niin että ihan myönteistä on.

Sitten mitä tulee ministeri Lindströmin posttiin, niin hänellä on näitä erilaisia toimenpiteitä varsinkin nuorten työttömien vähentämiseen. Tämä koulutuspaketti on hyvä, että on ammatilliseen koulutukseen saatu lisää, ja sitten kun ajatellaan heikompia nuoria, niin tämä psykososiaalinen palvelupaketti käsittää paljon, ja sillä toivottavasti saadaan myönteistä aikaan, niin että jokainen heikompikin nuori työllistyy tai sitten saa sen tärkeän koulutuspaikan.

13.22 Timo V. Korhonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin molemmille ministereille suuret kiitokset hyvin vastuullisesta ja määrätietoisesta työstä Suomen hyväksi, ja sitten aivan erityiskiitos vielä hallitukselle ja ministeri Lintilälle kaikesta siitä työstä, mitä tämänkin vuoden aikana on Terrafamen hyväksi tehty. Usko Terrafameen on totta vieköön kannattanut, ja siellä mennään vahvasti nyt eteenpäin.

Mutta tuota kaivospotentiaaliahan meillä on esimerkiksi tuolla pohjoisessa valtavan paljon, ja yhteiskunnan kannalta olisi tietysti hyvä monella tavalla pyrkiä miettimään sitä, millä tavalla tätä valtavaa kaivospotentiaalia ja mineraalipotentialia voidaan edelleen jatkossa Suomen hyväksi käyttää. Mitä ajatuksia ministerillä tämän osalta olisi? Jonkin verran on

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

puhuttu esimerkiksi kaivosprofessorista tuonne Pohjois-Suomeen. Onko tämäntyyppisellä ajatuksella minkäläistä kannatusta teidän puoleltanne?

13.23 Rami Lehto ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kaikki ovat varmaan samaa mieltä, että työ tuo ihmiselle taloudellista turvaa. Työn puute taas lisää terveydellisiä ja sosiaalisia ongelmia. Vuonna 2016 Suomessa oli jopa 43 000 pitkäaikaissairasta tai vammaiseksi merkittyä työnhakijaa. Työttömyysturvalain aktiivimallissa henkilön tosiasiallista työkykyä ja mahdollisuutta osallistua eri tehtäviin ja palveluihin ei täysin huomioida. Aktiivimalli leikkaa heiltä, joilla ei ole terveydentilansa vuoksi todellista mahdollisuutta työllistyä. Aktiivimalli myös todennäköisesti lisää menoja muissa tukimuodoissa, kuten toimeentulotuessa ja asumistuessa, jotka ovat jo nyt räjähtämässä hallituksen käsiin. Pitkäaikaistyöttömät eivät pakottamisella työllisty. Se on varmaa. Kysynkin teiltä, ministeri: mitä toimia aiotte tehdä pitkäaikaistyöttömien terveydentilan parantamiseksi?

13.24 Jari Myllykoski vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Haluan lähteä tähän kysymykseen kotimaakuntani kautta, ja katson vähän tulevaisuuteen enkä pidä täydy nyt tässä päivässä. Meillä Satakunnassa, joka on teollisuuden vientimaakunnista kakkonen bruttokansantuotteineen per capita nähden, on erittäin vahvat tukijalat teollisuudessa. Meillä on Suomen suurin metallurgisen teollisuuden keskittymä, meillä on meriteollisuus ja telakkateollisuus yhdessä, meillä on kemiaa, meillä on metsäteollisuutta, meillä on erittäin laaja, voimakas elintarviketeollisuus. Mutta maakunnan korkeakoulukeskuksesta ei valmistu yhtään diplomi-insinööriä. Kysyisin ministeri Lintilältä: käynnistetäänkö Opetushallituksen kanssa keskusteluja, että elinkeinoelämä ja korkeakoulujen oppimispaiikat, oppimisympäristöt voivat kohdata niin, että työssäoppimisen ja harjoittelupaikkojen, tutkimuksen ja kehityksen panoksia suunnataan sinne, missä voi uutta tulevaisuuden työtä olla paremmin tarjolla?

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Tähän vaiheeseen debattia myönnän vielä seuraavat vastauspuheenvuorot: edustajille Kari, Kauma ja Juhantalo. Sen jälkeen ministerien vastaukset ja jatkamme debattia.

13.26 Mika Kari sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Olen ylpeä siitä, että puolueeni puheenjohtaja, edustaja Rinne totesi, että tämä työttömiä epäoikeudenmukaisesti kohteleva aktiivimalli perutaan, kun SDP tulee hallitukseen.

Tässä edustaja Jaskari totesi, että tätä lain analysointia tulee tehdä jatkossa. Tietenkin olisi ollut toivottavaa, että lain analysointi olisi tehty huolella jo ennen kuin lakiesitys tänne eduskuntaan saapuu. Kysynkin ministeri Lindströmiltä: kun perustuslakivaliokunta totesi, että lakiesitys ei ole ongelmaton perustuslain näkökulmasta, eikö tämä signaali olisi jo riittänyt siihen, että lakiesitys olisi lähtenyt uuteen valmisteluun?

13.26 Pia Kauma kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olemme tosiaan tänään hyväksyneet tämän työttömyysturvan aktiivimallin. Itse en tosiaankaan kannata sen kaatamista, vaan sen kehittämistä. [Antti Rinne: Sama asia!] Oikeastaan olisin työministeri Lindströmiltä kysynyt: kun käsittääkseni työ- ja tasa-arvovaliokunta oli ottanut vapaaehtoistyön mukaan tähän malliin — sekin voisi kerryttää sitä työtä — niin mistä syystä se jätettiin ulkopuolelle?

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

Sitten toinen kysymys, minkä haluaisin työministeri Lindströmille esittää, koskee tätä suojaosaa. Olen sitä selvittänyt tuolla eduskunnan tietopalvelussa, ja siellä on erilaisia vaihtoehtoja. Yksi tapa nostaa sitä olisi sitoa se esimerkiksi ansiotasoon, joka henkilöllä on ollut ennen työttömäksi jäämistä. Se voitaisiin nostaa 600 euroon esimerkiksi sillä tavalla, että se saavuttaisi tämän maksimipisteensä silloin, jos henkilöllä on ollut noin 5 000 euron kuukausitulot. Tämä itse asiassa pystyttäisiin toteuttamaan kustannusneutraalisti, hiukan [Puhemies koputtaa] muuttamalla niitä päivärahan kertymäparametreja. Kysyisin: mitä mieltä olette tällaisesta?

13.28 Kauko Juhantalo kesk (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Myönteistä huomiota kiinnitan tuohon Terrafameen. Jaostomme oli ennakkoluulottomampi kuin Suomen hallitus ja lausui siitä paljon rohkaisevia sanoja ja toimi myös rohkeammin kuin hallitus.

Mutta vieläkin panostan matkailuun. Molempien ministerien puheenvuoroissa tuli niin työllisyys kuin pk-yritykset. Suomalaisen matkailun probleema on meidän pääomiemme vähäisyys. Valtionosuus on välttämätön siinä, ja, ministeri Lintilä, erinomaista työtä pitää jatkaa. Koska meidän matkailuyritysten taseet ovat vielä niin vaatimattomat, niin tämä vaihe on vielä valtion käsissä. Se on välttämättömyys. Jos ajatellaan talvimatkailua, meidän täytyy vain investointien kautta saada sekä syys- että kevätmatkailua vähintään kuukaudella jatketuksi. Se lisää matkailun voimaa, ja se lisää investointien panosta ja tärkeyttä nostaa sitä voimaa. Minä toivon sille menestystä. Se auttaa molempia sektoreita, sekä ministeri Lindströmin että ministeri Lintilän sektoria.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Ministeri Lintilä, 3 minuuttia.

13.29 Elinkeinoministeri Mika Lintilä: Arvoisa puhemies! Hyvin tiiviisti pyrin vastailemaan näihin, mitä kohdistui tänne omalle sektorilleni.

Ensinnäkin talousvaliokunnan puheenjohtaja Turunen, kapasiteetin vähyys: On kylmä totuus, että meillä tuli kymmenen vuoden investointipula eli tuli surullisen kuuluisa Lehman Brothers ja sen jälkeen lähtenyt kymmenen vuoden paitsio investoinneissa, mikä tällä hetkellä näkyy siinä, että meillä ei kapasiteetti kaikilta osin riitä. Nyt meillä ovat investoinnit hyvässä kasvussa, ja tämä pitää tietysti saada edelleen jatkumaan. Kun kysytte, mitenkä näitä yritystukia pitäisi kohdistaa, niin olen itse ollut puoliväliriihessä sitä harjoitusta tekemässä ja voin sanoa, ettei ole helppo harjoitus. Annan kyllä ihan täyden työrauhan tälle parlamentaariselle ryhmälle. Eittämätön totuus on tietysti se, että kyllä säilyttävistä uudistaviin pitää siirtyä, mutta sillä tavalla, että me emme vaaranna kansainvälistä kilpailukykyä. Emme me voi ajaa itseämme heikompaan tilanteeseen kuin missä meidän kilpailijamaamme ovat. Eli tämä on varmasti hyvä huomioida.

Sitten edustaja Kiviranta kysyi matkailusta, onko yhteistä pohjoismaista markkinointia. Meillä oli Pohjoismaitten elinkeinoministereitten kokous Bergenissä, jossa alustavasti sovittiin tällaisesta yhteisestä pohjoismaisesta matkailustrategian tekemisestä. Eli varmasti sen tiimoilta voidaan ottaa esille tällaisia. Me tunnistamme erittäin hyvin sen valtavan potentiaalin, mikä varsinkin Aasiasta kohdistuvalla matkailulla on Pohjoismaita kohtaan. Siinä me Pohjoismaat löydämme kyllä ihan hyvin toisemme.

Edustaja Vähämäki, hyviä aloitteita tuntuu olevan. — Jaa, Vähämäki on näemmä lähtenyt tekemään niitä aloitteita lisää, kun ei ole enää paikalla. [Naurua]

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

Sitten, edustaja Sarkkinen, panostukset innovaatioihin. Äärettömän tärkeä asia. Ehdotomasti oikea linjaus, että me saimme nyt käännettyä suuntaa, ei paljon mutta käännettyä. Meidän innovaatioisijoitukset suhteessa bkt:hen ovat tuommoisen 2,6—2,7 — sanotaan välistä 2,65. Sen tulisi olla mielellään 3,5:n, 4:n kieppeillä, ja sen pitää ilman muuta olla se tavoitetilä.

Edustaja Skinnari, miten työt ovat sujuneet ministeriössä: Hyvin minä olen tuon kollegan kanssa pärjännyt siellä, ei mitään ongelmaa. Kyllä meillä on erittäin hyvä yhteistyö, ja itse asiassa me tällä hetkellä käymme läpi organisaatorakennetta ja hallintosääntöä, jotka tulevat ensi vuonna voimaan, ja entisestään pyrimme tiivistämään sitä toimintaa. Mutta kyllä meillä on hyvin mutkattomat suhteet.

No, sitten Vake. Se, että Vaken varsinainen strategia ei ole tullut ulos, johtuu siitä, että Vaken oikeastaan ensimmäinen toiminnallinen vuosi on 2018. Nyt on hallituksen puheenjohtaja valittu, eli Reijo Karhinen tulee puheenjohtajaksi. Meillä on tällä hetkellä toimitusjohtajan rekrytointi päällä, ja hallitusjäsenet tullaan nimeämään ihan lähiaikana, eli sen myötä se tulee.

Business Finlandiin, edustaja Mäkipäälle: Pkt-yritykset tulevat varmasti [Puhemies koputtaa] hyötymään siitä, että meillä on Team Finland -koordinaattorit joka maakunnassa.

Lyhyesti: Edustaja Myllykoski, tämä on opetus- ja kulttuuriministeriön asia tietysti, mutta meillä on tämä Länsi-Suomen siltasopimustyöryhmä, jossa näitä asioita tietysti tulee esille. En muista suoralta kädeltä, [Puhemies koputtaa] onko Satakunnasta tällaista esitystä siellä ollut.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Ministeri Lindström, 3 minuuttia.

13.33 Työministeri Jari Lindström: Arvoisa puhemies! Kiitoksia kysymyksistä. Aloitan itse asiassa tästä aktiivimallista, koska tämä nyt nousi tässä jälleen kerran ymmärrettävästi keskusteluun. Vaikka nyt se työtön työnhakija pystyisi sillä omalla toiminnallaan vaikuttamaan siihen etuutensa tasoon, niin tämän työttömyysetuuden saajalta edellytettävä aktiivisuus tässä mallissa on osin riippuvainen, niin kun täällä tuotiin esille, näitten julkisten työvoimapalvelujen tarjonnasta. Tämän takia tämän vuoden ensimmäisessä lisätalousarviossa varattiin se 10 miljoonaa euroa julkisiin työvoima- ja yrityspalveluihin, aktiivimallin käyttöönottoon. Lisäksi 18:n talousarvioon on lisätty 25 miljoonaa euroa edellä mainitulle momentille samaan käyttötarkoitukseen. Tätä ei kohdenneta erityisesti tiettyihin palveluihin, vaan se on käytettävissä työttömien työnhakijoiden kannalta tarkoituksenmukaisempiin palveluihin. Eli näitä työllistymistä edistäviä palveluita ei järjestetä vain siksi, että työttömät voisivat välttää tämän työttömyysetuuden aleneman, vaan palvelun on oltava tarkoituksenmukainen henkilön työllisyyden edistämiseksi. On samalla syytä myös korostaa sitä, että tämä edistää niitä mahdollisuuksia palveluihin pääsemiseksi nykyiseen tilanteeseen verrattuna, eli sen takia sinne on lisätty rahaa. Ymmärrän nämä huolet täysin.

Sitten tästä aktiivimallista ja siitä kysymyksestä, miksemme me vedä tätä pois: Täällä on esitetty kehittämispuheita, ja ne tulevat hallituspuolueitten kansanedustajan suusta. Aivan varmasti olen valmis kehittämään tätä mallia. Tämä on nyt lähdössä käyntiin. Me saamme sieltä sitten kokemuksia. Sen jälkeen kun me saamme kokemuksia, me voimme reagoida tähän. Tämänkin takia se StV:n mietinnössä oleva ponsi on erittäin tärkeä, että me voimme reagoida sitten tarvittaessa, jos tulee jotakin ongelmia. Ja kun on nyt sitten kysytty, miksi me emme vedä tätä pois, niin vielä kerran ja ihan kohteliaasti esitän: siis hallitus linjasi ja

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

kertoi työmarkkinakeskusjärjestöjen kanssa käydyn keskustelun pohjalta, miten me olemme etenemässä tämmöisen kymmenen kohdan listan mukaisesti, ja siinä oli ensimmäisenä, että aktiivimallin valmistelu etenee työllisyystyöryhmän muistiossa esitetyn mallin mukaisesti. Olen täällä sanonut moneen kertaan, että se sisältää erittäin ikäviäkin piirteitä, mutta tässä listassa on paljon hyviä asioita, muun muassa täällä kysytyt nollatuntisopimukset. Oletteko te siis sitä mieltä, että jos aktiivimalli vedettäisiin pois, sitten vedettäisiin nämä kaikki muutkin pois? [Hanna Sarkkinen: Kyllä ne hyvät voidaan toteuttaa!] — No niin, kun tässä on juuri se ongelma, niin kuin minä olen sanonut, että niitä rusinoita pullasta ei voi noukkia, kun me olemme yhdessä päättäneet, [Välihuutoja vasemmalta] että me viemme näitä kaikkia eteenpäin, myös niitä ikäviä asioita. Ja tämän takia tämä on ja pysyy. [Vasemmalta: Mutta huonot rusinat voi ottaa!]

Toinen varapuhemies Arto Satonen: No niin, nyt otamme toisen debattikierroksen.

13.36 Antti Rinne sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ajattelin, että päästän ministeri Lindströmin tässä istunnossa tästä asiasta irti, mutta kun aloitte tuon keskustelun tällä tavalla: minä en ymmärrä sitä, miksi ylipäätään pitää tulla näitä ikäviä asioita, heikkennyksiä työttömille, jotka ovat ahkeria, yrittävät töihin ja pyrkivät toimenpiteisiin. Silti te haluatte niitä tuoda tänne mukaan, ikään kuin se hallituksen päätös olisi joku Jumalan sana siitä, että pitää viedä tämmöisiä ikäviä asioita eteenpäin. Leipokaa semmoinen pulla, joka parantaa työllisyyttä ja parantaa työttömien ihmisten toimeentuloa.

Arvoisa puhemies! Edustaja Jaskari nosti hyvin esille näitä kehittämiskohteita sille paremmalle puolelle tästä lainsäädännöstä. Minun mielestäni tämä vapaaehtoisuustyön mietäminen osaksi välityömarkkinoita jollakin tavalla voisi olla järkevä asia. Siihen vapaaehtoistoimintaan vain tarvitaan järjestöille rahaa, ja nyt hallitus on leikannut sieltä järjestöjen mahdollisuuksia työllistää. Tämä liittyy tähän työmarkkinakykyisyyteen. Ja toinen puoli on työvoiman tarjonta. Ministeri Lintilä ja ministeri Lindström: oletteko valmiit ottamaan SDP:n esityksen siitä, [Puhemies koputtaa] että 20 000 euroa ensimmäisen työntekijän palkkaamisesta saa verovähennystä, [Puhemies koputtaa] tai että nostetaan 30 000 euroon arvonlisäverotuksen alarajaa?

13.37 Lasse Hautala kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Lämpimät kiitokset kummallekin ministerille siitä työstä, mitä te työ- ja elinkeinoministeriössä olette tehneet. Tämä kasvu, mihin Suomi on päässyt mukaan, on pitkälti johdettu sieltä teidän ministeriöstänne, yhdessä toki hallituksen kanssa. Toki työllisyyden osalta meillä on jo Suomessa sellaisia alueita, missä on osaavan työvoiman saanti ongelmana, ja siksi olisi tarpeen nyt sitten ensi vuonna ryhtyä sellaisiin toimenpiteisiin, jotka tätä osaavan työvoiman tilannetta olennaisesti parantaisivat.

Jaoston puheenjohtaja Juhantalolle lämpimät kiitokset siitä työstä, mitä te teitte kansainvälistymisen ja yrittäjyyden edistämiseen erityisesti sen osalta, kun Pohjanmaalla viennosuuskunta Viexpo, joka suuntaa omaa toimintaansa pk-yrityksille niiden kansainvälistymistä edistäviin palveluihin, sai eduskuntakäsittelyssä lisärahaa.

Ministeri Lintilä, vielä kysymys teille: Pohjanmaalla ovat olleet paljon esillä nämä akuteollisuushankkeet. Mitä niille kuuluu tällä hetkellä?

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

13.38 **Harri Jaskari kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kun keskusteltiin tästä aktiivimallista, niin edustaja Rinne sanoi, että tämän vapaaehtoistyön voisi ottaa mukaan. Ihan hyvä, mutta on paljon sellaista vapaaehtoistyötä, joka ei tarvitse rahaa. Se on vähän ihmeellinen näkökulma, että ei voi toimia vapaaehtoistyössä, jos ei sitten valtiolta rahaa tule.

Mutta olisin kysynyt tästä toisesta puolesta ministeri Lindströmitä. Yksi sellainen ratkaisumalli tähän aktivointiin on juuri kasvupalvelulaki, sellainen, että ne palvelut tulevat entistä monipuolisemmiksi niille ihmisille, jotka tällä hetkellä ovat työttöminä: heille tulisi yksityisen sektorin työvoimavälityspalvelua, kolmannen sektorin, julkisen sektorin. Se ei ole ainoastaan niin kuin edustaja Mäkisalo-Ropponen sanoi, että lisää rahaa TE-toimistoille, vaan sen palvelun avaaminen on tärkeää. Olisin kysynyt arvoisalta ministeriltä: Mitä tässä nyt on tapahtumassa? Koska tämä sektori saadaan auki, jolloin voitaisiin löytää kenties paljon enemmän myöskin niitä kuuluisia piilotyöpaikkoja?

13.39 **Pia Viitanen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä tämä on surullinen päivä, ministeri Lindström. Tämä on surullinen päivä. Me olemme tänään nyt sitten pakotettuja hyväksymään tämän teidän leipomanne pullan, jossa on kivi. Minusta millään maalaisjärjellä tai kaupunkilaisjärjellä ei ole selitettävissä, miksi ihmeessä täytyy leipoa pulla, jossa on kivi. Tämä Lex Lindström tulee jäämään ikävästi historiaan työttömien kyykytyslakina. Kuka tämän kiven sinne pullaan haluaa? Minun mielestäni sen haluaa kokoomus. Kokoomus haluaa, ja siksi sinne pullaan on väen vängällä se kivi iskettävä. Tämä on järjetöntä, ja tämä on työttömiä kohtaan erittäin erittäin ikävä asia.

Puhemies! Minä olen hirveän tyytyväinen siitä, että puheenjohtaja Rinne on ottanut tänään voimakkaasti kantaa siihen, että mikäli SDP saa kansalta luottamusta seuraavissa vaaleissa ja pääsemme tekemään toisenlaista politiikkaa sinne hallitukseen, niin me tulemme tämän päätöksen purkamaan. Ei ole mitään mieltä eikä kunniaa siinä, [Puhemies koputtaa] että suomalaisia työttömiä kyykytetään tällä tavalla.

13.40 **Heli Järvinen vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On aivan ainutlaatuista, että meillä on laki, joka rankaisee aktiivisia ihmisiä siitä, että he tekevät parhaansa.

Edustaja Jaskari, on hienoa, että nyt jaksatte innostua tästä aktiivimallista, mutta me olemme vääntäneet näitä yksityiskohtia tässä salissa kolme iltaa, kolme iltaa, ja silloin kyllä hallituksen jäseniä ei ole juurikaan näkynyt. On kohtuullista tekopyhyyttä tulla nyt sanomaan, kun on äänestetty, että olisi sittenkin pitänyt ottaa se vapaaehtoistyö mukaan. Niin olisi. Sitä mieltä oli perustuslakivaliokunta, sitä mieltä olivat asiantuntijat, ja sitä mieltä olimme me kaikki täällä salissa keskustelleet.

Ministeri Lindström, kun sanotte, että yritämme vain poimia rusinat pullasta, teidän kannattaa muistaa, että työttömyysturvaa on nyt leikattu ja lyhennetty monin tavoin: koeaika on pidennetty, takaisinottovelvollisuutta yli puolitetty. Ei voi vaatia, että tällaista epäinhimillistä lakia hyväksyy kukaan.

13.42 **Maria Tolppanen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun tässä maassa on tällä hetkellä liki 280 000 työtöntä, on hyvä muistaa, että heistä kolmannes eli liki 100 000 on pitkäaikaistyöttömiä. Ministeri Lindström, tämä teidän mallinne leikkaa näiltä ihmisiltä kohtuuttoman paljon. Se vie noin 33 euroa per kuukausi. Jos sattuu niin hyvin, että ansiosidonnainen on päällä, niin se vie moninkertaisesti.

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

Minä ihmettelen, että ihmiseltä, joka saa kuukaudessa 697 euroa miinus verot, te voitte viedä siitä vähintään 33 euroa kuukaudessa. Ihmettelen, miten te nukutte yönne. Tämä on aivan, aivan käsittämätöntä. Te sanotte, ettei voida viedä rusinoita pullasta, mutta miten samoilta ihmisiltä voidaan viedä? Työttömyysturvaa on lyhennetty jopa 300 päivään, ja siten sanotaan, että meillä maksetaan liikaa työttömille ihmisille silloin, kun he jäävät työttömiksi, kun työpaikka kaatuu alta.

Ja ministeri Lintilä, jos meillä on tällainen määrä työttömiä, [Puhemies koputtaa] niin mikä on se keino, millä teollisuus saa vedettyä nämä ihmiset töihin ja palkattua heidät?

13.43 Martti Mölsä sin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On tämä surullista kuunneltavaa, kun oppositio, varsinkin SDP, valittaa maamme surkeaa tilannetta ja samaan aikaan maailman parhaisiin maihin kaikilla mittareilla lukeutuvan maamme taloustilanne kohenee ja kaksi suurinta talouteen vaikuttavaa tekijää kohenee vauhdilla. Vienti vetää ja työllisyys kohenee. Aikoinaan työväenlehti kirjoitti, että porvarien suvijuhla epäonnistui hyvin. [Naurua] Herra ministeri, onko olemassa jokin lääke, [Antti Rinne: Kyllä naurattaa, kyllä naurattaa, voi voi!] jolla heidän pahaa oloaan voitaisiin lievittää, että he tavallaan osaisivat ilmaista asian samalla lailla kuin aikoinaan tämä työväenlehti, hieman positiivisella mielellä? [Pia Viitanen: Ai positiivisella mielellä?] — Positiivisella mielellä voisitte ottaa kantaa mielummin.

Ja ministeri Orpoa siteeraten, teitä harmittaa, kun hallitus on onnistunut kääntämään maamme tilanteen oikeaan suuntaan.

13.44 Kari Uotila vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Totta kai me olemme kaikki iloisia siitä, että talous on vihdoinkin kääntynyt aika vahvaan ja laaja-alaiseen kasvuun ja myös työttömyys alenee, mutta se on hyvin pieneltä osin, jos ollenkaan, hallituksen ansiota. Se kasvuvauhtikin on kiistatta kova, kun oikein syvältä lähtee, ja ehdottomasti myöskin kasvuprosentit ovat sen jälkeen korkeita, mutta joka tapauksessa hyvä asia. Mutta mikä tässä tilanteessa antaa sitten oikeuden tehdä historian kaikista karkeimpia päätöksiä suhteessa työttömiin tällä aktiivimallilla, vastoin perustuslakivaliokunnan kantaa, että tämä ei ole ongelmaton perustuslain kannalta, mikä tarkoittaa sitä, että se sisältää ongelmia perustuslain kannalta? Kun täällä on moneen kertaan tämä keskustelu käyty, niin oletin, että hallituksessa ihan oikeasti mietittäisiin, onko mitään järkeä viedä finaaliin asti tätä juttua, ja kysynkin oikeastaan ministeri Lindströmiltä: puhuitteko edes vakavasti [Puhemies koputtaa] hallituksen piirissä tämän esityksen pois vetämisestä kesken eduskuntakäsittelyn?

13.45 Sofia Vikman kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Samaan aikaan, kun meillä on haasteita liian työttömyyden kanssa, niin kuitenkin myös yritysten rekrytointiongelmat ovat lisääntyneet ja vaikeuttavat jo useilla toimialoilla merkittävästi kasvunäkymiä. Esimerkiksi viime heinäkuussa julkaistun suhdannebarometrin mukaan rakennusalaalla noin 37 prosentilla vastaajista on vaikeuksia löytää osaavaa työvoimaa ja teknologiateollisuuden aloilla lähes viidennes yrityksistä kertoi osaajavajeen rajoittavan kasvua. Hyvä, että hallitus on ryhtynyt toimiin muun muassa työvoiman kysynnän ja tarjonnan kohtaantongelmien ja kannustinloukkujen purkamiseksi. Lisätoimia kuitenkin tarvitaan, kuten myös valtiovarainvaliokunta mietinnössään toteaa. Kysynkin: onko hallituksella suunnitteilla uusia toimia yritysten kasvua hidastavien rekrytointiongelmien helpottamiseksi?

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

13.46 Ville Vähämäki ps (vastauspuheenvuoro): Puhemies! Valitettavasti en kuullut näitten vastausten alkuosaa, kun olin valmistelemassa uusia, hyviä aloitteita. [Naurua] Mutta totean sen, että itse asiassa tulevaisuusvaliokunnasta meillä on tulossa päivitys tähän Suomen sata uutta mahdollisuutta -julkaisuun ja me siinä julkaisemme tammi—helmikuussa sata uutta innovaatiota, päivitämme sen innovaatiolistan mutta saamme samalla myöskin Suomen sata uutta ammattia ja myöskin sata uutta säädöstä. Säädöksiä pitää uudistaa, jotta niitä ammatteja ja teknologioita voidaan tulevaisuudessa tehdä. Totean myöskin sen, että teknologiat luovat työtä ja antavat liiketoimintamahdollisuuksia samalla, kun me saamme vastauksia ihmisten ja yhteiskunnan valtaviin, isoihin ongelmiin. Tekoäly alustataloudessa on yksi hyvä hallituksen hanke. Nostan esiin vielä lohkoketjuteknologiat ja kvanttietokoneet sekä satelliittiteknologiat. Niissä kannattaa olla mukana.

Sitten totean vielä lopuksi, että mitä nopeammin me saamme otettua uusia teknologioita mukaan yhteiskuntaan, [Puhemies koputtaa] sitä nopeammin ja laajemmin ja syvällisesti me saamme työtä ja hyvinvointia ihmiskunnalle.

13.47 Tarja Filatov sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri sanoi, että tähän on lisätty rahaa, jotta näitä aktiivitoimia voitaisiin tarjota, mutta teidän oman hallintoalanne edustaja totesi, että siihen on lisätty kyllä 25 miljoonaa, mutta kun budjetissa on pohjalla 20 miljoonan leikkaus, niin tosiasiallisesti se raha, joka tähän tulee, ei riitä ollenkaan tähän tarpeen täyttämiseen. Itse asiassa tuolla 25 miljoonalla olisi saatu palvelua 8 000 hengelle, mutta tosiasiallisesti rahaa on käytössä vain neljännes tästä, eli muutama tuhat ihmistä voi saada aktivointitoimia mutta kaikki muut jäävät ilman.

Kysyisin oikeastaan, koska tämä kohtaanto-ongelma on vakava, josta tässä salissa on puhuttu: miten te turvaatte sen, että tässä uudessa järjestelmässä työvoimapolitiittinen koulutus kohdentuu työttömiin, koska VOS-järjestelmässä suositaan nuoria opiskelijoita ja suositaan niitä, joilla ei ole tutkintoa, jolloin riskinä on, että oppilaitokset eivät ota työttömiä opiskelijoiksi?

13.49 Kaj Turunen sin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nyt jos olisi hattu, niin nostaisin sitä hattua työministeri Lindströmille, kun hän voimakkaasti puolustaa hallituksen yhteisiä päätöksiä, [Antti Rinne: Kokoomuksen linjaa!] kymmentä kohtaa tässä asiassa eikä erottele niistä mitään siinäkin tilanteessa, kun meillä hallituspuolueiden edustajat tulevat puhumaan tänne jatkokehityksestä. Minulla on oma näkemys vähän semmoinen, että jos se vain kokoomukselle sopii, niin tämä leikkauselementti tästä aktiivimallista voidaan kyllä perua. Se ei ole sinisille mikään iso juttu. [Antti Rinne: Kato kato! — Vasemmalta: Oho!]

Mutta minä palaisin siihen keskusteluun, kun täällä puhuttiin näistä pakkohaastatteluisista aikaisemmin ja työttömien kyykyttämisestä puhuttiin siinä yhteydessä. Minä luen pienen kappaleen Kansan Uutisista: "Selvityksen mukaan puolet katsoi määräaikaishaastattelujen auttaneen työllistymisessä." — Siis puolet katsoo näin. — "Myönteiseksi nähtiin henkilökohtainen yhteydenotto. TE-toimistoista saadun palautteen perusteella asiakkaat usein odottavat haastattelua ja valmistautuvat siihen." Kun puhuttiin työttömien kyykyttämisestä, niin nämä haastattelut on koettu hyväksi. Haluaisin kyllä nähdä myöskin [Puhemies koputtaa] tämän aktiivimallin, mitä hyötyjä tästä työllisyyden parantamiseksi saadaan.

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

13.50 **Jukka Gustafsson sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllähän tämä työttömien kurituslaki tuo pahan mielen. Eilen sain semmoisen tilaston Suomen ely-keskuksilta, joka pani vielä miettimään tasa-arvonäkökulmasta, miten nämä avoimet työpaikat kohtaantuvat pitkäaikaistyöttömiin ja työttömiin. Esimerkiksi Varsinais-Suomen kohdalta, Etelä-Suomessa yleisemminkin, on tarjolla 10 prosentille työttömistä avoin työpaikka, sitten kun mennään Etelä-Savoon, noin 6—7 prosentille. Onhan tässä työttömätkin pantu jo lähtökohtaisesti täysin eriarvoiseen asemaan. Mitä sanotte, ministeri Lindström, tästä?

Sitten tietysti koulutusihmisenä omaehtoinen koulutus pitäisi nyt määrääjäksi [Puhemies koputtaa] vähintäänkin vapauttaa sillä tavalla, että sitä on tarjolla oikeasti halukkaille.

13.51 **Rami Lehto ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kokoomuksen puheenjohtaja, valtiovarainministeri Orpo totesi Talouselämän haastattelussa, että Suomi tarvitsee maahanmuuttoa, ja osin maahanmuuttoon liittyen hän ehdottaa palkanalennuksia henkilöille, joilla on osaamisessa puutteita. Tämä koskee siis myös suomalaista työvoimaa. Nyt hallitus on saanut läpi aktiivimallin, jossa heikennetään työttömien turvaa ja pakotetaan ottamaan mitä työtä tahansa vastaan, myös sitä, mikä ei kuulu omaan koulutuksen alaan. Silloinhan hakija ei ole siihen tarpeeksi pätevä, joten nyt täältä kokoomuksen puolelta ehdotetaan, että häneltä voidaan leikata palkkaa — laitetaan vaikka parilla eurolla tunnissa töihin ja haetaan sitten tukia loput. Haluaisinkin kysyä ministeri Lindströmiltä: onko puhuttu hallituksen keskuudessa tästä, tuleeko tämä ensi vuonna sitten vastaan? Tämä on hienoa huomata, että edustaja Turunenkin on nyt huomannut, [Puhemies koputtaa] kuinka tämä aktiivimalli on susi jo syntyessään, ja on pelko tullut, kun äänestäjät ovat antaneet kommenttejaan. [Puhemies koputtaa] Hyvä sanoa, että on valmis perumaan, kun tietää, että kokoomus ei suostu siihen.

13.52 **Pia Kauma kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Turunen tuosasi totesi, että hän nostaisi hattua ministeri Lindströmille tässä aktiivimalliasiassa, ja niin teen myös minä, koska minusta teidän asenteenne on juuri oikea tässä. Olette vienyt tätä asiaa eteenpäin, vaikka sille on suuri vastustus, mutta samanaikaisesti tiedostatte sen mahdolliset virheet ja myöskin sen, että tätä mallia tullaan kehittämään sitä mukaa kuin siitä saadaan kokemuksia. Minusta se on erittäin hyvä asia.

Mutta yksi kysymys ministeri Lintilälle: Matkailualalta lähinnä tulee hyviä uutisia nykyään todella paljon, se on menossa eteenpäin. Käsittääkseni teillä oli työryhmä, jossa pohdittiin tätä kesälomien ja loma-aikojen muuttamista ja siirtämistä vastaamaan paremmin muuta Eurooppaa. Onko siitä jo joitakin tuloksia ja johtopäätöksiä nähtävissä?

13.53 **Timo Harakka sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Työ- ja elinkeinojaosto teki erinomaista yhteistyötä puheenjohtaja Kauko Juhantalon johdolla, ja yksittäisistä poiminnoista ehkä ilahduttavin liittyi siihen, joka on tämän mietinnön painopisteitä, eli ulkomaalaisen osaavan työvoiman houkuttelemiseen Suomeen. Valiokunnan mietintö on tässä hyvinkin velvoittava ja hyvinkin edellyttävä siltä osin, että meille tulee muuten 2030 iso työvoimapula, kun työvoimasta poistuu iso joukko ihmisiä, jolloin meidän täytyy pysyä tehostamaan sitä ulkomaalaisten opiskelijoiden ja ulkomaalaisten työntekijöiden Suomeen houkuttelua. Myös SDP:n vastalauseen lausuma numero 77 kehottaa monialaisempaan yhteistyöhön, koska tämä tarkoittaa sitä, että se Suomen houkuttelevuuden ongelma

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

on se, että esimerkiksi perheenjäsenille ei ole tarpeeksi täällä [Puhemies koputtaa] palveluita muilla kielillä. Miten, ministeri Lintilä, ajattelitte vastata tähän vaatimukseen?

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Tähän debattiin myönnetään vielä seuraavat vastauspuheenvuorot: Östman, Pirttilahti, Mustajärvi, Jaskari ja Rinne. Sen jälkeen ministerien vastauspuheenvuorot.

13.55 Peter Östman kd (vastauspuheenvuoro): Puhemies! Jos me hetkeksi unohdamme tämän oppositio—hallitus-asetelman, niin minä uskon, että me kaikki täällä salissa halusimme, että työllisyys lähtisi nousuun ja että kaikki työttömätkin löytäisivät työpaikkansa tässä elämässä. Uskon, että hallituksella on vilpitön pyrkimys ja tahtotila tähän suuntaan.

Pitkin syksyä me olemme käyneet keskustelua siitä, miten työmarkkinat toimivat ja eivät toimi, ja yhtenä ongelmanahan on se, että monet yritykset eivät edes yritä saada työvoimaa työ- ja elinkeinotoimistojen kautta, koska se homma ei vain toimi siellä. Tämä työnvälitys, jonka tulisi olla varsinaisesti heidän ykköstehtävänsä, jostain syystä mättää. En usko, että se on pelkästään raha- ja resurssikysymys, se on ehkä myöskin asennekysymys. Onko tehty mitään tällaista [Puhemies koputtaa] markkinatutkimusta siitä, miten voitaisiin kehittää parempaa palvelutasoa näissä?

13.56 Arto Pirttilahti kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Pitää kiittää ministeri Lintilää tämmöisestä aktiivisesta ja, sanotaan, proaktiivisesta toiminnasta elinkeinotoiminnan alalla. On hyvä asia, että myös tänne tulee 30 miljoonaa lisää tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan tukemiseen.

Kysyisin tässä samaa kyytiä, millä tavalla sitten tätä niin sanottua normaalia... Kun yritystoiminta on käynnistynyt, tuetaan vahvemmin investointeja ja aktivoidaan investointeja tällä hetkellä myös pk-sektorilla ja myös mikrosektorin toiminnassa. Iso uudistus on tulossa myös sitten Business Finlandin osalta, ja oikeastaan siitä tiedustelisin, minkälainen on se kulminaatiokohta, missä kohtaavat kuntien elinvoimapaalvelut ja sitten meidän tulevat kehittämispalvelumme. Minkälainen rooli on tulevien kuntien elinkeinotoimilla tässä ketjussa?

13.57 Markus Mustajärvi vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Työttömien hyvä asiakaspalvelu ja niin sanottu aktiivimalli ovat varmasti kaksi eri asiaa. Minä en ole koskaan väheksynyt haastattelujen merkitystä täällä. Nimenomaan se työttömän ja virkailijan ensimmäinen haastattelutapahtuma on kaikkein tärkein. Sille pitää olla tarpeeksi aikaa. Kontaktin pitää toistua myöhemmin. Pitää olla varmuus siitä, mitä on sovittu, ja niiden sopimusten pitää velvoittaa myöskin viranomaista, niin että jos työttömälle taataan koulutuspaikka, se lupaus silloin pitää, niin että työtönkin voi suunnitella oman tulevaisuutensa muutamaa kuukautta pidemmälle. Ennen kaikkea se, että tämä on jatkuva palveluprosessi, jossa katsotaan kaikki työhallinnon välineet yhdessä, on äärimmäisen tärkeää. Nythän tämä aktiivimalli ei kannusta vaan rankaisee myöskin niitä kaikista aktiivisimpia työttömiä. Siinä suhteessa se on kyllä puhtaasti kokoomuksen malli.

13.58 Harri Jaskari kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tämä on todellakin mielenkiintoista keskustelua, kun yritetään löytää jonkinlaisia kehittämismalleja. Minä sanon, että suuri kysymys tässä on se, minkä tulkitaan täyttäneen sen aktiivisuusseu-

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

lan. Se on se pointti. Siinä ei ole ollenkaan kysymys siitä, että lähdetäisiin muuttamaan tätä, mutta minä todellakin nostan kanssa ministeri Lindströmille hattua.

Mutta sitten se puoli, mikä täyttää aktiivisuusseulan ja miten saadaan niitä työpaikkoja lisää esimerkiksi työvoimapalvelujen avaamisella: niin kuin edellisissä puheenvuoroissa sanottiin, olisi kenties syytä olla erilaisia työnvälityspuolia, jotta löydetäisiin ne piilotyöpaikat sillä puolella, katsottaisiin, minkälainen omaehtoinen koulutus siihen riittää, mikä olisi se aktiivisuusseula, miten me saamme työvoimakoulutusta kehitettyä, miten me saamme oppisopimuskoulutusta kehitettyä. Itse tämä malli, aktivointimalli, on hyvä, mutta se toinen puoli täytyy saada kuntoon. Eli nyt niille, jotka eivät kerta kaikkiaan ymmärrä, mitä tarkoitin, tämä selventää sitä.

13.59 Antti Rinne sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Turunen lausui todellisen uutispommin: [Vasemmalta: Juuri näin!] siniset ovat valmiita luopumaan tästä 5 prosentin leikkauksesta. Se on erittäin tärkeä asia, se on nimenomaan se, mihin kohdistuu se kritiikki, että on haluttu leikata aktiivisten työttömien toimeentuloa perusteelta. Nyt kysynkin, kun edustaja Turunen totesi äsken, että se on kokoomuksesta kiinni, jos kokoomus suostuu tähän. Tämä kokoomuksen malli hallitsee koko hallitusta kaikissa kysymyksissä, tämä on käsittämätöntä. Ministeri Lintilä, te olette nyt täällä puolueenne edustaja mutta myös valtioneuvoston edustaja. Kysyn teiltä: Onko keskustapuolue valmis luopumaan tästä 5 prosentin leikkauksesta. Onko keskustapuolue valmis luopumaan tästä leikkauksesta, vaikka kokoomus sitä vastustaakin?

Arvoisa puhemies! Tässä on iso riski. Ihan aiheellinen kysymys täältä nousi esille: onko seuraavaksi kysymys pakkopalkanleikkauksista. Sitä on ministeri Orpo väläytellyt. [Pia Viitanen: On väläytellyt!] Onko kysymys, niin kuin kokoomuksen työelämäguru Vartiainen esittää, [Puhemies koputtaa] että romutetaan koko ylisitova työehtosopimusjärjestelmä? Haluan tietää, ministeri Lintilä, mitä mieltä olette tästä asiasta.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Myönnän vielä yhden vastauspuheenvuoron edustaja Turuselle, koska hänen nimensä tässä vahvasti mainittiin. [Vasemmalta: Eikä syyttä!]

14.00 Kaj Turunen sin (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Vahvasti mainittiin nimi, ja siksi pyysin vastauspuheenvuoron, ja täytyy katsoa ihan tarkkaan se, mitä edellisessä puheenvuorossa sanoin. [Pia Viitanen: Sanoitte, että leikkauselementti voidaan perua!] Kiitin Lindströmiä siitä kovasta puolustamisesta. Ministeri Lindström ei ole puolustamassa pelkästään tätä yhtä asiaa vaan kokonaisuutta, näitä kaikkia kymmentä asiaa. [Antti Rinteen välihuuto] — Joo, kyllä. — Totesin sen, että omasta puolestani... [Antti Rinne: Sini-set!] — Niin, oma näkemykseni on, että siniset voisivat luopua, taisi olla tämä sanamuoto. Tämä on edelleen tämä näppituntuma, [Antti Rinne: Erittäin hyvä!] mikä minulla on. Tämähän on nyt äänestetty, niin että tässä jatkokehitystyössä, jos vaikuttavuustulokset eivät ole riittäviä, mielestäni tästä voidaan luopua.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ministeri Lintilä ensiksi, pari minuuttia, ja saman verran ministeri Lindströmille, ja sitten tämä keskustelu menee poikki.

14.01 Elinkeinoministeri Mika Lintilä: Arvoisa puhemies! Lyhyesti silloin, eli lähdetään edustaja Rinteestä. Aktiivimalli on hallituksessa yhteisesti sovittu, ja hallitus seisoo

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

tämän mallin takana. [Antti Rinne: Siniset ovat valmiit luopumaan leikkauksesta!] — Tämä on yhteisesti hallituksessa sovittu, ja kaikki puolueet ovat tämän takana. [Välihuutoja vasemmalta]

Sitten, edustaja Hautala, akkuteollisuuden hankkeista: Niitä kohtaan on erittäin kovaa mielenkiintoa kansainvälisesti. Niitä toimijoita on liikkeellä, ollaan valmiit investoimaan. Suomen etu on siinä, että meillä on raaka-aineet, Terrafame, Keliber, jotka ovat erittäin merkittävässä roolissa, niitten jatkojalostus, Kokkola, Harjavalta, ja voimakas energiaklusteri Vaasassa, niin että kyllä meillä on akkuteollisuudelle paljon annettavaa.

Edustaja Tolppanen, miten teollisuus saadaan työllistämään? Teollisuus työllistää, kun se kasvaa, ei teollisuus työllistä vain työllistämisen takia vaan sen takia, että sen toimintaedellytykset edellyttävät työllistämistä.

Edustaja Lindtman, kohtaanto-ongelmasta: Erittäin iso ongelma, koulutus, muuntokoulutus tärkeässä roolissa, mutta toisaalta pitäisi muistaa myös työn liikkuminen. Me puhumme paljon työvoiman liikkumisesta, mutta kyllä joskus työkin voi liikkua, ja kuten tässä tuli esille myöhemmässäkin kysymyksessä, joka taisi olla edustaja Harakan, ulkomaiset osaajat liittyvät myös tähän. Meillä on Talent Boost -ohjelma, jolla haetaan nimenomaan näitä ulkomaisia. Tämä on erittäin hyvä ohjelma, joka olisi ehkä voinut alkaa jo aiemminkin, mutta tulee erittäin merkittävään kohtaan.

Edustaja Kauma, loma-ajan siirrosta: siinä on selvityshenkilö haettu, ja selvitystyö on alkanut, ja se tehdään siis matkailun näkökulmasta, kuinka paljon sillä taloudellista vaikutusta olisi. [Puhemies koputtaa]

Siihen loppui tällä erää, jatkamme.

14.03 Työministeri Jari Lindström: Arvoisa puhemies! Aloitan näistä haastatteluista, jotka edustaja Filatov ensimmäisessä kysymyksessä nosti esille ja myös edustaja Mustajärvi hyvässä puheenvuorossaan: Asiahan on tietenkin niin, että eihän tässä haastattelussa voi olla semmoinen meininki, että jutellaan ja laitetaan rasti ruutuun ja todetaan, että tämä oli tässä, vaan kyllä, se laatu on tärkeää. Sen pitää aina johtaa johonkin, ja tämä on se tavoite näitten haastattelujen osalta, esimerkkinä Uusimaa, joka on tehnyt tosi hyvää työtä. Uudenaan TE-toimisto ja porukka siellä on pystynyt valtavaa haastatteluvelkaa lyhentämään todella hienosti ja työllistymissuunnitelmia tekemään 500 prosenttia enemmän kuin samaan aikaan viime vuonna. Tämä pointti — heillä on ollut tällainen taktiikka — on se, että ensiksi saadaan se määrä kiinni, kaikki haastatellaan, ja sen jälkeen he rupeavat panostamaan laatuun. Mutta ei tietenkään tälläkään hetkellä ole niin, että ne olisivat vain semmoisia pyyhkäisyjä, vaan kyllä siellä tehdään nyt jo myös sitä laadullista työtä, mutta tässä järjestyksessä, mutta miksei tietysti yhtä aikaa molempia. Tämä on tärkeää, että haastattelut aina johtavat johonkin.

Siitä päästään siihen, että niitä palveluita pitää olla. Täällä on puhuttu paljon kohtaanto-ongelmasta ja liikkumisesta. Meillä on esimerkiksi liikkuvuusavustus, ja meidän tietojen mukaan tätä tunnetaan todella huonosti, tätä käytetään erittäin vähän. Tätä pitää markkinoida. Olen sanonut ennenkin: näitä palveluja pitää markkinoida, niitä pitää kaupitella, ja se on kyllä paitsi ministeriön tehtävä myös TE-toimistojen tehtävä.

Siitä tässä kätevästi aasinsillan kautta päästään tähän edustaja Jaskarin esille nostamaan keskusteluun kasvupalvelujen hyödyntämisestä ja työttömien palvelujen parantamisesta. Jos ja kun me saamme kasvupalvelut toimimaan, niin me saamme julkisen ja yksityisen

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

työvoimapolvelun parhaat puolet työttömän eduksi, ja tämä on se tavoite näillä kasvupalveluilla. — Anteeksi, että en ehdi vastaamaan useampaan kysymykseen.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Tässä vaiheessa yleiskeskustelu ja pääluokan käsittely keskeytetään.

Yleiskeskustelu keskeytettiin kello 14.06.

Yleiskeskustelua jatkettiin kello 20.41.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Nyt jatketaan aikaisemmin tänään keskeytynyttä yleiskeskustelua työ- ja elinkeinoministeriön pääluokasta 32.

20.42 **Sari Multala kok:** Arvoisa puhemies! Tällä hallituskaudella keskiössä on täysin aiheellisesti ollut työllisyyden parantaminen ja Suomen kilpailukyvyn vahvistaminen. Ainoastaan korkealla työllisyysasteella Suomi on tulevaisuudessakin sellainen maa kuin nykyään, niin että sillä on laajat palvelut ja hyvä sosiaaliturva. Vahva työllisyys on se tie, ja työllisyyden vahvistaminen on se tie, jota meidän on päämäärätietoisesti kuljettava. Yksi hyvä suhdannevuosi ei vielä riitä talouden kuntoon saattamiseksi. Tarvitsemme edelleen useita rakenteellisia uudistuksia, jotta voimme vahvistaa työllisyyttämme. Työllisyysasteen nosto turvaa sen, että meillä on riittävästi työssä käyviä veronmaksajia, jotta pystyisimme huolehtimaan palveluistamme jatkossakin.

Tällä kaudella tehdyt uudistukset vahvistavat työnhakijoiden roolia osana työvoimapolitiikkaa. Omaan aktiivisuuteen kiinnitetään enemmän huomiota. Olisi myös hyvä, että jo tällä kaudella saisimme paikallista sopimista eteenpäin. Useita työelämän hankkeita on valmisteltu ministeriössä, mutta kaikki eivät ole vielä toteutuneet toivotussa aikataulussa. Työllisyysasteen nostoa voitaisiin vauhdittaa myös kunnianhimoisella perhevapaa-uudistuksella. Naisten asemaa työmarkkinoilla tulee parantaa, ja siihen on perhevapaajärjestelmällä suuri vaikutus. Perhevapaiden tasaisempi jakautuminen ja vastaaminen paremmin työelämän joustoihin olisi ennen kaikkea työelämän tasa-arvoteko. Joustavat perhevapaat vastaisivat muuttuneisiin työelämän tarpeisiin, kuten lisääntyneeseen osa-aikatyöskentelyyn.

Arvoisa puhemies! Suomen matkailun näkymät ovat positiiviset. Tarvitsemme myös aktiivisia toimia ja toimenpiteitä, joilla pystymme vahvistamaan matkailun kasvua. Mitä pikaisemmin näitä keinoja etsimme, sitä varmemmin pystymme hyödyntämään talouskasvun mukanaan tuoneen matkailun lisääntymisen. Suomella on upea ja ainutlaatuinen luonto. Hallituksella on käynnissä kärkihanke Matkailu 4.0, joka pyrkii edistämään matkailukulttuuria useilla eri toimenpiteillä. Yritysten digiosaamista vahvistetaan ja matkailun ympärivuorokautisuuteen kiinnitetään aiempaa vahvemmin huomiota.

Arvoisa puhemies! Yritystukien uudistamisesta on puhuttu pitkään. Hallitus asetti syksyllä parlamentaarisen työryhmän, jossa ovat edustettuina kaikki eduskuntapuolueet. Työryhmän tehtävänä on laatia tiekartta yritystukien uudistamisesta. Pidän tärkeänä, että työtä tehdään parlamentarisessa yhteistyössä, jotta saamme pitkän aikajänteen suunnitelman tehtyä. Toivon kuitenkin, että yritystukia uskalletaan katsoa ennakkoluulottomasti ja että

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

uudistukset olisivat riittävän kunnianhimoisia. Työryhmän ensimmäisten esitysten piti valmistua joulukuun aikana, mutta nyt lisääkää on myönnetty alkuvuoteen. Ymmärrän, että työ on haastavaa, mutta ratkaisuja on saatava aikaiseksi. Toivottavasti pääsemme näkemään tuloksia ensi vuoden alkupuolella.

20.45 Mirja Vehkaperä kesk: Arvoisa puhemies! Olen erityisen tyytyväinen siihen, että Sipilän hallitus katsoo koko Suomen kilpailukykyä, yrittäjyyttä ja työllisyyttä koko maan alueella. Yritysten edellytysten tukeminen on erityisen tärkeää. Siksi alueellisen kuljetustuen jatkaminen ensi ja seuraavalle vuodelle 2019 on hyvä päätös. Siihen varataan vuosittain 5 miljoonaa euroa. Kuljetustukijärjestelmän avulla alennetaan syrjäisten ja harvaan asuttujen alueiden yritystoiminnalle pitkistä kuljetusmatkoista aiheutuvia lisäkustannuksia ja parannetaan siten näiden alueiden yritysten toimintaedellytyksiä ja kilpailukykyä. Kuljetustukea myönnetään auto- ja rautatiekuljetuksista, joiden pituus Suomen alueella on vähintään 266 kilometriä, sekä erikseen määriteltyihin satamatoimen toimintoihin. Alueellinen kuljetustuki on siis niin sanottu hallituksen harkinnanvarainen asia. Pidän tärkeänä, että sitä jatketaan myöskin vuoden 2019 jälkeen.

Arvoisa puhemies! Työllisyys ja työttömyys ovat puhuttaneet tätä salia niin eilen kuin tänään tehdyillä päätöksillä. On hieno asia, että maan hallituksen toimenpiteillä 50 000 työllisen lisääminen viime vuoteen verrattuna on tapahtunut tässä vuoden aikana. Työ on parasta sosiaaliturvaa, ja miten kaikin tavoin voimme tukea sitä, että ihmiset pääsevät toimeentulotukiluukuilta ja toimeentulotukimaksatuksista omille jaloilleen niin, että saavat työtä, jolla tulevat myöskin toimeen.

Työllisyyden edistämiseksi pitää tehdä lujasti töitä. Siksi on aika käsittämätöntä, että työttömyysturvan aktiivimallia on riepoteltu tässä eduskuntasalissa aika rankastikin. Me haluamme nyt lisätä toimenpiteitä siihen, että työttömät pääsisivät töihin, ja näihin aktiivitoimenpiteisiin muun muassa kuntoutuksen ja osaamisen, koulutuksen puolella satsataan lisää. On tärkeää, että esimerkiksi kolmen kuukauden välein tehdään työttömälle haastattelu, jossa hän kohtaa jonkun ammattilaisen työvoimatoimistossa ja pystyy keskustelemaan ehkä omista ongelmistaan ja niistä aktiivitoimenpiteistä, joihin hänet voidaan ohjata ja kannustaa.

Työttömyysturvan aktiivimalli kannustaa hakeutumaan töihin ja työvoimapalveluihin työttömyyden kaikissa vaiheissa. Samalla työttömyysturvan omavastuupäiviä vähennetään työttömyyden alussa 7 päivästä 5 päivään — siis 7 päivästä 5 päivään. Kuka tätä nyt oppositiossa vielä vastustaa?

On tärkeää, että työttömät pääsevät myöskin omaehtoisesti opiskelemaan, myös kokopäiväisesti. Lyhytkestoista opiskeluakin työttömyysturvalla helpotetaan. Siis työttömyysturvaa ei menetä silloin, kun ottaa sellaista pientäkin opiskelua vastaan. Työnsä menettänyt voi pysyä aktiivisena ilman pelkoa työttömyysetuuden menettämisestä ja hakeutua esimerkiksi ammatillisia valmiuksia ja yritystoimintaa tukevaan koulutukseen. Työttömällä säilyy opintojen aikana velvollisuus hakea ja ottaa vastaan tarjottua kokoaikatyötä sekä osallistua työllistymistä edistäviin palveluihin.

Työttömillä on myöskin tulevaisuudessa vielä parempi mahdollisuus harjoittaa yritystoimintaa neljän kuukauden aikana työttömyysturvalla. Tämä on hyvä osoitus siitä, että voidaan kokeilla niitä työllisyyden siipiä myöskin sen oman osaamisen puitteissa työllistämällä itse itsensä. Tässä, niin kuin ei myöskään lyhytkestoisessa opiskelussa, ei menetä työttömyysturvaa, ja tämä on tärkeä asia.

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

Hallitus on kääriytynyt hihansa myös nuorisotyöttömyyden kitkemiseksi. Ainakin omassa maakunnassani Pohjois-Pohjanmaalla tämä on melkoinen riesa edelleenkin. Me tarvitsemme lisäkoulutuspaikkoja ammatilliseen koulutukseen, ja niitä on nyt tulossa. Me tarvitsemme ammatillista kuntoutusta, ja siihen on tulossa lisämäärärahoja. Ohjaamo-toiminta vaki-naistetaan. Erilaisia tukitoimenpiteitä nuorille tarvitaan, [Puhemies koputtaa] jotta työky-kyisyys ja työllisyys paranisivat.

20.50 Sami Savio ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Vehkaperä ke- hui äsken tätä työttömyysturvan aktiivimallia, jonka hallituspuolueet omilla äänillään päi- vällä täällä äänestivät läpi. Se tarkoittaa käytännössä kuitenkin hyvin monen työttömän työttömyysturvan leikkaamista lähes 5 prosentilla, koska tilanne on se, ettei työpaikkoja ja työllisyyspalveluita rahoituksen puutteesta johtuen ole tarjolla kaikille halukkaille eikä tä- hän lakiin sisälly velvoitetta työttömille niitä tarjota. Vaikka työllisyysaste on parantunut, niin samanaikaisesti pitkäaikaistyöttömyys on varsin korkealla ja muodostaa suuren yh- teiskunnallisen ongelman.

Arvoisa puhemies! Mikäli ymmärsin oikein, niin sinisten edustaja Turunen täällä muu- tama tunti äänestyksen jälkeen sanoi olevansa valmis luopumaan tästä työttömyysturvan aktiivimallista, mikäli saa siihen muiden hallituspuolueiden tuen. Siitä huolimatta, että edustaja Turunen oli hallitusrintaman mukana puoltanut tätä lakia äänestyksessä, [Puhe- mies koputtaa] on toki lupaavaa, että hän on harkinnut asiaa uudelleen. Kysyn paikalla ole- vilta kokoomuslaisilta ja keskustalaisilta, oletteko valmiit... [Puhemies keskeyttää puheen- vuoron puheajan ylityttyä]

20.52 Jani Mäkelä ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Vehkaperän puheenvuorossa myöskin ainakin minun kuullakseni vilahti sellainen väite, että maassa olisi 50 000 työllistä lisää, ja käsitykseni mukaan tämä kyseinen väite ei sinällään pidä paikkaansa, koska siinä luvussa kenties puhutaan työttömien määrän vähentymisestä, joka voi tarkoittaa erilaisiin toimenpiteisiin, tempputyöllistämiseen ynnä muuhun piilotettuja ihmisiä. Se työllisten määrä ymmärrykseni mukaan oli kasvanut noin 7 000:lla, ja se voi olla jo tilastollista vaihteluakin. Muistan elävästi, kun tätä asiaa käsiteltiin kyselytunnilla joitakin kuukausia sitten ja itse esitin kysymyksen asiasta työministerille.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Vielä vastauspuheenvuoro, edustaja Vehkaperä.

20.52 Mirja Vehkaperä kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Maan hallitus on pistänyt isot luvut pöytään. Meillä on tarkoitus löytää ihmisille töitä ja 100 000 uudelle työlliselle oikeasti työpaikka. On selvää, että meillä on tällä hetkellä kohtaanto-ongelma. On työaloja ja -paikkoja, joissa otettaisiin kiljuen ammattilaiset vastaan. Itse vierailin vast- ikään Kainuussa Transtechin tehtaalla, jossa valmistetaan juna- ja raitiovaunuja. Siellä on huutava pula työntekijöistä ihan kaikissa työtehtävissä. Sinne tuodaan koko ajan ulkomail- ta hitsareita ja tehdastyöläisiä, ja suomalaisia ei jostain syystä ole. Onko näin, että työpaik- koja ei oikeasti ole, vai onko kyse jostakin aivan muusta?

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Puhujalistaan.

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

20.53 Antero Laukkanen kd: Arvoisa herra puhemies! Suomi elää työn murroksessa, ja on vain pakko kohdata tämä todellisuus: kansa ikääntyy ja monia työaloja poistuu kokonaan, uusia tulee tilalle, koulutustarve on valtava. Sitten on nämä kohtaanto-ongelmat ynnä muut.

Hyviä asioita täällä on Business Finland -yritys, jossa byrokratiaa puretaan ja pyritään saamaan suoraviivaista apua ja tukea niille, jotka haluavat viennin parissa menestyä. Meillä on cleantech-mahdollisuudet, joiden kautta syntyy aivan uutta tekemistä. On tutkimusta, jossa ovat mukana meidän yliopistomme, kansainväliset osaajat, ja uskon, että kun näiden tulokset lopulta tulevat, niin sieltä syntyy uutta tekemistä. On parlamentaarinen yritystutkien arviointiryhmä, joka valmistelee ohjelmaansa. Minun täytyy sanoa, että tämä hallitus on laittanut liikkeelle valtavasti hyviä asioita. Niiden tulos ja saldo eivät ole vielä ihan näkyvissä, mutta minä ajattelen, että kun ne tulevat näkyviin, niin sieltä on pakko syntyä hyviä asioita. Ei näin valtaisa panostus voi jättää vain pelkkää nollaa käteen.

Yrityksen perustamisen helpottaminen on yksi a ja o. Olen tavannut paljon aasialaisia ystäviä, joiden ensimmäinen ihmetys on se, miten vaikea tässä maassa on työllistää itsensä. Tämä herättää kysymyksen. Kun he tulevat maahan, he eivät koskaan ajattele, että joku muu elättää heidät. Heidän kulttuuriinsa kuuluu, että jokainen itse elättää itsensä. Mutta tätä Suomen hallitus tukee erittäin vähän.

Sitten oppisopimuskoulutuksessa meillä on vielä paljon kehitettävää, monta kiveä käännettävänä. Syntyisi just näitä työpaikkoja, joista täälläkin on mainittu. Sitten on tämä pelko palkata joku työhön. Se pitäisi jotenkin käsitellä ja saada pois, [Puhemies koputtaa] koska siellä on valtavasti työpaikkoja.

20.56 Esko Kiviranta kesk: Arvoisa puhemies! Täällä on monissa puheenvuoroissa käsitelty matkailuelinkeinoa, joka meillä Suomessa kasvaa nyt voimakkaasti. Suomea arvostetaan turistikohteena tietyksi puhtaan luonnon takia mutta myös ainakin toistaiseksi turvallisen yhteiskuntamme takia. Matkailuala työllistää erityisesti nuoria, myös seuduilla, joilla työllistyminen on muutoin haastavaa. Kerrannaisvaikutukset ovat huomattavia, sillä matkailuala edesauttaa esimerkiksi kuljetusalaa, rakennusalaa ja kaupan alaa. On arvioitu, että yksi matkailueuro tuo arviolta 56 senttiä lisäarvoa muille toimialoille.

Olemme hiukan myöhässä matkailun edistämisessä suhteessa muihin Pohjoismaihin ja jääneet jälkeen. Tällä hetkellä kuitenkin kansainvälinen matkailu, Suomeen suuntautuva matkailu kasvaa muita Pohjoismaita nopeammin, vaikka taso on edelleen matala. Ulkomaalaisten matkailijoiden yöpymiset lisääntyivät Suomessa tammi–syyskuussa tänä vuonna vajaat 15 prosenttia ja kiinalaisten yöpymiset lähes 37 prosenttia. Sen näkee kyllä esimerkiksi Helsingissä liikkeessä. Matkailulla on iso merkitys taloudelle ja työllisyydelle ja hyödynnettävissä olevaa kasvupotentiaalia on runsaasti.

Ensi vuoden budjetissa matkailuun käytettäviä edistämismäärärahoja lisätään tuntuvasti. Kauan on junnattu runsaassa 10 miljoonassa eurossa, mutta nyt sitten kerralla nostetaan tätä määrärahaa runsaaseen 18 miljoonaan euroon. Siitähän tulee runsaat viisi kuudennesta työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalta ja sitten pieniä määriä opetus- ja kulttuuriministeriön, ympäristöministeriön ja maa- ja metsätalousministeriön hallinnaloilta. Tuo 80 prosentin lisäys on mittava, mutta tarvitsemme lähivuosina mielestäni suurin piirtein tätä luokkaa olevia lisäyksiä, jos aiomme kilpailussa pärjätä. Ministeri Lintilä päivällä kertoi, että on myös suunniteltu yhteispohjoismaista strategiaa ja markkinointia, ja se on tietysti todella myönteinen asia. Tarvitsemme yhteiskunnan osallistumista, yritykset eivät tässä

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

vaiheessa yksin pärjää. Tarvitaan apua matkailumarkkinointiin, matkailutarjonnan kehittämiseen ympärivuotiseksi sekä matkailuyritysten digiosaamisen kohentamiseen. Pula matkailualan osaavista työntekijöistä on kasvua merkittävästi rajoittava tekijä. Siihen on saatava korjaus muun muassa koulutuksella ja työvoiman liikkuvuuden helpottamisella.

Työ- ja elinkeinojaosto lisäsi pienistä rahoistaan ihan hyvällä tavalla 400 000 euroa Merellinen saaristo -kasvuohjelman jatkamiseen. Tällä edistetään rannikkoseutujen ja saariston matkailua, niin kuin sanotaan, Tornioista Virolahdelle asti, mutta toivoisin näin varsinaisuomalaisena, vaatimattomana ihmisenä, että se pääosa kuitenkin tulisi tähän aivan etelä- ja lounaisrannikolle.

Sitten toiseen asiaan vielä lyhyesti. Esko Ahon ansiokas työ- ja elinkeinoministeriön toimeksiannosta tapahtunut palkaton työ positiivisen rakennekehityksen keinojen löytämiseksi on nyt työn alla työ- ja elinkeinoministeriössä. Ilmeisesti lisäbudjetissa ensi vuonna on odotettavissa toimia ja määrärahoja. Panin asioita sen verran alkuun työ- ja elinkeinojaostossa, että yhteisen valtakunnallisen positiivisen rakennemuutoksen yksikön perustamiseen pantiin 100 000 euroa TE-toimistoille. Raha on tietysti tähän tarkoitukseen aivan liian pieni, mutta sillä ehkä päästään vähän alkuun. Tavoitteena on tuottaa maakuntarajojen yli tehokasta ja asiantuntevaa asiakasohjausta työpaikkoihin ja koulutukseen.

21.01 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Työ- ja elinkeinoministeriön pääluokka on Suomen tulevaisuuden kannalta varmaan yksi tärkeimpiä pääluokkia. On välttämätöntä, että elinkeinoelämä vilkastuu, työpaikkoja syntyy, työttömyys vähenee ja julkinen talous tervehtyy. Tällä keinoinhan se pyörä pyörii. Voi sanoa, että tällä vaalikaudella on tapahtunut muutos ja sitä ennen ollut pitkä lamajakso opetti meille sen, että toimivat yritykset ja toimintaympäristö ovat Suomelle elinehto.

Työministeriön puolella on tehty valtavasti uudistuksia. Tänä päivänä on paljon keskusteltu aktiivimallista ja vain siitä eikä kovin paljon mistään muusta, vaikka siinä samalla unohdetaan, että noin kymmenen muuta keinoa on siinä samassa paketissa. Kiinnitätte yhteen ainoaan asiaan huomiota, ja siihenkin kovin raflaavasti, vaikka itse asiassa se paketti sisälsi monta monta muuta keinoa, ja nämä työllistämiskeinothan ovat omalla laillaan pureet: lähes 100 000 ihmistä on saanut työpaikan ja yli 20 000 pitkäaikaistyötöntä on päässyt töihin, ja ne ovat sinällään jo saavutuksia. Mutta ilman sitä, että yritykset voivat hyvin ja investoivat, ei olisi mahdollista niiden uusien työpaikkojen syntyminen. Pelkän tukityöllistämisen varassa eläminen pitkän päälle ei kannata, koska julkisilla varoilla siihen ei kovin pitkälti ole varaa. On syytä muistuttaa kuitenkin tässä puheenvuorossa, että tämän vuoden jälkeen meillä on 107 miljardia velkaa, niin että joka puhuu sitä, että meillä liikkumavaraa ja sopeuttamisvaraa on paljon, hieman erehtyy.

Elinkeinoelämän kilpailukykyä parannetaan tällä käsittelyssä olevalla talousarviolla. Tämä Tekesin ja Finpron yhdistäminen Business Finland Oy:ksi on erittäin tervetullut toimenpide. Tällähän luodaan vahvaa verkostoa tuonne ulkomaille, niin että suomalaiset yritykset saavat myytyä tuotteitaan siellä ja pärjäävät maailmanmarkkinoilla. Ja jonkin verranhan tässä ovat mukana — eivätkä ihan vähäisellä osalla — Suomen suurlähetystöt eri asemapaikoillaan. Tämä yhteistyö on toiminut saumattomasti. Se vain on tietenkin sääli, että meidän suurlähetystöjemme määrärahat ovat kovin pieniä, mutta siitäkin voi sanoa, että kun siellä suurlähetystöissä on osaavaa henkilöstöä töissä, niin tehdään hyvää jälkeä ja tehostetaan nimenomaan tätä Business Finlandin toimintaa omalta osaltaan.

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

Suomalainen yritystoiminta on pärjännyt maailmanmarkkinoilla viime aikoina erittäin hyvin. Senhän me näemme jo Suomen vientisatamissa, joissa todella on paljon töitä ja säpinää näinä päivinä, on ollut jo jonkin aikaa, ja mikään tilastotieto ei kerro, että tämä suunta olisi muuttumassa. Tästä kehityskaaresta Suomen kannattaa pitää kiinni kaikin käsin, ja eduskunnan pitää olla sitä kaikin voimin tukemassa.

Arvoisa puhemies! Alueellinen kuljetustuki on mielestäni tärkeä. Tämä kuljetustuki perinteisesti on aina vuodeksi kahdeksi säädetty edelleen, ja nyt keskustellaan vuosista 2018 ja 2019, ja siihen on varattu 5 miljoonaa euroa vuodessa. On hyvä, että se varataan, mutta ihmettelen vain sitä, että täysin kilpailuneutraali, suomalaiset yrittäjät tasa-arvoiseen asemaan saattava tuki joudutaan aina vuosi vuodelta taas ikään kuin määräaikaikaisena lakina tai pykälänä hyväksymään, vuosi toisensa jälkeen, ja tästä olisi kyllä hyvä tehdä ihan budjetin pohjiin selkeä merkintä, että tämä tehdään joka vuosi, koska tämä on kilpailukyvyyn kannalta aivan äärimmäisen tärkeä. Suomi on pitkien välimatkojen maa ja nimenomaan maa, jossa kuljetusintensiteetti on valtava, eli kuljetamme suuret määrät painavia tavaroita tuonne maailmanmarkkinoille, ja siinä kuljetustuki on aivan oivallinen instrumentti.

Yritysten omistajanvaihdosten onnistuminen on Suomen kannalta tärkeä asia. Moni yrityksen omistaja on tänäkin päivänä suunnittelemassa sukupolvenvaihdosta tai sitten yrityksen myyntiä, ja tähän pitää yhteiskunnan osallistua, niin että yritystoiminta jäisi Suomeen ja sille löytyisi suomalainen omistaja, koska viime kädessä se on iso riski, jos tätä ei hyvin hoideta, että yritykset siirtyvät ulkomaisiin omistuksiin ja sitä kautta verotulot pikkuhiljaa virtaavat Suomen rajojen ulkopuolelle. Tästä meillä on jo oma kurssimme käyty, ja toivon mukaan pystymme suomalaista yrittäjyyttä tukemaan niin, että suomalaiset yritykset pysyvät täällä.

Sitten matkailusta vain sen verran, arvoisa puhemies, että matkailu on Suomen nouseva brändi. Jokainen tietää tänä päivänä esimerkiksi Lapin tilanteen. Taitaa olla Lapissa edessä tämän vuosisadan vilkkain matkailutalvi, ja uskon, että se on juuri näin, ja mitä ennakkotietoja on tullut, ne ovat todella rohkaisevia.

Lopuksi, arvoisa puhemies, se vielä, että kun tämä Juha Sipilän hallitus on purkanut byrokratiaa, niin tällä tiellä meidän pitää jatkaa, koska byrokratianpurku kannustaa yrittämiseen [Puhemies koputtaa] ja se taas auttaa monessa asiassa meitä eteenpäin.

21.06 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Tästä työn murroksesta voisi puhua enemmänkin. Siitähän käytiin yhdessä välissä jo aiemmin syksyllä pitkä keskustelu ja todettiin, että kyllä se työn murros on käynnissä ja niitä uusia työnteon tapoja pitäisi alkaa löytämään ja kehittämään, ja meidän pitäisi ennemmin olla edellä siinä muutoksessa eikä vain mukautua muiden tekemiin asioihin. Siitä on helppo olla samaa mieltä. Minua vähän ihmetyttääkin se, että tämän talousarvion perusteella vaikuttaa siltä, että hallitukselta puuttuu sellainen visio, mitä sen suomalaisen työn tulisi tulevaisuudessa olla ja mitä meidän pitäisi tehdä, että sinne tulevaisuuteen päästään. Tässä vähän niin kuin keskitytään ylläpitämään sellaisia vanhoja rakenteita työvoimahallinnossa, jossa ongelmana on tällä hetkellä edelleenkin kohtuuton ja ihmisiä nöyryyttävä byrokratia, jolle ikään kuin ei haluttaisi tehdä mitään. Siltä se alkaa tuntumaan, kun vuodesta toiseen samat ongelmat toistuvat eivätkä ne mihinkään poistu, vaikka ihmiset niistä palautetta antavat, että tätä järjestelmää jotenkin pidetään elossa ja pystyssä sieltä täältä leikellen ja pientä ihmistä ahtaalle pistäen. Haluan sanoa hallitukselle sen, että harvassa ovat ne työttömät, jotka oikeasti haluavat olla työttöminä. Ei se ole niiden ihmisten vika, eikä heitä pidä siitä rangaista, kuten nyt tässä aktiivimal-

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

lissa ollaan tekemässä, jos ihminen halustaan huolimatta epäonnistuu työnhaussa. Ei se voi olla oikein.

21.08 Sami Savio ps: Arvoisa puhemies! Palaan nyt vielä hetkeksi tähän aktiivimalliin. Edustaja Vehkaperä totesi tässä aiemmin, että hitsareista on monilla alueilla pulaa, mutta kyseisiin työpaikkoihin ei vain löydy tekijöitä. Ymmärsin hänen tarkoittavan sitä, että tällä aktiivimallilla sitten tulee työttömiä painostaa näihin työpaikkoihin. Mutta kyllä täytyy sanoa, että jos esimerkiksi hitsarin koulutusta ei ole, niin aika vaikea näihin työpaikkoihin on hakea, saati sitten mahdollisesti ottaa työtä tällä alalla vastaan, jos sitä tarjottaisiin.

Mutta varsinainen puheenaiheeni koski hiukan muuta asiaa, toki sekin työttömyyttä:

Meillä on, huolimatta kohtuullisesta talouskasvusta, joka tällä vaalikaudella on saatu hyvin käyntiin, edelleen pitkälti yli 200 000 työtöntä, ja valitettavan monet heistä tarvitsevat työllistymiseen edelleen työvoimaviranomaisten apua. Viime vuonna perussuomalaisten aloitteesta säädettiin laki yli 60-vuotiaiden pitkäaikaistyöttömien pääsemisestä eläketuen piiriin, ja tämä lakiesitys oli kyllä mielestäni varsin oikeamielinen ja inhimillinen, joskin se oli väliaikainen ja auttoi vain noin 5 000:ta suomalaista ikääntynyttä työtöntä. Huomattavasti useampikin olisi kaivannut tällaista apua.

Arvoisa puhemies! Työvoimapalveluiden resurssit ovat niukat, ja niiden tehokkaamman käyttämisen kannalta olisi järkevää ottaa tämä yli 60-vuotiaille pitkäaikaistyöttömille suunnattu eläketuki pysyvästi käyttöön. Siitä on tullut hyviä kokemuksia, ja myös minua on lähestytty positiivisen palautteen merkeissä tästä viime vuonna säädetyistä laista. Tuki voisi olla takuueläkkeen suuruinen, ja sitä maksettaisiin, kunnes yhtäjaksoisesti esimerkiksi viisi vuotta työttömänä ollut henkilö pääsee vanhuuseläkkeelle tai siirtyy työeläkkeelle, ja tämä antaisi tietenkin sitten myös näille nuoremmille työttömille [Puhemies koputtaa] paremmat mahdollisuudet saada palveluja työvoimaviranomaisilta.

21.10 Katri Kulmuni kesk: Arvoisa puhemies! Tässä on keskusteltu jälleen kerran tästä aktiivimallista, ja vaikka se on kieltämättä tuuppiva ja kannustava siinä mielessä, että sielä on myös tiukennuksia, täytyy muistaa, että kuitenkin siinäkin mallissa työttömyysturvan omavastuuaikaa lyhennetään 7 päivästä 5 päivään. Tämä parantaa pääsääntöisesti kaikkien työttömien työttömyysturvan tasoa silloin, kun työttömyys alkaa. Etenkin lyhytkestoisissa työttömyyksissä etuuden taso nousee nykyiseen verrattuna.

Sitten tämä 5 prosentin leikkuri, mistä täällä on puhuttu: Kyllä me haluamme, että ihmiset osallistuvat työllistymistä edistäviin palveluihin, työnhakuvalmennukseen, uravalmennukseen, työvoimakoulutukseen, omaehtoiseen opiskeluun, työkokeiluun, kotoutumiseen, kuntouttavaan työtoimintaan. Nämähän ovat hyviä asioita, että ihmiset osallistuisivat näihin. Mutta en kiistä sitä, että toki me yritämme saada ihmisiä töihin, ja hallituksella on pitkä lista niistä toimenpiteistä, joiden avulla me koetamme työllisyyttä edesauttaa, ja työllisyyden tilannehan on parantunut. Meidän taloudellinen tilanteemme on parantunut. Työttömyys vähenee ja työllisyys kasvaa, ja Suomen taloudella menee paremmin kuin aikoihin. Kasvu on laaja-alaisempaa kuin viimeisen vuosikymmenen aikana kertaakaan.

Mutta tähän budjettiin. Haluaisin korostaa tämän paranevan työllisyytilanteen lisäksi sitä, että on erittäin tärkeää, että esimerkiksi alueellinen kuljetustuki sisältyy tänne kahdeksi seuraavaksi vuodeksi myös, samoin että matkailun kärkihanke on saanut lisärahoitusta kahdelle tulevalle vuodelle. Se jos mikä on yksi näistä nopean kasvun aloista. 30 prosenttia osassa esimerkiksi Lapinkin maakunnan alueita matkailu kasvaa. Tähän lisäksi, kun

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

puhutaan näistä uusista aloista ja avauksista, viime budjetissa tuli esimerkiksi audiovisuaalinen mediatuki. Olemme saaneet Suomeen elokuvatuotantoa ja televisiosarjatuotantoa ja kilpailemme kansainvälisillä markkinoilla niistä. Tekoälystrategia — muut Pohjoismaat ovat meille jopa kateellisia siitä, että Suomi on aivan etunenässä uuden työn murroksessa tekemässä tekoälystrategiaa.

21.12 Sari Multala kok: Arvoisa puhemies! Edustaja Mäkelä peräänkuulutti täällä kokonaisvaltaista näkemystä, ja kun perussuomalaisetkin olivat vielä siinä vaiheessa mukana hallitusohjelmaa laatimassa, siellä niitä kokonaisvaltaisia näkemyksiä kyllä löytyy. On tunnustettu muun muassa se tosiasia, että Suomen suurin ongelma on alhainen työllisyys, ja yksi siihen johtaneista syistä on toki meidän pitkään jatkunut taloudellinen taantumamme mutta myös meidän jäykät työmarkkinamme.

Nyt tällä hetkellä tehdään sellaisia uudistuksia, joita nykyjärjestelmän puitteissa pystytään tekemään niin, että ihmisten kannattaisi ottaa töitä vastaan, mutta hallitus on linjannut myös, että sosiaaliturvan mittavampi kokonaisuudistus on valmisteilla, ja tästä toivottavasti saamme tuloksia heti ensi vuoden aikana. Sen tuloksena pitäisi olla sellainen järjestelmä, jossa työn ja sosiaaliturvan yhdistäminen olisi nykyistä helpompaa ja työn tekeminen olisi aina kannattavaa ilman, että tarvitsisi jokaisen käyttää aikaa sen pohtimiseen, kannattaako minun huomenna tai ylihuomenna tai vaikka ensi viikolla mennä töihin vai menetänpö jonkin sosiaalietuuden, kun näin teen. Uskon, että täysin vastikkeeton sosiaaliturva ei ole tulevaisuutta, kyllä ihmisen omakin etu silloin, kun työkykyä on, on se, että on työtä. Se tuo paitsi osallisuutta toki toivottavasti myös taloudellista turvaa ja myös yhteisöllisyyttä ja paljon merkityksellisyyttä ihmisten elämään.

21.14 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Tämä, mitä edustaja Multala äsken sanoi, on aivan totta, ja ihmettelenkin sitä, miten tällainen terve maalaisjärki, että ihmisen kannattaisi ottaa sitä työtä joka tapauksessa ja aina vastaan, ei onnistu tämän päivän työvoimahalinnossa. Miksei sitä asiaa ole saatu järjestykseen? Tuli myös mieleeni tuosta edustaja Savion mainiosti esille ottamasta ikääntyneiden pitkäaikaistyöttömien eläkkeelle siirtymisestä, että mahtavatkohan nämäkin 5 000 ihmistä olla siinä hallituksen hehkuttamassa tilastossa 50 000 työttömän vähentymisestä — kenpä tietää.

Mutta mitä tulee osaamiseen ja sen puutteeseen, niin on mielestäni jopa suorastaan osaa mista ja työnantajien arvostelukykyä halventavaa puhetta sanoa, että voisi noin vain mennä töihin, kun vain huvittaisi, tällaisiin osaamista vaativiin työpaikkoihin. Päinvastoin sen mukaan, mitä palautetta tulee yrittäjiltä, ongelma on se, että kouluistakaan, siis ihan oppilaitoksista, ei valmistu valmiita osaajia, joita voisi ottaa töihin täydellä palkalla. Eli siellä ammattikouluissa ovat tuntimäärät menneet niin alas, etteivät opiskelijat enää opi edes työelämän kellonhallinnan taitoja, puhumattakaan siitä, että siellä olisi riittävät kädentaidot. Kyllä sinne pitäisi panostaa, mutta nyt tämä menee taas sitten opetusministeriön alueelle mutta toisaalta todistaa sen aiemminkin esittämäni näkemyksen, että näitä asioita ei voida ratkaista ahtaiden hallintorajojen sisällä vaan nämä vaativat kokonaisvaltaisempaa ajattelua.

21.15 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa puhemies! Lyhyesti: Jäi sanomatta vain se, että kun byrokratiaa puretaan, niin yritysten kannalta aivan ratkaisevan tärkeää on se, että rakennuslupa, investointitukipäätös, esimerkiksi viranomaisten ympäristölupapäätökset tu-

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

levat nopeasti, koska me tiedämme sen, että tässä maassa osataan ympäristöasiat erittäin hyvin, ja kun tämä hallitus on purkanut yli 300 turhan byrokratian normia tähän asti, niin se on luonut sen uuden uskon siihen, että tässä maassa kannattaa yrittää. Emme ole siinä asiassa missään nimessä maalissa. Olisimmeko takasuoran alkumetreillä, näin 400 metrin juoksijoita muistellen. Ensimmäisen kaarten jälkeen olemme takasuoralle päässeet, elikkä normeja on purettu. Kaavoituksen muuttaminen nopeaksi, päätösvallan siirtäminen kunnille — erinomaisia päätöksiä.

Tämän takia iloitsen siitä, että nämä teot ovat tuoneet työtä suomalaisille. Se on totta, kaikkea ei ole tehty, emme voi nostaa nokkaamme ylpeänä ylös, että olisimme tämän maailman parantaneet, emme missään tapauksessa, vaan oikealla tiellä olemme. Kahdeksan vuotta talous meni väärään suuntaan, nyt olemme oikealla suunnalla. Se vanha viisaus pitää paikkansa, kun Urho Kaleva Kekkonen on aikanaan kysynyt, onko meillä viisautta vaurastua. Nyt se viisaus sitten mitataan tässä maassa. Tällä vaalikaudella tällä samalla linjalla jatketaan, se on selvä asia, mutta toivon mukaan sitä viisautta riittää tulevallekin vaalikaudelle.

21.16 Sami Savio ps: Arvoisa puhemies! Täytyy ehkä vielä yhden kerran ottaa lyhyesti kantaa tähän työttömyysturvan aktiivimalliin.

Edustaja Kulmuni totesi, että tämä 5 prosentin leikkaus on mahdollista välttää usealla eri tavalla, ja niihin tapoihinhan tosiaan työllistymisen lisäksi lukeutuu muun muassa osallistuminen soveltuvaan koulutukseen. Mutta valitettavasti tämäkään asia ei ole pelkästään työttömän omista käsissä, vaan ainakin osittain viranomaisen tulkinnasta riippuu, hyväksytäänkö kulloinenkin koulutus sitten sellaiseksi, että se ei aiheuttaisi työttömyysturvan leikkaantumista.

Mutta, arvoisa puhemies, varsinaisena asianani oli todeta, että eri alueilla Suomessa sekä väestönkasvu että talouskasvu kulkevat varsin eri tahdissa, ja varsinkin Itä-Suomessa talous kehittyi muuta Suomea hitaammin ja heikentää kilpailukyvyn edellytyksiä. Tietenkin myös väestön väheneminen ja ikääntyminen Itä-Suomessa vaikuttavat, samoin korkea työttömyysaste. Myös kaupunkien ja maaseudun erot ovat melko suuria: varsinkin syrjäisellä maaseudulla kasvu on hidasta tai negatiivista.

Suomen Yrittäjien kyselyn mukaan yksinyrittäjät tavoittelevat kasvua ensisijaisesti etsimällä uusia asiakkaita ja markkinoita mutta toissijaisesti tekemällä yhteistyötä muiden yrittäjien kanssa, ja kun harvaan asutulla seudulla näitä yrittäjiä on melko vähän, niin tämä yhteistyökin on tietysti varsin hankalaa. Me perussuomalaiset haluaisimme helpottaa yksinyrittäjien elämää alueellisella pilottihankkeella ja esitämme, että hallitus käynnistäisi Etelä- ja Keski-Pohjanmaalla pilottihankkeen, joka keskittyy yksinyrittäjien toimintaedellytysten ja aseman parantamiseen muun muassa tukemalla yksinyrittäjien verkostoitumista. [Puhemies koputtaa] Se olisi ainakin tämän Suomen Yrittäjien kyselyn mukaan heittävä toimenpide.

21.18 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Vielä sen verran työnhausta ja siihen aktiivisuuteen liittyvistä asioista ihan käytännön esimerkkinä tuolta meiltä, ei edes niin kauhean syrjästä tai syvältä maakunnasta: se työmatka voi muodostua kohtuuttomaksi suhteessa siihen, että ihminen hakisi jotain osa-aika- tai silpputyötä, jonka palkalla hädin tuskin kattaa niitä työmatkakustannuksia. Jos niitä koulutuksiakin pidetään jossain kaukana — mihin kenties pääsee, jos on oma auto, jos on varaa hankkia se oma auto, jos sitä ei ole, niin sitten

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

ei julkisia kulkuneuvoja ole saatavilla — niin onko se nyt sitten ihmisen omaa syytä, että on epäaktiivinen, jollei tällaisiin koulutuksiin tai työpaikkoihin pysty hakeutumaan? Tämä on realismia. Me emme täällä eduskunnan kuplassa ehkä tätä kaikki ymmärrä, mutta tätä ihmiset kokevat tuolla ympäri Suomen maakuntia.

21.19 Wille Rydman kok: Herra puhemies! Ainakin on nähtävissä, että tämä hallituksen aktivointimalli aktivoi kansanedustajia vähintäänkin käyttämään puheenvuoroja paitsi ennen lakiesityksen hyväksymistä niin myöskin lakiesityksen hyväksymisen jälkeen ja että tässä voidaan nähdä ainakin jonkin näköistä aktivoitumista jo ennen lain voimaantuloakin.

Mutta tähän, mitä edustaja Savio toi esille: on tietysti aivan totta, että eri puolilla maata on erilaisia työllistymisen edellytyksiä, mutta tämäkään ei ole sellainen seikka, että se menisi yksinomaan niin, että kasvukeskuksissa löytyy töitä helpommin ja sitten syrjäseudulla heikommin. Täällä on itse asiassa pitkin tämänkin esityksen käsittelyä tullut hyvin esille se, että esimerkiksi Kainuun seudulla tällä hetkellä monet yritykset joutuvat rekrytoimaan ulkomaista työvoimaa, kun eivät ole pystyneet kotimaista työvoimaa riittävän hyvin saamaan nyt talouden käännyttyä taas nousuun. Toisaalta Lapissa matkailuluvut ovat niin fenomenalisen hyviä, että sielläkin on enemmänkin pulaa paikka paikoin sopivista työntekijöistä matkailualalla.

Mutta sitten on tietysti niin, että jos katsotaan pitkällä tähtäimellä, niin kyllä tällaisessa jälkiteollisessa yhteiskunnassa työpaikat enimmäkseen keskittyvät sellaisille alueille, missä vähän enemmän väkeä asuu tiiviisti. Ei siinä, että myöskin hallitus omilla esityksillään kannustaa ihmisiä muuttamaan työn perässä, mitään vikaa ole, päinvastoin, kyllä ennen vanhaankin on töiden perässä muutettu, ja ei siinä, että ihmiset hakevat työtä vähän kauempaakin kuin omalta lähimmältä kotiseudultaan, mitään vikaa ole. Näin on ennenkin tehty ja toivottavasti tehdään nykyään ja vastaisuudessakin.

21.21 Sami Savio ps: Arvoisa puhemies! Olen edustaja Rydmanin kanssa samaa mieltä siitä aiheesta, kun hän otti puheeksi Lappiin kohdistuvan matkailun ja sen merkityksen. Täytyy tosiaan todeta, että se on kasvattanut valtavasti suosiotaan ja erityisesti kiinalaisten turistien määrää on kasvanut. Viime vuonna heitä vieraili Suomessa noin kolmannes enemmän kuin edellisenä vuonna, ja he käyttivät myös täällä rahaa, käsittääkseni jopa 300 miljoonaa euroa, jos luku pitää paikkansa. Mutta oli miten oli, Lappiin kohdistuvalla matkailulla on edelleen Suomessa suuri potentiaali. Hallituksen tulisi kyllä ryhtyä toimenpiteisiin, jotta varsinkin Lappiin suuntautuvan matkailun kasvua ja haittaavia pullonkauloja saataisiin poistettua. Tarvittaisiin muun muassa lentokapasiteetin lisäämistä ja Kiinasta Lappiin suuntautuvien suorien lentojen edistämistä.

Arvoisa puhemies! Koska edustaja Rydman tuli tähän paikalle, kiitän häntä aktiivisuudesta. Hän oli varmaankin ainoa hallituspuolueiden edustaja, joka oli paikalla molemmissa käsittelyissä, kun tätä työttömyysturvan aktiivimallia on käsitelty täällä, ennen sitä toista, ratkaisevaa käsittelyä, äänestyksiä, nyt myös tässä jälkeinpäin. Voisin teillekin vielä toistaa tämän kysymyksen, jonka äsken esitin muille, ainakin yritin esittää, nimittäin sen, kun sinisten edustaja Turunen muutama tunti sitten äänestysten jälkeen oli jo valmis luopumaan tästä aktiivimallista, mikäli saa kannalleen myös muut hallituspuolueet ja kokoomuksen ja keskustan hyväksynnän. Minä kysynkin nyt teiltä, edustaja Rydman: jos edustaja Turuselta tulee aloite tähän aktiivimallista luopumiseen, niin oletteko te valmis tukemaan häntä?

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

21.23 Wille Rydman kok: Arvoisa herra puhemies! En itse asiassa kuullut tätä Turusen alkuperäistä puheenvuoroa, kuulin vain siihen liittynyttä jälkikeskustelua. Ilmeisestikin se on ollut sellainen puheenvuoro, joka joko on muotoiltu epäselvällä tavalla tai jota on tulkittu jollakin eriskummallisella tavalla sen jälkeen. En tiedä, kun en sitä alkuperäistä puheenvuoroa kuullut, mutta olen varsin vakuuttunut siitä, että kaikki kolme hallituspuoluetta ovat hyvin sitoutuneita tähän lakiesitykseen, joka on viety läpi. En missään nimessä usko, että sitä peruuttamaan lähdetään. Sitä paitsi se on sen verran hyvä laki, että sillä kannattaa mennä, varsinkin johtuen siitä, että mielelläni myöskin näen, miten se toimii käytännössä. Uskon kovasti, että sillä on aktivoiva vaikutus, mitä tulee työttömien työnhakijoiden aktiivisuuteen, ja myöskin pitkäaikaistyöttömyyttä ennalta ehkäisevä vaikutus siten, että jo työttömyyden varhaisessa vaiheessa ihmiset ovat ehkä tulevaisuudessa entistään aktiivisempia työnhakijoita. Uskallan väittää, että hallitus ei tule tätä jo hyväksyttyä lakia takaisin vetämään tai peruuttamaan.

21.24 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Uskon kyllä tässä asiassa edustaja Rydmanin todistukseen, eli näin tämä todennäköisesti tulee olemaan. Hallitushan on päivittäin esitellyt ylpeänä näitä työllistämiseen liittyviä saavutuksiaan. Ei tämä aktiivimalli suinkaan ainut niistä ole. Sieltä listalta löytyy pitkän luettelon jatkona monia, monia erilaisia asioita, joita kaikkia kuitenkin yhdistää pääasiassa sellainen seikka, että ne ovat aina tavalla tai toisella pois työntekijältä eli jollain tavalla huonontavat työntekijän asemaa: pidentävät työaikaa, heikentävät hänen irtisanomissuojaansa ynnä muuta vastaavaa. Ei siinä mitään, jos näitä pitää saavutuksina ja hienoina asioina, siihen on totta kai oikeus, tällaiseen ideologiseen linjaukseen, mutta haluan vain todeta, että sitä hallitus kehuu ja tuskin tätä aktiivimalliakaan lähtee perumaan.

Nyt kuitenkin haastaisin hallituksen siihen, että mitäs jos keksittäisiin sellaisia keinoja parantaa yrittäjyyden edellytyksiä ja työllisyyttä, jotka eivät huononnut sitä työntekijän asemaa. Kuitenkin työttömyyden ylläpito on varsin kallista. Eikö olisikin edullisempaa siirtää edes osa niistä rahoista siihen, että saataisiin niitä työpaikkoja ja työllistämistä jopa niin, että siirretään jonkin verran sitä yksinyrittäjän ja ensimmäisen työntekijän palkkaajan riskiä pois yrittäjältä valtiolle. Vaikka se aiheuttaisikin kustannuksia, niin kuten sanottu, myös työttömyys aiheuttaa kustannuksia. Tämä olisi sellainen win-win-tilanne, jossa kaikki voittavat.

21.26 Wille Rydman kok: Arvoisa herra puhemies! Kyllähän hallituksen linja kokonaisuudessaan on nimenomaisesti ollut se, että pyrimme kaikissa tilanteissa varmistamaan sen, että työn tekeminen ja työn vastaanottaminen on kannattavampaa kuin joutenolo. Olemme myöskin pyrkineet luomaan sellaisia malleja, joilla työn hakemisesta ja aktiivisuudesta työttömyyden aikana tulee kannattavampaa kuin passiivisuudesta.

Mitä tulee niihin moninaiisiin reformeihin, joita tämän hallituskauden aikana on tehty, niissä täytyy myöskin ymmärtää se, että kyllä koko kansakunnan, koko kansantalouden ja myöskin työntekijän etu on se, että Suomi on kilpailukykyinen maa, johon kannattaa investoida ja jossa kannattaa yrittää. Tämä tietysti tarkoittaa sitä, että meidän täytyy huolehtia myös omasta kustannuskilpailukyvyystämme. Jos ajattelemme Suomea kansantaloutena, niin me olemme hyvin vientivetoinen talous ja sellaisena meidän täytyy pärjätä kansainvälisessä kilpailussa erityisesti, kun huomaamme, että olemme liki kaikilta suunnilta joko meren ympäröiminä tai sitten sellaisten harvaan asuttujen alueiden, jotka aiheuttavat

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

meidän kotimaisille tuotteillemme määrättyä kustannuslisää ennen kuin ne pääsevät suu-remmille markkinoille. Tämä tarkoittaa sitä, että voittaaksemme sen takamatkan, jolta me aina kansainvälisille markkinoille tulemme, meidän oikeastaan täytyy tehdä asiat pikkasen paremmin, pikkasen tehokkaammin ja pikkasen fiksummin kuin esimerkiksi keskeiset kilpailijamaamme Keski-Euroopassa tekevät. Toisinaan, etenkin vaikeina taloudellisina aikoina, tämä edellyttää myöskin sellaisia päätöksiä, jotka eivät välttämättä ole poliittisesti mahdollittoman suosittuja mutta pitkällä tähtäimellä koituvat kaikkien eduksi. 90-luvun hallitukset joutuivat tekemään raskaita päätöksiä, mutta pitkälti niiden ansiosta Suomen talous myös saatiin jaloilleen ja uudelle kasvu-uralle. Uskon, että tulevat sukupolvet tulevat myös tätä hallitusta kiittämään.

21.28 Sari Multala kok: Arvoisa puhemies! On kyllä aika surkuhupaisaa, että täällä nimenomaan perussuomalaisten kansanedustajat moittivat tätä hallituksen työpolitiikkaa, joka on siis johtanut aivan erinomaisiin tuloksiin jo tähän mennessä. Toki paljon työtä on vielä tehtävänä, mutta on kyllä aika jännä väittää, että työntekijän asemaa heikentäisi se, että hän työllistyy. Se ei ainakaan voi pitää paikkaansa. Sen lisäksi hallitus on tehnyt myös muita toimenpiteitä, viimeisimpinä muun muassa päättänyt suitsia niitä pelisääntöjä, joilla nollatuntisopimuksia käytetään. Tämä, jos mikä, on työntekijän asemaa parantavaa. Lisäksi ehkä pitäisi kiinnittää myös huomiota siihen, että hallituksella ei ole toimivaltaa esimerkiksi työehtosopimuksiin. Ne ovat työmarkkinajärjestöjen asia, ja siihen hallitus ei ole puuttunut. Työehtosopimukset ovat edelleenkin sitovia Suomessa, mikä voi toki olla osa myös meidän työllisyysongelmaamme, mutta siihen en nyt tässä puheenvuorossa puutu.

On kuitenkin erittäin tärkeää, että arvioidaan myös jokaisen päätöksen, jonka tämä hallitus tuo, työllistämisaikutukset ja se, että se edistää työllisyyttä, sillä ainoastaan korkealla työllisyydellä tämä maa selviää.

21.29 Katri Kulmuni kesk: Arvoisa puhemies! Toivon, että edustajakollegat perehtyvät näihin hallituksen esityksiin, jos niistä on jotain epäselvyyttä, koska kyllä niistä varsin pitkä lista on sellaisia, jotka erittäin paljon tukevat ihmisten työllisyyttä ja liikkuvuutta ja kaikkea sitä, miten pystytään tekemään kaikki se olemassa oleva työ, jota meillä on erittäin paljon tässä maassa tekemättä mutta joka on pätkittäistä, kausittaista ja joka ei ole tyypillistä, perinteistä työtä, josta voisi välttämättä saada leipänsä ympäri vuoden, jokaisena viikonpäivänä. Jos ajattelee vaikkapa sitä hallituksen perustulokokeilua, joka on erittäin kunnianhimoinen ja ainutlaatuinen maailmassa ylipäänsäkin, niin toivomme, että sille saadaan myös tulevaisuudessa jatkoa.

Sitten näitä yksittäisiä pienempiä asioita.

Yritystoimintaa työttömyysturvalla pystyy neljä kuukautta tekemään. TE-toimistoista ei tarvitse lyhytkestoisiin opintoihin enää saada varmennusta, harkintaa sieltä. Se on selvä parannus. Muuntokoulutuksesta tulee pysyvää. Liikkuvuusavustusta parannetaan. Ammatilliseen koulutukseen tulee aloituspaikkoja tuhat lisää. Ja kyllä sellainenkin asia kuin vaikkapa kaksoiskuntalaisten verotus, jota nyt selvitetään valtiovarainministeriössä, on erittäin merkittävä, koska täällä on puhuttu näistä Kainuun tai Lapin tilanteista, joissa meillä on paljon sesonkityövoimaa, ja kun samanaikaisesti alueella saattaa olla varsin korkea työttömyyskin olemassa ja sitten tuodaan työvoimaa jostain muualta, niin kyllähän tässä nyt joku asia on, mikä ei aivan mene järkeen.

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

Mutta kaiken kaikkiaan kyllähän tärkeintä on se, että meidän vientimme on lähtenyt jälleen vetämään. Se, että maassa taloustilanne paranee, meillä työllisyys kasvaa, työttömyys vähenee, on erittäin hyvä asia.

En huomannut tuossa edellisessä puheenvuorossani sanoa, että tähän työ- ja elinkeinoministeriön pääluokkaanhan kuuluu myös uusiutuvan energian tukijärjestelmä. Valitettavasti se ei nyt ole budjettilakina vielä matkassa, mutta siihen palaamme varmastikin lisätalousarvion yhteydessä sitten, kun nekin budjettilait saadaan, [Puhemies koputtaa] ja uskoakseni myös sillä on erittäin suuri työllisyyttä parantava merkitys kotimaassa.

21.31 Wille Rydman kok: Arvoisa herra puhemies! Tässä kun perussuomalaisten suunnalta haastettiin hallitusta, niin on pakko heittää vähän vastapalloakin ja haastaa perussuomalaisia. Mehän vielä joitakin aikoja sitten istuimme samassa hallituksessa, ja mielestäni hallitusyhteistyömme oli oikein hyvää. Perussuomalaiset oli vastuullinen hallituspuolue, joka kantoi yhdessä vastuuta meidän kanssamme niistä taloudellisista päätöksistä, joilla Suomen julkista taloutta ja kilpailukykyä on saatettu jälleen raiteilleen.

Minä kuuluin niihin edustajiin, jotka olisivat mielellään nähneet hallitusyhteistyön myös jatkuvan perussuomalaisten kanssa, koska minulla oli tästä hallitusyhteistyöstä oikein positiivisia kokemuksia. Mutta nyt olen vähän huolissani sen jälkeen, kun perussuomalaiset ovat oppositioon siirtyneet, tai joutuneet, että ei kai nyt vain seura tee kaltaisekseen ja ette kai te nyt ole vain talouspolitiikassa valumassa vastuuttoman vasemmiston linjoille. Ei kai perussuomalaista ole tulossa talouspoliittinen vasemmistopuolue? Kai te pidätte huolen siitä, että kannatte vastuuta edelleenkin myös talous- ja työllisyyspolitiikan saroilla, jotta on olemassa hyviä edellytyksiä mahdollisesti jossakin tulevaisuudessa jälleen löytää itsemme samasta hallitusrintamasta?

21.33 Sami Savio ps: Arvoisa puhemies! Edustaja Rydman otti tässä esille tämän hallitusyhteistyön, jota me teimme kokoomuksen ja keskustan kanssa kaksi vuotta, hieman ylikin. No, täytynee nyt sanoa sitten, niin kuin varmasti julkisesti tiedossa on, että olisimme olleet valmiita jatkamaan tätä hallitusyhteistyötä, mutta toki se olisi tarkoittanut myös sitä, että niitä perussuomalaisille kaikkein tärkeimpiä asioita olisi viety eteenpäin. Nyt ei ehkä kannata tässä pääluokassa käydä niitä sen enempiä läpi. Haluan silti edustaja Rydmania ja edustaja Koskea kiittää siitä, että ainakin julkisuudessa olleiden tietojen mukaan vastustitte valtiovarainministerin esitystä meidän oppositioon heittämiseksemme. Mutta ei mennä siinä sen pidemmälle.

Edustaja Mäkelä otti tässä esille sen, että uudistuksia kannattaa tehdä niin, että työnantaja- ja työntekijäosapuoli eivät kumpikaan kärsi. Tällä hallituskaudella ja silloin, kun mekin olimme vielä hallituksessa, on mielestäni tehty paljon tällaisia hyviä päätöksiä, kuten tuloveron alennukset, maltilliset, asteittaiset tuloveron alennukset, jotka ovat kuitenkin kokonaisuutena aika suuria, kun tämä koko hallituskausi on käyty loppuun asti. Ne ovat ehdottomasti parantaneet työllisyyttä omasta mielestäni. Sitten eräs, mikä itselleni tuli mieleen, erittäin myönteinen, helppo, yksinkertainen uudistus, oli maksuperusteiseen arvonlisäveron tilitykseen siirtyminen, mikä auttoi kaikkein pienimpiä yrityksiä, joissa se otettiin käyttöön.

Meillä on tässä vaihtoehtobudjetissakin eräs ehdotus, nimittäin Viron yritysveromallin pilotointi pk-yrityksissä, jotka palkkaavat kahtena peräkkäisenä vuonna vähintään kymmenyksen uusia henkilöitä, eli työllisyys niissäkin kasvaa. Siinähan hyötyisivät sekä työnte-

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

kijät että mielestäni myös työnantaja, jos tällainen malli otettaisiin käyttöön tai ainakin pilotoitaisiin. Tämä on mielestäni sitä linjaa, jolla me selvästi erotumme vasemmisto-oppotitiosta.

21.35 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Niin kuin edustaja Savio tuossa äsken hyvin esille toi, kyllähän perussuomalaiset pienyrittäjän asialla ovat suurestikin, ja kyllähän se, että me hallituksessa teimme yhteistyötä kokoomuksen kanssa ja olimme hieman sen kokoomuslaisen politiikan takuumiehinä, otti koville ja harmitti. Nyt tällä hetkellä siitä sitten kärsii keskusta voimakkaasti romahtaneen kannatuksen muodossa. Täällä jo huudellaan salissa, että kokoomus on päähallituspuolue, ja niinhän se käytännössä tuntuu olevan. Onnittelut siitä teille.

Mutta perustulokokeilua voi poikkeuksellisesti kehua, koska olemmehan me sitä olleet itsekin valmistelemassa. Se on esimerkki hyvästä työllisyydenhoitopolitiikasta, että luodaan tällaisia keinoja byrokratian purkamiseen ja siihen, että ihmisillä on mahdollisuus yrittää ja tehdä töitä ilman, että heidän tarvitsee pelätä välittömän toimeentulonsa puolesta.

Noin yleisesti ottaen tämä keskustelu työllisyysasioista on jotenkin hämmentävää, ja tässä on tällaisia vaihtoehtoisia todellisuuksia, että eduskuntasalissa nämä työllisyystoimet saavat tietyltä laidalta ainakin vain kehuja, mutta sitten kun kuuntelee kansalaispalautetta, niin ne saavat vain haukkuja. Voitteko te selittää minulle, mistä tämä epäsuhta johtuu. Miten nämä ihmiset, jotka käytännössä joutuvat elämään näiden päätöksien ja linjauksien ja työllistämistoimien kanssa, eivät niitä kiitä? Miksi he kokevat elämänsä kannalta huonoiksi tai hankaliksi tai tehottomiksi tai jopa työllistämistä haittaaviksi nämä toimenpiteet?

21.36 Wille Rydman kok: Arvoisa herra puhemies! Olin havaitsevinani määrättyä painotuseroa sen suhteen, miten perussuomalaisten linjaa kuvailivat edustaja Savio ja toisaalta edustaja Mäkelä, mutta kuitenkin olin etenkin edustaja Savion kanssa hyvin paljon samaa mieltä ja koen, että tältä pohjalta perussuomalaiset edes oppositiossa eivät varmaan ole ajautumassa ainakaan pysyväisluonteisesti niille linjoille, mitä vasemmisto-oppositio tässä salissa on harrastanut. Uskon, että Perussuomalaiset on tulevaisuudessakin potentiaalinen yhteistyökumppani ja halukas kantamaan vastuuta, niin kuin tietysti toivon, että kaikki eduskuntapuolueet määrättyissä olosuhteissa ovat valmiita hallitusvastuuta itse kantamaan.

Mitä tulee sitten hallituksen politiikan yleiseen linjaan, niin usein on sillä tavalla, että vaikeimmat ja vaikuttavimmat päätökset eivät omana aikanansa ole äärettömän suosittuja. Jos vaikka ajatellaan sellaisia valtiomiehiä kuin aikanansa keskustalainen pääministeri Esko Aho ja kokoomuslainen valtiovarainministeri Iiro Viinanen, niin eivät he omana aikanaan olleet kyllä kovin suosittuja. He joutuivat kantamaan raskasta vastuuta siitä, millaisessa taloudellisessa tilanteessa Suomi oli ja millä tavalla Suomea laitettiin kuntoon. Mutta kyllä heitä tänä päivänä kovasti arvostetaan — yhtä hyvin myöskin sosiaalidemokraattista pääministeriä Paavo Lipposta, joka varmasti oman pääministerikautensa aikana joutui kuulemaan monenlaista kritiikkiä siitä politiikasta, jota silloin tehtiin, mutta harvapa enää tänä päivänä on eri mieltä siitä, että ne vaikeat päätökset, joilla valtiontalous laitettiin kuntoon ja Suomen kilpailukykyä parannettiin, kyllä kantoivat sitten tulevaisuudessakin hedelmää.

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

21.38 **Sari Multala kok:** Arvoisa puhemies! Se on tietysti, en tiedä, hiukan erikoista, että täällä pistetään hallituksen hyvät teot kokoomuksen ansioksi, mutta kyllä tässä täytyy nyt kehua hyvää yhteistyötä muiden hallituspuolueiden kanssa. Sitähän tämä nimenomaan on, ja sen kyllä perussuomalaisten kansanedustajatkin erittäin hyvin tietävät. Yksikään puolue ei yksin vie hallituksen päätöksiä eteenpäin eikä niitä valmistele, vaan sitä tekevät kaikki yhteistyössä, ja ilman hyvää yhteistyötä tämänkin hallituksen tie ja teot olisivat jääneet huomattavasti lyhyemmiksi. Yhdessä olemme saaneet paljon paljon hyvää aikaiseksi.

Täällä on kovalla kädellä arvosteltu sitä, että kansalaiset antavat palautetta. Olen itse sitä mieltä, että kansalaisilla on välillä väärä mielikuva siitä, minkälaisia uudistuksia ollaan tekemässä. Kun täällä on monella suulla väitetty esimerkiksi aktiivimallin romuttavan työttömyysturvan, niin se on aikamoista liioittelua, kun siinä siihen lisätään pieni kannustava elementti ja sen lisäksi parannetaan työttömyysturvaa alkupäästään. Siinä on kyse aivan erilaisesta lakimuutoksesta kuin oppositio täällä on antanut ymmärtää, ja se kansalaispalautte, mitä ainakin itse olen tästä saanut, on liittynyt pitkälti nimenomaan siihen opposition suulla kuultuun kritiikkiin. Sen vuoksi siinä saattaa olla hiukan epäsuhtaa sen palautteen ja todellisuuden välillä.

21.39 **Sami Savio ps:** Arvoisa puhemies! Keskustellaan nyt vielä tästä aktiivimallista sitten, kun se tässä jatkuvasti nousee kerran pinnalle. Itselläni nyt ei ole välttämättä valtavasti intoa enää jatkaa. Sitä on täällä päiväkaudet jo väännetty, ja sinänsä asia on selvä. Hallitus vei sen läpi äänin 103—90, mutta kuitenkin.

Edustaja Multala sanoi, että on esitetty väitteitä, että aktiivimalli romuttaisi työttömyysturvan. No, ei täällä nyt varmaan kukaan ole suoraan sanonut, en ainakaan itse ole sanonut enkä usko, että kukaan perussuomalainenkaan olisi sanonut, että tämä yksittäisenä päätöksenä täydellisesti työttömyysturvan romuttaa, mutta onhan tämä 4,65 prosentin eli käytännössä yhden päivän työttömyyskorvausta kuukautta kohti leikkaavan osan osalta selvä säästölaki, leikkaus, eihän siitä mihinkään pääse.

Jos ja kun näitä vastaavia lakiesityksiä tulee jatkossa, niin kyllähän ne sitten kasautessaan väistämättä heikentävät pikkuhiljaa työttömien taloudellista tilannetta, elleivät he töihin pääse. Tilanne on tietenkin täysin toinen niillä onnekailla, jotka talouskasvun aikana töitä löytävät. Moni löytää omaa aktiivisuuttaan, mutta sitten on paljon näitä ihmisiä, joille se oma aktiivisuuskaan ei auta. Joko huono onni heitä vaivaa, tai sitten vain on jokin sellainen henkilökohtainen ongelma, esimerkiksi osaamisen puute on sellainen, että sitä ei sitten tietenkään ilman koulutusta pysty helposti paikkaamaan. Ei ole työttömien vika kuitenkaan, että he eivät sitä työpaikkaa yrityksistään huolimatta löydä. Eli kyllä tässä myös tämä hallituksen koulutuspolitiikka on erittäin tärkeässä roolissa jatkossa, kun näihin työpaikkoihin yritetään työntekijöitä löytää.

21.41 **Wille Rydman kok:** Arvoisa herra puhemies! Kyseenalaistan kyllä vahvasti sen edustaja Savion käsityksen, että hallituksen aktiivimallissa olisi kyse säästölaista. Sehän on kuitenkin mallina kustannusvaikutuksiltaan koko lailla kustannusneutraali.

Täytyy kuitenkin huomioida, että jos sitten tämä mahdollinen sanktio, mikäli aktiivisuusehto ei täyty, siellä sitten lopussa on, sen vastapainona kuitenkin työttömyyden omavastuu-aika sitten lyhenee seitsemästä päivästä viiteen päivään, mikä sitten merkitsee taas sitä, että kustannusvaikutuksiltaan se on aika neutraali. Mutta, kuten yleensäkin tämänkaltaisissa päätöksissä, tietysti oletetaan, että on muitakin kuin välittömiä kustannusvaikutuk-

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

sia, että sillä on myöskin käyttäytymiseen liittyviä vaikutuksia, ja sehän on koko mallin juju, eli toivotaan, että siellä on olemassa sellainen insentiivi, joka saa hakemaan töitä hie-
man aktiivisemmin.

Mutta siinä puolestaan olen kyllä täysin samaa mieltä edustaja Multalan kanssa, viitaten edustaja Mäkelänkin aiemmin käyttämään puheenvuoroon, että kun tämän asian ympäriltä esimerkiksi olemme saaneet paljon kansalaispostia — joskin sinänsä rivi riviltä aika lailla yhdenmukaistakin kansalaispostia, siellä on ilmeisesti ollut vähän avitettua kirjepohjaa joukossa — niin kyllä siellä vähän näkyy se, missä valossa tämä malli on opposition taholta julkisuuteen esitetty, mikä sitten osaltaan on antanut sille leimaansa. Mutta tässä on kyllä ollut paljon tietoisinkin harhaanjohtamista käytössä, ja on jätetty huomiotta monia niitä keskeisiä elementtejä, joita tässä mallissa kuitenkin sisäänleivottuna on.

21.43 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Vielä lyhyesti tarkennan tuota palautekysymystä eli en viitannut pelkästään tähän aktiivimalliin liittyvään palautteeseen, jota on tullut todella runsaasti, lähes enemmän kuin juuri mistään kysymyksestä aiemmin. Vaikuttaa siltä, että se palaute on jollain tavalla järjestettyä tai organisoitua. Se on hyvin samankaltaista. Puhun nyt ihan siitä käytännön palautteesta, mitä ihmisiltä yleisesti ottaen tulee työllisyyteen ja sen hoitamiseen liittyvistä asioista ja heidän asiakaskokemuksistaan, niin kuin hieno sanonta kuuluu, työvoimahallinnossa eli työkkärissä, miten heitä siellä kohdellaan, miten heidän puheluihinsa vastataan, miten heidän tukiaan aletaan mielivaltaisesti katkaista viraston tekemien virheiden takia ja niin edelleen ja niin edelleen. Siinä puhutaan kuitenkin ihmisten perustoimeentulosta, ja tällaista palautetta tulee aivan koko ajan, ei pelkästään aktiivimallista vaan yleisesti ottaen tästä asiasta ja alasta.

Yleiskeskustelu päättyi.

Pääluokan käsittely keskeytettiin.

8.6. Pääluokka 33 Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Esitellään sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala koskeva pääluokka 33. Esittelyn suorittaa jaoston puheenjohtaja, edustaja Kankaanniemi.

Keskustelu

14.06 Toimi Kankaanniemi ps (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensiksi lämpimät kiitokset jaostolle ja arvoisille ministereille hyvästä yhteistyöstä syksyn aikana.

Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan talousarvion loppusumma on 15 miljardia euroa. Jaosto ja valiokunta lisäsivät siihen 8,5 miljoonaa euroa, ja 361 miljoonan euron kasvu johtuu muun muassa opiskelijoiden asumistukimuutoksesta ja valinnanvapauskokeiluista. Eräitä etuuksia, muun muassa takuueläkettä, nostetaan. Turvakotipaikkoja, päihdeäitien hoitoa ja saattohoitoa lisätään. Sote-uudistuksen valinnanvapauspilotteille osoitetaan 100 miljoonaa euroa sen lisäksi, mitä pääluokassa 28 hyväksyttiin. Valiokunta korostaa, että pilotit tulee suunnitella erityisen huolellisesti ja alueellisesti kattaviksi. Soten sähköiset asiakastietojärjestelmät eivät valiokunnan saaman tiedon mukaan ole valmiina vuo-

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

den 20 alkuun mennessä. Siksi valiokunta korostaa rahoituksen pitkäjänteisyyttä sekä yhteistyötä ja selkeää työnjakoa eri toimijoiden kesken.

Valiokunta pitää tärkeänä, että Kansaneläkelaitoksen hallintoa, asemaa ja valvontaa uudistetaan. Kelalla on uusia tehtäviä ja vastuita. Sen hoitamat etuusmenot ovat kasvaneet ja ovat nykyisin jo noin 14 miljardia euroa vuodessa.

Arvoisa puhemies! Ympäristövaliokunnan esittämä sisäilmaongelmien tutkimuksen klinisen yksikön perustaminen on sinänsä tärkeä hanke. Kun hallituksella on käynnissä kaksi samaan asiaan paneutuvaa ohjelmaa, valiokunta katsoo, että on syytä edetä harkitusti päällekkäisyyksien ehkäisemiseksi. Sisäilmaongelmat ovat vakava asia.

Monet sairaalat ovat luoneet omia eri tautiryhmien laaturekistereitä. Valiokunta pitää tärkeänä terveydenhuollon kansallisten laaturekisterien pilottihankkeen valmistelua ja käynnistämistä ja lisää tähän tarkoitukseen 1,5 miljoonaa euroa. [Sari Sarkomaa: Hyvä päätös!] Samoin valiokunta lisää Hoitotyön Tutkimussäätiölle 200 000 euroa hoitotyön tutkimukseen. Terveydenhuollon yksiköille yliopistotasaisen tutkimuksen turvaamiseksi valiokunta lisää 6 miljoonaa euroa.

Valiokunta jatkaa kärkihankkeiden seurantaa ja korostaa niiden hyödyntämistä.

Kunta- ja terveysjaosto paneutui itsemurhien ehkäisyyn. Suomessa tehdään vuosittain yli 700 itsemurhaa. Vaikka nuorten itsemurhat ovat vähentyneet, on se yksi yleisimmistä 15—19-vuotiaiden kuolinsyistä. Valiokunta pitää tärkeänä, että Suomessa monien muiden maiden tapaan laaditaan itsemurhien ehkäisyohjelma, jota muun muassa mielenterveyspoliittinen neuvottelukunta ja WHO ovat suositelleet. Valiokunta lisää 300 000 euroa tätä tarkoitusta varten.

Valiokunta teki tarkistukset asumistuki- ja perustoimeentulotukimäärärahoihin sen johdosta, että asumistukilain osa-asunnon normista luovuttiin.

Valiokunta lisää rikosasioiden sovittelun kustannuksiin osoitettua määrärahaa 550 000 eurolla. Sovittelu on tärkeä kehittämiskohde.

Valiokunta on tyytyväinen rintamaveteraanien kuntoutustoiminnan rahoitukseen, mutta painottaa, että sen riittävyys tulee turvata pysyvästi eduskunnan aiempien lausumien mukaisesti. Valiokunta pitää perusteltuna, että sotainvalidien palveluissa kunnallisen laitoshoidon haitta-asterajaa alennetaan 20 prosentista 15:een tai 10 prosenttiin.

Arvoisa puhemies! Valiokunta kuuli laajasti asiantuntijoita lasten ja nuorten mielenterveyspalveluista. Noin joka kuudes lapsi ja joka viides nuori kärsii mielenterveysongelmista. Asiantuntijat pitivät tilannetta erittäin huolestuttavana. Terveydenhuollon perustaso ei kykene riittäviin palveluihin. Lape-ohjelma ja kouluterveydenhuolto ovat tässä tärkeässä osassa. Sairaanhoidopiireissä tulee valiokunnan mielestä yhtenäistää ikärajakäytännöt nuorten mielenterveyspalveluissa. — Kiitos.

14.11 Sosiaali- ja terveysministeri Pirkko Mattila: Arvoisa puhemies! Kiitoksia jaoston puheenjohtajalle ja koko valtiovarainvaliokunnalle.

Todellakin, sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan osuus valtion talousarvioesityksessä vuodelle 2018 on 15 miljardia euroa, joka on runsas neljäsosa valtion talousarviosta. Määrärahaesitys on noin 400 miljoonaa euroa vuoden 2017 varsinaista talousarviota suurempi. Menojen lisäys aiheutuu muun muassa valinnanvapauskokeilusta ja tarvearvion muutoksista sekä aiempien päätösten kuten kilpailukykysovimuksen vaikutuksista vuodelle 2018.

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

Talousarvioesityksessä huomio kohdentuu kaikkein heikoimmassa asemassa olevien toimeentuloon. Tämä näkyy muun muassa vähimmäismääräisten sairauspäivärahojen ja takuueläkkeen korotuksina. Perusturvan ensisijaisuuden turvaamiseksi suhteessa toimeentulotukeen nostetaan vähimmäismääräisen sairauspäivärahan, vanhempainpäivärahan ja kuntoutusrahan määrää. Tällä pyritään varmistamaan, että tuensaajan ei tarvitsisi turvautua perustoimeentulotukeen. Korotus lisää valtion menoja noin 8 miljoonalla eurolla.

Arvoisa puhemies! Eläketurvaa parannetaan kohdentamalla takuueläkkeen ja siihen kytöksissä olevien etuuksien korotukseen 18 miljoonaa euroa. Takuueläke nousee arviolta 15 euroa kuukaudessa. Myös nuorten kuntoutusrahaa sekä ammatillisen kuntoutuksen ajalta maksettavaa kuntoutuksen vähimmäismäärärahaa korotetaan osatyökykyisten työllisyyden edistämiseksi. Eläkettä saavan hoitotuen perustukea korotetaan 71 euroon kuukaudessa, mikä lisää valtion menoja 10 miljoonaa euroa. Matkakorvausten ja matkojen välitystointa uudistuu taksiliikenteen vapautumisen vuoksi, ja siihen on varattu 2 miljoonan euron lisämääräraha. Sairausvakuutuksessa suurin euromääräinen muutos syntyy kilpailukykyopimuksen vaikutuksista. Sopimuksen mukaisesti työnantajien sosiaaliturvamaksun alentaminen ja pienituloisimpien palkansaaajien maksurasituksen kevennys lisäävät määrärahatarvetta 136 miljoonalla eurolla.

Kansaneläkelaitoksen toimintakuluja korotetaan 5 miljoonalla eurolla, joka kohdennetaan muun muassa perustoimeentulon etuuskäsittelyyn ja työttömyysturvan aktiivimallin toimeenpanoon. Työttömyysturvaan ehdotetaan 2,7 miljardin määrärahaa, joka on 153 miljoonaa euroa vähemmän kuin vuoden 2017 varsinaisessa talousarviossa. Tämä aiheutuu pääasiassa työttömyysasteen ennustetusta alenemisesta. Työllisyyden lisäämiseksi käyttöön otettava aktiivimalli vähentää määrärahatarvetta STM:n pääluokassa 9,5 miljoonaa euroa. Aktiivimallilla työttömiä kannustetaan ottamaan vastaan myös lyhytkestoista työtä tai osallistumaan työllistymistä edistäviin palveluihin myös lyhyeksi aikaa.

Työttömyyden alussa olevien omavastuupäivien määrä vähenee 7 päivästä 5 päivään. Työttömyyden tarkastelujakso on kolme kuukautta, ja kunakin tarkastelujaksona työttömyysturvaan tulee yksi kuukausittainen omavastuupäivä, jonka voi välttää olemalla aktiivinen. Aktiivisuusvaatimus täyttyy, jos on yhden viikon työssäoloahtoon luettavassa työssä tai yhteensä 18 tuntia työssä tarkastelujakson aikana tai on viisi päivää työllistymistä edistävässä palvelussa. Yritystoiminnan aloittamista työttömyyden aikana helpotetaan työllisyyden edistämiseksi. Lisäksi mahdollistetaan lyhytkestoinen opiskelu työttömyysetuutta menettämättä, jolla edistetään ammatillisten valmiuksien parantamista ja yritystoiminnan aloittamista tukevia opintoja. Nämä muutokset lisäävät määrärahatarvetta 13,5 miljoonaa euroa. Ammatillisen kuntoutuksen kehittämiseen ja kriteerien uudistamiseen on varattu 4 miljoonan euron määräraha. Lisäksi palkkatuen määrärahaa korotetaan 14,1 miljoonalla eurolla.

Arvoisa puhemies! Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan virastojen ja laitosten toimintamenomomenteille ehdotetaan 183 miljoonaa euroa, jossa on huomioitu yhteensä 3 miljoonan euron säästötoimenpiteet. Hallinnonalan laitosrakennetta on kehitetty yhdistämällä sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunta ja työttömyysturvan muutoksenhakulautakunta sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunnaksi. STEAn kautta jaettaviin avustuksiin terveyden ja sosiaalisen hyvinvoinnin edistämiseen kohdennetaan 358 miljoonaa euroa. Tässä on kasvua 40 miljoonaa euroa kuluvan vuoden talousarvioon verrattuna. Vertainen tukemiseen kohdennetaan 190 miljoonaa euroa, josta 41,7 miljoonaa euroa rin-

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

tamaveteraanien kuntoutukseen. Kuntoutusmäärärahat säilyvät vuoden 2017 varsinaisen talousarvion tasolla. — Kiitos.

14.16 Perhe- ja peruspalveluministeri Annika Saarikko: Arvoisa puhemies! Omalta osaltani totean, että kävimme hallinnonalani osalta hyvän ja monisisältöisen keskustelun syyskuussa, silloin kun budjetti annettiin tänne eduskuntaan. Kiitän valiokuntaa budjetin työstämisestä ja kiinnitän puheenvuorossani lähinnä nyt huomiota niihin muutamiin asioihin, jotka lähinnä täällä eduskunnassa ovat euromääräisesti lisääntyneet tai hallituksen oman täydentävän talousarvioesityksen pohjalta ovat muuttuneet.

Ensinnäkin totean, että pääosa täydentävän talousarvion määrärahamuutoksista johtui teknisistä tarkistuksista, kun arviomäärärahamomentteja käytiin läpi. Merkittävin yksittäinen korotus esitettiin Suomi 100 -hengessä rintamaveteraanien kuntoutustoimintaan, johon hallitus esitti 9 miljoonan euron korotusta, ja siihen eduskunta on budjettimietinnön perusteella yhtymässä. Tämän aiheen ympärillä on vallinnut poikkeuksellisen suuri parlamentaarinen yhteisymmärrys myös siitä, että jos rahat kesken vuoden loppuvat, niitä täydennetään, ja näin hallitus toimi. Se, että rahat loppuivat, on hyvä merkki: se tarkoittaa sitä, että kunnat ryhtyivät käyttämään palveluita veteraaneille, niin kuin olisi ollut toivottavaa kaikkien kuntien osalta jo aiemmin. Hyvä, että vihdoin nyt. Tällä veteraanien määräraha korotuksella haluamme, että kuntoutukseen ja veteraanien kotiin vietäviin palveluihin varatut määrärahat riittävät, kuten totesin, ja ennen kaikkea että kaikilla veteraaneilla olisi mahdollisuus päästä heille tarkoitettujen palveluiden piiriin. Kun rahaa varataan riittävästi jo talousarvioon, ei tule ikävää uhkaa palvelukatkoksisista kesken vuoden. Uskon, että tämä veteraanasia on meidän kaikkien puolueiden yhteinen tahto. Eli myös ensi vuonna toimimme vastuullisesti tämän tähän vuoteen tehdyn juhlapäätöksen hengessä. Nyt ensi vuoden talousarviossa näiden kunniakansalaisten tukemiseen kohdennetaan yhteensä runsaat 190 miljoonaa euroa.

Arvoisa puhemies! Sitten muutama sana valtiovarainvaliokunnan mietinnön mukaisista muutoksista talousarvioon: Olen iloinen, että eduskunnan liikkumavarasta näinkin hyvä osa kohdentui STM:n pääluokkaan, ja kiitän siitä eduskuntaa. Valtiovarainvaliokunta päätti kohdentaa 300 000 euron summan itsemurhien ehkäisyohjelman käynnistämiseen. Kirjauksessa todetaan, että ohjelmassa otetaan huomioon myös itsemurhan tehneiden tai sitä yrittäneiden läheiset. Tästä asiakokonaisuudesta haluan tuoda myös eduskunnan tietoon, että samanaikaisesti sosiaali- ja terveysministeriö rahoittaa Käypä hoito -suositusten laatimista itsemurhien ehkäisyyn. Me tiedämme hyvin tässä salissa, että Suomen kehitys itsemurhien osalta on sinällään ollut myönteistä ja luvut ovat olleet laskussa edellisen, parinkymmenen vuoden takaisen ohjelman myötä, mutta silti me poikkeamme ikävällä tavalla muista Pohjoismaista itsemurhien runsaudella. Ja kun todella on niin, kuten eduskuntakin on sanonut, että itsemurha tai sen yrittäminen koskettaa vahvasti myös omaisia, pidän näitä päätöksiä hyvinä. Uskon, että tällä STM:n erillismäärärahalla ja lisäksi eduskunnan osoittamalla budjettirahalla me saamme aikaiseksi vaikuttavan kokonaisuuden.

Arvoisa puhemies! Vielä yhtenä teemana nostan esiin saattohoidon. Saattohoidon kehittämiseen kohdennetaan ensi vuoden budjetissa hallituksen esityksestä miljoonan euron määräraha. Nostan esiin nyt summamääräisesti pieniä asioita mutta symbolisesti sellaisia, joista olemme yhteisesti paljon tässäkin salissa keskustelleet. Totean, että ministeriö julkaisi eilen suositukset saattohoidon ja palliatiivisen, kipua lievittävän hoidon yhdenvertaisesta saatavuudesta koko Suomessa. Me käytännössä annoimme siis osaamis- ja laatu-

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

teerit sote-järjestelmän kaikille eri tasoille. Toivottavasti jokainen tässä kokonaisuudessa otettava askel vahvistaa luottamusta siihen, että hyvinvointiyhteiskunta takaa arvokkaan elämän lisäksi arvokkaan kuoleman.

Lopuksi vielä, arvoisa puhemies, toteamus eräästä muutoksesta: Uuden sosiaali- ja terveydenhuollon tietojenkäyttöä hallinnoivan lupaviranomaisen perustaminen siirtyy. Tämä aiheuttaa myös budjettimuutoksen siltä osin, että ensi vuoden budjetista tuohon perustamiseen varattu raha, 1,8 miljoonaa, nyt valitettavasti poistuu, mutta siihen varaudutaan ensi vuoden ensimmäisessä lisätalousarviossa, kun laki eduskunnassa kaikkien toivomusten mukaisesti etenee ja saamme tämän uuden viranomaisen perustettua.

Arvoisa puhemies! Jatkan puolestani pääluokkakeskustelua kysymysten ja kommenttien kautta. [Sari Sarkomaa: Laki varmasti etenee!]

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Nyt aloitamme debatin. Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat käyttää vastauspuheenvuoron, nousemaan ylös ja painamaan V-painiketta.

14.21 Toimi Kankaanniemi ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suuren pääluokan sisällä on tietysti suuri määrä rahaa, ja silloin on hyvin tärkeää, että se kohdentuu hyvin tarkoin niin, että yhteiskunnan kipeimmät ongelmat voitaisiin saada helpottumaan. Tässä on tietysti meillä kova työmaa niin hallituksella kuin eduskunnallakin. Yksi tällainen polttava ongelma mielestäni on lääkekustannusten omavastuu, jota on nostettu, ja se aiheuttaa sairaille, vähävaraisille ihmisille kipeitä ongelmia.

Arvoisa puhemies! Kysyisin ministeriltä: Onko professori Juho Saaren työryhmän työ valmistumassa, ja miltä se näyttää? Voidaanko siltä pohjalta saada sellaisia muutoksia, jotka todellakin tähän köyhyys- ja syrjäytymisongelmaan [Puhemies koputtaa] tuovat ratkaisuja?

14.22 Anneli Kiljunen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Meillä Suomessa elää noin 900 000 ihmistä köyhyys- ja syrjäytymisriskin piirissä. Hallituksen yleinen linja on valitettavasti ollut kuitenkin ensisijaisten etuuksien leikkaus, ja se on ajanut ihmisiä entistä enemmän toimeentulotuen piiriin. Samanaikaisesti Suomen perusturvan taso on herättänyt huomiota myös kansainvälisesti. Euroopan sosiaalisten oikeuksien komitea on antanut Suomelle huomautuksia riittämättömästä sosiaaliturvaetuuksien vähimmäistasosta. Nyt kysyisin teiltä molemmilta ministereiltä: kun hallituksen selkeä linja on ollut heikentää ensisijaisia etuuksia ja siirtää ihmisiä entistä enemmän toimeentulotuen piiriin, onko teillä ajatusta tai suunnitelmia siitä, että te nostaisitte näitä ensisijaisia etuuksia [Puhemies koputtaa] ettekä lähtisi heikentämään niitä, kun tähän on kiinnitetty myös kansainvälisesti huomiota?

14.23 Sirkka-Liisa Anttila kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitoksia ensinnäkin budjettiesityksen 15 euron korotuksesta takuueläkkeeseen, samoin pienimmän peruspäivärahan korotuksesta. Siitä on tosi pitkä aika, kun sitä on korotettu. Siinä tehtiin aivan uutta historiaa, kiitos siitä.

Sitten tästä professori Saaren työryhmästä minäkin odotan, että sieltä löytyisi ratkaisuja, joilla voitaisiin kaikkein heikko-osaisimpien toimeentuloa toivottavasti jatkossa parantaa.

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

Sosiaali- ja terveysuudistuksesta, sote-uudistuksesta, sanon sen, että meillä on valinnanvapaus jo tällä hetkellä voimassa olevan lain mukaan julkisessa erikoissairaanhoidossa eri hoitolaitosten välillä. Nythän ollaan tekemässä sitten valinnanvapautta niin, että siihen tulee mukaan yksityinen sektori. Minä kannustan hallitusta maltilliseen uudistamiseen, koska jos liian paljon yritetään kerralla valinnanvapaudessa, niin se lopputulos saattaa ollaakin erittäin huono. Eli neuvottelijoille semmoinen kehoitus, että otetaan aikaa, tehdään hyvä lopputulos. Se on se kaikkein tärkein.

14.24 Sari Sarkomaa kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sosiaali- ja terveydenhuollon tutkimus on tärkeää. Tämän päivän tutkimus on tulevaisuuden hoitoa. Tutkimuksen perusteella voidaan kehittää sosiaali- ja terveystalvaeluita niin, että hoito on vaikuttavampaa ja laadukkaampaa, ja näin myöskin kustannuksia voidaan hillitä inhimillisellä tavalla. Valtiovarainvaliokunta teki lausuman, että osana sote-uudistusta on huolehdittava sote-tutkimuksen määrärahoista, ja kysynkin ministereiltä: miten sote-lakiin kirjataan vielä sote-tutkimuksen osuus, koska nuo pykälät vielä laista puuttuvat? Ilmaisen iloni tuosta tavoitteesta, joka kokoomukselle oli tärkeä, myöskin hallituspuolueille. Budjettiin lisättiin yliopistotasoiseen terveydenhuollon tutkimukseen 6 miljoonaa euroa, hoitotyön tutkimukseen lisättiin määrärahoja, ja myöskin valtakunnalliset laaturekisterit lähtevät nyt käyntiin eduskunnan vauhdittamana. Sinne tulee 1,5 miljoonaa euroa. Eli vahvat panostukset tulivat eduskunnasta tutkimukseen.

Mutta kysyn tässä vielä: millä tavalla voimmekin selkeästi määrittää tämän sote-tutkimuksen myöskin eduskunnan jo käsittelyssä olevaan sosiaali- ja terveydenhuollon lainsäädäntöön? [Puhemies koputtaa] Se puuttui muuten myös siitä viime kaudella kaatuneesta lakiesityksestä. Uskon, että tämä hallitus pystyy parempaan.

14.26 Outi Alanko-Kahiluoto vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Istuva hallitus lakkautti keliaakikkojen ruokavaliokorvauksen vuoden 2016 alussa, oli sitä mieltä, että keliaakikko ei tarvitse tällaista avustusta. Nyt kuitenkin muutama viikko sitten korkein hallinto-oikeus on antanut päätöksen, jonka mukaan täydentävässä toimeentulotuessa tulee huomioida gluteenittomasta ruokavalioidosta keliaakikolle koituneet erityismenot. Olen itse hyvin iloinen siitä, että edes korkein hallinto-oikeus on heikommissa asemassa olevien keliaakikkojen puolella ja on sitä mieltä, että toimeentulotuessa nämä menot tulisi huomioida, koska hoitamattomana keliakia voi olla ihmiselle hyvin vaarallinen.

Kysynkin nyt istuvilta ministereiltä: Mitä mieltä olette? Tuliko tehtyä hyvä päätös, kun poistitte tämän keliakiakorvauksen? Tulisiko se sinne toimeentulotuen harkinnanvaraiseen osaan palauttaa? Miten nyt suhtaudutte tähän korkeimman hallinto-oikeuden päätökseen? [Puhemies koputtaa] Olen ymmärtänyt, että istuva hallitus mielellään odottelee näitä oikeuden päätöksiä ennen kuin linjaa omaa politiikkaansa.

14.27 Pekka Puska kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olisin kiittänyt ministereitä työstä meille kaikille tärkeän soten eteenpäinviemiseksi, jotta saataisiin se keväällä maaliin.

Tässä budjetissa on paljon hyviä lisäyksiä. Nämä laaturekisterit ovat tärkeä asia. Nehän palvelevat potilaiden parempaa hoitoa. Siinä sairaalat ovat keskeisiä toimijoita mutta THL koordinoi valtakunnallisesti. Nuorten itsemurhien torjuntaohjelma on toinen tosi tärkeä asia. Meillä oli 90-luvulla erittäin menestyksellinen itsemurhien torjuntaohjelma, ja

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

tärkeintä oli se, että se pohjautui tutkittuun tietoon. Tämän ministerin mainitseman Käypä hoito -suunnitelman täytyy olla pohja myöskin tälle työlle.

Olisin vielä kysynyt ministeriltä näistä valinnanvapauden piloteista, joihin menee aika paljon rahaa ja joiden tarkoitus on palvella tätä sotea: mitä näille piloteille kuuluu ja mikä on seuraavan kahden vuoden suunnitelma näissä asioissa?

14.28 Aino-Kaisa Pekonen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hyvät ministerit! En oikein edes osaa kuvailla, miltä minusta tuntuu, kun te, ministeri Mattila, esittelette täällä nyt säästöjä, joita syntyy tämän aktiivimallin hyväksymisen myötä. Viime yönä me olemme täällä todellakin yön pimeinä tunteina keskustelleet tästä aktiivimallista. Silloin täällä ei hallituspuolueen kansanedustajia salissa näkynyt, nyt on paikalla sekä hallituspuolueiden kansanedustajia että myöskin ministereitä. Arvoisa ministeri Mattila, kyseessä on yksinkertaisesti työttömyysturvamenojen leikkaus 4,65 prosentilla, mutta tämä kohdentuminen tulee sattumaan kipeästi juuri niihin ryhmiin työttömiä, jotka ovat muutenkin vaikeuksissa työllistyä. Voisitteko te vielä toistaa, kuinka paljon säästöjä tämä aktiivimallin hyväksyminen tuottaa?

Ministeri Saarikolle sen sijaan haluan lausua lämpimät kiitokset siitä, että olette ottanut vakavasti itsemurhaongelman Suomessa, niiden lisääntymisen ja runsaan luvun. Olen tyytyväinen siitä, [Puhemies koputtaa] että olette tämän ehkäisyohjelman nyt laatimassa.

14.29 Merja Mäkisalo-Ropponen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Edustaja Sarkomalle: ihmettelen, miksi hallitus ei omassa työssään arvosta tutkimusnäyttöä vaan mitätöi sen lainvalmistelutyössä lähes täysin. Minä arvostan tutkimusta ja kehittämistä ja siksi arvostan myöskin hallituksen kärkihankkeita, mutta kärkihankkeissa on se ongelma, että niiden verukkeella jäävät pysyvän rahoituksen puutteet joskus korvaamatta.

Tämä on ministeri Saarikolle: Olemme keskustelleet täällä aiemminkin salissa omais- ja kotihoidon kärkihankkeista, ja ministeri Saarikko on todennut, että niihin on käytetty niin ja niin paljon rahaa. Mutta omaishoitajat eri puolilta Suomea kertovat ihan toista, heidän tilanteensa on huonontunut. Kotihoidon työntekijät viestivät, etteivät he jaksakaan enää, kun kotihoito on ajettu niin huonoon jamaan kotihoidon kärkihankkeesta huolimatta. Mistä tämä ristiriita teidän mielestänne, ministeri Saarikko, oikein johtuu? [Sari Sarkomaa: Huonoja päätöksiä kunnassa!]

14.30 Sari Sarkomaa kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ihan nyt aluksi totean äsken puhuneelle kansanedustaja Mäkisalo-Ropposelle, että kyllä tämä hallitus arvostaa tutkimustyötä. Tutkimus on päätöksen perusta, tutkimusnäyttöä käytetään kaikessa mahdollisessa hyödyksi, mutta on aivan selvää, että tosiasiat tässä täytyy sanoa, ja tässä nostin esille terveydenhuollon tutkimuksen, yliopistotasaisen tutkimuksen. Sen taso on hallituksesta riippumatta laskenut. Se on erittäin vakavaa, ja totesin, että tämän hallituksen täytyy osana sote-uudistusta löytää keinot, joilla riittävä sote-tutkimuksen määrä turvataan. Mutta ilokseni totean, että tämä hallitus ja valtiovarainministeri Petteri Orpo olivat sisällyttäneet [Puhemies koputtaa] juuri käsiteltävään budjettiesitykseen hoitotyön tutkimuksen määrärahan ensimmäistä kertaa historiassa. Tämä osoittaa sen, että tässä hallituksessa osataan tehdä uudistuksia, joissa todellakin arvostetaan tutkimusta. Kyllä hoitotyötäkin täytyy tutkia. Varmasti koko tehy-kenttä, hoitajakenttä, tästä kyllä kiittää tätä hallitusta. [Puhemies koputtaa] Se on hienoa, kiitokset tässä vielä kerran.

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

14.31 **Veronica Rehn-Kivi r** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies, värderade talman! Suomessa syntyvyys on laskussa jo seitsemättä vuotta ja vanhemmiksi tullaan yhä myöhemmin. Nyt tarvitaan hallitukselta vahvaa perhepolitiikkaa ja varsinkin perheystävällistä politiikkaa. Väestöliiton perhebarometri pureutuu syihin, miksi nuoret aikuiset lykkäävät lapsen hankintaa, ja kaksi syytä nousee erityisesti esiin: taloudellinen epävarmuus ja kulttuurinen muutos, joka kertoo, että kaiken elämässä pitää olla valmiina ennen lasten hankintaa. Kulttuuriseen muutokseen liittyy vahvasti myös pelko työelämän ja perhe-elämän yhteensovittamisen vaikeudesta ja kuormittavuudesta. Tärkein rakenteellinen uudistus perhemyönteisemmäksi yhteiskunnaksi on siis perhevapaajärjestelmän uudistus.

Värderade talman! Svenska riksdagsgruppen har föreslagit en familjeledighetsreform som har verklig och reell verkan, men den kommer inte att vara gratis. Nu frågar jag regeringen: Varför har man inte velat satsa och reservera budgetpengar för den här viktiga reformen?

14.32 **Antero Laukkanen kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Sisäilmaongelmiin on keskitytty tässä lausunnossa, ja nostaisin täältä esille sen, että arvioidaan, että sisäilmaongelmia on jo yli puolessa kouluista ja päiväkodeista. Siis sairastuneita tulee joka päivä lisää. Nyt tässä ei kuitenkaan mainita mitään siitä, että Käypä hoito -rekisteri ei millään tavoin rekisteröi sisäilmaongelmasta syntynyttä sairautta sairaudeksi ja näin ollen nämä sairastuneet eivät saa korvausta. Olisin kysynyt ministeriltä: missä vaiheessa on nyt tämän pienen asian korjaaminen? Sen ei tarvitse odottaa minkäänlaisten ohjelmien valmistumista, vaan yksinkertaisesti pidetään huoli siitä, että tämä saadaan sinne sairauksien joukkoon, jotta sairastuneet ihmiset saisivat sairautensa hoitoon korvauksia.

14.33 **Martti Talja kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä on käyty paljon keskustelua terveystieteellisestä tutkimuksesta. Siinä on pitkä traditio, ja itse asiassa sehän ei luokittele sitä, onko se lääketieteellistä tutkimusta, onko se hoitotyön tutkimusta. Se kattaa kaiken, jolloin sinne tarvitaan resursseja tähän tarkoitukseen. Se ei ole myöskään yliopistosairaaloissa toteutettua tutkimusta, vaan se kattaa kaiken, erikoissairaanhoidon yksiköt, ja itse asiassa sitä tarvittaisiin paljon enemmän myös perusterveydenhuollon yksiköissä, jolloin siinä kiinnitettäisiin huomiota nimenomaan siihen järjestelmätutkimukseen, minkälaiset ovat meidän terveyspalvelujärjestelmämme tulokset.

Kehittämisen osalta pitäisi analysoida tieteellisin keinoin sitä, onko uudesta toimintatavasta näyttöä, onko se vaikuttavampi kuin varhempi. Monta kertaa nyt me ajattelemme vain, että se on lääketieteellistä tutkimusta ja nimenomaan huipputeknologian tutkimusta. Tarvitaan nimenomaan laaja näkemys tähän, ja itse asiassa koulutus, erikoistuminen, [Puhemies koputtaa] siis erikoislääkärikoulutus, ja tutkimus liittyvät yhteen.

14.34 **Antti Rinne sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edellistä, työ- ja elinkeinoministeriön pääluokkaa käsiteltäessä kuultiin uutinen: [Sirpa Paatero: Kyllä!] kolme tuntia sen jälkeen kun täällä hyväksyttiin tämä työttömien kyykyttämismalli, tämä aktiivimalli ja se 5 prosentin leikkaus, sinisten eduskuntaryhmä ilmoitti edustaja Turusen suulla, että he ovat valmiit luopumaan tästä leikkauksesta. [Aino-Kaisa Pekonen: Oho!] He ovat valmiit luopumaan tästä 5 prosentin leikkauksesta. Yritin kysyä ministeri Lintilältä, olisiko keskustapuoluekin valmis luopumaan tästä, nimittäin tuossa äsken Turusen puheenvuo-

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

rossa todettiin, että jos kokoomus sallii, niin ollaan valmiit luopumaan tästä — jos kokoomus sallii. Kysymys on siitä, että siniset ovat valmiit luopumaan 5 prosentin leikkauksesta, jos kokoomus sallii. Nyt kysyn ministeri Saarikolta: oletteko te valmiit luopumaan tästä 5 prosentin leikkauksesta, käsittämättömästä, epäoikeudenmukaisesta leikkauksesta työttömiä, aktiivisia ihmisiä kohtaan, jotka haluavat päästä töihin?

14.35 Arja Juvonen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Perussuomalaiset nostivat valiokunnan vastalauseessa esiin juurikin tämän itsemurhien ennaltaehkäisyohjelman, ja on hienoa, että se tulee nyt sitten valmiiksi. Nostin varusmiesten itsemurhat viime kaudella esiin ja toivon, että myös heidät huomioidaan. Samalla kysyn ministeri Pirkko Mattilalta: missä vaiheessa sotilas- ja tapaturmalainsäädäntö mahdollisesti etenee eduskunnassa?

Lastensuojelussa kannan suurta huolta siitä, kuinka saamme resurssit riittämään, ja myös vanhustenhoidosta, ja siihen liitän tämän saattohoitoasian. Hienoa, että sinne tulee resursseja. Se on hyvä asia. Mutta kannan toki huolta sitten osaamisesta siellä työkentällä, kun samalla hoitajamitoitusta on muutettu ja myös kouluttamattomat henkilöt voivat toimia kentällä. Millä tavalla tämä yhtälö saadaan toimimaan, että siellä on sitten oikeasti sitä ammattitaitoista ja osaavaa porukkaa? Potilasvahingoista kannan äärettömästi huolta. Voisitteko ensi vuoden budjettikirjaan myös laittaa potilasvahinkojen määrät? Ne ovat nyt puuttuneet kahtena vuotena peräkkäin.

14.37 Touko Aalto vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Hallituksen oma selvitys sisäisen turvallisuuden strategiasta nosti esille, että Suomessa kaikkein suurin sisäisen turvallisuuden uhka on kasvava eriarvoisuus, se, että kansa jakautuu menestyviin ihmisiin ja häviäjiin. Kun katsoo hallituksen toimenpiteitä, ennen kaikkea Kelan maksamien etuuksien, kuten peruspäivärahan, takuueläkkeen ja vammaisetuuksien jäädyttämistä ja aikaisempia leikkauksia, niin kuinka arvoisa ministeri Saarikko näkee tavoitteen ja toimenpiteiden välisen suhteen, ja kuinka näette, että nämä hallituksen omat toimenpiteet vaikuttavat tähän kasvavaan eriarvoisuuteen, jonka hallitus on tuonut myös sisäisen turvallisuuden osalta esiin?

Toinen kysymys, minkä edustaja Rinnekin toi tässä esiin: tämä työttömien aktiivimalli tarkoittaa keppiä ja sillä pelottelua. Kysynkin ministeri Mattilalta suoraan: olisiko järkevämpää katsoa vuoteen 2019, kansalliseen tulorekisteriin, ja hylätä tämä aktiivimalli [Puhemies koputtaa] ja tehdä semmoinen tulorekisteriin perustuva uusi kannustinmalli, joka ei olisi tällainen keppimalli?

14.38 Niilo Keränen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Onhan se totta, että sosiaaliturvaankin on kohdistunut leikkauksia, eikä se meistä kenestäkään tunnu mukavalta, mutta pitää muistaa, että kaikkein köyhimmille, pienituloisimmille ja vähäosaisimmille on jo tulossa helpotusta: esimerkiksi pienimpiä sairausvakuutus- ja äitiyspäivärahoja ollaan korottamassa, yrittäjän omavastuupäivät ovat vähentyneet yhteen, huoltajakorotus tulee opintotukeen. Ja aikaisempia päätöksiä: muun muassa omaishoidon tukeen on panostettu, Yle-vero on poistettu pienituloisimmilta, takuueläkkeitä on korotettu. Mutta toimeentulotukea, joka on se viimesijainen tuki, ei ole eurollakaan pienennetty.

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

Arvoisa puhemies! On tärkeää myös muistaa, mitä ministeri tuossa äsken totesi, että itsemurhien ehkäisyohjelma on tulossa ja saattohoitoon on tulossa laatukriteerit ja perhevapaaudistuskin on tulossa. [Puhemies koputtaa] Kyllä nämä ovat hyviä uudistuksia.

14.39 Hanna Sarkkinen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Päihdeongelmaisten palvelujen saannissa on valitettavan paljon ongelmia. Hoitoon ei aina pääse, vaikka olisi suuri tarve ja omaa haluakin. Päihdeongelmat tulevat todennäköisesti kasvamaan, kun kaupoissa myytävän alkoholin prosenttirajaa nyt päätettiin nostaa asiantuntijamielipiteiden vastaisesti. Kun alkoholin kulutus kasvaa, niin silloin yleensä päihdehaitatkin kasvavat. Päihdeongelmat kytkeytyvät usein mielenterveysongelmiin, ja mielenterveyspalveluiden saatavuudessa on myös ongelmia, jotka voivat taas heijastua kasvaneina päihdeongelmina. Erityisesti matalan kynnyksen mielenterveyspalveluihin ja päihdepalveluihin pääsyä tulisi lisätä. Se on inhimillisesti parasta, mutta se on myös kustannustehokasta hoidon rakenteen kannalta. Kysyn ministeriltä: lisätäänkö päihdepalveluiden rahoitusta nyt tämän alkoholilakipäätöksen jälkeen, ja mitä tehdään mielenterveyspalveluissa hoitoon pääsyn [Puhemies koputtaa] parantamiseksi?

14.40 Jaana Laitinen-Pesola kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Valtioneuvoston kanslian aika tuoreen raportin mukaan asiakaslähtöisyyden toteuttaminen uusissa sote-palvelurakenteissa tarkoittaisi sitä, että myös terveydenhuollon ammattihenkilöiden työtä jaetaan uudelleen. Eri arvioiden mukaan noin 15—20 prosenttia esimerkiksi lääkäreille menevistä potilaista voitaisiin siirtää sairaanhoitajien vastaanotolle. Sairaanhoitajat voisivat ottaa enemmän vastuuta esimerkiksi pitkäaikaissairaiden seurannasta. Lisäksi on todettu, että tietysti sitten tämä sairaanhoitajien rajattu lääkkeenmääräämisoikeus parantaa palvelujen saatavuutta ja saavutettavuutta.

Minä tiedustelisinkin ministeriöltä, missä vaiheessa ovat nämä uudet ohjeet tähän rajattuun lääkkeenmääräämisoikeuteen liittyen. Tällä hetkellä runsas 300 sairaanhoitajaa on suorittanut tämän koulutuksen, ja varmaan tulevassa sotessa tämä olisi erittäin tarpeellista.

14.41 Markku Rossi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Ensinnäkin haluan kiittää hallitusta siitä, että tämä veteraanien tukeminen on saatu vietyä valtakunnassa sille tasolle, että myös veteraanijärjestöt ovat ilmaisseet siihen tyytyväisyytensä.

Kunta- ja terveysjaostossa ja valtiovarainvaliokunnassa sitä kautta panostettiin moniin kipukohtiin, ja esimerkiksi juuri tämä terveydenhuollon tutkimus on sellainen asia, joka vaatii panostusta. 20 vuodessa määräraha on tippunut 91 miljoonasta — nyt sitten eduskunnan 6 miljoonan lisäyksenkin jälkeen — 21 miljoonaan, eli todella isosta summasta on kysymys. Terveydenhuolto tarvitsee myös tutkimustoimintaa.

Mutta, arvoisa puhemies, haluan painottaa tässä yhteydessä vielä tätä itsemurhien ehkäisyohjelmaa: se on myös hallituksen ohjelmissa ja kärkihankkeissa, mutta eduskuntana haluamme panostaa tuohon asiaan pienellä määrärahalla ennen kaikkea, jotta myös järjestöt saadaan tätä ohjelmaa tekemään yhdessä ja ministeriöiden kanssa. Se on monelle ihmiselle todella hengen arvoinen kysymys.

14.42 Joona Räsänen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tähän sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalaan ja varsinkin sen tulevaisuuteen kohdistuu aikamoisia paineita. Täällähän monesti on keskusteltu tavoitteesta hillitä tuota kustannusten nousua

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

terveydenhuoltopalveluissa tällä 3 miljardilla nyt sinne ensi vuosikymmenen loppuun mennessä. Nyt sitten kun tässä olen muutaman päivän lueskellut noita lausuntoyhteenvetoja tästä hallituksen viimeisimmästä valinnanvapauslainsäädännöstä ja katsonut varsinakin, mitä kuntakenttä on ollut mieltä juuri siitä, pystytäänkö tällä uudistuksella saavuttamaan tämä 3 miljardin kustannustennousun säästö, niin ainoastaan yksi kunta oli sitä mieltä, että tällä hallituksen esityksellä on mahdollisuus saavuttaa hallituksen tavoite. Toinen kunta oli sitä mieltä, että kyllä, pääosin. Kaikki muut olivat sitä mieltä, että tämä hallituksen esitys ei johda niihin tavoitteisiin, mitä hallitus on asettanut. Ehkä tästäkin olisi mukava kuulla nyt ministeriltä, millä tavalla näihin palautteisiin nyt suhtaudutaan.

14.43 Mika Niikko ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Eduskunnassa tämän hallituskauden alussa hallituspuolueet yksissä tuumin päättivät avustaa eri järjestöjä niiden hyvän työn tekemisessä, ja muun muassa ruoka-apujärjestöt saivat tänä vuonna miljoona euroa avustusta. Tässä täytyy hallituksen jäsenille muistuttaa, miten hyvää tämmöisellä työllä tehdään. Edustaja Sarkomaakin tietää, kun istuu tuolla jaostossa, että tästä miljoonasta eurosta, mikä jaettiin, yksi avustus, 179 000 euroa, joka tänä vuonna on mennyt jakoon, vaikuttaa 101 paikkakunnalla 171 ruuanjakopisteen kautta 3 miljoonaan asiakas-kontaktiin vuodessa. He jakavat 9 miljoonaa kiloa ruokaa elikkä 3,6 miljoonaa ruokakassia ja 350 000 lämmintä aterialla. Nyt kuitenkin perussuomalaisen puolueen ryhmän hajotua hallitus päätti lopettaa tämän avustuksen näille järjestöille, ja minä olen suruissani siitä, koska STEA on sanonut, että tämä avustustyö ei kuulu myöskään heidän toimialueellensa, että hekään eivät halua sitä millään tavalla tukea, eli voivatko ministerit millään tavalla tehdä jotain ohjelmaa, jotta voitaisiin näitä köyhiä muistaa nyt varsinkin näin joulun alla muillakin kuin juhlapuheilla, jotta järjestöt voivat jatkaa tätä erinomaista työtä tulevaisuudessaakin, ensi vuonna?

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Arvoisat edustajat, tässä debattivaiheessa myönnän vielä vastauspuheenvuorot edustajille Niinistö, Zyskiewicz, Salonen ja Jarva ja sen jälkeen ministereille vähän pitemmät vastauspuheenvuorot.

14.45 Ville Niinistö vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sosiaali- ja terveydenhuollossa ja sitten myös ihmisten osallisuudessa olennaista on pitää huolta siitä, että ihmiset voivat itse olla aktiivisia ja olla osallisia yhteiskunnassa ja torjutaan ongelmia ennalta eikä vasta sitten jälkikäteen. Se, että universaalit palvelut ovat kunnossa, varmistaa sen, että meillä on myös vähemmän kustannuksia, kun ihmiset pysyvät osallisina.

Sen takia kysyisinkin: miten hallituksen ministereinä näette hallituksen politiikan? Nyt tässä tuli esille se, että sinisten eduskuntaryhmä voisi olla valmis perumaan tämän aktiivimallin. Siinäkin näen, että se riski syrjäytymisestä ja ulkopuolisuudesta kasvaa, jos ihmisiltä leikataan täysin riippumatta heidän omasta aktiivisuudestaan työnhaussa jopa 5 prosenttia sosiaaliturvasta. Köyhyystutkijat sanovat, että tämä ulkopuolisuuden ja häpeän tunne on se, joka lamaannuttaa ihmisiä, ja tämä lisää juuri sitä tunnetta. Miten te näette nämä kysymykset? Samoin keliakia-, diabeteskorvausten leikkaukset, muut leikkaukset ovat heikentäneet eniten sairastavien ihmisten asemaa. Miten heidän osallisuuttaan voidaan parantaa näiden leikkausten jälkeen?

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

14.46 **Ben Zyskowicz kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Täällä muun muassa edustajat Rinne ja Ville Niinistö kiinnittivät huomiota tähän aktiivimalliin. Ensimmäkin on korjattava edustaja Niinistön väärä väite, kun hän sanoi, että tätä työttömyysturvaa leikataan täysin riippumatta asianomaisen omista tekemisistä. Näin ei tietystikään ole.

Mutta mitä tulee sitten tähän sinisten mahdolliseen irtaantumiseen tästä mallista, niin tähän on hallituksen yhteinen esitys ollut ja eduskunnan nyt hyväksymä, ja sen keskeinen tavoite on siis parantaa työllisyyttä. Hallitus on itse arvioinut, että tämän mallin seurauksena työllisyysvaikutus olisi noin 8 000 henkeä. Tämä olisi merkittävä parannus työllisyyteen. Totta kai, kun tämä on uusi asia, kaikki suhtaudumme siihen sillä tavoin avoimin mielin, että jos vuosien saatossa käy ilmi, ettei ollut tavoiteltuja vaikutuksia, [Puhemies koputtaa] niin totta kai kaikki olemme valmiit arvioimaan asiaa uudelleen.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Myönnän tässä vaiheessa äsken luetellun listan väliin puheenvuoron sinisten edustajalle, edustaja Turuselle.

14.47 **Kaj Turunen sin** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensistäänkin tämä aktiivimalli kuuluu tuohon TEMin luokkaan, josta äsken keskusteltiin, [Pia Viitanen ja Anneli Kiljunen: Ei!] ja siinä yhteydessä sanoin, että mielestäni siniset voisivat luopua tämän aktiivimallin tästä leikkausosasta, jos se vaan kokoomukselle kelpaa. Tämän sanoin sen jälkeen, kun edustajat Kauma ja Jaskari olivat tässä salissa pitäneet aika arvostelemaan puheenvuoron. Kiitin samassa yhteydessä myöskin ministeri Lindströmiä siitä työstä, että hän jaksoi puolustaa [Jukka Gustafsson: Kyllä nopeesti muuttuu mieli!] hallituksen kaikkia esityksiä ja kokonaisuutta, ja sanon edelleen, että omasta mielestäni [Puhemies koputtaa] tästä aktiivimallin leikkausosasta voidaan luopua, jos se muille hallituspuolueille käy. [Eduskunnasta: Siinä ei ole mitään luopumista!]

Mutta mitä tulee tähän edustaja Niikon aikaisempaan puheenvuoroon, niin täytyy todeta, että perussuomalaisten eduskuntaryhmän hajoamisella ei ole mitään tekemistä ruokavuosien kanssa tai siihen satsattavien rahojen kanssa, sillä ei ole mitään tekemistä tämän kanssa, [Puhemies koputtaa] eli se oli aika kaukaa haettu.

14.48 **Kristiina Salonen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Mitäköhän se edustaja Turunen oikein äänesti tuossa muutama hetki sitten olleessa äänestyksessä? Eihän päätöksenteko voi olla sellaista, että asioista ei oteta etukäteen selvää ja mietitä, miten haluaan toimia. Vaikuttamisen paikka on siellä hallituksessa ennen äänestystä, ei sen jälkeen, kun on äänestetty, tulla tänne näin sanomaan. Tämä on kyllä ihan pöyristyttävä asia.

Tämä koko valinnanvapaus on sellainen sotku, että siitä ei nyt kukaan ota enää mitään selvää. Mutta se, mistä ollaan positiivisena puhuttu, on ict, SoteDigi ja nämä valinnanvapauspilotit tai pilotit, jotka sinne ovat tulleet. Kuitenkin huolta on molemmista kannettu. Esimerkiksi ict:n osalta keskeinen viesti, mikä sieltä nyt tulee, on tämä liian tiukka aikataulu. Aikataulu on mahdoton niin, että pystyttäisiin tekemään ne tarvittavat muutokset, joita vaaditaan. Mitä ministeri tästä sanoo? Myöskin näitten pilottien osalta, miten voidaan kokeilla [Puhemies koputtaa] jotain sellaista, jossa lainsäädäntö on tehty jo ennen kuin pilotit loppuvat?

14.50 **Marisanna Jarva kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä on paljon keskusteltu tietysti alkoholilain tuomista seurauksista viime päivinä, tietysti tästä aktiivi-

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

mallista myöskin, ja oikeastaan nämä kaikki kytkeytyvät sillä tavalla yhteen, että kun on pitkään itse elänyt tuolla työttömyyden hyvin pitkään vaivaamalla alueella Pohjois-Suomessa, niin on nähnyt sen, että ihmisille ei ole ollut tarjolla apua, työttömiin ei ole oltu henkilökohtaisesti yhteydessä riittävällä tavalla, palvelut ovat karanneet kauas, ei ole ollut vaihtoehtoja käyttää sitä työttömyysturvaa eri tavoilla itsensä työllistämiseksi tai työpaikan hakemiseksi. Nyt näitä keinoja on lisätty. On erityisen tärkeää ollut esimerkiksi noitten haastattelujen mukaan tuominen. On tullut palautetta paljon siitä, että kerrankin työttömistä ollaan kiinnostuneita, ja näitä keinoja pyritään lisäämään. Tämä aktiivimalli on sellainen tapa, että maksimitaso tämän työttömyysturvan osalta voidaan säilyttää, kun edelleen pysyy palveluissa mukana. On tärkeää, että näitä keinoja lisätään. Myös eduskunta velvoitti hallituksen tätä seuraamaan.

Olisin kysynyt vielä näistä alkoholilain [Puhemies koputtaa] vaikutuksista: miten perhepalveluita ollaan lisäämässä, että pystytään näihin vaikutuksiin ennakolta vaikuttamaan?

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Nyt sovitusti ministereille molemmille 4 minuutin vastauspuheenvuorot, ja sen jälkeen täällä nousseet monet jatkovastauspuheenvuorot saavat sijansa. — Nyt ministeri Mattila.

14.51 Sosiaali- ja terveysministeri Pirkko Mattila: Arvoisa puhemies! Vastaan osaltani ja poimin kysymyksiä itselleni.

Ensinnäkin, edustaja Pekonen, kysytte aktiivimallin luvuista ja säästöesityksistä. Elikä tausta on se ja tiedätte varmasti sen itsekkin, että 2016 pääministeri Sipilän hallitus nimesi valtiosihteeri Martti Hetemäen vetämään kolmikantaista työryhmää, jonka tehtävänä oli laatia yksi yhteinen esitys työllisyyden lisäämiseksi ja työttömyyden keston lyhentämiseksi. Sieltä on tullut aktiivimalli, ja sieltä ovat tulleet ne luvut. Ne eivät ole tulleet päästäni, vaan ne ovat arvio tämän työryhmän työstä.

Edustaja Juvonen, te kysytte näin — ymmärsinkö oikein, voidaan tarkistaa varmasti myöskin: "Miten sotilastapaturmalaki etenee eduskunnassa?" Tämä varmaan lienee vain eduskunnan asia. En voi sanoa siitä ministerinä, miten se eduskunnassa etenee. [Sari Sarkomaa: Ministeri sai kirjeen siitä!]

Sitten tuli kysymyksiä lääkekustannuksista, lääkemennoista, Juho Saaren työryhmästä, joka tekee hyvää työtänsä. Se on tietysti pääministerin asettama työryhmä. Lisäisin tähän nimenomaan Heikki Ruskoahon vetämän työryhmän, jolla on lääkekorvauksiin ja lääkeasioihin paneutunut työryhmätyö ja joka on toiminut aivan asianmukaisesti. Olen saanut sieltä väliraportin, ja molemmilta on mielestäni lupa odottaa ratkaisuja ja tuloksia siihen, miten lääkekustannuksia saadaan hillittyä.

Edustaja Kiljunen, te kysytte tästä sosiaalisten oikeuksien komitean huomautuksesta, joka on koskenut Suomea. Siitä totean Suomen vastauksen, että tämä tarkastelunäkökulma on erilainen siihen perusturvaan. Eli komitea on arvostellut myös muiden Pohjoismaiden perusturvan riittävyyttä, ja niidenkin osalta ovat nousseet esille pohjoismaisen järjestelmän erityispiirteet, toisin sanoen se, että toimeentulotuen eri osat, muut etuudet ja palvelut muodostavat kokonaisuuden, ei pelkästään yksittäinen etuus. Mutta toki Suomi jatkaa rakentavaa vuoropuhelua komitean kanssa, ja on erittäin tärkeää, että valtiona Suomi tietysti huomioi nämä sosiaalisen peruskirjan mukaiset velvoitteet ja komitean kannanotot kaikessa lainvalmistelussa.

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

Sitten tuli kysymyksiä perhevapaista. Niistä vastaa ministeri Saarikko varmasti osaltaan.

No, keliaakikkojen korvauksen osalta, mistä korkein hallinto-oikeus on antanut päätöksen, suhtaudun tietysti, edustaja Alanko-Kahiluoto, aivan nöyrästi siihen, mitä korkein hallinto-oikeus on päättänyt. Totean vain, että jokaisella on mielestäni Suomessa oikeus sairauksien turvalliseen ja asianmukaiseen hoitoon ja työ niiltä osin sitten myöskin jatkuu.

Edustaja Laukkanen, te kysyitte tästä tautiluokituksesta — kiitoksia teille. Olemme käyneet tästä asiasta hyvän ja kattavan keskustelun. Toivon todella, että asia näiltä osin etenee toivomaamme suuntaan. Suunnan vauhtia en osaa tässä vaiheessa arvioida, mutta on tärkeää, että kansalaisia ei jätetä yksin.

Vielä tuli kysymyksiä perustoimeentulosta ja siitä, mitä tämän hallituksen linja ylipäättään on ollut. Edustaja Keränen piti rakentavan puheenvuoron siitä, kuka näistä säästöistä nyt erityisesti voisi olla tyytyväinen ja hyvillään. Mutta en aivan allekirjoita myöskään sitä, etteikö tässä olisi tehty toimia siinä, että perusturvaa on pyritty parantamaan. Viittaan tässä myöskin takuueläkkeen korotukseen, näitten pienempien päivärahojen nostamiseen, kuntoutusrahojen nostamiseen, ja samoitin tässä on hallituskautta myöskin jäljellä. Toivon, että yhdessä voimme edistää suomalaisten hyvinvointia.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ministeri Saarikko, sama 4 minuuttia.

14.55 Perhe- ja peruspalveluministeri Annika Saarikko: Arvoisa puhemies! Kiitos laaja-alaisesta sote-poliittisesta keskustelusta. Tunnistin itselleni 17 kysymystä ja vastaan niihin, mihin ehdin.

Juho Saaren työryhmään kollega Mattila viittasi. Me olemme saaneet hallituksena työryhmän väliraportin, ja korostan, että tämän laaja-alaisen asiantuntijaryhmän tarkoitus ei niinkään ole miettiä, mitä etuuksia lisäämällä me saisimme lisää hyvinvointia, vaan nyky-yhteiskunnan puitteissa uusilla järjestelmillä, uudenaikaisilla lähestymistavoilla ratkoa kaikkein kipeimmässä asemassa olevien ihmisten asemaa. Minä jaan monen salissa käytetyn puheenvuoron huolen suomalaisen yhteiskunnan eriarvoistumisesta sataprosenttisesti. Siksi tuo tärkeä työ uudella, modernilla otteella on arvokas, ja keväällä saamme siitä tuloksia. [Jukka Gustafsson: Ilman yhtään lisäeuroako?]

Edustaja Kiljunen viittasi ensisijaisiin etuuksiin ja huomattukseen Suomelle. Tästä on hyvä kuitenkin aina kertoa koko totuus: Euroopan sosiaalisten oikeuksien komitea tarkastelee toimeentulon määrää vain työmarkkinatuen perusosan ja asumistuen laskennallisen keskiarvon perusteella eikä ota huomioon toimeentulotukijärjestelmäämme viimesijaisena etuutena eikä toisaalta esimerkiksi palvelujärjestelmäämme, jota on voimakkaasti subventoitu. Eli toimeentulonäkemys on kokonaisuus. Ja tällä puheenvuorolla en tarkoita kiistää sitä, että yhteiskunnassamme on monia alle köyhyysrajan eläviä ihmisiä, joiden toimeentulon taso on liian heikko, mutta haluan todeta, että on mielekkäämpää puhua tilastoista ja eurooppalaisesta kontekstista kokonaisfaktoilla.

Edustaja Anttila nosti esiin valinnanvapauden, kuten moni muukin. Totean siitä, että ajattelen samoin: sen täytyy astua voimaan vaiheistettusti, ja koko valinnanvapauslakiesitystä on tarkasteltava sekä perustuslain kestävyys, talouden kestävyys että toimeentulon kestävyys näkökulmasta, ja sopiva vaiheistus, joka lakiluonnoksella olevassa versiossa esityksestä itse asiassa on jo sisäänkirjattuna, on yksi osa tuota.

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

Edustaja Sarkomaa nosti esiin tärkeän aiheen, sote-tutkimuksen kokonaisuuden. Hallituksen kahdella ministeriöllä, opetus ja kulttuuriministeriöllä, sosiaali ja terveysministeriöllä, on yhteistyöhanke Osaamisella soteen, laaja-alainen asiantuntijaryhmä, jonka väliraporttia odottelemme. Mitä ammatteja tulevaisuuden sote pitää sisällään? Miten uusi sotejärjestelmä evaluoi itse itseään ja vaikuttavuuttaan? Tämä koko kokonaisuus pitää ottaa haltuun, ja opetusministerin kanssa olemme käyneet keskustelua myös siitä, pitäisikö sotelakia tarkentaa pykälissä tutkimustyön osalta, ja niin ikään käsittelyssämme ovat harjoittelukorvaukset, jotka ovat nyt eri koulutusasteilla ja eri ammattinimikkeissä hieman erilaiset, jos ajatellaan vaikka ammattikorkeakoulu- tai yliopistotutkintoja. [Sari Sarkomaa: Hyvää työtä!]

Arvoisa puhemies! Edustaja Puska kyseli valinnanvapauspiloteista. Näistä on mitä ajan kohtaisinta kerrottavaa: Juuri tänään hallituksen reformiryhmä on tehnyt päätöksen palvelusetelikokeilun laajentamisesta, eli nykyisin puitteissa jo olemassa olevia hankkeita, vaikkapa Jyväskylässä ja Keski-Uudellamaalla, on päätetty laajentaa sekä alueellisesti että sisällöllisesti, ja otimme myös muutamia uusia alueita palvelusetelikokeilun piiriin. Mitä tulee valinnanvapauspilotteihin, jotka ovat euromääräisesti ja volyymiltaan järeämmät, niiden haku avautuu nyt vuoden alkuvaiheilla siten, että ne astuisivat voimaan ja käytäntöön uuden lain aloittaessa ja olisivat osa sitä valinnanvapauden vaiheistusta.

Edustaja Mäkisalo-Ropponen, nostitte esiin omais- ja kotihoidon kärkihankkeen, joka on meille molemmille tärkeä asia. Ja olen ilahtunut kirjallisesta kysymyksestänne, jossa käynte läpi sitä, pitäisikö evaluoida sitä, miten omaishoidon lain parannukset näkyvät käytännön kuntatyössä. Tuohon tartumme. Olimme jo tarttuneet ennen kysymystä, ja tavoitteemme on sama: meidän pitää tietää, onko lisärahat, joita hallitus tarkoitti omaishoittoon ja perhehoitoon, aidosti kunnissa kohdennettu omaishoitajien parhaaksi.

Edustaja Rehn-Kivi, tiedustelitte sitä, onko hallitus halukas perhevapaajärjestelmän rahoittamiseen ikään kuin paremmaksi ja perheille sopivammaksi. Mallin pitää olla lapsi- ja perhelähtöinen. Tuota arviota tuen, [Puhemies koputtaa] mutta totean samalla, että perhevapaajärjestelmän suurin rahoittaja on työtulovakuutus, työnantajat ja työntekijät maksuillaan, ja sieltä pitää löytyä myös liikkumavaraa.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Jatkamme debattia.

15.00 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Ministerit eivät ottaneet kantaa, mutta me jatkamme kysymistä. Nimittäin mitä tulee Lex Lindströmiin, tähän työttömien kurjistamis-, kyykyttämismalliin, [Kaj Turusen välihuuto] niin on hyvä, että sinisiltä löytyy — edustaja Turunen — omatunto kolme tuntia äänestyksen jälkeen. Tosin olisi ollut viisaampaa miettiä sitä ennen, mutta hyvä näin.

Nyt me olemme kysyneet täällä — kun edustaja Turunen kertoi, että sinisille sopii, että tämä leikkaus peruutetaan — mitä sanoo kokoomus, koska siniset sanoivat, että mikäli kokoomus suo. Mitä sanoo kokoomus? No, me tiedämme, mitä kokoomus sanoo, tähän on kokoomuksen ideologinen malli. Mutta nyt siellä istuu kaksi ministeriä, sinisten ministeri ja keskustan ministeri, ministeriaitiossa. Löytäisittekö te samalla tavalla omantunnon ja toteaisitte, että loputtomiin kokoomus ei voi viedä ideologiallaan tätä hallitusta? Voisitteko harkita tätä Turusen esitystä ja peruuttaa leikkauksen? [Antti Rinne: Päästään eroon toimeentulokustannuksista!]

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

15.01 Leena Meri ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuten edustaja Viitanen sanoi, niin se on hauskaa, että se vastuuvapaus ja omatunto löytyy muutama tunti äänestyksen jälkeen. Tässä on ollut puheenvuoroja tämän aktiivimallin ympärillä. Ministerikin on tuskailnut tämän kanssa ja sanonut, että tämä on pakko tuoda. No, jokainen voi tietysti tästä nyt sitten vetää ne johtopäätökset, mikä on tämän puolueen painoarvo hallituksessa, jos kerran kaikki on vähän niin kuin pakko tuoda.

Olisin tästä ruokailusta muistuttanut vielä, että lokakuussa viime vuonna Heikki Hursti ilmoitti mediassa, että yksi puolue teki sen, mitä muut ovat vuosikausia lupailleet, ja hän kiitti perussuomalaisia siitä, että näitä ruoka-apuja heille tuli. Tässä olivat aktiivisina henkilöinä Toimi Kankaanniemi ja Ville Vähämäki. He ovat perussuomalaisissa, ja nyt kun perussuomalaiset eivät ole hallituksessa, niin kuten edustaja Niikko sanoi, ne ovat nyt lakanneet. Näinkö on?

15.02 Hannakaisa Heikkinen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Täällä on todettu, että aikataulu sote-uudistukselle on kireä. Haluan kuitenkin myös sen puolen tuoda esille, että maakunnissa suurin toive eduskunnan ja hallituksen suuntaan on se, että älkää te tyrikö, me olemme valmiit ottamaan soten ja maakuntauudistuksen vastaan, me olemme tehneet siellä töitä jo kohta kaksi vuotta asian eteen. Näin se asia on, että me haluamme tämän uudistuksen nyt maaliin.

Täällä nostettiin jo ikäihmisten omaishoitajien kärkihanke esiin. Haluaisin kysyä ministeriltä lasten, nuorten ja perheiden palvelujen muutosohjelmasta. Tuohan huipentuu itse asiassa tulevana vuonna, tuo muutosohjelma, ja se on juuri sitä arkista työtä, jossa näitä uusia sote-palveluja Suomeen muodostetaan, tehdään uusien hankkeitten ja muutosagenttien kautta tuota työtä. Mitä tuolle rintamalle kuuluu, minkälaisia terveisiä haluaisitte kertoa [Puhemies koputtaa] Lape-muutosohjelmasta?

15.03 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Jätän vastaukset edustaja Zyskiewiczille näistä kysymyksistä, joita esille on tullut.

Itse haluan antaa kiitosta tästä veteraaniasiasta. Olen erittäin tyytyväinen, että, ministeri Saarikko, teidän johdollanne on nyt huolehdittu siitä, että jokainen kunniakansalaisemme saa riittävän hoidon ja hoivan elämänsä viimeisinäkin vuosina, ehtoopuolella. Pidän hienona sitä, että nyt sitä rahaa ei ole tarvinnut käydä täällä anelemassa ja pyytämässä, vaan te olette aina tuonut lisäbudjetin siinä vaiheessa, kun määrärahat ovat näyttäneet, että nyt tarvitaan lisää. Hienoa, että ensi vuodelle rahat ovat oikealla tasolla.

Olen myös tyytyväinen siitä, että kriisinhallintaveteraaniohjelma on voimassa, ja annan kyllä vahvan tukeni sille, että tässä sotilastapaturmalakiasiaassa edetään siihen suuntaan, että me huolehdimme myös niistä nuorista, jotka ovat nyt suorittamassa asepalvelusta tai muissa [Puhemies koputtaa] näissä tehtävissä niin kunniakkaasti.

15.04 Kari Uotila vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä puhuttiin siitä, millä tavalla maakunnissa sotea odotetaan ja kuinka siihen luotetaan. Kunnissa on vähän erilainen meininki kuin maakunnissa. Täällä keskustelun aluksi pidetyissä ryhmäpuheenvuoroissa omassa ryhmäpuheenvuorossani lainasin suoraan muutamaa vastausta, jotka Suomen kokoomusvetoisin kaupunki, Espoo, antoi tästä valinnanvapauslakiuudistuksen uudesta versiosta. Kaikki keskeiset vastaukset, jotka koskivat valinnanvapauslain ja sote-uudistuksen tavoitteita — säästetäänkö rahaa: ei, paraneeko integraatio: ei — ja monet

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

muutkin olivat erittäin tyrmäviä. Uskon, että monesta kunnasta on tullut hyvin samantyyppisiä kannanottoja ja vastauksia näihin kysymyksiin. Mitä, ministeri, arvelette, kuinka radikaaleja [Puhemies koputtaa] ja suuria muutoksia valinnanvapauslakiin täytyy tehdä näiden kuntien kriittisten lausuntojen pohjalta?

15.05 Outi Alanko-Kahiluoto vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen hyvin iloinen siitä, että tämä 300 000 euron määräraha tulee tähän itsemurhien torjunnan ohjelmaan.

Mutta suuri huoli koskee kentällä tällä hetkellä sitä, milloin hallitus alkaa valmistella tätä monikanavaisuuden vähentämistä ja mitä siinä yhteydessä tapahtuu Kelan psykoterapiamäärärahoille. Joitain vuosia sitten eduskunta säati lain, että Kelalle kuuluu velvollisuus järjestää psykoterapiaa, ja kesken vuoden ei saa vedota siihen, että rahat ovat loppuneet, vaan Kelalla on velvollisuus järjestää terapiaa. Eli kysymys kuuluu: jos nämä Kelan määrärahat siirtyvät sinne soten kassaan maakunnille, niin häviävätkö ne sinne soten loputtomaan kassaan ja säilyvätkö edelleen tällaiset kriteerit kuin tällä hetkellä on Kelan määrärahassa ja tulevatko maakunnat olemaan keskenään [Puhemies koputtaa] sitten yhdenvertaisessa asemassa? Tästä haluaisin kuulla.

15.06 Sari Tanus kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitoksia, täällä on hyviä puheenvuoroja käytetty, ja valitettavasti en itse alkuun päässyt. En tiedä, kysyttiinkö jo, mutta haluaisin kysyä nyt tähän alkoholilakiuudistukseen liittyen: On hyvä, että itsemurhien ehkäisyohjelmaa viedään eteenpäin, mutta mitenkä ovat nämä resurssit nuorisotyöhön, päihde- ja mielenterveyshuoltoon, turvakotitoiminnan ylläpitämiseen, ensihoitoon ja niin edelleen? Meillä on monia aloja, joilla on jo nyt valtava resurssipula, ja alkoholilakiuudistuksen myötä tarve ja kysyntä näille toiminnoille tulee kasvamaan. Mitenkä käytännössä olette ajatelleet, että näitä eri aloja resursoidaan? Sitten vielä se, että kun meillä pitäisi olla kärkenä, että me ennaltaehkäisemme — ei vain oikea-aikainen hoito ja apu vaan myös ennaltaehkäisy näissä päihdehaitoissa — niin millä tavalla ministerit aikovat tarttua tähän asiaan, jotta saataisiin haitat minimoitua mahdollisimman hyvin?

15.07 Antti Rinne sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen nyt yrittänyt kysyä ministeriltä mahdollisuutta luopua tästä 5 prosentin leikkauksesta työttömyysturvasta, mutta ei ole vastausta tullut. Käännän tämän toisinpäin: Nyt on kysymys STM:n pääluokasta ja siitä, lisääntyvätkö tässä nyt sitten toimeentulotukimenot merkittävästi tämän uuden rajauksen myötä, kun aktiiviset ihmiset, jotka pyrkivät töihin tai palveluihin, eivät niitä saa ja sitten heidän tulojaan leikataan. Nyt kun täällä on siis käynyt selväksi, että sinisten eduskuntaryhmä on valmis luopumaan tästä rajoituksesta mahdollisimman pikaisesti, jos ymmärsin oikein, [Ben Zyskowiec: Ette ymmärtänyt oikein!] kuitenkin niin, että jos myös kokoomus on valmis luopumaan tästä — siis jos kokoomus on valmis luopumaan tästä — niin tämä näyttää nyt selkeästi siltä, että kokoomus on se puolue, joka näitä hyvin kovia markkinamallisia juttuja on tuomassa tänne eduskuntaan jatkuvasti hallituksen muitten puolueitten tuella. Ja nyt kysyn, ministeri Saarikko, teiltä: näettekö te [Puhemies koputtaa] pahana tämän toimeentulotukimenojen kasvun tämän rajauksen myötä, joka koskee työttömien toimeentuloa?

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

15.08 **Kaj Turunen sin** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! No, ihan nopeasti sanon tähän keskusteluun, että tietenkin tässä mennään pikkuisen... Aikaisemmin ei sinisten eduskuntaryhmä ole tästä päätöstä tehnyt, minä olen kyllä oman kantani tässä asiassa ilmoittanut.

Mutta minä yhdyin näihin edustaja Outi Alanko-Kahiluodon kiitoksiin hallitukselle näistä itsemurhien ehkäisyohjelman panostuksista. Tämä on äärimmäisen tärkeä juttu, ja tässä olisi minun mielestäni pikkuisen enemmän vielä tutkittavaa. Kysynkin ministeriltä: otaanko tässä itsemurhien ehkäisyohjelmassa huomioon myöskin tutkinta? Tässä joku aika sitten olivat esillä nimenomaan maanviljelijöitten itsemurhat, ja siinä yhteydessä sitten käytiin sitä keskustelua, ovatko maanviljelijöitten ja nimenomaan nuorten maanviljelijöitten piirissä lisääntyneet itsemurhat. Minä yritin sitä selvittää sitten Tilastokeskuksesta, ja Tilastokeskus ei tilastoi ammattiryhmittäin. Kysynkin ministeriltä: nyt kun tätä itsemurhien ehkäisyohjelmaa tehdään, [Puhemies koputtaa] hoidetaanko tämä tilastointi siinä yhteydessä myöskin mahdollisimman kattavasti niin, että tämä ongelma tunnetaan?

15.10 **Sari Raassina kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Saattohoidon ja erityisesti laadukkaan saattohoidon saatavuudessa on maamme eri alueilla erittäin suuria eroja. Olen todella kiitollinen siitä, että vihdoin saattohoidon kehittämiseen on kohdennettu tuo 1 miljoonan euron määräraha. Tämä on hyvä alku. Tavoitteena on ilmeisesti saada yhtenäiset perusteet ja laatuksiteerit palliatiiviselle hoidolle ja saattohoidolle. Kysynkin nyt arvostamiltani ministereiltä: miten tuo raha tullaan konkreettisesti käyttämään? Lisäksi, hyvinkin suunnitelma on vaikea implementoida käytäntöön, jos meillä ei ole osajia. Kuinka voisimme tehostaa palliatiivisen ja saattohoidon perus- ja täydennyskoulutusta?

15.11 **Rami Lehto ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pääministeri Sipilä käynnisti kesäkuussa Terveiden tilojen vuosikymmen -toimenpideohjelman, ja myös THL käynnisti viime kesänä kansallisen sisäilmaohjelman valmistelun. Näillä ohjelmilla on nyt kiire, enää ei ole aikaa odottaa yhtään vuosikymmentä. Sisäilmasairauksiin kuuluva home- ja kosteusvauriosairaus on mittava ongelma, ja jopa 800 000 henkilöä päivittäin Suomessa altistuu homeille. Taloudellinen vaikutus on miljardiluokan asia. Nyt kumminkin ympäristövaliokunta esittää, että Turun yliopiston yhteyteen perustettaisiin klininen yksikkö sisäilmasta sairastuneiden tutkimusta ja hoitoa varten. Arvoisa ministeri, joudutattehan tätä yksikön perustamista ja viette sitä eteenpäin, ja perustetaanhan jokaiseen maakuntaan sisäilmapoliklinikka, mitä perussuomalaiset vaihtoehtobudjetissaan ehdottavat?

15.12 **Niilo Keränen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Muutama sana tuosta aktiivimallista vielä. Työllisyyden parantamisen ohella on tietenkin tarkoitus ennen kaikkea saada meidät kaikki ajattelemaan, että työnteko on aina parempi kuin ei työntekoa. Aktiivimalli ei ole automaattinen työttömyysturvan leikkaus, kuten esimerkiksi karenssit silloin, ellei työtä ota vastaan. Kun sosiaali- ja terveysvaliokunta tätä käsitteli, niin siellähän todettiin, että työnhakijalla on varsin monipuoliset mahdollisuudet täyttää nuo aktiivisuuden ehdot, esimerkiksi vapaat työmarkkinat, [Antti Rinne: Puuttuu vain rahat ja palvelut!] yrittäjäyys, erilaiset TE-keskuksen työllisyystoimet. Lisäksi pitää muistaa, että liikkuvuusavustuksen korjaaminen myös parantaa tätä mahdollisuutta ja myöskin valtioneuvoston asetuksella on mahdollisuus jossain määrin tarkistaa niitä asioita, joilla aktiivisuus voidaan osoittaa. Aktiivimalli ei poista etuutta, ja perustuslakivaliokunta katsoi siinä

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

omassa lausunnossaan, [Antti Rinne: Vähentää!] että perustuslaki ei sano, etteikö työttömyysturvan kaltaista toimeentuloturvan tasoa saa pudottaa esimerkiksi yhteiskunnallisista syistä. [Puhemies koputtaa] Henkilökohtaisesti en pidä tietystikään lakia kovin hyvänä.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Myönnän vielä debatin tässä vaiheessa puheenvuorot edustajille Aalto, Pekonen, Tolppanen ja Henriksson.

15.13 Touko Aalto vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Toisin kuin edustaja Keränen toi esiin, monille työttömille ihmisille ei ole mahdollista välttää tuota rangaistusta. [Välihuutoja vasemmalta] Tämä on puhdasta keppiä ja kepillä pelottelua, ja sen takia kysyn ministeri Mattilalta: olisiko mahdollista, että katsotte vuoteen 2019, perutte nyt tämän aktiivimallin, otatte käyttöön kansalliseen tulorekisteriin perustuvan kannustinjärjestelmän, työttömyystukijärjestelmän, jossa ajantasaisesti voidaan katsoa verotietoja, työllisyyspäiviä ja ylipäättään tukien suuruuksia? Sen kautta voidaan saada joustava ja kannustava malli tehtyä.

Ja toinen kysymys ministeri Saarikolle: Miten arvelette, että nyt esitettyä ja lausuntokierrokselta tullutta hallituksen valinnanvapausesitystä pitää muuttaa, jotta se täyttää ne ehdot, joita lähdettiin koko uudistuksessa tekemään, eli terveys- ja hyvinvointierojen kaventamisen, kustannusten hillitsemisen, saumattomat hoivaketjut? Aiotteko puuttua vähintäänkin asiakasseteliin ja sen rajaamiseen pois erikoissairaanhoidosta?

15.14 Aino-Kaisa Pekonen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ei tämä aktiivimalli ole mikään aktiivimalli. Tämä on passiivimalli, joka rankaisee työttömiä siitä, että työpaikkoja ei ole, palveluja ei ole ja matkat ovat pitkiä. Tämä kohtelee ihmisiä hyvin eri-arvoisesti, ja tämä on perustuslaillisesti kyseenalainen malli.

Mutta onhan tämä, kollegat, perin kummallista, että täällä viime yönä keskellä yötä käsiteltiin tätä asiaa ja silloin ei hallituspuolueiden kansanedustajia yhden ainoatakaan ollut täällä salissa paikalla ja nyt sitten täällä edellisen pääluokan kohdan keskustelussa, sinisten edustaja Turunen, talousvaliokunnan puheenjohtaja, olette ilmoittanut, että tämä malli voitaisiin perua — kolme tuntia äänestyksen jälkeen. Tuliko teille huono omatunto, kun te painoitte tämän äänestyksen kohdalla väärin? [Kaj Turusen välihuuto] Te olette valmiita perumaan tämän, jos se käy kokoomukselle, mutta kuka tätä hallitusta johtaa? Kuka johtaa tätä maata, kysyn minä teiltä. Ja nyt minä haluan tietää myös, ministeri Saarikko, mitä mieltä keskusta on tästä. Oletteko te [Puhemies koputtaa] sinisten linjoilla valmiina perumaan tämän aktiivimallin vai vastustatteko tätä mallin perumista?

15.15 Maria Tolppanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nythän on niin, että kun meillä on liki 300 000 työtöntä ihmistä, niin yksi kolmasosa heistä on pitkäaikaistyöttömiä, ja tämä aktiivimalli iskee näihin pitkäaikaistyttömiin todella lujasti. Aktiivimalli vie pitkäaikaistyttömiltä yhden kuukauden aikana noin 30 miljoonaa euroa — 30 miljoonaa euroa. Se on ihan valtava raha. Nyt jo tiedetään — varmasti ministeri Mattilakin tietää — että osa näistä ihmisistä tipahtaa sitten perustoimeentulotuelle, jolloinka mennään Kelan kautta eteenpäin. Kelalla on tällä hetkellä ongelmia. Ihmiset eivät saa lääkkeitä ajoissa, koska systeemi ei vedä siellä. Mitä te aiotte tehdä sen eteen, että ihmisillä säilyy kuitenkin elämisen mahdollisuus? Ja mitä te aiotte tehdä sille asialle, että ihmisillä, jotka

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

saavat kuukaudessa käteen alle 600 euroa, kun siitä leikataan 33 euroa, on edes leipää pöydässä joka ikisenä päivänä?

15.16 Anna-Maja Henriksson r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies, värderade talman! 12 päivän kuluttua astuu voimaan tämä niin kutsuttu keskittämisuudistus eliikka sairaaloitten alasajo ja myös tämä päivystysuudistus, joka tarkoittaa, että meillä on laaja päivystys ainoastaan 12 sairaalassa maassamme tämän jälkeen.

Arvoisa puheenjohtaja! Tässä viime viikolla sisäministeri Risikko väläytti, kun hän vieraili Joensuussa, että ehkä tälle asialle kuitenkin pitäisi tehdä jotain, koska lääkärit siellä Joensuussa olivat sitä mieltä, että tästä tulee ongelmia, että tätä ei ole ajateltu riittävän hyvin loppuun asti ja että potilas saattaa kärsiä. Nyt haluaisin tietää, onko ministeri Saarikko samoilla linjoilla ja onko hallituksessa nyt keskusteltu siitä, voitaisiinko keskittämisuudistusta lykätä. Äsken kun olin edustaja Pekka Puskan kanssa radio-ohjelman tentattavissa, niin myös edustaja Puska totesi, että olisi ollut hyvä, että tämä keskittämisuudistus ja soteuudistus olisi käsitelty yhtä aikaa. Arvoisa ministeri, aiotteko tehdä tälle jotain? Vielä ehtii.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ja nyt ministereillä vastauspuheenvuorot 3 minuuttia kummallakin, ensin ministeri Mattila. [Pia Viitanen: Paikan voi valita!] — Paikan voi nyt valita.

15.18 Sosiaali- ja terveysministeri Pirkko Mattila: Arvoisa puhemies! Arvoiset edustaja Pekonen ja edustaja Aalto, te tiedätte varmasti aivan hyvin, että tältä paikalta, tässä ja nyt ei hallituksen esityksiä peruta, vaan se tapahtuu jossakin aivan muussa prosessissa, jolloin se keskustelu käydään varmasti juuri siellä. En tähän perumiskeskusteluun enää tämän kummemmin lähde.

Edustaja Aalto, kiitoksia, nostitte esille tämän tulorekisteriasian jo edellisessä debatisa. Tämä on hyvä. Kiitos hallituksen tulorekisteriasia etenee. Tulorekisteriä odottaa myös perustulokokeilu, joka on parhaillaan käynnissä, ja kohta saamme siitä alustavia tuloksia ja voimme suunnitella jatkoa. Sehän perustuu juuri siihen, että me rakennamme tulorekisterin meille valmiiksi. Samoin tulorekisteristä on hyötyä hallituksen eräässä kärkihankkeessa, nimittäin osatyökykyisten työelämään siirtymistä tai työelämässä jatkamista koskevassa kärkihankkeessa, jolloin voimme rakentaa parhaillaan sitä niin sanottua lineaarista mallia sille, kun ollaan osatyökyvyttömyyseläkkeellä: miten saadaan järkevä ratkaisu siihen, että tulot ja eläke muodostavat järkevän kokonaisuuden eikä siellä ole kannustinloukkuja.

Sitten, edustaja Rinne, te kysytte, lisääntyvätkö perustoimeentulomenot. [Antti Rinne: Toimeentulotukimenot!] — Niin, menot, eli siirtyykö kansalaisia toiselta etuudelta toissijaisen etuuden piiriin. [Antti Rinne: Viimesijaisen!] — Niin, meillä on tällä hetkellä käytössä olevat perustavat laskelmat. En ole ennustaja. Tähän kysymykseen me palaamme sitten varmasti jossakin vaiheessa.

Edustaja Tolppanen, nostitte esille sitten Kelan lääkeongelmat. Kuitenkin muistuttaisin, että meillä on olemassa edelleenkin lääkekatto ja maksukatot, jotka ovat aivan asiallisesti käytössä. Sitten näistä lääkkeenjakuongelmista on huomattava myös se, että se ei ole ainoastaan Kelan ongelma, vaan meillä on ollut kanavaan, lääkejakelukanavaan, tukkuun liittyviä ongelmia, joita on parhaillaan selvitetty, ja ne ovat onneksi väistymässä. Sitten jää nähtäväksi tietenkin, miten tätä järjestelmää voidaan kehittää, ettei vastaavanlaatuista tietojärjestelmiin liittyvää ongelmaa tulevaisuudessa olisi.

15.21 Perhe- ja peruspalveluministeri Annika Saarikko: Arvoisa puhemies! Runsaista puheenvuoroista tartun muutamaan.

Ensinnäkin useampi edustaja, ainakin edustajat Tanus, Jarva ja Sarkkinen aivan perustellusti alkoholilakiäänestyksen jälkeen tiedustelevat päihdehaittojen osuutta. En ole missään vaiheessa kiistänyt, etteikö tästä esityksestä sellaisia voisi koitua. On hyvä ja esitystä kohtuullistavaa, että alkoholiveroa kiristettiin nyt tässä samassa yhteydessä erityisesti niissä tuotteissa, joita vapautettiin päivittäistavarakauppoihin. Se hiukan lieventää tätä haittariskiä. [Sirkka-Liisa Anttila: Olisitte saaneet kiristää enemmän!] Mutta minusta tämä on asia, jota on syytä seurata, eikä sitä vastuuta voi väistää. Tämä on asia, jota aivan varmasti joudumme perustellusti esimerkiksi ensi vuoden budjettiin, vuoden 2019 budjettiin arvioimaan, kun nähdään, miten tämä laki lähtee vaikuttamaan ja toteutuvatko nuo vaikutusarviot siten kuin ne laissa on esitetty. Ne ovat olleet avoimia ja rehellisiä tämän suhteen koko ajan. Pieniä parannuksia päihdepalveluihin siltä osin on tehty, eikä itse asiassa edes ihan hirveän pieniä, turvakotoimintaan, jossa monesti tilanteisiin liittyy alkoholi. Niihin on satsattu tällä vaalikaudella poikkeuksellisen paljon. Ensi vuoden budjettiin niiden määrärahoja nostetaan 4 miljoonalla eurolla 13:sta 17:ään, ja minusta se on iso korotus. Samoin päihdehuoltolaki ja mielenterveyslaki kuuluvat vielä tämän hallituksen uudistusohjelmaan, jotta palveluiden saatavuus kaiken kaikkiaan paranee. Mutta mitä tulee tähän laajempaan vaikuttavuuteen yhteiskunnallisesti — oli kysymys turvallisuudesta ja poliisin määrärahoista — minusta tämä kokonaisuus on otettava vastuullisesti, ja omalta osaltani lupaan, että koko hallituksen pöytään tämän lain vaikutukset ja sen arviot vuoden 2019 budjettia valmisteltaessa sitten aikanaan tuon.

Edustaja Laitinen-Pesola tiedusteli rajatusta lääkkeenmääräämisoikeudesta. Tämä esitys lähetetään lausunnoille alkuvuodesta, ja pidän itse sosiaali- ja terveystieteiden yhteinä perusteltuna kustannusten hillinnän tekijänä vastuullista ja uutta työnjakoa ammattilaisten välillä, ja siksi tuo rajatun lääkkeen määräämisen oikeuden laajentaminen uusiin asioihin ja sitä kautta hoitajien määrän lisääminen näissä asioissa on minusta hyvä suuntaus.

Sitten täällä tiedusteltiin ict-järjestelmän aikataulusta sote-uudistuksessa. Sote joidenkin mielestä etenee tuskaisen hitaasti, sitten riippuen aiheesta se etenee liian nopeasti. Uskon, että valtaosaltaan sote-järjestelmien tietotekniikan ja ict- ja digitalisaatiomaailman kanssa tekemisissä olevat ihmiset ovat olleet erityisen helpottuneita soten aloittamisesta vasta vuonna 2020. Kyllä tuo lisävuosi tuli nimenomaan tällä sektorilla erityisen tarpeeseen, ja on ollut hieno nähdä, että nyt sairaanhoitopiirien yhteishanke on myös ollut etenevässä ja se linkittyy tiiviisti uuteen valtionyhtiöön SoteDigi Oy:hyn.

Muutamia muita huomioita. Edustaja Alanko-Kahiluoto, te nostitte esiin psykoterapiapalvelut. Tämä aihe sivuaa sekä monikanavarahoituksen purkua että kuntoutuskomitean raporttia. Ymmärtääkseni tässä maassa on laaja yksituumaisuus siitä, että monikanavarahoitusta pitää purkaa, jotta sote on selkeämpi. Se on hallitusohjelmassa, ja tämä työ on edennyt. Meillä on jokaisesta eri kanavasta tällä hetkellä oma työryhmä, joka luovuttaa raporttinsa alkuvuodesta, ja yksi keskeinen kysymys, jos Kelan kuntoutuspalveluita siirretään maakuntien vastuulle, on, että pitää arvioida muutoksenhakujärjestelmä, joka tällä hetkellä Kelan päätöksistä on mutta kuntien sote-päätöksistä ei ole.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkari: Debattia vielä ilmiselvästi halutaan jatkaa. Seuraava vastauspuheenvuoro, edustaja Paatero.

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

15.24 Sirpa Paatero sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tässä hetki sitten viitattiin tutkittuun tietoon ja siihen, kuinka kaikki haluavat eduskunnassa tehdä tutkittujen tietojen pohjalta päätöksiä. Mutta eilen olemme keskustelleet alkoholilaista ja aktiivimallista, joissa molemmissa tutkittu tieto ja asiantuntijoiden lausunnot ovat jotakin muuta kuin se, mitä täällä päätettiin. [Antti Rinne: Kyllä!] Minä en tiedä, miten voi sanoa toista ja tehdä toista näissä valiokunnissa tai tässä salissa.

Ministeri Mattilan osalta kysymys siitä, kuinka paljon sitten kunnille tulee lisäkustannuksia tai muuta: ehkä kuriositeettinä, vähän kevennyksenä kysyn, että onko se niin, että jos toimeentulotukimenot, jotka tulevat kasvamaan hallituksen oman perusteen mukaan jo aktiivimallilainsäädännön alkukirjoituksissa, ovat Kelalla, niin ne eivät niin kuin haittaa kuntia. Sinne on kirjoitettu sekä asumistukien lisäystä että toimeentulotukimenojen lisäystä.

Kiitokset turvakotilisäyksistä. [Puhemies koputtaa] Alamme pikkuhiljaa päästä euroopalaiselle tasolle.

15.25 Sofia Vikman kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensi vuoden budjetissa turvakotien rahoitus nousee 4 miljoonaa euroa, kuten täällä tulikin jo esiin. Perhekotipaikkojen määrä kasvaa 143:sta 183 paikkaan. Aivan erinomaista, että näinkin hyvä lisärahoitus saadaan. Meillä on kuitenkin vielä matkaa siihen, että Suomi täyttää Euroopan neuvoston suosituksen siinä, että meillä on riittävästi palveluita tarjolla väkivaltaa kokeenille. Lisäraha tulee tarpeeseen, sillä jopa 1 200 ihmistä käännytettiin viime vuonna turvakotien ovilta tilanpuutteen vuoksi. Valtiovarainvaliokunta katsoo mietinnössään, että turvakotien resurssitarpeen luotettavan arvion pohjaksi pitää selvittää turvakotipaikkojen todellinen tarve. Kysyn ministeriltä: mihin toimiin hallitus on ryhtymässä tämän asian suhteen?

15.26 Mika Niikko ps (vastauspuheenvuoro): Kunnioitettu puhemies! SOK:n mukaan Suomessa on noin 400 ruoka-apua jakavaa toimijaa, ja jokainen meistä on todennäköisesti tähän mennessä vieraillut jossain sellaisessa ruoka-apupaikassa, missä jaetaan elintarvikkeita. Jos ei, niin siihen on mahdollisuus vaikkapa nyt lauantaina Korsossa, missä järjestetään noin tuhannelle hengelle ruoka-aputyötä ja missä viime jouluna myös ministeri Mattila oli vieraana puhumassa. Kiitos siitä.

Tämän vaalikauden alussa ainakin perussuomalaiset ovat keskustelleet useiden keskustalaisten ja kokoomuslaisten kansanedustajien kanssa siitä, että otetaan tosissaan tämä hallitusohjelma, että syvennetään julkisen ja kolmannen sektorin välistä yhteistyötä. Tällöin halusimme, että tämän vaalikauden ajan tuemme näitä köyhiä ihmisiä esimerkiksi tämän ruoka-aputyön kautta.

Nytten — edustaja Turunen ei valitettavasti ole täällä enää, mutta edustaja Sarkomaa on täällä — yksissä tuumin siniset ja kokoomus päättivät, ettei ruoka-aputyötä enää jatketa tämän jälkeen, kun perussuomalaiset hallituksesta ulos lensivät. Puheenjohtaja Kankaanniemi yritti tätä kunta- ja terveysjaoston puheenjohtajana viedä eteenpäin mutta eipä onnistunut. Ihmettelen sitä, [Puhemies koputtaa] miksi poliittinen kunnia on tärkeämpää kuin köyhien auttaminen. [Puhemies koputtaa] En sitä ikinä voi ymmärtää.

15.28 Martti Talja kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sosiaali- ja terveysuudistuksen keskeisiä tavoitteita on integraation vahvistaminen. Eksotessa, Siun sotessa,

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

monessa muussa organisaatiossa on lähdetty kehittämään potilaan hoitopolkuja, ja siellä keskeisinä osatekijöinä ovat varhainen puuttuminen, terveyden edistäminen ja omahoidon toteutus.

Olisin kysynyt sitä, kun nyt meillä on jaossa kehittämisrahaa 230 miljoonaa euroa palveluprosessien kokeiluihin mutta sitten siitä 130 miljoonaa on osoitettu tietojärjestelmiin, miten tulevaisuudessa hallitus aikoo monituottajamallissa kehittää ja ohjata tätä tietojärjestelmärahoitusta, minkä kaltaisiin kohteisiin, miten se tulee palvelemaan sitten asiakkaiden omaa osuutta, asiointia ammattilaisten kanssa ja miten sitten eri tuottajien välillä? Siellä hoitopolun keskiössä täytyy olla asiakaskohtainen hoitosuunnitelma, jota kaikki palveluntuottajat lähtevät toteuttamaan. Toteutuuko tämä tavoite?

15.29 Anneli Kiljunen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Ministeri Mattila, te totesitte äsken, että jokaisella on oikeus hoitoon, ja täällä on nyt todettu, että keliakiaa sairastavan ainoa hoitomuoto on gluteeniton ruokavalio, ja korkein hallinto-oikeus on päättänyt, että täydentävässä toimeentulotuessa on otettava huomioon ruokavaliohoidosta keliakikolle koituneet erityismenot. Nyt kun tämä on korkeimman hallinto-oikeuden päätös, niin kysyisin teiltä tästä. Ihmisille, jotka sairastavat keliakiaa, se on elinikäinen sairaus ja se vaatii jatkuvaa hoitoa. Nyt kun käytännössä tämä toimeentulotuki myönnettäisiin täydentävässä toimeentulotuessa, niin joka kuukausi pitäisi hakea kunnalta aina erikseen sitä. Kun tiedämme sen, että Kelalla on rekisteri näistä ihmisistä, jotka sairastavat keliakiaa, niin olisiko mahdollista, [Puhemies koputtaa] kuten esimerkiksi Kela itse on esittänyt, että tämä voitaisiin huomioida perustoimeentulotuessa normaalina toimeentulotukena [Puhemies koputtaa] eikä keliakikkoihmissen tarvitse hakea sitä erikseen sosiaali-toimistosta kunnalta?

15.30 Päivi Räsänen kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Täällä te, ministeri, jo kerroittekin näistä alkoholilain vaikutuksista sosiaali- ja terveysministeriön toimialalle, mutta pyytäisin teiltä nyt tarkempaa arviota siitä, kuinka paljon tarvitaan ihan määrärahalisäyksiä. Meillä sisäministeriön osalta on aika selkeä tieto tuossa mietinnössä, eli 10—15 miljoonaa euroa vuositasolla ja 170 poliisimiestä tarvitaan lisää.

Tähän liittyen kysyn, kun noin puolet juopuneiden putkareissuista on sellaisia, joissa selviämisasema olisi parempi sekä tämän juopuneen että myös sitten häntä hoitavien henkilöiden kannalta: millä aikataululla saamme kaikkiin maakuntiin kattavan selviämismaverkoston?

15.31 Hannakaisa Heikkinen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Edustaja Talja otti erään hyvin tärkeän asian esille. On juuri niin, että ikääntyvien ihmisten kyky omahoitoon on yksi keskeinen tekijä siinä, miten me tulemme tulevina vuosina selviämään terveydenhuoltomenojen kasvusta. Mitenkä näette, ministeri Saarikko, onko meillä tällä hetkellä riittävää muutoshalukkuutta kentällä siihen, että saadaan juuri näille eläköityville ihmisille tietoisuutta niistä omista elämän valinnoista sen jälkeen, kun työelämä jää taakse, että heille saadaan tämä ymmärrys, että se elämä ja hyvinvointi ovat omissa käsissä, vai pitäisikö tehdä vielä jotakin? Tällä hetkellä on tilanne, että vasta 75-vuotiaana on tuo lain suoma ensimmäinen tarkastuspiste siihen, mitenkä kotona pärjätään. Tuon pitäisi olla huomattavasti aikaisemmin.

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

15.32 **Touko Aalto vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Lausuntokieroksilta saapui sellainen hallituksen esitys, jota ei ole kuitannut kuin yksi puolue, kokoomus. Keskusta ja siniset eivät ole kuitanneetkaan vielä sitä mallia, ja nyt kun tämä malli tulee reformiministereitten käsittelyyn, niin haluaisin kysyä asiasta vastaavalta ministeriltä, miten arvioitte, mitkä kohdat tässä uusimmassa esityksessä ovat sellaisia, jotka väistämättä pitää muuttaa, koska päivän selvää on se, että tällaisenaan tämä esitys ei tue niitä uudistuksen tavoitteita eikä se tule menemään läpi perustuslakivaliokunnasta. Mitä te sanotte ennen kaikkea asiakaseteleitten ulottamisesta erikoissairaanhoidon, ja mitkä muut kohdat ovat sellaisia kriittisiä kohtia, jotka vähintäänkin pitää ottaa siitä pois tai muuttaa?

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Myönnän vielä debatin tässä vaiheessa, ennen kuin ministerit saavat 2 minuutin vastauspuheenvuorot kumpikin ennen täältä poislähtöä, puheenvuorot edustajille Rinne, Juvonen, Anttila ja Henriksson.

15.33 **Antti Rinne sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minulla on ollut tapana tässä parin vuoden aikana käydä noin kahden kuukauden välein tuolla Heikki Hurstin ruokajonossa, ja nyt kävin sitten tuolla Mäntsälässä tutustumassa Mäntsälän ja sitten Vantaan ruokajonokokonaisuuteen. Kun niitten ihmisten kanssa sitten juttelin, jotka siellä jonossa ovat — siis Helsingissä viikoittain 3 000 ihmistä jonossa keskimäärin — kun jutteli niitten ihmisten kanssa ja teki havaintoja heistä, niin siellä on paljon ihmisiä, jotka selkeästi ovat jollakin tavalla ei-terveitä ja jollakin tavalla ehkä vammautuneita. Siellä on myöskin paljon lapsiperheitä, siellä on paljon asunnottomia, ja minusta tuntuu, että jos olisi poliittista tahtoa, me pystyisimme ratkaisemaan sekä tämän ruokajono-ongelman että asunnottomuusongelman. Se on yksi vakavimpia tämän yhteiskunnan tämän hetken haasteita, että nämä asiat saadaan hoidettua, ja minä kysyn, ministeri Saarikko, teiltä: miten näette sen, onko kysymys poliittisesta tahdosta hoitaa nämä asiat kuntoon?

15.34 **Arja Juvonen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Itse olen vierailut Porvoon Lähimmäistyö ry:n luona, ja myös he tekevät äärettömän arvokasta työtä. Kyllä pidän tärkeänä, että kerran leipäjonoja on, niin sinne kohdennetaan resursseja. Harmittelen kyllä todella sitä, että näin ei ensi vuonna ole.

Mutta palaan tähän sotilastapaturma-asiaan. Tein lakialoitteen, jossa on yli sadan kansanedustajan allekirjoitus, ja lakialoite liittyy sotilastapaturmiin ja palvelussairauksiin. Jos muun muassa varusmiehelle tapahtuu jokin tapaturma tai kuolemantapaus, niin laki ei turvaa samaa korvausta kuin esimerkiksi rauhanturvaajille. Tämä oli se kysymykseni, eli millä tavalla tämä asia etenee? Meillä oli Raaseporin erittäin ikävä onnettomuus, ja siitäkin syystä haluamme saada vastauksen, eteneekö tämä lakialoite.

Itsemurhien ennaltaehkäisystä tein kirjallisen kysymyksen ja olen hyvin positiivisesti yllättynyt, koska kun vastaus siihen oli hieman tyyliltään negatiivinen, niin en osannut odottaa, että tämä itsemurhien ennaltaehkäisyohjelma todella menee läpi. Todellakin nostin [Puhemies koputtaa] sen vastalauseessamme esille ja kiitän siitä, että huomioitte perussuomalaisen idean.

15.35 **Sirkka-Liisa Anttila kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä talousvaliokunnan puheenjohtaja Kaj Turunen rupesi epäilemään tehtyä päätöstä työttömien aktiivimallista ja esitti kokoomukselle, että he ovat valmiita muuttamaan, jos kokoomus

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

vain siihen suostuu. Varsin erikoista puhetta siitä syystä, että sinisten oma ministeri on tämän esityksen valmistellut. Siinä vaiheessa, kun sitä valmisteltiin, siihen olisi kovasti voinut varmasti oman puolueen toimesta vaikuttaa. Siitä olen samaa mieltä, että meidän pitää hyvin tarkkaan seurata, miten tämä malli toimii, ja puuttua sen epäkohtiin, koska kenenkään kohdalla ei saa tapahtua sellaista, että hän joutuu syyttä suotta, jos on aktiivinen ollut, menettämään tulojaan, koska siellähän on selkeät kriteerit siitä, milloin menettää ja milloin ei. Se ei ole automatiikka, niin kuin täällä on annettu ymmärtää.

Sitten viimeisenä kiitan tästä saattohoidosta. Minulla on aika lähellä kokemus sukulaisesta, joka ei saanut asiantuntevaa saattohoitoa, ja hänen viimeiset päivänsä olivat todella kovia. Se vaatii sitten myöskin riittävää koulutusta lääkäreille, että se onnistuu.

15.37 Anna-Maja Henriksson r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies, värderade talman! Yleensä, kun tehdään uudistuksia, kansalaisilla on oikeus odottaa, että joku asia paranee. Nyt tulossa on tämä keskittämisuudistus, joka tarkoittaa, että sairaaloita ajetaan alas tässä maassa, sellaisia sairaaloita, jotka ovat toimineet hyvin tähän mennessä. Ne eivät enää saa vuodenvaihteen jälkeen leikata potilaita. Päiväkirurgia keskitetään keskussairaaloihin. Tämä perustellaan nyt sillä, että halutaan säästöjä. Olen ymmärtänyt, että tämän keskittämisuudistuksen säästötavoite on 300 miljoonaa euroa, ja nyt haluaisin tietää ministeri Saarikolta, mistä tämä 300 miljoonaa euroa kertyy. Onko tähän laskettu sitten se, että sairaanhoitajia irtisanotaan? Onko tähän laskettu vanhempien matkat lasten luokse, kun on lapsi joutunut sairaalaan, ehkä korvat pitää putkittaa ja niin edelleen, jos on korvalapsesta kyse? [Puhemies koputtaa] Mistä nämä säästöt tulevat? Onko tässä kokonaissäästöjä laskettu ollenkaan ja onko ollenkaan potilasta ajateltu?

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Katson, että edustaja Elolle esitettiin äsken suora kysymys, siksi vastauspuheenvuoro teille, edustaja Elo.

15.38 Simon Elo sin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä on hallitus, joka pitää päätöksistään kiinni, ei tässä lähdetä peruuttelemaan, enkä osta lainkaan näitä väitteitä edustaja Rinteeltä sosiaalidemokraattien puheenjohtajana, että te perutte tämän esityksen, minkä hallitus tässä tekee. Te ette peru yhtään uudistusta, jonka tämä hallitus tekee.

Tämä työttömyysturvalainsäädäntö pitää ylipäätään nähdä kokonaisuutena. Tässä on tehty paljon hyviä uudistuksia: työttömyysturvalla voi vuodenvaihteen jälkeen kokeilla yrittämistä neljä kuukautta, liikkumisavustuksen saamista helpotetaan, nollatuntisopimuksille tulee pelisäännöt, ja esimerkiksi työttömyyden alussa omavastuupäivät vähennetään 7 päivästä 5 päivään — monia hyviä uudistuksia. Kaikki ovat osa kokonaisuutta, ja se täytyy sanoa ääneen. [Välihuutoja vasemmalta] Emme me lähde peruuttamaan sellaisia asioita, jotka me yhdessä päätämme kokonaisuutena, ettekä tekään sitä tule tekemään.

15.39 Antti Rinne sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nyt minä olen kyllä todella hämmentynyt siitä, että edustaja Turunen täällä toteaa useampaan otteeseen, että siniset ovat valmiit peruuttamaan tämän 5 prosentin leikkauksen, ja nyt sitten tulee edustaja Elo ja kertoo, että ei missään tapauksessa ole valmiutta peruuttaa.

Mutta sen haluan todeta, että tämä hallitus on tehnyt jo paljon semmoisia päätöksiä, jotka on peruutettu myöhemmin ja joita kaikkia ei sitten loppujen lopuksi edes tuotu tänne eduskuntaan. Minun mielestäni tämä aktiivimallileikkaus olisi ollut semmoinen asia, joka

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

olisi pitänyt jättää tuomatta eduskuntaan tai viimeistään täällä peruuttaa. Se on niin epäoikeudenmukainen ja kohtelee niin epäoikeudenmukaisesti ja rajulla tavalla niitä ihmisiä, jotka pyrkivät aktiivisesti työhön ja yrittävät päästä palveluitten piiriin tilanteessa, jossa työtä ei ole ja palveluita ei ole. Tämä on se epäoikeudenmukaisuus, jota me haluamme torjua. Takaan sen, edustaja Elo, että jos SDP, kun SDP on [Puhemies koputtaa] hallitusvastuussa, tämä tullaan peruuttamaan.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Vielä vastauspuheenvuoro, edustaja Sarkomaa, ja sitten molemmille ministereille 2 minuuttia.

15.40 Sari Sarkomaa kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Rinne, totean, että sinisten eduskuntaryhmä ei ole todennut täällä valmiutta peruuttaa yhtään esitystä. Täällä on yksittäisten edustajien henkilökohtaisia mielipiteitä. Totean tässä, että annan tukeni niille toimille, joilla edistetään suomalaisten työllisyyttä, mutta on tärkeää, että tätä aktiivimallia seurataan, kuten sosiaali- ja terveystieteiden lausumassaan esittänyt.

Sitten näistä itsemurhien ehkäisyohjelmista: kun me hallituspuolueen edustajat neuvottelimme muutoksista budjettiin, halusimme, että kansallinen itsemurhaohjelma toimeenpannaan. 700 ihmistä vuodessa tekee itsemurhan, ja sen päälle vielä jokaista toteutunutta itsemurhaa kohden arvioidaan olevan 10–20 itsemurhan yritystä. Yksi 15–19-vuotiaiden yleisimmistä kuolinsyistä on itsemurha. Tämä on erittäin vakava ongelma Suomessa, ja on tärkeää, että tämä ohjelma nyt toimeenpannaan ja otetaan huomioon myös itsemurhaa yrittäneet, heidän omaisensa. Summa on nyt 300 000. Kysyn vielä ministereiltä, miten tätä summaa laitetaan eteenpäin? Otetaanhan järjestöt mukaan? Jos rahaa jää yli, niin voisiko [Puhemies koputtaa] sitä suunnata vaikka koulutukseen?

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Vastauspuheenvuoro ministeri Mattila 2 minuuttia. Tiukka aikataulu ministereiden omista aikatauluista johtuen.

15.41 Sosiaali- ja terveysministeri Pirkko Mattila: Arvoisa puhemies! Edustaja Niikko ei ole paikalla, mutta totean, kun hän peräänkuulutti sitä, olemmeko olleet edustajina ruokajonoja katsomassa: kyllä olen, olen ollut myös tänä syksynä ruokakasseja jakamassa — kiitos eräälle Pohjois-Pohjanmaan evankelisluterilaiselle seurakunnalle. Enkä allekirjoita edustaja Niikon lausumaa siitä — jos kuulin oikein — että tämä asia olisi jotenkin poliittinen kunnia, tärkeämpi kuin ruokajonot. Mielestäni työ, siis nimenomaan kaikkien työ, järjestöissä, on arvokasta, ja soisin sen jatkuvan vapaana tällaisista syytöksistä.

Sitten, edustaja Aalto, te kysytte ministerin mielipidettä asiakasasetelista. Ymmärtääkseni tämä on budjettikeskustelu, ja varmaan sitten sen asiakasasetelin keskusteluaika on, kun hallituksen esitys on salissa lähetekeskustelussa. Sitten käymme varmasti siitä keskustelua.

Edustaja Juvonen, kiitos teille lakialoitteesta. Kiitos sosiaali- ja terveystieteiden lausumalle sen käsittelystä eduskunnassa. Saitte myös ministeriöstä vastauksen, joka on asialle myönteinen, yksityiskohdat vielä varmasti puuttuvat.

Sitten edustaja Paatero, te kysytte siitä, onko tuudittauduttu siihen ajatukseen, että mikä on kunnilta pois, sen sitten Kela maksaa, ja onko se eri rahaa. Samaa rahaahan se tietysti on. Mutta se, että valiokunnat olisivat jättäneet huomiotta saamansa lausunnot, jotka perustuvat varmasti tutkittuunkin tietoon... [Puhemies koputtaa]

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

Kiittäisin ensinnäkin sosiaali- ja terveysvaliokuntaa sekä työelämä- ja tasa-arvovaliokuntaa työstä tämän aktiivimallin kanssa. Kiitän muutoksista, mitä sosiaali- ja terveysvaliokunta on lakiin tehnyt. Kiitän myös siitä lausumasta, jossa on annettu hallitukselle tehtävä: eduskunta nimenomaan painavasti edellyttää, että uudistuksen vaikutuksia tulee tarkasti seurata ja tarvittaessa [Puhemies koputtaa] laajentaa keinoja, joilla aktiivisuusedellytyksen voi täyttää.

Puhemies Maria Lohela: Ministeri Saarikko, 2 minuuttia.

15.43 Perhe- ja peruspalveluministeri Annika Saarikko: Arvoisa puhemies! Ensinnäkin edustaja Henrikssonille: Hallitus ei ole avaamassa terveydenhuoltolakiin liittyviä aseuksia. Ymmärtääkseni myöskään ministeri Risikon lausunto ei tähdännyt siihen — oli ehkä oiottu mutkia asiassa. [Sari Sarkomaa: Juuri näin!] Sen sijaan olemme sopineet, että sellaisia alueiden kipeitä kysymyksiä varten, jotka liittyvät erityisvastuualueiden väliseen työnjakoon — niiden viiden — joihin kuuluvat sitten aluesairaalat, keskussairaalat ja laajan päivityksen sairaalat, ja myöskin yliopistosairaaloiden väliseen työnjakoon, on perustettu kansallinen koordinaatioryhmä osana tuota asetusta, ja tämä mainittu Joensuun kysymyksiin annettiin sinne selvitettäväksi. Ja toivon, edustaja Henriksson — tiedän teidät vastuullisena ja fiksuna päättäjänä — ettette viljelijä kuvaa siitä, että olisimme sulkemassa sairaaloita, ettei enää pääsisi leikkausiin. Näin ei tule tapahtumaan. Joka ikisessä sairaalassa palaa valot ja tehdään merkittävää sote-työtä myös vuodenvaihteen jälkeen.

Arvoisa puhemies! Haluan todeta aktiivimallikäsittelystä ikään kuin vähän laajemmassa kuvassa: Tällä hallituksella on vaikeita päätöksiä takanaan liittyen vaikkapa asumistuen muutoksiin, joista myönnän, että osa on jouduttu perumaan. Omallekin osalleni yksi sellainen on jo sattunut. Tämä kaikki liittyy siihen, että suomalaisen sosiaaliturvan uudistaminen — rakenteellinen uudistaminen ja dynamiikan tuominen sinne — on poikkeuksellisen vaikeaa. On paljon helpompi laittaa indeksejä jäihin tai tehdä etuustasoleikkauksia kuin tehdä rakenteellisia muutoksia. Siksi toivon, että oppositio suhtautuu avarin katseen siihen hallituksen sosiaaliturvan, perusturvan ja toimeliaisuuden kokonaisuudistuksen tiekartan laatimiseen, joka velvoittaa kaikkia meitä puolueita jo kohti seuraavaa vaalikautta. Tuon pitää olla seuraava iso yhteiskunnallinen tavoite, että me emme käy aina vuorotellen yksittäisetuuksista keskustelua.

Ja edustaja Aallolle valinnanvapauslaista totean sen, että kaikki eduskuntapuolueet — ainakin erityisesti omani, ja uskon, että myös muut hallituksessa — halusivat, että lausuntokierros on aidosti merkitsevä, eikä varmasti ole mikään yllätys, jos totean myös täältä aitiosta, että asiakasseteli on kohta, johon on kohdistunut poikkeuksellisen voimakasta kriittisyyttä, ja tietysti hallitus arvioi sen tarkkaan. [Simon Elo: Pitää paikkansa!]

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Jaha, arvoisat edustajat, olen havainnut täällä vielä seuraavat vastauspuheenvuorot, katsotaan josko ne riittäisivät: edustaja Henriksson äskeisen perusteella, edustaja Salonen, edustaja Elo, edustaja Jarva. Ja katsotaan sitten näiden jälkeen, onko aihetta pidempään.

15.46 Anna-Maja Henriksson r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Arvoisa ministeri Saarikko, arvostan myös teitä ja toivotan teille hyvää joulua, mutta tosiasia on se, että meidän aluesairaaloistamme lähtee keskeisiä toimintoja, ja silloin tämä ei ole mitään,

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

mitä me olemme keksineet tässä oppositiossa, vaan tämä lähtee hallituksen päätöksistä. Tilanne on se, että esimerkiksi aluesairaaloissa ei saa tehdä mitään muita leikkauksia kuin sellaisia, jotka on sellaisen paikallispuudutuksen piirissä mahdollista tehdä, siis hyvin yksinkertaisia toimenpiteitä. Näin ollen keskusta on mukana nyt siinä ryhmässä, oikeastaan etunojassa ajamassa meidän aluesairaalaverkostoamme alas, ja tämä on tosiasia, tämä ei ole mikään minun eikä muun opposition keksimä asia. Tämä on mielestäni surullista, koska lääkärit lähtevät ja hoitohenkilökunta lähtee näiltä paikkakunnilta. Sitä, mikä toimii, ei pitäisi rikkoa, [Puhemies koputtaa] ja tämän tietävät varsin hyvin myös keskustan edustajat.

15.47 Kristiina Salonen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jaan tämän edustaja Henrikssonin huolen täysin. Olen aivan samaa mieltä asiasta, ja minä luulen, että me molemmat myös tiedämme omilta seuduiltamme, mitä se käytännössä siellä tarkoittaa, valitettavasti.

Lienee kuitenkin epäselvää osallekin kansanedustajista tämän äänestystenkin jälkeen vielä, että ei tämä niin kutsuttu aktiivimalli ole missään nimessä mitään muuta kuin automaatio, siis kaikille tuleva automaatio. Se ei sisällä minkään näköistä harkintaa, ja tuntuukin siltä, että suojelun tarpeessa olevilla lapsilla ja työttömillä on tällä hetkellä yksi yhteneväinen ongelma: molemmat kaipaavat kohtaamisia, mutta mitä me annamme heille? Me annamme rangaistuksia ja välinpitämättömyyttä. Suomessa esimerkiksi työtön kohtaa sellaisen todellisuuden, jossa yhdellä virkailijalla on 280 asiakasta, kun Tanskassa se on 14, lastensuojelussa taas 80 lasta yhdellä sosiaalityöntekijällä ja vaihtuvuus suurempaa. [Puhemies koputtaa] Inhimillisyyttä nämä ihmiset kaipaavat, inhimillisyyttä.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Olen epätietoinen, halusiko edustaja Elo vastauspuheenvuoron. Ette ole painanut nappia, mutta nousitte äsken ylös, ehkäpä ette halunnut. [Simon Elo: Arvoisa puhemies! Peruin.] — Asia selvä. — Edustaja Jarva, teillä vastauspuheenvuoro.

15.48 Marisanna Jarva kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olisin tästä aktiivinnista sen verran vielä todennut, että on turha jakaa väärinkäsitystä siitä, että aktiivimalli olisi jokin automaattileikkuri. On myös turha verrata eri hallinnonalojen resursseja, kun on tiedossa se, että TE-toimistoilla esimerkiksi meillä Kainuussa, jossa on pitkään ollut työttömyyttä, on hyvä palveluvalmius tällä hetkellä palvella työttömiä, ja määrärahojahan ollaan lisäämässä 25 miljoonaa euroa näitten palveluitten lisäämiseen. Meillä on myös työvoimapula, erittäin vakava sellainen, eli työpaikkoja on auki. Työpaikkoja on, koulutusta alan vaihtoon on tarjolla työttömille, ja tämä ei palveluitten tarjonnasta jää kiinni. Mutta se, mitä olisin halunnut kysyä ministereiltä tässä yhteydessä, olisi ollut itse sotesta ja maakuntamallista, kun sitä valmistellaan. Erittäin hyviä uutisiahan on siitä, kun on sotea maakunnissa toteutettu, esimerkiksi kotimaakunnassani Kainuussa jo pitkään, ja meillä on siellä kaikkein lyhimmat jonot terveyskeskuslääkäreille. Ei yhtään potilasta ole jonottanut yli kolmea kuukautta lääkärille pääsyä, ja tämä kertoo siitä, että tätä mallia kannattaa viedä eteenpäin.

15.49 Joona Räsänen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ehkä on vielä paikallaan muutama sana tästä aktiivimalliasiasta kyllä todeta.

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

Muutenkin jo vähän tätä koko prosessia tässä on arvosteltu, mutta kyllähän se oli ennenkuulumatonta, että nelisen tuntia sen jälkeen, kun täällä on nappia painettu, eräs hallituspuolueen edustaja on sitä mieltä, että tämä voitaisiin kai peruuttaa, ja antoi vielä ymmärtää, että itse asiassa koko sinisten ryhmä olisi tätä mieltä. No, sitten edustaja Turunen vähän tarkensi sanomisiaan, että olikin vain omasta mielestään puhumassa, ja eiköhän sieltä ryhmäpuheenjohtaja Elokin jo rynnännyt tänne saliin toteamaan, että eivät siniset ole mitään perumassa.

Mutta se, mikä tässä Turusen puheenvuorossa pisti kyllä mietityttämään, oli se, kun hän totesi, että olemme valmiit perumaan, jos kokoomus antaa luvan. Kyllähän tässä nyt herää se kysymys, että onko niin, että kaikki Suomen työttömät ja koko Sipilän hallituskin ovat yhden puolueen pankkivankina. Jos kokoomuksella olisi hyvää joulumieltä, niin tämä työttömien kuritusmallikin oltaisiin [Puhemies koputtaa] voitu perua. Onhan tämä nyt perin kummallista.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Arvoisat edustajat, täällä on vielä muutama pyydetty puheenvuoro. Sopinee, että ne riittävät, koska samat kysymykset toistuvat kolmannen, neljännen ja viidennen kerran perä perää pienen ajan sisällä. Minä olen varannut täällä nyt puheenvuorot kuitenkin edelleen edustajille Alanko-Kahiluoto, Heikkinen, Mäkisalo-Ropponen, Laukkanen ja Tolppanen. Jos nyt näiltä mentäisiin ja sitten pannaan debatti poikki ja siirrytään puhujalistaan.

15.51 Outi Alanko-Kahiluoto vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministerit nyt valitettavasti ovat jo lähteneet pois, joten en tiedä, miten hyödyllinen tämä puheenvuoro enää on. Mutta täytyy sanoa, että tämänpäiväisenkin keskustelun jälkeen ja näiden viime päivien äänestysten jälkeen kaikkein harmillisinta tässä erityisesti kaikkein köyhimpiin, työttömiin ja niin edelleen kohdistuvassa lainsäädännössä tällä kaudella on ollut se, että kaikki vaikutusarvioinnit jätetään tekemättä. Eli kun täällä salissa esimerkiksi edustaja Keränen kehui sillä, että kaikkia muita etuuksia on leikattu mutta toimeentulotukea ei ole leikattu, niin sehän on juuri se, mitä köyhyystutkijat eivät suosittele. Se on kaikkein typerintä, mitä nyt köyhyyspolitiikassa voidaan tehdä, koska toimeentulotuki on viimesijainen etuus ja se ei kannusta, se ei auta ihmisiä yhdistämään tähän sosiaalietuuteen työtä. Eli jos haluatte auttaa työttömiä, pitääkö perusturva riittävällä tasolla. Jättäkää toimeentulotuki mieluummin silleen, mutta perusturvan pitäisi olla riittävällä tasolla. Nyt te olette tehneet juuri päinvastoin [Puhemies koputtaa] eli päinvastoin kuin tutkijat suosittelevat.

15.52 Hannakaisa Heikkinen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Juho Saari totesi parisen viikkoa sitten, että yksi tärkeimmistä asioista, mitä voimme kansan yhteneväisyyden tunteen lujittamiseksi tehdä, on se, että kaikki tukevat ajatusta siitä, että ovat samassa veneessä. Eli on vastuu myös eduskunnalla ja myös eduskunnan oppositiolla siitä, puhutaanko täällä totta vai osatotuuksia.

Aktiivimallissa ei ole kyse automaattileikkurista, ei kerta kaikkiaan ole. Siinä on positiivista se, että omavastuupäivät, kun jää työttömäksi, vähenevät 7:stä 5:een, ja jos osallistuu kolmeen työpäivään tai viiteen opiskelu- tai muuhun aktiivisuutta osoittavaan päivään kolmen kuukauden aikana, niin maksimituki säilyy ennallaan. Näitä eri toimenpiteitä ovat koko- tai osa-aikatyö, yritystoiminta, työnhakuvalmennus, uravalmennus, työvoimakoulu-

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

tus, työkokeilu, kuntoutus. Todellakin mahdollisuuksia näyttää aktiivisuutta on. Ei ole totta, jos puhutaan, että tämä on leikkuri.

15.53 Merja Mäkisalo-Ropponen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Heikkiselle sen verran, että esimerkiksi Pohjois-Karjalassa tosiasia on, että siellä ei ole työpaikkoja eikä siellä ole myöskään palveluita. Olen tarkistanut tämän asian ihan pari päivää sitten, niin että se on se fakta.

Mutta pyysin tämän puheenvuoron sen takia, että olisin halunnut kiittää — jos ministeri Saarikko olisi täällä vielä — omaisten ja kotihoiton henkilöstön viestin ottamisesta vakavasti. Mutta ennen tämän ministerin selvityksen tekemistä hallituksen ei kannata sanoa, että omaishoidon tai kotihoiton asiat ovat paremmin, koska ihmiset eivät oikeasti nyt koe niin ja he ovat pahoittaneet mielensä esimerkiksi ministeri Saarikon väittämistä, että kotihoito olisi paremmassa jamassa kuin aikaisemmin.

Minä haluan myös kiittää hallitusta hoitotyön tutkimukselle osoitetusta pysyvästä rahoituksesta. Näyttöön perustuva toiminta on sosiaali- ja terveydenhuollossa vaikuttavuuden tae, ja tämä hoitotyön tutkimuksen rahoitus on ollut aiemmin katkolla vuosittain. Mutta ihmettelen, eikö hallituksenkin pitäisi pyrkiä [Puhemies koputtaa] laadukkaaseen, vaikuttavaan ja näyttöön perustuvaan lainsäädäntötyöhön. Hallitus on kyllä tämän asian laiminlyönyt pahasti.

15.55 Antero Laukkanen kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Suuri epävarmuus sekä sote- että valinnanvapauslaista kasvaa joka päivä, koska kysymyksiin ei saada vastauksia. Valiokunnan mietintökin kiinnittää huomiota erityisesti tähän ict-tilanteeseen, joka meillä on. Asiantuntijoiden mukaan vie 2,5 vuotta, että saisimme edes jollakin tavalla nämä järjestelmät yhteensovitettua. He totesivat, että tähän lakiin nähden tämä aikaikkuna on jo sulkeutunut. On harmi, että ministerit eivät nyt ole enää paikalla, että olisi voinut kysyä tätä asiaa. Ei tässä oikein ole mitään muuta järkevää tapaa edessä kuin siirtää tätä aloittamisaikataulua, koska eivät nämä järjestelmät pysty millään palvelemaan tätä uudistusta ja tämä mietintö selkeästi toteaa, että ict-ratkaisut tulevat olemaan keskeinen osa uudistusta ja siitä saatavia säästöjä.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Viimeinen vastauspuheenvuoro, edustaja Tolppanen.

15.56 Maria Tolppanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Minä en enää ihmettele sitä, että aktiivimalli tuli, jos tietopohja päätettäessä on näin keho kuin se nyt on täällä osoittautunut olevan. Tässä äsken sanottiin, että ei tarvitse kuin kolme päivää olla töissä tai mennä vaikka työvoimapolitiittiseen koulutukseen, niin tämä on hoidettu. Eivätkö edustajat tiedä siellä oikealla laidalla varsinkin keskustassa, että tässä maassa ei ole enää työvoimapolitiittista koulutusta? Se on ajettu alas. Vuodenvaihteen jälkeen ei ole yhtään ainutta työvoimapolitiittista koulutuspaikkaa, ei koko valtakunnassa, eli sieltä ei apua löydy.

Täällä on yksi yrittäjä minun ymmärtääkseni, edustaja Harkimo. Minä kysyn nytten teiltä: Kun te olette yrittäjä, niin otatteko te kolmeksi päiväksi aina yhden työttömän töihin teidän firmaanne, jotta tämä työtön välttyy tältä aktiivimallilta? Toimiiko se näin? Minä en

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

usko, että se toimii näin, mutta kertokaa te yrittäjänä. Onko tällöisen mallin mahdollista toimia, että kuka tahansa tulee kolmeksi päiväksi töihin ja säästyy näiltä leikkauksilta?

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Siirrymme puhujalistaan. [Maria Tolppanen: Harkimolle!]

15.57 Sari Multala kok: Arvoisa puhemies! Hallituksen kehysriihessä tekemän päätöksen mukaisesti opiskelijat ovat siirtyneet yleisen asumistuen piiriin tänä syksynä. Tämä on osaltaan kasvattanut asumistukimenoja STM:n hallinnonalalla, mistä johtuen ministeri on tuonut esityksiä asumistukimenojen hillitsemiseksi, viimeisimpänä niin sanotun osa-asuntonormin. Osa-asuntonormi oli mielestäni ongelmallinen useasta syystä, ja oli viisautta, että tehty esitys päätettiin vielä myöhemmässä vaiheessa peruuttaa eikä asia edennyt ympäristövaliokunnan käsittelyn jälkeen eteenpäin. Opiskelijoiden asumisessa olisikin nyt järkevää seurata yleiseen asumistukeen siirtymisestä aiheutuvia vaikutuksia. On selvää, että esimerkiksi ruokakunnan käsitettä tulee tarkentaa. Ei ole järkevää kannustaa opiskelijoita sopimuskikkailuun. Lisäksi on kannustinloukku ottaa kimppakämpä, mikäli opiskelijakämpä vaikuttaa asumistuen määrään. Toivonkin, että ministeriössä arvioidaan lainsäädännön vaikutukset tarkkaan ja tehdään tarvittavat korjaustoimet. Opiskelijat ovat kuitenkin hyvin erilainen ryhmä kuin esimerkiksi työttömät asumistuen saajat.

Arvoisa puhemies! Viime viikolla tässä salissa istuttiin yötä myöten keskustellen yhdestä kansakuntaamme eniten puhuttavista aiheista — alkoholista. Alkoholilain ensimmäinen käsittely oli viime viikon perjantaina, ja keskustelu aiheen osalta oli lievästi sanottuna värikästä. Alkoholilain uudistuksella on monia työllisyyttä edistäviä vaikutuksia. Pienpanimoiden ulosmyyntioikeus, anniskelulupaprosessin keventäminen ja esimerkiksi festarialueilla tapahtuvan anniskelun helpottaminen. Lakiesitys pitää toki sisällään huolia myös liittyen alkoholihaittojen lisääntymiseen. Huolet tulee ottaa vakavasti, ja tähän samaan kokonaisuuteen kuuluukin myös alkoholiveron nosto, joka puolestaan hillitsee alkoholinkulutusta. Lainsäädännön muutosta tulee seurata ja valuvat tarvittaessa korjata. Yksi epäselväksi laissa jäävä asia koskettaa alkoholin etämyyntiä, ja onkin tärkeää, että oikeustila olisi myös lain tasolla selvä.

Arvoisa puhemies! Perhevapaaudistus on välttämätön tehdä, sillä perhevapaat jakautuvat Suomessa eriarvoisemmin kuin muissa Pohjoismaissa. Miehistä vain muutama prosentti käyttää nykyisen mahdollisuuden jäädä kotiin hoitamaan lasta, ja valtaosan vanhempainvapaasta pitävät naiset. Tämä lyhentää naisten työuria ja haittaa palkkakehitystä. Vapaiden jälkeen on monesti vaikeaa palata työmarkkinoille. Työllisyystavoitteidenkin kannalta nykytila on kestävä. Perhevapaaudistuksen tekeminen jo tällä kaudella oli budjettiriihen tärkein päätös. Tarvitsemme rakenteellisia uudistuksia ja erityisesti lisää joustoa perhevapaisiin. Perhevapaaudistuksen pitää kannustaa perhevapaiden tasaisempaan jakamiseen sekä laskea nuorten naisten niin sanottua äitiysriskiä. Uudistuksen keskiössä ovat lasten ja perheiden hyvinvointi sekä työelämän ja vanhemmuuden tasa-arvo. Perhevapaiden tukijärjestelmää yksinkertaistetaan ja samalla etsitään keinoja, joilla voidaan joustavoittaa vanhemman paluuta työelämään. Budjettiriihen päätös perhevapaaudistuksesta jättää uuden perhevapaamallin neuvotteluun paljon tilaa.

Arvoisa puhemies! Hallitus on myös päättänyt käynnistää sosiaaliturvajärjestelmän kokonaisuudistuksen. Tämä on merkittävä, erittäin tärkeä kokonaisuus, joka koskettaa kaikkia sosiaaliturvan saajia. Nykyinen tukiviidakko on paikoin epäselvä, ja tuisa on myös

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

jonkin verran päällekkäisyyksiä. Tukijärjestelmän keskiöön on nostettava ihminen, ja järjestelmän tulisi palvella tarkoituksenmukaisella tavalla niin opiskelijaa ja pienituloista työntöntä kuin muita sosiaaliturvan saajia ja mahdollistaa entistä helpommin sosiaaliturvan ja työnteon yhdistäminen. Toivottavasti saamme työtä kunnianhimoisesti eteenpäin ensi vuoden aikana.

Arvoisa puhemies! Työnteon tulee aina olla kotiin jäämistä kannattavampaa. Työ kiinnittää ihmisen yhteiskuntaan ja tuo merkityssisältöä elämälle. Se vahvistaa myös sosiaalista verkostoa ja luo uusia yhteyksiä. Työ tuo turvaa ja toimeentuloa. Sosiaaliturvajärjestelmän tehtävänä on kuitenkin myös auttaa niitä, jotka apua eniten tarvitsevat ja jotka eivät työhön kykene. Sen vuoksi tarvitsemme kokonaisvaltaisen uudistuksen.

16.02 Merja Mäkisalo-Ropponen sd: Arvoisa puhemies! Ensinnäkin aktiivimallista oman maakuntani eli Pohjois-Karjalan näkökulmasta. Pohjois-Karjalassa on tällä hetkellä 10 500 työnhakijaa, pitkäaikaistyöttömiä on 4 000 ja avoimia työpaikkoja on 726. Tarkistin myös palvelujen riittävyyden, ja minulle asiantuntijat sanoivat suoraan, ettei palveluja ole saatavilla kaikille tarvitsijoille. Tämä on vain se tosiasia, jota ei voi muuksi muuttaa.

Arvoisa puhemies! Hallituksen leikkauslinja satuttaa eniten niitä, joilla muutenkin on vähän. Erityisen vaikeaan asemaan ovat joutuneet pienituloiset lapsiperheet ja eläkeläiset. Lapsiperheköyhyys on vakava ja kasvava ongelma maassamme. Lapselle köyhyys on muutakin kuin vähävaraisuutta, se on osattomuutta ja syrjään jäämisen tunnetta. Selvitysten mukaan köyhien perheiden lapsia myös kiusataan enemmän kuin muita. Kansaneläkeindeksin jäädyttäminen on leikkaus, joka kohdistuu pienempiin ensisijaisiin etuuksiin. Erityisesti se tulee lisäämään pienituloisuutta yli 65-vuotiaiden keskuudessa. Lisäksi vaikutukset kumuloituvat eri etuuksien kautta. Muutokset kohdentuvat herkästi samoille henkilöille ja kotitalouksille, erityisesti pitkään tiettyä etuutta saaville.

Useiden muiden leikkausten johdosta yhä useampi suomalainen joutuu taloudelliseen ahdinkoon ja siirtyy toimeentulotuen asiakkaaksi. Hallituksen toistuvat indeksien jäädyttämiset ja leikkaukset siirtävät pidemmällä aikajänteellä sosiaaliturvan painopistettä viimesijaiseksi ja tilapäiseksi tarkoitetun toimeentulotuen suuntaan. Tämä on huolestuttava suuntaus, sillä tutkimuksien mukaan pitkäaikainen arjen toimeentuloa paikkaava riippuvuus tarveharkintaisesta toimeentulotuesta heikentää työnteon kannustimia ja sitoo ihmisiä köyhyysloukkuun, joskus jopa ylisukupolisesti. Jälleen kerran hallitukselle on annettava moitteita siitä, että kokonaisvaltaiset vaikutusten arvioinnit puuttuvat. Hallituksen jatkuvat samoihin ihmisiin kohdistuvat perusturvan leikkaukset lisäävät ja syventävät köyhyyttä, ja tätä kehitystä on mahdotonta hyväksyä.

Hallitus on peräänkuuluttanut rakentavia ehdotuksia oppositiolta viimeisten päivien aikana, ja minulla on niitä useita, mutta tuon tässä esille vain kolme:

Ensinnäkin, opetelkaa laskemaan vaihtoehtois kustannuksia eli sitä, mitä tehdyt säästöt maksavat yhteiskunnalle esimerkiksi 5—20 vuoden kuluttua.

Toiseksi, opetelkaa pelkkien budjettivuosisikohtaisten menojen ja tulojen rinnalla laskemaan hyvinvointivaikutuksia investointeina. Tiettyihin asioihin kannattaa panostaa vaikeinkin aikoina. Lapsiin ja nuoriin panostamiset ovat aina parhaita mahdollisia tulevaisuusinvestointeja, ja koulutus on aina paras tapa edistää työllistymistä.

Kolmas ohjeeni on se, että opetelkaa tekemään näyttöön perustuvaa politiikkaa, mikä tarkoittaa tutkimusten huomioimista päätöksenteossa. Tässä asiassa hallitus on pahasti epäonnistunut. On myös muistettava, että asiantuntijoiden konsensus on ymmärrettävä

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

näytöksi siinä tapauksessa, kun tieteellistä tutkimusta asioista ei ole saatavilla. Sote-uudistus, alkoholilaki ja niin sanottu aktiivimalli ovat esimerkkejä siitä, miten ala-arvoiseksi lainsäädäntötyö menee, jos sitä ei perusteta tieteelliselle näytölle tai alan asiantuntijoiden mielipiteelle vaan annetaan ideologisten valintojen olla ainoa peruste runnoa epäkelpoja lakiesityksiä eteenpäin.

Arvoisa puhemies! Minä jos kuka arvostan kehittämistä, sillä olen ennen kansanedustajaksi tuloani ollut suuren osan työurastani erilaisissa kehittämistehtävissä. Hallituksen kärkihankkeet ovat siis minunkin mielestäni kannatettavia. Ongelma on se, että niillä on korvattu pysyvää rahoitusta tai niiden verukkeella on jätetty pysyvän rahoituksen puutteet korvaamatta.

Vaikka hallitus kuinka todistaa, että omais- ja kotihoidon kärkihankkeisiin on mennyt niin ja niin paljon rahaa, niin omaishoitajat eri puolilta Suomea kertovat toista. Heidän tilanteensa on huonontunut. Kotihoidon työntekijät viestivät, etteivät he enää jaksa, kun kotihoito on ajettu niin huonoon jamaan. Hoitajat jäävät sairauslomalle liiallisen työmäärän takia, mutta myös siksi, että heillä on jatkuva eettinen ristiriita heidän tietäessään, mitä hyvä kotihoito olisi, mutta heillä ei ole kuitenkaan mahdollisuutta sitä toteuttaa. Kuulen näitä tarinoita viikoittain. Olenkin tullut siihen tulokseen, että joko kärkihankerahat eivät ohjaudu sinne, minne niiden pitäisi, tai sitten kärkihankkeiden ulkopuolella oleviin asioihin ei kunnissa ja alueilla panosteta tai niihin ei ole rahaa panostaa.

Toivon, ettei ministeri Saarikko tai hallitus sanoisi, että omaishoito ja kotihoito ovat nyt paremmassa tilassa kuin ennen, koska se ei hoidettavien omaisten ja työntekijöiden näkökulmasta pidä paikkaansa. Olenkin kovin iloinen siitä, että ministeri Saarikko lupasi äsken keskustelussa selvittää tämän tilanteen, miten kärkihankerahoitusta käytetään kunnissa ja onko siellä tapahtunut esimerkiksi sitä, että rahat ovatkin ohjautuneet johonkin muuhun kuin mihin ne on tarkoitettu.

16.07 Antero Laukkanen kd: Arvoisa herra puhemies! Viime vuonna tähän aikaan oli suuri ilo tulla antamaan hyvää palautetta hallitukselle siitä, että ruoka-apuun oli varattu miljoona euroa valtakunnallisesti. Tämän seurauksena toistasataa yhdistystä sai omaan työhönsä tukea ja mahdollisuutta tehdä sitä vielä paremmin. Täällä kansanedustaja Niikko omaan tiukkaankin, tuttuun sävyynsä kritisoi sitä, että nyt tämä avun raha on täältä poistettu, ja olen kyllä Niikon kanssa samaa mieltä, että tämä on suuri ja tärkeä asia, ja olen myös hänen kanssaan pettynyt siitä, että koko tämän momentin, joka täällä viime vuoden talousarviokäsittelyssä oli tälle vuodelle niin sanotun Matalan kynnyksen toimintamallit -otsikon alla, valiokunta on nyt poistanut kokonaan, koko tämän osion, tästä mietinnöstä ensi vuodelle. Tämä käytännössä tarkoittaa sitä, että tämä on äärimmäisen huono Suomi 100 vuotta -lahja näille kansalaisjärjestöille, jotka tätä niin sanottua viimekätistä sosiaaliturvaa, sitä viimeisintä oljenkortta, jakavat. Ne, jotka ovat senkin ulkopuolelle jääneet, jäävät nyt siten kokonaan tätä apua vaille.

Tämä oli tietoinen valinta valiokunnalta. Olin yhteydessä sekä jaoston jäseniin, joille tämä asia kuuluu, että valtiovarainvaliokunnan puheenjohtajaan ja useisiin jäseniin, muun muassa edustaja Sarkomaahan, ja selitin tämän tilanteen, ettei ole mitään järkeä poistaa tätä yhtä miljoonaa täältä, kun ollaan juuri saatu se asia ministeriön ja näiden järjestöjen kanssa toimimaan. Tämä on äärimmäisen huonoa hallintoa sen lisäksi, että se aiheuttaa paljon ki-pua ja tuskaa.

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

On kaksi asiaa, joiden kautta syntyisi säästöjä todella nopeasti: ensinnäkin alkoholin käytön väheneminen koko kansakunnan kesken ja toiseksi liikunnan lisääntyminen koko kansakunnan tasolla. Tämä ensimmäinen vaihtoehto nyt on sillä tavalla hankala, että juuri on päätetty siitä, että tämä alkoholinkäyttö lisääntyy, ja kulut sen osalta tulevat myös kasvamaan hyvin merkittävästi seuraavan viiden vuoden aikana, mutta tämän liikunnan osalta nyt olisi vielä mahdollisuuksia panostaa siihen enemmän, sillä jos tämä kansakunta alkaa liikkua, niin se tulee välittömästi näkymään, ja niin kuin täällä mietinnössäkkin todetaan, jopa 2 miljardia voivat olla ne säästöt, joita pitkällä juoksulla aletaan vuosittain saamaan.

Sitten kiinnittäisin huomiota tähän, kun täällä todetaan sivulla 77 tässä mietinnössä Kelaa koskevan lainsäädännön uudistamistarpeesta. Kysyisin tästä, kun täällä todetaan näin, että "sote-uudistus tuo Kelalle uusia tehtäviä ja vastuita", mutta ei käy mitenkään ilmi, onko näihin uusiin tehtäviin millään tavalla varauduttu, ja asiantuntijakuulemisessa kävi ilmi, että jos ei ole varauduttu ja jos ei varauduta, niin käy niin, että aivan samalla tavalla kuin toimeentulotukiuudistuksessa asiat menevät alussa niin sanotusti päin mäntyä. Ei vaan järjestelmä pysy tämän uudistuksen perässä, jos siihen ei varauduta. Myöhemmin sitten, kun saatiin toimeentuloasioissa Kelalta selvitys, todettiin, että heillä ei ole ollut mahdollisuutta varautua tähän, ei ole ollut riittävästi resursseja ja niin edelleen. Nyt ollaan tekemässä samaa virhettä uudestaan, mutta kymmenen, ehkä sata kertaa suuremmassa mitasuhteessa. Ei euroakaan tähän muutosprosessiin ole varattu, ja tämä on kyllä asia — oli hallitus nyt oppositiosta mitä mieltä tahansa — johon kyllä kannattaisi ihan oikeasti tarttua ja pohtia, miten tämä järjestetään.

Sitten vielä vaan totean erikseen, että tämä aika, joka vaaditaan näiden ICT-laitteiden ja -ohjelmien yhdistämiseen, on minimissään 2,5 vuotta, ehkä 3:kin vuotta, ja tämä aikaikkuna on nyt sulkeutunut, ja me olemme tilanteessa, että tämä ei voi käytännössä alkaa täällä aikataululla, joka on esitetty tälle koko sote-uudistukselle. — Kiitoksia.

16.12 Ville Skinnari sd: Arvoisa puhemies! Eilen ja tällä viikolla olemme käyneet läpi ministeriöiden toimialoja, ja tänään vuorossa oleva sosiaali- ja terveysministeriön toimiala on ehkä yksi merkittävin toimiala. Kysyin täällä tällä viikollakin muilta ministereiltä, miten olette valtioneuvostossa kaiken kaikkiaan onnistuneet yhteistyössä STM:n kanssa.

Esimerkiksi opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa olemme paljon puhuneet ennaltaehkäisyn merkityksestä, ja haluan oikeastaan nyt korostaa sitä, että jo tänä vuonna saimme hallitukselta lupauksia, että tätä ministeriöiden välistä yhteistyötä kehitetään. Esimerkiksi niin kutsutussa edustaja Harkimon vetämässä työryhmässä totesimme, että opetus- ja kulttuuriministeriö ei voi yksin selviytyä siitä ennaltaehkäisyn, hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen vastuusta, vaan siinä tarvitaan muita ministeriöitä. Tässä STM on hyvin keskeisessä roolissa, joten kysynkin, miksi tämän yhteistyön kehittäminen ei konkreettisemmin näy tässä budjetissa.

Kaiken kaikkiaan, kun puhutaan sosiaali- ja terveydenhuollosta, ennaltaehkäisystä, niin pitää muistaa, että meillä on noin 10 prosenttia asiakkuuksista, kansalaisista, jotka aiheuttavat valtaosan, lähes 89 prosenttia, kustannuksista. Puhumme vanhuksista, jotka ovat tästä noin yhden kolmanneksen, moniongelmaisista, jotka ovat toinen kolmannes, ja se jäljelle jäävä kolmannes ovat somaattisesti vakavasti sairaat ihmiset, joten ydinkysymys koko sosiaali- ja terveydenhuollossa ja sen uudistamisessa on, miten me saamme haltuun nämä kolme kohderyhmää.

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

Meillä Päijät-Hämeessä Lahden alueella on tehty edistyksellistä työtä sosiaali- ja terveydenhuollossa muun muassa niin kutsutun case manager -toiminnan kautta. Käytännössä erikoissairaanhoidossa meillä on asiakasohjaus-, asiakaspalvelupäällikkö, jos sanoo näin kansankielellä, joka vastaa siitä, että henkilökohtainen ohjaus toteutuu. Syy, miksi nostan tämän esille, on se, että toivoisin nyt, että hallitus jo ensi vuoden aikana, kun tästä budjetista puhumme, näkee nämä mahdollisuudet siinä, mitä henkilökohtainen asiakasohjaus tuo tullessaan säästöjen osalta. Tapasin tänään muun muassa Sitran edustajan. He ovat Sitrassa pohtineet samaa asiaa ja jo tehneetkin aika paljon muun muassa Pirkanmaan alueella, joten kysynkin: miten voisimme valtakunnallisesti edistää tällaista case manager -ajattelua edelleen, miten voisimme lainsäädännön kautta tuoda sitä, puhumattakaan, että loisisimme taloudellisia insentiivejä tämän mallin käyttöön?

Toinen elementti on lastensuojelu-, mielenterveys- ja päihdepalvelut. Yhden lastensuojelutapauksen hinta on keskimääräisesti noin 75 000 euroa, jopa 125 000. Mitä jos säästäisimme kussakin kaupungissa, maakunnissa 20, 30 tai enemmän lastensuojelutapauksissa? Nämä ovat investointeja, arvoisa hallitus, joten siinäkin mielessä kysyn sitä, minkä takia, kuten aikaisempi puhujakin totesi, tästä ennaltaehkäisystä on nipistetty. Toki pitää muistaa se, että se on myös kuntien tehtävä, ei yksin valtion tehtävä, mutta nyt kun olemme tässä muutosvaiheessa, useat kunnat säästävät juuri tästä ennaltaehkäisystä. Mistä se sitten johtuu? Yksi iso syy on valtiovarainministeriön valtionosuusmalli, joka kannustaa kuntia leikkaamaan panostuksista sosiaali- ja terveydenhuoltoon. Kuulitte aivan oikein. Nyt kannattaa säästää, niin saatte jatkossa enemmän. Se johtaa aivan kohtuuttomiin tilanteisiin. Se johtaa tilanteisiin, joissa aluehallintovirastot joutuvat puuttumaan laatuun, hoidon tasoon ja toimintaan ylipäätään, ei pelkästään kotihoidossa vaan laajemminkin sosiaali- ja terveydenhuollossa, joten tämä malli käytännössä näivettää julkisen sektorin, ja mikä tärkeintä ilmeisesti hallitukselle, se tekee tilaa yksityisille monikansallisille yrityksille vallata markkinoita ja surkastuttaa samalla julkisen tuotannon.

16.18 Timo Heinonen kok: Arvoisa herra puhemies! Hyvät edustajakollegat! Olemme tänään käsitelleet sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalaa ja pääluokkaa tässä keskustelussa, ja sote-uudistuksesta on viime päivinäkin käyty paljon keskustelua. Itse pidän välttämättömänä sitä, että tuossa sote-uudistuksessa voidaan edetä, ja myös tämä valinnanvapaus, jota esitetään, on tärkeä osa. Sitä itse asiassa suomalaiset myös toivovat ja kannattavat erilaisten tutkimusten mukaan, sillä tämänhetkinen järjestelmämme ei erityisesti perusterveydenhuollossa toimi ja ihmiset odottavat tällä hetkellä liian kauan lääkäriin pääsyä. Tämä näkyy ennen muuta niiden ihmisten kohdalla, joilla ei ole varaa rahalla ostaa paikkaa pois jonosta tai jonon kärkeen siirtyä. Ne, joilla on työtä, ovat työterveyshuollon piirissä, heidän palvelunsa ovat tällä hetkellä varsin hyvät. Myös ne, joilla on esimerkiksi erilaisia vakuutuksia, vaikkapa lapsivakuutuksia, saavat palvelua nopeasti, normaalisti ilman jonotusta. Ja myös ne, joilla on rahaa maksaa yksityisestä lääkärivastaanotosta, pääsevät pois sieltä jonosta, mutta ne ihmiset, joilla tätä mahdollisuutta ei ole, eli pienituloiset, monet lapsiperheet, lukuisat eläkeläiset, ovat tällä hetkellä jopa viikkoja lääkärijonossa odottaen pääsyä kiireettömän lääkärin vastaanotolle.

Voi hyvin kysyä, kun esimerkiksi perustuslain oikeudenmukaisuudesta taikka perustuslainmukaisuudesta on puhuttu tämän nyt valmisteilla olevan sote-uudistuksen kohdalla, onko tämä nykymalli perustuslain näkökulmastakaan enää kunnossa. Minun mielestäni ei ole: me olemme hyvin eriarvoisessa asemassa. Ne, joilla on rahaa, joilla on työtä, joilla on

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

vakuutuksia, saavat hoitoa nopeammin kuin monet muut, joilla ei ole rahaa tätä ohituskaistaa käyttä. Sen takia itse kannatan ennen muuta perusterveydenhuollon tasolle laajaa valinnanvapautta, että ihmiset voisivat päästä pois näistä lääkärijonoista. On myös maaseudulle hyvin oleellinen juttu, että me saisimme lääkärivastaanottoja takaisin myös maaseutumaisiin kuntiin. Itse olen vakuuttunut, että soten perustason valinnanvapaus tulee lisäämään myös lääkärivastaanottoja pienempiin keskuksiin, joissa julkinen puoli ei enää tällä hetkellä syystä tai toisesta lääkärivastaanottoja ole ylläpitänyt. Nykymalli ei siis toimi, se ei ole tasa-arvoinen, se ei ole oikeudenmukainen, ja sen takia pidän tärkeänä sitä, että sote-uudistuksessa edetään ja valinnanvapaus erityisesti perusterveydenhuollon osalle tuodaan.

Arvoisa puhemies! Ensi vuoden budjetissa sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalalle on muutamia hyviä kohdennuksia. Ne kertovat siitä pienestä liikkumavarasta, mitä on ollut, mutta myös niistä arvovalinnoista, mitä on tehty: vaikkapa siitä, että kaikista pienimmällä toimeentuleville eläkeläisille halutaan jälleen ohjata hivenen lisää. Nyt takuueläke nousee vajaaseen 780 euroon — siihen tulee tuo 15 euron kuukausikorotus ensi vuonna — ja näitä korotuksia tämä hallitus on tehnyt tiukkanakin taloudellisena aikana.

Debatissa itse toin esille monien kollegoiden tapaan nämä veteraanikuntoutuksen rahat, ja olen äärimmäisen tyytyväinen siihen, että näistä teatraalisista leikkauksista, joita tehtiin vuosi toisensa jälkeen, on nyt luovuttu eli enää emme ole siinä tilanteessa, että eduskuntaan tuotavasta keltaisesta budjettikirjasta olisi veteraanien kuntoutusrahoja leikattu tietäen ja odottaen, että eduskunta ne sinne tulee korjaamaan, vaan nyt nuo rahat ovat oikealla tasolla ja niitä lisätään aina sen mukaan, jos lisätarvetta tulee. Näin ministeri Saarikko on tänäkin vuonna useamman kerran tehnyt, ja tämä on ainoa oikea tapa, miten tässä pitää edetä.

Toivon myös, että tämä sotilastapaturmalaki, josta tänään keskusteltiin, etenee. Meillä on hyvä kriisinhallintapuolen turva tällä hetkellä, mutta jollain tavalla tuntuu erikoiselta, että niillä nuorilla miehillä ja naisilla, jotka tekevät pakollista [Puhemies koputtaa] — miehet varsinkin pakollista — varusmiespalvelusta, on heikompi oikeusturva tällaisissa tapaturmatilanteissa kuin vapaaehtoisesti kriisinhallintatehtäviin osallistuvilla. Ja kun nyt olemme kriisinhallintapuolen saaneet kuntoon, haluan, että me lisäämme panoksia siihen, että sotilastapaturmalaki saatetaan ajan tasalle.

16.24 Sari Raassina kok: Arvoisa puhemies! Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalalla on useita tärkeitä ja myönteisiä avauksia, joilla on merkitystä kansalaisten arjessa niin lähitulevaisuudessa kuin myös tulevana vuosikymmeninä.

Nopeita toimenpiteitä tarvitaan itsemurhien ehkäisyssä, ja siinä mielessä tervehdin erittäin ilolla sitä, että vihdoinkin saamme itsemurhien ehkäisyohjelman käyntiin. Rahoitus riittää varmasti tuon ohjelman alkuun saattamiseen, mutta jälleen kerran meidän tulee turvata myös pitkäaikainen rahoitus siihen, että voimme nuo toimintamallit sitten jatkossa sote-uudistuksen yhteydessä implementoida kentälle sekä julkisten toimijoiden, kolmannen sektorin että muiden osallisten toiminnaksi.

Pitempikestoisia vaikutuksia saamme kuitenkin panostuksella tutkimustyöhön. Suomi on pieni maa sekä väestöltään että taloudellisilta resursseiltaan. Suomen menestyksen perusta on korkealaatuinen tieteellinen tutkimustyö, tutkimustyön tuotteistaminen ja siitä syntyvät innovaatiot. Tieteellisen tutkimuksen laadun varmistamiseksi on rakennettava vahvoja tutkimuskeskuksia.

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

Suomeen perustetaan budjettipäätöksen mukaisesti neurotutkimuskeskus. Tämä on aivan loistava esimerkki siitä, kuinka jo olemassa olevan osaamisen pohjalta vahvistetaan laaja-alaista yhteistyötä, johon osallistuu toimijoita sekä akateemisesta tutkimuksesta, käytännön hoidosta että kaupallisista toimijoista. Kuopiossa tuota osaamista on ollut jo pitkään, ja neurokeskuksen perustamisen kautta saamme pysyvämmän toimintamallin rakennettua siten, että myös muissa suomalaisissa toiminta- ja tutkimuskeskuksissa voidaan hyödyntää Kuopion esimerkkiä. Nyt päätetyllä rahoituksella päästään alkuun, mutta tie-teellinen tutkimustyö tuottaa tuloksia vasta vuosien, vuosikymmenten jälkeen. Siksi on tärkeää, että myös jatkossa huolehditaan neurokeskuksen rahoitusmallista siten, että toiminta voi keskeytyksettä jatkua ja kehittyä.

Tutkimusrahoituksen riittävyys on edellytys myös käytännön terveydenhuollon kehittymiselle ja laadun ja vaikuttavuuden varmistamiselle. Terveydenhuollon tutkimuksessa on tärkeää tukea poikkitieteellistä yhteistyötä eri tieteidenalojen mutta myös hallinnon ja arkipäivän lääketieteen ja hoitotyön työtä tekevien käytännön ammattilaisten välillä.

Nyt suunniteltu ja toteutuva lisäys terveydenhuollon yksiköiden tutkimusrahoitukseen, 6 miljoonaa euroa, vie meitä eteenpäin terveystieteen sektorilla ja on osaltaan myös auttamassa sote-uudistuksen onnistumista. — Kiitos.

16.27 Sirkka-Liisa Anttila kesk: Arvoisa puhemies! Valiokunta on hyvin tyytyväinen niihin määrärahasityksiin, jotka on tehty veteraanikuntoutukseen, niin kuin täällä edustaja Heinonen juuri hetki sitten totesi. Itsenäisen Suomen 100-vuotisjuhlavuoden kunniaksi on täysin perusteltua se, että nämä asiat nyt todella hoidetaan kuntoon. Täällä on vielä ponsikin siitä, että hallitus seuraa veteraanien kuntoutukseen ja kotiin vietäviin palveluihin osoitettujen määrärahojen riittävyyttä ja palvelujen toimivuutta ja ryhtyy tarvittaessa toimenpiteisiin, jotta kaikilla veteraaneilla on mahdollisuus päästä heille tarkoitettujen palvelujen piiriin.

Tämä on erittäin tärkeä asia, mutta tähän liittyy myöskin yksi kysymys, jota pitäisi kuntatasolla miettiä vielä enemmän, ja se on kotona tapahtuva hoito. Omaishoidontuen korvaukset, jotka vanhuksille ovat, ovat aivan liian pienet, kun niistä kaiken lisäksi vielä joudutaan maksamaan veroa. Kun ajatellaan, miten arvokasta työtä tehdään — jos sama työ tehdään laitoksissa, silloin puhutaan useista tuhansista euroista hoitokustannuksina kuukautta kohti — niin sitä taustaa vasten olisi varmasti mahdollista maksaa siitä kotona tapahtuvasta omaishoidosta vähän korkeampaa korvausta.

Sitten toisena asiana kiinnitän huomiota kuntien järjestämään sosiaali- ja terveydenhuoltoon, jossa on nostettu esille lasten ja nuorten mielenterveyspalvelut. Tämä on aivan totta omallakin paikkakunnallani, että näissä käynneissä on nyt nousu noin 20 prosenttia Forssankin seudulla. Tämä pitää nyt jatkossa tarkkaan selvittää, mistä tämä johtuu. Onko kysymys siitä, että nyt palveluihin hakeudutaan enemmän kuin aikaisemmin, kun niitä on paremmin saatavana, vai onko todella niin, että nämä ongelmat ovat myöskin räjähdysmäisesti kasvamassa? Silloin pitää hyvin tarkkaan selvittää ne juurisyyt, jotka ovat johtaneet tähän. Se, että lasten ja nuorten mielenterveyspalvelujen tarve kasvaa, on merkki siitä, että asiat eivät ole kunnossa. Silloin pitäisi löytää ne perussyyt, mitkä ovat johtaneet tähän tilanteeseen, että merkittävä osa, liian suuri osa, nuorista oireilee, koska yksikin on aivan liian kaa.

Sitten puutun viimeisenä sote-tilanteeseen. Tätähän nyt sitten yritetään. Jo lähes kymmenen vuoden ajan on tavoitteena ollut uudistaa sosiaali- ja terveydenhuoltoa. Kaiken

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

kaikkiaan meillä kuitenkin terveydenhuolto toimii erittäin hyvin. Ainoa ongelma on se, että perusterveydenhuoltoon on varsinkin suuremmilla paikkakunnilla jonoja: hoitoonpääsy ei ole taattu. Mutta erikoissairaanhoidon kohdalla tilanne on kohtalaisen hyvä. Ja minun neuvoni nyt tämän uudistuksen eteenpäinviemiseksi on se, ettei kannata tavoitella aivan liikaa vaan pitäisi tehdä tavalla, joka on toteuttamiskelpoinen ja joka parantaa nykyisten palvelujen toimintaa, ettei tule se tilanne, että sitten, kun kaikkea yritetään uudistaa, meillä onkin vuonna 2020 kaaos käsissä. Tällä haluan sanoa sen, että uudistuksen voimaantulo pitää nyt järkevällä porrastaa. Se on meidän kaikkien etu, ja se on ennen muuta myöskin hallituksen etu, koska uudistukselta menee uskottavuus silloin, jos sen toimeenpanoa ei ole mahdollista tehdä järkevällä tavalla.

Tätä taustaa vasten nyt toivon, että näissä valinnanvapausneuvotteluissa tavoitellaan vähemmän poliittisia intohimoja ja rakennetaan se uudistus niin, että lähdetään liikkeelle varovaisemmin. Ei meidän tarvitse samaan aikaan tuoda yksityistä sektoria vauhdilla mukaan, koska tähän saakka yksityinen sektori on järkevällä tavalla täydentänyt julkisen sektorin palveluja, ja tästä kannattaisi nyt ottaa myöskin oppia, että lähdetään liikkeelle maltillisesti eikä sillä tavalla, että tavoitellaan niin suuria muutoksia yksityisen mukaantulossa, että siinä meneekin lapsi pesuveden mukana. Me emme saa nyt menettää erikoissairaanhoidossa sitä korkeaa, hyvää osaamista, mitä meillä tänä päivänä on.

Meillä on keskussairaalaverkko, jota ollaan nyt osittain ajamassa alas. Me tiedämme tarkkaan, että keskussairaalat on jaettu kahteen ryhmään: 12 täyden palvelun keskussairaala, mukaan lukien 5 yliopistosairaala siinä joukossa, ja sen lisäksi sitten on 6 keskussairaala, joista tiedän, että ainakin eräät virkamiehet tuolla ministeriössä haluaisivat päästä niistä pidemmällä aikavälillä eroon. Meillä ei ole varaa palveluja niin mittavasti keskittää, että matkat pitenevät aivan liian pitkiksi. Se on myöskin potilasturvallisuuden näkökulmasta suuri uhka, jos se matka sinne ensiapuun on kymmeniä kilometrejä.

16.32 Päivi Räsänen kd: Arvoisa puhemies! Edustaja Anttila puhui viisaasti sote-uudistuksesta sekä siitä, että on viisasta tuo uudistus porrastaa, ja myös keskittämisestä ja yksityistämisestä.

Pidän tärkeänä sitä, että nyt huolellisesti harkitaan ennen kuin tätä valinnanvapausuudistusta viedään eteenpäin. Lausuntokierrokselta näemme, että valtaosa lausujista on erittäin kriittisiä liittyen juuri tähän valinnanvapausosioon ja asiakasseteliosioon, ja pitäisin tärkeänä, että nimenomaan erikoissairaanhoidon osalta maakunnilla, maakunnan liikelaitoksilla, ei olisi ikään kuin ensisijaisena velvoitteena tarjota näitä asiakaseteleitä vaan että se voisi tapahtua sitten erillisen harkinnan pohjalta, jos maakunnat niitä tarvitsevat. Pelkään nimittäin sitä poliittista prosessia, että jos pääsääntö ja lähtökohta on se, että asiakaseteleitä täytyy tarjota, niin on aika vaikeaa poliittisesti tehdä sitä päätöstä, että niitä ryhdytään rajoittamaan. Sen poliittisen päätöksen pitäisi tapahtua toisinpäin, eli vasta erillisen poliittisen päätöksen seurauksena näitä asiakaseteleitä tarjottaisiin, ja silloin voitaisiin varmistaa se, että meillä varmasti on jatkossakin sellaiset keskussairaalat, joissa päivystys kaikine erikoisaloinen toimii hyvin.

Arvoisa puhemies! Kiinnitän huomiota lääkekorvausmenoihin, ja tästä tulemme huomenna tekemään esityksiä. Pidän vahinkona sitä, että kuluneella kaudella lääkekorvausmenoja esimerkiksi diabeetikkojen osalta on leikattu.

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

16.34 Antero Laukkanen kd: Arvoisa herra puhemies! Edustaja Anttila kyllä kuvasi ihan loistavasti tämän tilanteen. Tässä ei oikein ole mitään muuta mahdollisuutta kuin tämä porrastettu malli, että päästäisiin edes jollakin tavalla maaliin tämän sote-uudistuksen kanssa. Auki on edelleen aikuissosiaalityön rooli. Miten se tullaan tässä järjestämään? Miten kolmannen sektorin rooli sosiaaliturvaa täydentävänä voimana huomioidaan? Nämä asiat ovat kaikki auki, nämä pitäisi nyt avoimesti tunnustaa ja yhdessä tarttua töihin. Mutta vuosi sitten tässä samassa tilanteessa puhuttiin näistä asioista, ja tämän vuoden aikana ei ole tämä keskustelu oikeastaan mennyt mihinkään näissä asioissa. Onko tässä käymässä nyt niin, että vain odotetaan, että nämä ongelmat tipahtavat syliin, ja sitten todetaan, että oho, miten tässä tällä tavalla pääsi käymään, vaikka on nyt vuosi keskusteltu näistä keskeisistä ongelmista?

16.35 Sirkka-Liisa Anttila kesk: Arvoisa puhemies! Täällä on käyty erittäin hyvää keskustelua, ja jatkan vielä sen verran tästä asiakassetelistä ja sen sote-keskuksen roolista, että jos nyt tehdään lainsäädännöllä päätös, että asiakasseteli ja sen käyttö on pakollinen ja sen pitää jokaiselle olla tarjolla, niin silloin tullaan tilanteeseen, että julkisen sektorin alaraja on hyvin lähellä, ja erityisesti jos se ulotetaan erikoissairaanhoidon, niin se on vielä lähempänä. Nyt pitäisi olla malttia siinä, että rinnastetaan yksityiset toimijat maltilla mukaan siihen eikä niin, että on pakollista sote-keskuksesta käsin heti tarjota sitä asiakasseteliä ja mahdollisuutta valita yksityinen toimija. Tässä täytyy nimittäin muistaa se, että se yksityinen toimija useimmiten on ne isot, ulkomaiset jätit ja ne ovat jo valmiiksi markkinointeet ja mainostaneet. Tiedämme jo tällä hetkellä, että kun tämä sote on viivästynyt, niin markkinoiden uusjako on koko ajan menossa. Nämä Suomessa toimivat terveysjätit tarjoavat asiakkailleen nyt, että kun otatte sen ja sen suuruisen euromääräisen asiakkuuden ensi vuodelle, niin me tarjoamme teille sitä ja sitä ja sitä. Tämä markkinoiden jako on jo vahvasti menossa, ja tästä minä varoitan, että me olemme jo vähän liikaa sillä tiellä, että tätä julkista puolta tullaan ajamaan alas. Meillä pitää se perusta säilyä. Niin hyvää erikoissairaanhoidon kuin meidän yliopistosairaaloitamme johdolla Suomessa on me emme kerta kaikkiaan saa tällä uudistuksella tarvella.

16.37 Hannakaisa Heikkinen kesk: Arvoisa herra puhemies! Yhdyn niihin kiitoksiin ministerille koko STM:n pääluokan osalta liittyen veteraanimäärärahoihin, viljelijöitten jakamiseen liittyvään rahoitukseen, saattohoidon määrärahaan.

Tässä puheenvuorossa oikeastaan haluan kommentoida tätä äsken esitettyä epäkohtaa, että diabeteslääkkeistä on leikattu. Kuten toteaja varmaan tietää, kokonaan tätä lääkityksen korvausta ei ole viety vaan se on tuosta 100 prosentin korvattavuudesta alennettu toiseen luokkaan, missä muut meidän suomalaisten kansansairaudet ovat, kuten esimerkiksi sydän- ja verisuonisairaudet. Varmasti olemme siitä toteajan kanssa samaa mieltä, että on vaikeaa luopua sellaisista eduista ja tehdä satojen miljoonien leikkaukset, mitä olemme joutuneet myös tällä sosiaali- ja terveydenhuollon sektorilla tekemään. Ne osuvat kipeästi juuri sairaisiin, totta kai, heihin, jotka näitä lääkkeitä muun muassa käyttävät.

Toivon, että myös Suomi kohtaa tämän uuden aikakauden, jota hallitusohjelmassa tavoitellaan. Talouden kasvu, työpaikkojen lisääntyminen tuo meille verotuloja. Vain tämän vahvan valtiontalouden kautta me voimme ajatella, että meidän pohjoismainen hyvinvointivaltiomme säilyy, tuo valtio, joka turvaa ihmisille turvan hädässä silloin, kun omat siivet eivät kannu, kun talous on heikoilla. Siitä viime kädessä todellakin on myös tämän halli-

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

tuksen tekemissä kipeissäkin leikkauksissa kyse. Me haluamme, että valtiontalous on siinä jamassa, että voimme pitää heikoimmista huolta.

16.39 Harry Harkimo kok: Arvoisa puhemies! Vastaan edustaja Tolppasen kysymykseen. Tässä en oikein ymmärrä kyllä, miten se liittyi tähän koko aiheeseen, mutta hän kysyi minulta, palkkaisinko kolmeksi päiväksi työntekijän töihin. Voin vastata siihen, että riippuu paljon yrityksestä ja siitä tarpeesta, mutta kolmen päivän koeaika olisi ihan hyvä, ja uskon, että siihen löytyy kyllä halukkuutta. Se on ihan yrityksestä kiinni. — Kiitos.

16.39 Päivi Räsänen kd: Arvoisa herra puhemies! Todellakin diabeteslääkkeistä, kuten edustaja Heikkinen totesi, muut kuin insuliinivalmisteet siirrettiin alempaan erityiskorvausluokkaan vuoden alussa. Tämä päätös oli siinä mielessä ongelmallinen, että diabetes on huomattavia kustannuksia yhteiskunnalle aiheuttava kansantauti, jonka kohdalla hoidon laiminlyönti johtaa lisäsairauksiin, joiden kustannukset tulevat huomattavasti kalliimmiksi. Siis noin 90 prosenttia kaikista kustannuksista aiheutuu nimenomaan näistä lisäsairauksista, liitännäissairauksista. Sen vuoksi on aika lyhytnäköistä säästää juuri tästä peruslääkityksestä, jos se johtaa huonompaan hoitovasteeseen ja siihen, että jotkut potilaat eivät sitten sitä lääkitystä käytä sen kalliin hinnan vuoksi.

Kaikkein tärkeintä on tietenkin se, että lääkekustannuksia katsotaan kokonaisuutena, ja sen vuoksi pidän tärkeimpänä ja kiireellisimpänä tavoitteena sitä, että saisimme vuosittaisista maksukattoa alennettua. Tällainen panostus kohdistuu tasapuolisesti kaikkiin potilaisiin, jotka lääkehoitoa tarvitsevat. Huomenna saamme äänestää kristillisdemokraattien esityksestä, jossa esitämme 50 miljoonan euron lisäystä lääkekorvauksiin vuosittaisen maksukaton alentamiseksi nykyisestä 605 eurosta 450 euroon.

16.41 Martti Talja kesk: Arvoisa puhemies! Suomalaisissa on vahvasti se ajatus, että terveydenhuollon ammattilaiset pystyvät hetkessä parantamaan sairaudet ja itse asiassa sitä omaa panosta siihen ei tarvita laisinkaan. Tämä havainto, että me tarvitsemme omaa panostusta, pätee erityisesti kroonisissa sairauksissa. Meillä on tutkimusnäyttöä Päijät-Hämeessä, Ikihyvä Päijät-Häme -terveysvalmennushankkeessa, siitä, että kansalainen tarvitsee opastusta siihen, miten hän itse kykenee muuttamaan omia elämäntapojaan. Myös sairauden myöhäisessä vaiheessa tämä muutos on vaikuttavaa. On osoitettu, että huonossa tasapainossa olevien diabeetikkojen osalta ja infarktin sairastaneiden osalta meillä on mahdollisuus miljoonien säästöihin vuodessa sillä, että me muutamme omaa elämäntapaamme: kansalainen voimavaraistuu siihen, tekemään näitä elämäntapamuutoksia.

Tämä liittyy sillä tavalla lääkkeisiin, että nimenomaan tällä hetkellä ja tällä tavalla me voimme vähentää lääkkeiden käyttöä, ja itse asiassa tulevaisuudessa lääkekustannukset menevät entistä enemmän sitten toimeentulotuen piiriin. Tällä hetkellä Kela hyväksyy myös ne, jotka todella tarvitsevat lääkkeitä pystyäkseen pitämään sen sairautensa tasapainossa, ja he voivat saada korvausta myös toimeentulotuesta.

Tämän johtopäätöksenä on se, että me tarvitsemme nyt entistä enemmän professori Ruskoahon selvitystä siitä, miten tätä meidän lääkekorvausjärjestelmää tulisi kehittää, jotta sitten se vastaisi niihin käytännön tarpeisiin ja parantaisi kansanterveyttä.

16.43 Antero Laukkanen kd: Arvoisa herra puhemies! Täällä eduskunnassa kun oli nämä kansalaisten vierailupäivät, niin diabeteshoitajaryhmä oli tullut tutustumaan korjat-

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

tuun Eduskuntataloon, ja he ottivat minut sitten erilleen tuossa käytävällä ja kysyivät näin: "Ymmärtäkö se hallitus, mitä tämä korvaustason laskeminen tulee yhteiskunnalle maksamaan? Me näemme nyt sen, kun ihmiset ovat ajautuneet vakaviin ongelmiin tämän muutoksen takia. Kerro niille nyt terveisiä, että ei kannata tehdä säästöjä, jotka tuovat moninkertaiset kustannukset." — Joten tässä joulun kunniaksi diabeteshoitajaryhmän terveiset hallitukselle.

16.44 Hannakaisa Heikkinen kesk: Arvoisa herra puhemies! Vielä tähän keskusteluun lääkekorvauksista. Tarkennetaan vielä sen verran, että tässä korvausluokan vaihdoksessa on kyse tyypin 2 diabeteksen hoidosta. Ykköstyypin on aivan oma sairautensa.

Edustaja Räsänen totesi, että diabeteksen liitännäissairaudet pitää ottaa huomioon ja on sen takia ikävää, että tätä korvausluokkaa on laskettu. Haluan kuitenkin muistuttaa, että puhutaan usein hyvin samanlaisista liitännäissairauksista muiden kansansairauksien kohdalla, kuten verenpainetaudista ja muista sydän- ja verisuonitaukeista. Samat asiat auttavat ja ehkäisevät, ja samalla tavoin nämä sairaudet hoitamattomina aiheuttavat hyvin paljon samankaltaisia jatko-ongelmia, ja sen takia on hyvin tärkeää, että eri keinoin saadaan hyvä hoitotasapaino.

Toinen asia, mitä haluan lyhyesti kommentoida, ovat nämä maksukatot. On ollut silloin tällöin hieman keskustelua julkisuudessa muun muassa maksukattojen yhdistämisestä, ja kannatan kyllä sitä, että vaikkakin haaste on vaikea — yhdistää lääkemaksukatto, lääkärisä käyntien maksukatto ja matkakorvauksien maksukatto — tuo työ otettaisiin vakavasti. Hetkessä sellaista ei varmasti aikaansaada, koska on eri maksajatahot ja silloin järjestelmän muutos ei yksinkertainen ole, mutta ollaanhan tässä juuri selättämässä muitakin isoja haasteita, kuten pitkään yritettyä sote-uudistusta. Olemme aivan viime metreillä senkin kanssa, joten otetaan tästä maksukattojen yhdistämisestä vaikka seuraavalle hallituskaudelle tavoite.

16.46 Päivi Räsänen kd: Arvoisa herra puhemies! Tämä diabetes-keskustelu on tärkeää, koska kyseessä on todellakin erittäin merkittävä kansantauti, ja itsekin puhuin nimenomaan nyt tästä kakkostyypin diabeteksestä.

Edustaja Talja nosti kyllä esiin erittäin tärkeän näkökulman tästä potilaiden omahoidosta, elintapojen muutoksesta ja omavastuusta, ja tätä ei voi olla liikaa korostamassa, koska se on todellakin erittäin, erittäin tärkeää. Varmasti tässä tulisi vielä enemmän terveydenhuollossa myös tehdä ja siihen panostaa. Aivan viimeaikaiset tutkimuksetkin osoittavat, että esimerkiksi tässä kakkostyypin diabeteksessä, nimenomaan siinä tuoreessa vaiheessa, painon pudotuksella ja ruokavaliohoidolla pystytään jopa parantamaan tauti, kun se tehdään vaan ripeästi, ja siinä varmasti myös lääkärikunnalla on parantamisen varaa.

Kun täällä edustaja Heikkinen aiemmassa puheenvuorossaan nosti esiin saattohoidon, josta erittäin paljon käytiin keskustelua tässä salissa eutanasiakansalaisaloitteen yhteydessä, niin haluan vielä painottaa tätä, että on hyvä, että hallitus on pienen panostuksen nyt tähän saattohoidon kehitykseen myös rahallisesti laittanut. Tässä on viime vuosina tehty hienoa työtä, ja sitä työtä on todellakin jatkettava. Siitä kaikki kiitos myös nykyiselle hallitukselle. Mutta nämä panostukset eivät vielä riitä, ja kun kansalaisten keskuudessa on niin suuri huoli, joka purkautuu paineena esimerkiksi tämä eutanasian suuntaan, niin nyt kyllä pitäisi ponnistella niin, että voimme vakuuttaa kansalaisille, että jokainen suomalainen saa

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

tarvitsemansa hyvän saattohoidon eikä ole sitä turhaa pelkoa, että joutuu kivuissa kärsimään sitten loppuvaiheessa.

16.48 Antero Laukkanen kd: Arvoisa herra puhemies! Usein kansalaiset eivät toimi niin kuin me täällä toivomme tai oletamme. Esimerkiksi silloin kun lääkekorvauksia leikattiin, me ajattelimme, että he osaavat hakea sitten jollakin muulla tavalla lisätuloa jotakin kautta, että voivat saada lääkkeensä edelleen, mutta kävikin ilmi kotihoidossa olevien henkilöiden kautta, että monet vanhukset puolittivat lääkkeitään, ja sen seurauksena tiedämme jo, kun tämä on vuoden verran jatkunut, että monen tila on merkittävästi heikentynyt. Kyllä lainsäätäjän pitää lähteä siitä, että tällaisessa tilanteessa se myöntää virheensä ja toteaa, että tämä ratkaisu oli ehdottomasti huono. Ikinä ei ole hyödyllistä tehdä sellaisia säästöjä, jotka lopulta tuottavat vain lisää kustannuksia. Tässä olisi nyt hyvä yhdessä tehdä arviointia ja pohtia, ovatko kaikki säästöt välttämättä olleet oikeita.

16.49 Hannakaisa Heikkinen kesk: Arvoisa herra puhemies! Omahoito on todella tärkeä aihe. Näitä puheenvuoroja ei yhtään liikaa tässä salissa ole. Koska tässä ei puhuta miljardoista panostuksina valtiontalouteen tai tulevan vuoden budjettiin, niin tavallaan siitä ei puhuta, koska nämä ovat tekoja, jotka eivät todellakaan ole pelkästään meidän terveydenhuollon osajien asia. Jotta ihminen osaisi omilla elintavoillaan vaikuttaa omaan kasvuunsa, omaan jaksamiseensa työelämässä, omaan hyvinvointiinsa eläkkeellä, niin tuota työtä pitäisi tehdä monilla yhteiskunnan sektoreilla ja työn pitäisi alkaa meidän tulevien sukupolvien osalta jo neuvolajärjestelmässä. Luotankin, että lasten, nuorten ja perheitten palvelujen muutosohjelmassa panostetaan perhekeskusten kautta siihen, että meidän vanhempamme osaavat paremmin huomioida myös ne asiat, mitkä siellä kodin arjessa vaikuttavat lapsen tottumuksiin ruuan, liikunnan ja elämän suhteen.

Toinen paikka, missä ei koskaan liikaa näistä asioista puhuta, on meidän koulujärjestelmämme. Mitä koulun arki on? Tukeeko se lapsen tervettä kasvamista myöskin oppiaineissa? Usein me puhumme ja kinastelemme siitä, onko matematiikkaa riittävästi tai onko reaaliaineita riittävästi. Mutta mitä noilla taidoilla tekee, jos meille ei tule ihmisiä, jotka jaksavat työelämässä, ovat positiivisesti suuntautuneita omaan elämäänsä ja jaksamiseensa ja parhaassa tapauksessa osaavat myös välittää myötätuntoa kanssaihmisille elikkä kasvavat tasapainoisiksi ihmisiksi? Nämä ovat semmoisia asioita, joita ei budjetissa juurikaan pystytä käpälöimään, mutta meillä kansanedustajilla on vastuu nostaa myös näitä asioita esille.

16.51 Martti Talja kesk: Arvoisa puhemies! Palaan vielä tähän omahoidon toteutukseen. Tutkimusten mukaan, joita on Suomessakin tehty, siinä todella konkreettisesti on tarvis ammattilaisten muuttua niin kuin valmentajan rooliin, jotta sitten pystytään tukemaan kansalaisia siinä elämäntapamuutoksessa. Ne tutkimustuloksethan, joita Suomessa on saavutettu, tarkoittavat sitä, että kansalaiset ovat terveempiä. Niille tulee vähemmän kontakteja erikoissairaanhoidon, perusterveydenhuoltoon silloin, kun krooniset sairaudet ovat edenneet pitkälle. Nämä säästöt eivät ole lääkekustannussäästöjä vaan kontaktisäästöjä terveyspalvelujärjestelmään. Silloin kun tehdään itse työtä ja realisoidaan se, että me olemme itse ne, jotka kykenemme itseämme auttamaan, siinä ammattilainen muuttuu valmentajaksi. Tällä tavalla me pystymme myös vähentämään sitten pysyvästi terveydenhuollon ja sosiaalitoimen kustannuksia ja saamaan terveitä elinvuosia lisää.

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

Viimekätisestihän on sitten lääkkeet, jotka tukevat tätä omaa selviytymistä tässä sairauden kanssa. On mielenkiintoista havaita, että sairausvakuutusasiain neuvottelukunta on ottanut kantaa tähän Kela-korvausjärjestelmään ja näkee, että nyt sitten, jos lääkekorvausjärjestelmä ei riittävästi kykene kansalaista tukemaan, silloin myös toimeentulotukea voidaan käyttää tähän asiaan. Minusta tämä on sillä tavalla nyt aika huolestuttava ilmiö, että se meidän kohdennettu korvausjärjestelmämme ei kykene tukemaan vaan me turvaudumme sitten sekundaariseen korvausjärjestelmään. Tällä tavalla tämä on vaikutin siihen, että meidän tulee nyt sitten panna panoksia kokonaisuudessaan meidän korvausjärjestelmämme kehittämiseen siten, että ensisijaiset järjestelmät olisivat tukemassa.

16.54 Mika Niikko ps: Kunnioitettu puhemies! Tänään keskusteltiin aiemmin Suomen köyhistä ja heidän tilanteestaan näiden ruoka-apujärjestöjen asiakkaitten näkökulmasta. Kuten tiedetään, Suomessa on kymmeniätuhansia nälkää näkeviä henkilöitä, ja näin ei saisi hyvinvointiyhteiskunnassa olla. Mutta jostain syystä ruoka-aputyölle on kova tarve tässäkin maassa. Ministeri Mattila ei vastannut siihen kysymykseen, kun kysyin, miksi STEA ei voi ottaa avustuskohteekseen näitä ruoka-aputoimijoita, joita Suomessa on noin 400. He eivät paljoa pyydä. He pyytävät ainoastaan tukea siihen, että saisivat maksaa polttoainekustannuksensa ja ne muutamit muut juoksevat kulut, joihin heillä kaikilla ei ole varaa, koska useat toimijoista ovat eläkeläisiä ja myös työttömiä henkilöitä.

Perussuomalaisten ollessa hallituksessa me teimme silloin keskustan ja kokoomuksen kansanedustajien kanssa sellaisen vähän niin kuin periaatelinjauksen, että halutaan tukea näitä vähävaraisia henkilöitä tämän hallituskauden aikana. Varsinkin kun nyt on ollut merkittävä juhlavuosi Suomella, niin tällekin vuodelle kohdistettiin se miljoonaa euroa ruoka-aputyöhön, joka koskettaa suoraan yli 3:a miljoonaa asiakaskäyntiä vuodessa. Nämä asiakkaat nyt eivät valitettavasti saa minkäänäköistä huomionosoitusta, eivät sen enempää STEAlta kuin eduskunnaltakaan ensi vuonna. Siinä mielessä vetoan teihin, hallituksen jäsenet, onko teille tärkeämpää tehdä poliittisia irtopisteitä sillä, että te ette tuo hankkeita, jotka perussuomalaiset ovat aloittaneet, vai tukea niitä henkilöitä, jotka ovat avun tarpeessa. Tämä on minun mielestäni semmoinen häpeä, jos me eduskunnassa rupeamme politisoimaan köyhien kustannuksella. Tämä olisi voitu korjata täällä eduskunnassa joulun alla, kun me näitä kohteita valitsimme. Mutta kun perussuomalaiset eivät ole enää hallituksessa, niin tämä asia haluttiin kaataa ja tämä kaadettiin, kuten kaadettiin monen muunkin nuorisotyötä tekevän toimijan pienet pienet muruset, joita he kaipaavat [Puhemies koputtaa] tuonne ruohonjuuritasolle. Odottaisin hiukan joulumieltä hallitukselta.

16.56 Päivi Räsänen kd: Arvoisa puhemies! Palaan vielä kristillisdemokraattien esitykseen saattohoidon kehittämisestä ja omaishoidon tukeen saattohoidon ajalta, johon liittyen olemme esittämässä 20 miljoonan euron panostusta rahoitukseen.

Vuosittain noin 12 000 tai 13 000 kuolevaa suomalaista tarvitsee saattohoitoa ja palliatiivista hoitoa. Hyvin järjestetty saattohoito ei tule kalliimmaksi kuin se, että siinä elämän loppuvaiheessa potilas joutuu kipujensa takia esimerkiksi hakeutumaan useita kertoja päivystykseen. Eli päinvastoin: jos saattohoito on hyvin järjestetty, se on yhteiskunnalle ja terveyspalvelujärjestelmälle jopa kustannustehokas. Mutta alkuvaiheessa tarvitaan taloudellisia panostuksia henkilökunnan koulutukseen, aivan sieltä hoitajatasolta lääkäreihin, ja myös toimivan saattohoitoketjun luomiseen. Sen vuoksi pitäisin nyt tällä hetkellä kiireellisenä sitä, että nyt kun keskustelu kuolevien potilaiden arvokkaasta hoidosta ja arvokkaas-

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

ta kohtelusta on ajankohtainen, panostaisimme vahvasti saattohoitoon, jotta suomalaiset voisivat luottaa siihen, että he saavat hyvää hoitoa silloin, kun he sitä tarvitsevat, ja saavat sitä oikea-aikaisesti.

16.58 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Kun olen kuunnellut tätä sosiaali- ja terveysministeriön pääluokan keskustelua tuolla työhuoneessani, niin välillä on tullut vähän sellainen epäuskoinen olo, että ovatko todella meillä asiat, kuten oppositio on väittänyt, niin kamalan huonosti. Tosiasiahan on onneksi jotain ihan muuta. Suomalainen terveydenhuoltojärjestelmä voi kohtuullisen hyvin. Katselin esimerkiksi erästä aikakauslehteä, jossa käytiin läpi suomalaisen syöpähoidon tilaa tällä hetkellä. Olemme ehdottomasti siinä lääketieteen erikoisalueella aivan maailman huippuja, ehdottomia huippuja niin, että ihminen saa melkein päi ihan minkälaisiin vaivoihin tahansa erittäin korkeatasoista, kansainvälisesti mitattuna huippuhoitoa ja hoitovasteet ovat erittäin hyvät. Eliikkä eivät tässä maassa nyt ongelmat ole kasaantuneet, kyllä niitä on valtava määrä purettu.

Se on totta, että aika on muuttunut. Kun katsoo Suomen itsenäisyyden historian viimeistä sataa vuotta, niin koko ajanhan me olemme joutuneet uudistamaan, ja sama koskee tätäkin päivää. Tekniikka muuttuu, lääkkeet muuttuvat, kaikki muuttuu niin valtavasti nopeaa vauhtia. Se on totta, että isot ovat haasteet, kun esimerkiksi lääkkeiden hinnat nousevat aivan valtavasti. Mutta kaiken tämän keskellä on muistettava, että Suomessa on meillä kaikki eväät selviytyä näistä asioista.

Yhtä me kaipaamme kuitenkin tähän keskusteluun ja koko tähän suomalaiseen yhteiskuntaan — hieman toivoisin näin joulun alla lisää suvaitsevaisuutta. On tavattoman äkäisiä puheenvuoroja. Kun kuuntelee niitä, niin tuntuu, että me olemme jossakin Keski-Afrikan valtiossa, jossa ovat eri heimopäälliköt pyssysillä ankarasti keskenään, vaikka asiat ovat tässä maassa kuitenkin erittäin hyvin.

Toinen tärkeä asia, arvoisa puhemies, on se, että kun Suomen talous on nyt lähtenyt kehittymään, niin meillä kuitenkin tässä tilanteessa kaikki asiat ovat meidän omissa käsissämme. Yhtään asiaa ei meidän tarvitse katua tai olla nolona siitä, että olemme epäonnistuneet. Meillä asiat ovat hyvin, ja uskon, että näitä uudistuksia kun teemme, me pystymme tekemään parempia tuloksia vielä huomennakin. Ongelmia on aina, mutta missä uudistamisessa ei olisi alkuvaiheessa pieniä kompasteluja? [Puhemies koputtaa] Eteenpäin menään joka tapauksessa.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Yleiskeskustelu ja pääluokan käsittely keskeytetään.

Yleiskeskustelu keskeytettiin kello 17.00.

Yleiskeskustelua jatkettiin kello 21.44.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Nyt jatketaan aiemmin tänään keskeytynyttä yleiskeskustelua sosiaali- ja terveysministeriön pääluokasta 33.

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

21.44 **Jani Mäkelä ps:** Arvoisa puhemies! Tässä pääluokassa käsitellään suuria asioita ja isoja rahoja, tärkeitä kokonaisuuksia. Nostan kuitenkin esille yhden yksittäisen, hieman pienemmän yksityiskohdan, joka on tärkeä niille, joita se koskee. Eli perussuomalaisten vaihtoehtobudjetissa puhutaan tästä lääkekorvausten omavastuun poistamisesta alemmilta tulodesiileiltä. Jos ministeri olisi paikalla, kuulisin mielelläni, eikö hallitus kuitenkin voisi lähteä selvittämään tällaista mahdollisuutta, voitaisiinko näin toimia. Olisiko se loppujen lopuksi edes kustannus yhteiskunnalle? Onko tilanne niin, että ihmiset jättävät lääkkeet ostamatta vähävaraisuuden takia ja sen aiheuttamat kerrannaissairaudet kenties aiheuttavat enemmän kustannuksia kuin tällainen pieni omavastuun takaisinpalautus?

21.45 **Sami Savio ps:** Arvoisa puhemies! Täällä on tänään aiemmin päivällä käyty keskustelua ruoka-avusta, joka on muutenkin ollut paljon tapetilla julkisuudessa viime aikoina, ja vielä viime vuonna, kun perussuomalaiset olivat hallituksessa — siitäkin täällä jo äsken keskusteltiin — valtiovarainvaliokunta myönsi lisämäärärahan ruoka-apua tarjoaville järjestöille. Ainakin omasta mielestäni tätä tuhansien vähäosaisten kansalaisten auttamistoiminnan taloudellista tukemista olisi ehdottomasti pitänyt valtiovarainvaliokunnan toimesta jatkaa.

On toki niin, että eivät nämä leipäjonot sinänsä kuulu sivistysvaltioon vaan yhteiskunnan tulee tarjota riittävä toimeentulo, ainakin sen edellytykset niille kaikkein heikoimmasa asemassa oleville kansalaisille, jotka eivät siihen itse muuten pysty, mutta siitä huolimatta tämä avustusjärjestöjen tekemä työ on erittäin kunnioitettavaa, ja olisikin hyvä, että yhteiskunta niitä jossain muodossa tukisi. Tässä tämänvuotisessa mietinnössä ei tästä ole valitettavasti jälkeäkään, ja olen siltä osin pettynyt valtiovarainvaliokunnan mietintöön. Jätin itse syksyllä talousarvioaloitteen samansuuruisen summan eli miljoonan euron lisämäärärahasta, jonka valtiovarainvaliokunta viime vuonna myönsi näille ruoka-apua tarvitseville järjestöille, ja asia tulee siis huomenna äänestykseen täysistunnossa.

Arvoisa puhemies! Olisikin hienoa, että hallituspuolueiden edustajat, jotka vielä pohtivat päätöstään, voisivat äänestää huomenna tämän ruoka-avun lisämäärärahan puolesta. Valtiontalouden kokonaisuuteen suhteutettuna summa on melko pieni, mutta kuitenkin moni vähäosainen voisi sitä kautta saada edes jonkinlaista helpotusta ahdinkoonsa.

21.47 **Mirja Vehkaperä kesk:** Arvoisa puhemies! Aika moni puolue ja eduskuntaryhmä on puhunut ja sanonut, että kasvu kuuluu kaikille. Niin se kuuluu silloin, kun talouskasvua on jaettavissa. Sosiaalista oikeudenmukaisuutta harjoitetaan ensi vuoden budjetin osalta erityisesti sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalalla.

Erityisen tyytyväinen olen siihen, että tämä hallitus satsaa lapsiin, nuoriin ja perheisiin. Ensi vuoden alusta ministeri Saarikon johdolla linjataan perhevapaaudistus, ja se toteutetaan sitten ensi vuoden loppupuolella linjaten tulevaisuudessa. On tärkeää, että tämä perhevapaaudistus ja vanhempainvapaaajärjestelmän remontti tehdään lapsi- ja perhelähtöisesti. On tärkeää tukea lapsen luontaista kasvua ja kehitystä ja miettiä, mikä kulloinkin hoitomuoto on lapsen kannalta tärkeä ja merkityksellinen. Työelämän ja vanhemmuuden tasa-arvoa lisätään ja halutaan isät mukaan tietysti perheiden arkeen ja lasten arkeen entistä enemmän. Toivon, että erityisesti mahdollisuus hoitaa lasta kolmeen ikävuoteen saakka korostuu niin, että me tuemme lasten luontaista tapaa viettää perheen arkea kotioiloissa ja pikkuhiljaa lähteä sitten koettamaan siipiä erilaisiin kerho- ja varhaiskasvatustoimintoihin. On tärkeää, että tuemme vanhempien osa-aikatyömahdollisuuksia silloin, kun lapset

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

ovat varsin pieniä. Toivon, että me löydämme yhdessä niin hallituspuolueiden kuin sitten työryhmässä olevien ihmisten ja järjestöjen kanssa yhteisen näkemyksen perhevapaauudistuksen tulevaisuudesta.

Arvoisa puhemies! Uudistukset eivät lopu tähän, vaan seuraavan vuoden perhe-etuuk-sien parantamista on monella rintamalla:

Varhaiskasvatusmaksuja alennetaan 70 miljoonalla eurolla vuoden alusta niin, että alen-nukset kohdistuvat pieni- ja keskituloisiin. Maksuttoman varhaiskasvatuksen piiriin tulee lähes 7 000 perhettä lisää. Toisen lapsen sisaralennus nostetaan 50 prosenttiin. Sitten ko-keilemme 5-vuotiaiden maksutonta varhaiskasvatusta niiden kuntien ja niiden lasten kans-sa, jotka haluavat lähteä mukaan tähän kokeiluun.

Äitiyspakkaukseen tehdään korotuksia niin, että äitiysavustusta korotetaan noin 30 eu-rolla. Ja sitten, mikä on parasta: minimisairauspäivärahoja korotetaan 23 eurolla kuukau-dessä. Se tarkoittaa, että pikkulapsiperheiden vanhempainpäiväraha nousee samalla ja esi-merkiksi pienimmät äitiys-, isyys- ja vanhempainpäivärahat nousevat sillä 23 eurolla kuu-kaudessa.

Teemme yksinhuoltajakorotuksen lapsilisään, 5 euroa kuukaudessa. Se on 60 euroa vuo-dessä. Ja erityisesti keskusta on ajanut sitä, että opintotukeen tehdään huoltajakorotus. Se tapahtuu nyt sitten ensi vuoden alusta, ja opintotukeen huoltajakorotus on 75 euroa kuu-kaudessa.

Nämä satsaukset lapsiin, perheisiin ja nuoriin ovat tärkeitä mietittäessä sitä, milloin tätä oikeudenmukaisuutta erityisesti voidaan käyttää.

Mutta tuetaan myös, voi sanoa, ikäkauden toisestakin päästä. Takuueläkettä korotetaan ensi vuonna 15 eurolla kuukaudessa, ja tämä on jo toinen kerta tälle hallitukselle, kun meil-lä on mahdollisuus takuueläkkeeseen tehdä tämä tasokorotus. Se on osoitus siitä, että ikäih-misistä, eläkeläisistä huolehditaan myöskin kaikkina aikoina.

21.52 Wille Rydman kok: Arvoisa rouva puhemies! Sosiaali- ja terveysministeriön hal-linnonalalla ensi vuoden budjetissa varmaankin neljänä keskeisenä osa-alueena korostuvat ennen kaikkea työttömyysasteen nousu ja työttömyysturvamenojen lasku, asumistukime-nojen hillitseminen ja kannustinloukkujen purkaminen, kolmantena kansaneläkeindeksin jäädytykset ja toisaalta takuueläkkeen korotus ja sitten neljäntenä sairauspäivärahan ja vanhempainpäivärahan korotukset ja muut uudistukset. Tässä olisi tietysti houkuttava ti-laisuus jälleen aktivoida keskustelu aktiivimallista, mutta en mene nyt kuitenkaan siihen tästä houkuttelevasta tilaisuudesta huolimatta.

Nostan budjettiesityksestä vain yhden määrätyn kohdan esille, ja se on se, että tälle vuo-delle ollaan budjetoimassa 168 miljoonaa euroa vähemmän työttömyysturvaan kohdennet-tavia menoja kuin kuluvalle vuodelle, ja se on merkittävä juttu. Nähdäkseni se osoittaa sen, että paitsi että olemme päässeet hyvälle taloudelliselle kasvu-uralle, niin myöskin hallituk-sen omat toimet ovat olleet osaltaan olleet vaikuttamassa siihen, että työllisyysaste para-nee ja on yhä enemmän avoimia työpaikkoja, yhä enemmän liikettä taloudessa. Uskon, että osaltaan niillä uudistuksilla, joita tässä salissa nyt viime päivinä on hyväksytty ja hyväksy-tään, on vaikutuksensa siihen, että ennakoidaan, että nämä negatiiviset seikat ja signaalit vähenevät julkisessa taloudessamme ja ensi vuonna vaikkapa työttömyysturvamenoihin tarvitsee käyttää rahaa vähemmän kuin tänä kuluvana vuonna. Se on hieno asia, siitä kii-tokset hallitukselle.

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

21.54 Sari Multala kok: Arvoisa puhemies! Edustaja Vehkaperä otti täällä erittäin positiivisen asian esille eli varhaiskasvatusmaksujen alentamisen, ja se on erittäin tervetullut ja toivottu esitys hallitukselta. Siihen liittyy kuitenkin sellainen haaste, jota ei pystytty tässä samassa yhteydessä nyt huomioimaan ja joka on sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalalla. Eli kun vielä vanhastaan yksityisen hoidon tuet ovat sosiaali- ja terveysministeriön puolella, olisi ollut erittäin toivottavaa, että samassa yhteydessä olisi myös arvioitu yksityisen hoidon tukien kasvattaminen, koska yksityisen hoidon tukia saavat usein sellaiset perheet, jotka käyttävät yksityisiä varhaiskasvatuspalveluja.

Myöskään ei tietenkään tässä yhteydessä pystytty huomioimaan palveluseleiden arvoa, koska se kuuluu kunnalliseen päätöksentekoon, mutta tällaisten uudistusten yhteydessä olisi aina hyvä arvioida kaikki tarvittavat muutokset samalla kertaa. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalalla ollaankin nyt tietääkseni pohtimassa, millä tavalla yksityisen hoidon tukea pitäisi tarkistaa, kun varhaiskasvatusmaksuja alennetaan. Erityisesti kasvaville kunnille tämä on haaste, sillä yksityinen päivähoido on järkevää pitää mukana palvelutarjonnassa, sillä kunnallisella puolella ei ole välttämättä resursseja kasvattaa varhaiskasvatuspalveluja siihen tahtiin kuin kunta kasvaa.

21.55 Sami Savio ps: Arvoisa puhemies! Edustaja Vehkaperä luetteli tuossa aiemmin lukuisia lapsiperheisiin vaikuttavia hallituksen tekemiä toimenpiteitä. Toki niitä on joitakin positiivisia ja joitakin negatiivisia. Kokonaisvaikutuksia on toki erittäin vaikea arvioida, koska hallitus ei ole mielestäni tehnyt riittävän laajaa selvitystä lapsiperheisiin kohdistuvien toimien vaikutuksista, eli tällaista laajaa kokonaisvaikutusarviota kaivattaisiin.

Täällä oli puhetta muun muassa tästä lapsilisän yksinhuoltajakorotuksen tasokorotuksesta, ja se on 4,75 euroa, joka ensi vuodelle tuli lisää kuukautta kohti. Perussuomalaiset esittivät 9:ää euroa 75:tä senttiä lisää. Emme saaneet sitä kuitenkaan läpi. Olisimme sen nostaneet sille tasolle sen vuoksi, että edes tämä lapsivähennyksen lakkauttaminen olisi kompensoitunut yksinhuoltajaperheissä. Siitähän aiheutuu jopa 400 euron tulonmenetykset vuosittain joissakin neljän lapsen yksinhuoltajaperheissä.

Arvoisa puhemies! Edustaja Rydman kyseli täällä hieman aiemmin edellisen kohdan osalla, erottuvatko perussuomalaiset enää oppositiossa muista oppositiopuolueista, ja vastasin jo silloin, että kyllä erottuvat. Tästä vain tulikin mieleeni se, että sosiaali- ja terveysministeriö julkaisi eilen jo kauan odotetun selvityksen maahanmuuton kustannuksista. Tästä selvityksestä saa kyllä kohtuullista perustietoa päätöksenteon tueksi, mutta varsinaiset uudet avaukset tästä raportista jäävät puuttumaan tai ainakin hyvin vähiin, ja tietenkin valitettavasti siitä jää myös puuttumaan kokonaisarvio siitä, mitkä ovat humanitäärisen maahanmuuton kustannukset Suomelle vuosittain. Tämä lienee se kysymys, johon kansalaiset olisivat aidosti odottaneet selvityksen vastaavan ainakin jollakin tarkkuudella, mutta nyt nämä luvut jäävät selvityksessä piiloon. Kyselen nyt edustaja Rydmanilta: onko hän itse henkilökohtaisesti tähän selvitykseen tyytyväinen, vai kaipaisiko hän ministeriöltä vielä jatkotoimenpiteitä tämän selvityksen edistämiseksi?

21.57 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Tähän aiemmin keskusteltuun perhevapaauudistukseen liittyy ainakin minun mielessäni huoli siitä, että eihän se vain kavenna entisestään perheiden valinnanvapautta omasta elämästään. Nimittäin tuskin kukaan sitä vastustaa, jos isiä saataisiin osaltaan lastenhoitoon, ellei tämä samalla olisi jollain tavalla pois äitien etuuksista. Ettehän kuitenkaan tällaista suunnittele ainakaan siellä kokoomuksessa?

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

Ajatus, että tiedetään perheiden tilanne niitä itseään paremmin, kuulostaa kovin sosiaalidemokraattisen holhoavalta.

Tämä varhaiskasvatusmaksujen alennus on toki aina hyvä asia periaatteessa, mutta jos-tainhan siihenkin pitää rahat löytää, viimeistään sitten kuntataloudessa sen aukon kompen-soimiseen. Sen todistaa sekin, kun oli tämä hallituksen omituinen manööveri kiinteistöve-ron korottamisen ja korottamatta jättämisen kanssa. Lisäksi tämä varhaiskasvatusmaksu-jen alennus on hieman tynkä ilman tätä mainitun lapsivähennyksen voimaan jäämistä. En tiedä, onko kysymys edes nollasummapokerista vai onko tässä kysymys tosiasiallisista säästöistä ja leikkauksista.

21.59 Katri Kulmuni kesk: Arvoisa rouva puhemies! Tässä ensi vuoden budjetissa on varsin paljon merkittäviä, perusturvan ja sosiaaliturvan kannalta tärkeitä ja välttämättömiä asioita, jotka ovat oikeastaan jossain määrin jo perusoikeuskysymyksiäkin. Nimittäin edel-lisen hallituksen aikaanhan Suomi sai Euroopan neuvoston sosiaalisten oikeuksien komi-tealta huomautuksen siitä, että meidän sosiaaliturvamme on kansalaisten keskiarvotuloi-hin nähden liian matala, ja siksi esimerkiksi pienimpien vanhempainpäivärahojen korotus 23 eurolla kuussa on aivan välttämätön asia. Toki tuossa selvityksessä silloin aikoinaan ei huomioitu sitä, että meidän sosiaaliturvajärjestelmämme on varsin kompleksinen ja siellä on monia tukielementtejä, mutta se on hyvä asia, että nyt siihen saatiin myös korotus. Sa-maten esimerkiksi pienimpiä takuueläkkeitä on pystytty itse asiassa joka vuosi korotta-maan. En kiistä sitä, etteikö indeksi niistä jäädyttämisen kautta söisi tietyn osan, mutta py-syvästi se taso tulee nousemaan, ja se, että 15 euroa tulee lisää jälleen kerran, on hieno asia.

Jos mietitään yksinhuoltajien lapsilisien korotusta 5 eurolla — erinomainen asia. Täällä on puhuttu jo perhevapaaudistuksesta, ja toivottavasti sellainen saadaan tehtyä. Ja halli-tus on linjannut kyllä siellä papereissa, että ei perheiden valinnanvapautta pidä kaventaa ja kolmevuotiaaksi asti pitää olla mahdollisuus hoitaa lasta, että sikäli opposition huoli on ai-heeton. Varhaiskasvatusmaksujen alentaminen on erittäin merkittävä asia, kun lähes 7 000 perhettä tulee ilmaisen päivähoidon piiriin. Ja ei sekään ole huono asia, että yksi meidän kruununjalokivemme sosiaali- ja terveyspuolella, äitiyspakkaus, saa 30 euroa lisää. Ja huoltajakorotuskin on pysyvä tasokorotus opiskelijoille, jotka ovat kohdanneet vaikeuksia jo useamman vaalikauden ajan.

Mutta valitettavasti tuoreena tietona saimme käsityksen sosiaali- ja terveysministeriös-tä, että kuntien maksama lomitustuki katsottaisiin valtiontukisääntöjen vastaiseksi yritys-tueksi, ja toivon kyllä, että STM ja maa- ja metsätalousministeriö tämän pikaisesti selvit-tävät. Eihän asia niin voi olla.

22.01 Wille Rydman kok: Arvoisa rouva puhemies! Kun edustaja Savio kohdisti itselle-ni kysymyksen maahanmuuton kustannuksista, niin siitä lienee syytä muutama sana mai-nita.

Ensinnäkin on tietysti niin, että maahanmuuttoa on hyvin monenlaista. On selvää, että thaimaalaisen marjanpoimijan tai virolaisen rakennustyömiehen vaikutus Suomen kansan-talouteen on nimenomaisesti positiivinen. Tietysti toinen juttu on se, että Eurooppaan koh-distuu merkittävä humanitaarisen maahanmuuton paine, jos sitä nyt humanitaariseksi oike-astaan voi kaikissa tilanteissa edes kutsua, mutta tällaista vakiintunutta termiä nyt kuiten-kin käyttäkseni. Tämä maahanmuutto on sellaista, joka huomattavan usein on kyllä talou-dellisessa mielessä nimenomaisesti miinusmerkkistä — kuinka paljon miinusmerkkistä,

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

niin sitä on sitten vähän hankalampi laskea, koska tietysti on sellaisia kustannuksia, jotka ovat helposti laskettavissa, jotka ovat välittömiä kustannuksia, kuten vastaanottomenot ja siihen liittyvät moninaiset kustannukset, mutta oikeastaan paljon relevantimpia ovat tietysti ne vaikeammin laskettavat kumulatiiviset kustannukset. Jos eurooppalaisiin yhteiskuntiin tulee joukolla ihmisiä, jotka ovat hyvin hankalasti integroitavissa meikäläisille työmarkkinoille, joilla kuitenkin edellytetään huomattavan korkeaa koulutustasoa ja kielitaitoa, ja jos nopeasti kovin kaukaisesta kulttuurista tullut ja meidän osaamistasosta poikkeava väestö tulee alueellemme eikä työmarkkinoillemme integroidu, niin sen kumulatiiviset kustannukset tietysti voivat pahimmillaan olla hyvinkin mittavat. Lisäksi tietysti tulevat moninaiset sosiaaliset vaikutukset, joille ei välttämättä ole ollenkaan laskettavissa euroääräistä hintaa. Siksi vastaankin, että oikeastaan relevantimpaa kuin tällöisten laskelmien tekeminen on nimenomaisesti harjoittaa järkevää ja kestävää maahanmuuttopolitiikkaa, jolla vältetään tällaisten kustannusten syntyminen.

22.03 Sami Savio ps: Arvoisa puhemies! Haluan kiittää edustaja Rydmania erinomaisesta puheenvuorosta. Te edustatte ehdottomasti järjen ääntä sekä kokoomuksessa että hallituspuolueissa. Ehkä me, toivottavasti, teemme vielä joskus jatkossa yhteistyötä myös hallituksesta käsin.

Mutta varsinaisena aiheenani oli tämä... tai ainakin ensin otan kantaa edustaja Mäkelän esille ottamaan ja muutenkin keskustelussa esille nousseeseen aiheeseen varhaiskasvatustaksujen alentamisesta, joka oli sinänsä erinomainen ja erittäin, erittäin hyvä päätös, mutta tietenkin maksutuottojen alentamisen kunnille aiheuttamien taloudellisten vaikeuksien kompensoiminen jäi hiukan vajaaksi 25 miljoonalla eurolla. 85 miljoonaa euroa tullaan niille kompensoimaan yhteisöveron jako-osuuden noston ja peruspalvelujen valtionosuuden nousun kautta, mutta tämä 25 miljoonaa edelleen puuttuu, ja hallituksen tulisi siihen kiinnittää jatkossa tarkkaa huomiota.

Mutta, arvoisa puhemies, tietenkin tämäkin on vielä pieni summa verrattuna siihen, mitä sote-uudistuksella alun perin kaavailtiin säästöjä saatavan, 3 miljardia euroa, ja nyt vaikuttaa siltä, että läheskään tällaisiin säästöihin ei tulla pääsemään. Minkälaisiin tullaan pääsemään? En osaa sanoa, en tiedä, tietääkö kukaan, näistä kustannussäästöistä ei juuri uskalleta enää edes puhua. Lisäksi näyttää melko todennäköiseltä, että tämä lausuntokierrokselle lähtenyt valinnanvapauslakiesitys ei tule välttämättä jatkossa tyydyttämään edes kaikkia hallituspuolueita, puhumattakaan asiantuntijoista. Kaatuuko koko pitkään ja hartaasti mutta valitettavan hatarasti valmisteltu uudistus kokonaan vieden mukanaan hautaan Sipilän hallituksen? Jää nähtäväksi, mutta kyllä tässä kansalaisilla aika suuria huolia on olemassa varsinkin tämän valinnanvapauden osalta. En väitä sitä, että valinnanvapaus olisi hyvin toteutettuna mikään huono ratkaisu, mutta sanoisin nyt näin, että olisi syytä pitää mielessä se, että kansalaisten asiakasmaksut eivät ainakaan pahasti pääsisi nousemaan, jos ja kun tämä valinnanvapausmalli tulee jossain vaiheessa käyttöön.

22.05 Sari Multala kok: Arvoisa puhemies! Kuten jokainen, joka isoja uudistuksia on ollut läheltä seuraamassa tai niitä tekemässä, varmasti ymmärtää, kun on niin laaja uudistus kuin sosiaali- ja terveyspalveluiden uudistus, niin on täysin mahdotonta tässä vaiheessa arvioida, mitkä ne täsmälliset kustannussäästöt tulevat olemaan. Se 3 miljardin kustannusten nousun taittamisen tavoite on nimenomaan tavoite, ja siihen pyritään, mutta totta kai paljon vastuuta sen saavuttamisesta tulee jäämään myös maakunnille, sillä maakunnissa mää-

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

ritellään esimerkiksi ne niin paljon puhutut kapitaatiokorvaukset, joilla määritellään se, minkälaisen korvauksen palveluntuottaja saa minkäkinlaisen asiakkaan hoitamisesta, ja niillä on erittäin suuri vaikutus siihen, että pystymme välttämään sekä yli- että alihoitamisen ja täten vähentämään kustannusten kasvamista siinä suhteessa kuin ne nykyjärjestelmässä kasvaisivat. Ja tässä onkin tämä suuri käsitteellinen haaste ymmärtää se, että kustannukset tulevat kasvamaan, mutta millä vauhdilla. Kun meillä on ikääntyvä väestö, se tarkoittaa automaattisesti sitä, että sosiaali- ja terveystaloudet kasvavat, mutta sitäkin tässä juuri nyt pyritään hidastamaan.

Yksi asia, joka tuossa vielä tuli edellisten edustajien puheenvuorojen myötä mieleeni, on, että kun nyt sosiaali- ja terveysministeriö entisenä Raha-automaattiyhdistyksen avustusten jakajana on perustanut erillisen avustusyksikön niiden jakamista varten ja meillä on nykyään yksi rahapeliyhtiö, Veikkaus, niin on ilmennyt suurta tarvetta sille, että sosiaali- ja terveysministeriön ja opetus- ja kulttuuriministeriön välistä yhteistyötä entisestään tiivistettäisiin. Tämä liittyy myös tulossa olevaan sosiaali- ja terveyspalveluiden uudistukseen, sillä kunnille jää terveyden edistäminen, kun taas kustannusten hoitaminen siirtyy maakunnalle.

22.07 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Tähän aiemmin sivuttuun maahanmuuttopolitiikkaan pienenä yksityiskohtana: Nyt kun hallitus ehdottaa, että laittomasti maassa olevien terveydenhoitoon laitettaisiin se reilu 5 miljoonaa rahaa, niin se on moraalisesti melkoisen suuri ongelma, että tällaiseen toimintaan kannustetaan. Kun aiemmin kannustettiin niitä työttömiä hakemaan töitä työttömyyskorvauksen menettämisen uhalla, niin nytkö siten kannustetaan kuntia tarjoamaan palveluita laittomasti maassa oleville 5 miljoonan porkkanalla? Tämä logiikka nyt tässä hallituksen toiminnassa ei oikein aukea minulle.

Mutta näihin isoihin sote-säästöihin tai oikeamminkin sanottuna, kuten edustaja Multala sen ilmaisi, tavallaan kustannusten nousematta jäämiseen: Onkohan ketään sellaista asiantuntijaa, joka enää tosiasiaa uskoo tähän mainittuun 3 miljardin säästöpotentiaaliin tällä sote-mallilla, mitä nyt ollaan toteuttamassa? Tämä uskottavuusongelma, kun ilmeisesti sellaista asiantuntijaa ei enää mistään löydy, heijastaa kyllä ikävän varjon koko tämän pääluokan uskottavuudelle tulevissa talousarvioissa. Erityisesti minua huolestuttaa se, kuinka tulee käymään maakuntien rahoituksen kanssa, jos tämä maakuntauudistus nyt viedään väkisin läpi tässä samassa yhteydessä. Riittääkö maakunnille rahaa niiden palvelujen tuottamiseen?

22.08 Katri Kulmuni kesk: Rouva puhemies! Vaikka sote- ja maakuntauudistus eivät suoranaisesti kai liity tähän ensi vuoden budjettiin muuta kuin niitten valmistelumäärärahojen osalta, aivan kuten täällä aikaisemmissa puheenvuoroissa on tullut esille, niin kysymyksen on siitä, miten 15 vuoden aikana saamme kulujen kasvukäyrän taitettua ja maltillistettua. Itse asiassa tämmöisissä aluepohjaisissa malleissa, maakuntapohjaisissa malleissa tulokset ovat olleet hyviä, jos katsoo vaikkapa niitä kokeiluja, mitä Kainuun mallista aikanaan saatiin aikaiseksi. Siellähän kulujen kasvukäyrä kyllä taittui.

En kiistä, etteikö meillä ole vielä paljon tekemistä ja vääntöä sote- ja maakuntauudistuksessa, ja sitä työestetään. Jos se helppo olisi, niin se varmasti olisi tehty jo aikaa sitten. Ja on varmasti ihan reilua myös tunnustaa se, että kyllä tähän jää korjattavaa myös tulevaisuudellekin ja tuleville hallituksille, mutta kyllä minä uskon, että myös oppositiossa on varsin laajaa ymmärrystä sille ja siellä toivotaan, että tämä tosissaan menisi eteenpäin, koska kyl-

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

lä se on jo parlamentaarisen järjestelmän uskottavuudenkin kannalta aika huolestuttavaa, jos me emme vieläkään saa tätä asiaa maaliin ja eteenpäin.

Kuitenkin erittäin laaja yhteisymmärrys on siitä, että kun täytyy perusoikeuksien puitteissa toimia ja kansalaisilla täytyy olla itsellä vapaus valita ja päättää niistä päättäjistä ja veroeuroista, missä ne ovat, niin vaalit kuitenkin tarvitaan. Näitähän on kokeiltu eri vaalikausilla, erilaisia malleja. Jonkinlaiset sote-vaalit kuitenkin tarvitaan, ja keskustan näkemys on se, että on järkevää toteuttaa ne maakuntapohjaisesti, kun maakuntaliitot ovat tässä maassa jo olemassa ja malli on kaikkialla Länsi-Euroopassa tunnettu ja olemassa.

Mutta sitten siitä, mikä liittyy tähän maakuntien itsenäisyyteen ja heidän rahoitusmahdollisuuksiinsa: kyllähän verotuksen tiekartta on semmoinen, mistä henkilöverotuksen puolella on puhuttu, mutta kyllähän siihen liittyy myös maakuntaverotus, jota selvitetään nyt valtiovarainministeriössä. Se ei missään nimessä ehdi tähän uudistukseen, mutta tulevaisuudessa, totta kai, maakuntien omaa itsenäisyyttä rahoissa täytyy pystyä kasvattamaan.

22.10 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Vielä pari kommenttia tähän maakunta- ja sote-ratkaisun kokonaisuuteen.

Nythan on tulossa demokraattiset vaalit, joissa valitaan päättäjät, joilla kuitenkin ei ole tosiasiallista budjettivaltaa, koska rahoitus tulee valtiovarainministeriön määräämänä. Eli se on hieman mielenkiintoinen kuvio noin demokratian ja kansanvaltaisen budjettivallan kannalta. Tietenkin on suunnitelmia sen korjaamisesta maakuntaverolla, mutta se sitten taas edellyttää sitä, että ne tehtävät, joita nyt kunnilla on, aidosti siirtyvät maakunnille rahojen myötä, ja niitä tehtäviä, mitä valtiolta tulee, siirtyy aidosti maakunnille valtiolta. Muuten siinä puhutaan päällekkäisestä rahoituksesta.

Mutta kun mainitsitte tämän Kainuun mallin, niin mainitsen itse vielä kenties paremman mallin eli kotimaakuntani Eksoten mallin. Nyt siellä suoraan pelätään tätä uutta sote-uudistusta, koska siellä on saavutettu laskennallisesti puolet niistä kustannussäästöpotentiaaleista, mitä sote-uudistukseen on ladattu paineita. Eli valtakunnallisella tasolla samanlaisella mallilla voitaisiin säästää kuulemani mukaan noin 1,5 miljardia. Siellä pelätään, että sote-uudistus aiheuttaa tämän toimivan vanhan järjestelmän purkamista. Se integraatio, mikä siellä on saavutettu, ne kustannussäästöt — eivät ne tyhjästä ole tulleet. Siellä on keskitetty palveluita, päivystystä, muita asioita, tehty asioita osaoptimoimatta yhtä aluetta, koko piirin etua ajatellen. Nyt sitten kun tämä puretaan valinnanvapauden nimissä, siellä pelätään aidosti sitä, että eivät ne kustannukset suinkaan laske vaan nousevat. Sieltä on tullut todella murskaavat arviot lausuntokierroksella tähän sote-uudistukseen.

22.12 Sami Savio ps: Arvoisa puhemies! Edustaja Mäkelä otti tämän kuntien tilanteen esille tämän sote-uudistuksen yhteydessä. On toki päivänselvää, että kuntien taloudellinen asema muuttuu huomattavasti, jos tämä maakuntalakiesitys ja se, että verotus muuttuu aika merkittävästi, menee läpi. Sehän tarkoittaa käytännössä sitä, että noin kolme viidesosaa kuntien verotuloista siirtyy valtionverotuksen piiriin ja kuntien oma tulorahoitus tulee merkittävästi heikkenemään. Käytännössä se tarkoittaa myös sitä, että kuntien suhteellinen velkaantuneisuus nousee olennaisesti, ja veikkaisinpa sen vaikuttavan myös kuntien velkojen korkoihin varsinkin niitä nostavasti. Mutta se jää nyt sitten nähtäväksi, mitä tapahtuu. Mutta tämä sote-uudistus aiheuttaa myös muuntyyppisiä taloudellisia huolenaiheita kunnille, ja varsinkin tämä jatkosuuntaviivojen epäselvyys estää kuntia sekä kehittämästä

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

nykyistä toimintaansa että tekemästä kokonaisuuden kannalta järkeviä ja pitkälle tulevaisuuteen suuntautuvia ratkaisuja.

Täällä oli eilen pitkä keskustelu aiheesta. Tein sitten lausumaehdotuksen — josta aamulla täällä äänestettiin — siitä, että hallituksen tulisi luoda sellainen kompensatiomalli, jolla kunnille kompensoitaisiin nämä tarpeettomiksi jäävien sote-kiinteistöjen aiheuttamat kustannukset, ettei niitä kiinteistöjä tarvitsisi pakolla lähteä myymään ja ettei kunnilla ja kuntayhtymillä olisi näistä syistä tarvetta sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden ulkoistamiseen. Nämä meidän esityksemme eivät tosiaan menneet läpi, mutta toivon silti, että hallitus vielä harkitsee uudelleen sitä, että kuntien näkemykset ja taloudellinen toimintaympäristö otettaisiin mahdollisimman tarkasti huomioon tätä sote-uudistusta jatkojalostettaessa ja mahdollistettaisiin samalla kuntien edellytykset myös tulevina vuosikymmeninä.

22.14 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Tähän edustaja Savion esille nostamaan asiaan suoraan jatkaakseni: Nythän puhutaan siitä, mikä on kuntien rahoitusasema ja mikä on maakuntien rahoitusasema jatkossa lainamarkkinoilla. Eli nyt kun kunnilla on verotusoikeus ja laaja palveluiden järjestämisvelvoite ja siellä liikkuu paljon rahaa, siellä on niitä kiinteistöjä, niin se rahoitusasema on vakaampi ja parempi, kunnat saavat edullisin ehdoin lainaa. Mitä nyt tapahtuu, jos rakennukset viedäänkin valtion haltuun jonkin omituisen järjestelyn kautta? Jos kuntien käteen toisaalta jää tyhjänä olevia sote-kiinteistöjä, jos kunnan verotusosuus pienenee oleellisesti ja se siirtyy jotenkin valtionverotukseen ilman että kuitenkaan maakunta saavuttaa oikeastaan minkäänlaista rahoitusasemaa, koska sillä ei ole omaa verotusoikeutta eikä välttämättä omaisuutta ja sen rahoitus on täysin valtiovarainministeriön taskussa, niin syntyy nyt yhtäkkiä aika monta julkisyhteisöä, joiden luottokelpoisuus on hyvin kyseenalainen. En tiedä, onko tätä mietitty aivan loppuun asti.

Yleiskeskustelu päättyi.

Pääluokan käsittely keskeytettiin.

8.7. Pääluokka 27 Puolustusministeriön hallinnonala

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Esitellään puolustusministeriön hallinnonala koskeva pääluokka 27. — Edustaja, jaoston puheenjohtaja Niikko.

Keskustelu

17.00 Mika Niikko ps (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Puolustusministeriön hallinnonalalle esitetään 2,872 miljardin euron määrärahaa. Tämä on noin 42,3 miljoonaa euroa enemmän kuin vuoden 2017 talousarviossa. Pääluokan menojen osuuden arvioidaan olevan noin 1,24 prosenttia bruttokansantuotteesta.

Valiokunta on tyytyväinen, että hallinnonalan talousarvioesityksessä on otettu kattavasti huomioon puolustusselonteossa linjatut tarpeet. Hallinnonalalle asetetut tavoitteet pystytään valiokunnan saamien selvitysten perusteella toteuttamaan esitetyllä määrärahalla.

Puolustusvoimien toimintamenot. Sotilaalliseen maanpuolustukseen esitetään noin 2,426 miljardia euroa. Tästä 1,941 miljardia euroa kohdistetaan Puolustusvoimien toimintamenoihin. Esitys sisältää 50 miljoonan euron lisäyksen turvallisuusympäristön muutos-

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

ten edellyttämään valmiuden parantamiseen. Myönteistä on myös se, että toimintamenoihin sisältyy 2 miljardin euron lisämääräraha sopimussotilaiden palkkaamiseen. Talousarvioesityksen määrärahalla pystytään toteuttamaan 18 000 reserviläisen kertausharjoitukset, kuten tavoitteeksi on asetettu. Valiokunta pitää perusteltuna, että tutkimus- ja kehittämistoiminnan kokonaisrahoitusta nostetaan asetetun tavoitteen mukaisesti siten, että se saavuttaa 2 prosentin tason sotilaallisen maanpuolustuksen menoista vuonna 2021.

Puolustusmateriaalihankinnat. Momentille esitetään noin 478 miljoonan euron määräraha. Puolustusmateriaalihankintoihin luetaan mukaan myös Hawk Mk 51 -modifiointiin esitetty 4,6 miljoonan euron määräraha. Varsinaisten puolustusmateriaalihankintojen osuus on noin 20 prosenttia sotilaallisen maanpuolustuksen määrärahasta ilman arvonlisäveroa. Tämä on edelleen alhaisempi kuin ennen puolustusvoimauudistusta.

Arvoisa puhemies! Valiokunta pitää hyvänä, että esitys sisältää hallitusohjelmassa linjatun määrärahalisäyksen suorituskykypuutteiden korjaamiseen. Määräraha kasvaa kuluvan vuoden 80 miljoonasta eurosta 110 miljoonaan euroon vuonna 2018. Momentin tilausvaluuksiin sisältyy lähes kokonaan Merivoimien strateginen suorituskykyhanke Laivue 2020. Tämän arvo on 1,01 miljardia euroa. On välttämätöntä, että Suomi pystyy varmistamaan riittävän osaamisen kotimaassa, jotta hankittua järjestelmää pystytään käyttämään, ylläpitämään sekä tarvittaessa muokkaamaan koko sen elinkaaren ajan kaikissa olosuhteissa. Valiokunta kiinnittää lisäksi huomiota yhteispohjoismaisilla hankinnoilla tavoiteltaviin kustannussäästöihin ja pitää hyvänä, että ensimmäiset askeleet konkreettiseen yhteistyöhön on otettu.

Lopuksi, arvoisa puhemies, vielä maanpuolustusjärjestöjen toiminnan tukeminen. Valiokunta pitää erittäin myönteisenä sitä, että hallitus on vihdoinkin ottanut huomioon eduskunnan tahdon eikä ole leikannut momentin määrärahoja. Tämä on ollut jo liiankin pitkään perinteenä tässä eduskunnassa. Nyt se on korjattu, ja tämä linja on hyvä.

Lopuksi, arvoisa puhemies, haluan kiittää ministeri Niinistöä siitä, että olette hoitanut tehtävänne hyvin. Meillä on jaostossa ollut erittäin hyvä yksimielisyys ministerin toimintoihin ja olemme tyytyväisiä kaikkeen siihen tehtyyn työhön, mitä olette tähän saakka tehnyt. Tässä vaiheessa on syytä kiittää myös jaostoa siitä, että on ollut hyvin yksimielistä työtä tehdä budjettia tässä jaostossa. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Ministeri Niinistö, 5 minuuttia.

17.05 Puolustusministeri Jussi Niinistö: Arvoisa puhemies! Aloitan kiitoksilla. Valtiovarainvaliokunnan mietintö on kelpo luettavaa, liki kaikista asioista on koko lailla helppo olla yhtä mieltä. Kiitos tästä hyvästä yhteistyöstä hallinto- ja turvallisuusjaoston puheenjohtajalle, edustaja Niikolle ja samalla koko jaostolle. [Timo Heinonen: Kiitos! — Lasse Hautala: Kiitos!] — Olkaa hyvä.

Eduskunnan viime kesänä hyväksymä puolustusselonteko antaa hyvät perusteet Suomen puolustuksen kehittämiseksi lähivuosina. Puolustuskyvyn ylläpidossa ja kehittämisessä korostuvat vastaaminen Krimin valtauksen jälkeiseen toimintaympäristön muutokseen ja puolustuksen pitkän aikavälin haasteisiin. Selonteon toimeenpano on alkanut ripeästi. Hallituksen viimeisimmässä julkisen talouden suunnitelmassa ja sen pohjalta laaditussa vuoden 2018 talousarvioesityksessä on otettu huomioon puolustusselonteon ja hallitusohjelman linjaukset.

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

Valtiovarainvaliokunta nosti mietinnössään, ja edustaja Niikko edellä, esiin puolustus-hallinnon näkökulmasta muutamia tärkeitä asioita, kuten puolustusselonteon mukainen 50 miljoonan euron lisäys turvallisuusympäristön muutoksen edellyttämään valmiuden parantamiseen, 2 miljoonan euron lisäys sopimussotilaiden palkkaukseen sekä hallitusohjelman mukainen lisäys materiaalisten suorituskykypuutteiden korjaamiseen. Jälkimmäinen nousee kuluvalle vuodelle myönnetystä 80 miljoonasta eurosta 110 miljoonaan euroon vuonna 2018. Merivoimien strateginen Laivue 2020 -hanke saa pääosan rahoituksestaan vuodelle 2018 myönnettävässä tilausvaltuudessa.

Arvoisa puhemies! Valiokunta kiinnitti huomiota varsinaisten puolustusmateriaalihankintojen osuuteen sotilaallisen maanpuolustuksen määrärahoista. Tähän osuuteen vaikuttavat oleellisesti myös materiaalihankkeiden toimitus- ja maksuaikataulut. Olen jo aiemmin todennut, että materiaalihankinnoista puhuttaessa on katsottava kokonaisuutta eli kaikkia materiaallisen valmiuden menoja, joiden osuus on ensi vuonna lähes 39 prosenttia sotilaallisen maanpuolustuksen määrärahoista. Tämä kattaa myös toimintamenorahoituksella tapahtuvan joukkojen varustamisen ja materiaalin kunnossapidon.

Maanpuolustusjärjestöjen toiminnan tukemiseen myönnetyn rahoituksen osalta on palattu normaaliin päiväjärjestykseen usean vuoden keplottelun jälkeen. Maanpuolustuskoulutusyhdistys tekee tärkeää työtä vapaaehtoisen maanpuolustuksen parissa. MPK:n sotilaallisen koulutuksen siirtämistä Puolustusvoimille selvittäneen työryhmän esitys luovutetaan minulle huomenna. [Markus Mustajärvi: Se on hyvä kirjaus selonteossa!]

Valiokunta korosti tutkimus- ja kehittämistoiminnan rahoituksen merkitystä ja piti tarpeellisena harkita jopa oman tilausvaltuuden asettamista tutkimus- ja kehittämistoiminnalle. Tältä osin voi todeta sen, että tilausvaltuus oli yleensä budjettiteknisesti tarkoitettu vain sellaisiin monivuotisiin sitoumuksiin, jotka edellyttävät valtuuden myöntämistä. Tutkimus- ja kehittämishankkeet eivät yleensä ole luonteeltaan sellaisia, että niistä aiheutuisi tällaisia valtuusmenoja. Oleellisempaa on, että tutkimus- ja kehittämistoimintaan osoitetaan riittävä rahoitus. 2 prosentin tasoa sotilaallisen maanpuolustuksen määrärahoista voi pitää perusteltuna tavoitteena.

Valiokunta korosti aivan oikein riittävää kriisinhallinnan varallaorahoitusta, jotta voidaan vastata äkillisiin muutoksiin kriisinhallintaoperaatioissa. Vuoden 2018 talousarviossa tähän jää valitettavasti toivomisen varaa.

Arvoisa puhemies! Puolustusselonteon mukaisesti Puolustusvoimien sodanajan joukkojen vahvuutta kasvatetaan ensi vuoden alusta 50 000 sotilaalla. Olen puolustusvaliokunnan kanssa samaa mieltä, että reservin kertausharjoituksia on syytä lisätä hallitusti tulevina vuosina.

Lopuksi vielä henkilöstön jaksamisesta: Olen saanut kiertää kaikki varusmiehiä kouluttavat joukko-osastot ja lukuisat muut Puolustusvoimien toimipisteet. Näillä vierailuilla on noussut esille, että viime hallituskaudella puolustusvoimauudistuksessa henkilöstömäärä laskettiin liian alas ottaen huomioon myös muuttuneen turvallisuusympäristön valmiudelle asettamat vaatimukset. Puolustusvaliokunta oli huomionnut tämän omassa lausunnossaan. Puolustusvoimien lisääntyneet tehtävät ja liian pieni virkojen lukumäärä edellyttävät henkilöstön lisäämistä. Tulevina vuosina Puolustusvoimien henkilöstökuluihin on saatava lisää rahaa, ja tähän toivon ymmärrystä yli hallitus- ja oppositiorajojen.

Tarkasteltavana oleva vuoden 2018 puolustusbudjetti antaa kaikkiaan kohtuullisen hyvän taloudellisen perustan puolustuksen ylläpidolle ja kehittämiselle. Se ei kuitenkaan

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

poista sitä tarvetta, että puolustusmäärärahoihin tarvitaan seuraavalla hallituskaudella tasokorotus.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Nyt on mahdollisuus pyytää 1 minuutin mittaisia vastauspuheenvuoroja. Ne aloittaa edustaja Kanerva.

17.09 Ilkka Kanerva kok (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Suomen puolustuksen perusajattelu perustuu nykyisin nykyisen tavan mukaisesti neljälle perustalle: Suomen oman sotilaallisen suorituskyvyn varaan, meidän läntiselle yhteistyöllemme, meidän erityissuhteillemme Venäjään ja kansainvälisen yhteisön merkityksen korostamiseen. Tästä muodostuu myöskin ajatus kokonaisturvallisuudesta sisäisen ja ulkoisen turvallisuuden osalta. Kysynkin: onko mahdollista ajatella, että lähitulevaisuudessa, esimerkiksi seuraavien hallitusneuvottelujen yhteydessä, lähdetäisiin Suomeen perustamaan poliittisesti, yhteiskunnallisesti vastuullista turvallisuusneuvostokäsitettä, joka kykenisi laaja-alaisesti tämänkaltaisiin kysymyksiin vastaamaan? Ja samalla vielä kysyn ministeriltä käsitystä siitä, voitaisiinko samassa — tai erillisenä hankkeena luonnollisesti — lähteä miettimään myöskin sitä, miten kokonaisuuspuolustuksen nimissä myös naisten ei militarisoitua mutta maanpuolustusvelvollisuutta [Puhemies koputtaa] voitaisiin lähteä toteuttamaan.

17.11 Mika Kari sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Arvoisa ministeri, totesitte juuri, että olette puolustusvaliokunnan kanssa samaa mieltä siitä, että kertausharjoitusten tasoa pitäisi pystyä tasapainoisesti nostamaan tässä lähitulevaisuudessa. Jo 50 000 sotilaan lisääminen sodanajan joukkoihin aiheuttaa luonnollisesti sen tarpeen, että kertausharjoitusten määriä pitäisi nostaa. Kuitenkin meillä on tilanne, jossa nykyiset sotilaat kokevat työuupumusta. Tutkimuksen mukaan noin 43 prosenttia upseereista ilmoitti kokevansa työssään työuupumusta, ja muu henkilökunta päälle. Tilanne on kohtuuton henkilökunnalle siltä osin, että tehtävän asiallinen hoito vaatii vaarallisessa työssä kestävyyttä ja jaksamista ja sitä kautta myös työkavereita. Mitä olette ministerinä mieltä siitä, että lähdetäisiin sopimusotilaiden sijaan palkkaamaan koulutettuja aliupseereita tämän kouluttajavajeen kattamiseksi? 4 miljoonalla saisimme noin 100 uutta kouluttajaa 600 koulutusvajeen paikkaamiseen.

17.12 Seppo Kääriäinen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vähillä rahoilla Suomen puolustusta on hoidettu ja kehitetty viime vuosikymmeninä ja myös tällä vaalikaudella erittäin hyvin, ja se on ollut myös omiansa luomaan tälle Itämeren alueelle omalta osaltaan vakautta hyvän ulkopoliittikan tukena. Nyt näillä määrärahoilla voidaan edelleen parantaa suorituskkyä, nostaa yleistä valmiutta niin, että se on kaikki suhteessa tähän toimintaympäristön tiettyyn kiristyneeseenkin muutokseen, ei kuitenkaan pahemmanlaatuisen muutokseen. Kertausharjoituksia on voitu lisätä ja lisätään, ja reserviäkin on voitu kohottaa. Olennaista tässä on myös se, että kaikki tämä on tapahtunut sen oleellisen linjauksen pohjalta, että emme ole Suomessa ajaneet Puolustusvoimia alas vaan koko ajan sitä kehittäneet ja rakentaneet puolustustoimen yleisen asevelvollisuuden pohjalle. Kysyn teiltä, herra ministeri: kun kaikki perustuu yleiseen asevelvollisuuteen, miten te haluaisitte sitä kehittää seuraavan kymmenen vuoden sisällä niin, että se olisi jatkossakin vetävä vaihtoehto Suomen nuorisolle, molemmille sukupuolille? [Eero Heinäluoma: Viisas linja!]

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

17.13 Markus Mustajärvi vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Puolustusmenot tulevat nousemaan jo tehtyjen ja valmisteltavien päätösten myötä yli 2 prosenttiin bruttokansantuotteesta, nimenomaan Nato-kriteerein laskettuna. Natohan on asettanut jäsenmailleen tavoitearjaksi tuon 2 prosenttia.

Mutta strategiset hankkeet, HX ja Laivue 2020, sitovat taloudelliset resurssit pitkäksi aikaa ilman, että Puolustusvoimien henkilöstöasemaa on ratkaistu. Työssäjaksaminen on todellinen ongelma, niin kuin on monesta suusta jo kuultu, ja kyllä minusta marssijärjestyksen pitää olla se, että ensin turvataan henkilöstön asema, siihen riittävät resurssit, työssäjaksaminen ja poistetaan pysyvä epävarmuus henkilökunnalta, ja sitten lähdetään miettimään näitä hankintaohjelmia, jotka minun mielestäni ovat ylimitoitettuja.

Ja sitten, arvoisa ministeri, voisitteko muutamalla sanalla avata — ymmärrän, että keskeneräiseen prosessiin te ette voi kovin syvälle mennä, mutta voitte ainakin poliittisesti arvioida — onko tämä viime päivien tietovuotokohu vahingoittanut suhteita enemmän Venäjään vai Yhdysvaltoihin?

17.14 Erkki Tuomioja sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Turvallisuus edellyttää tietysti varautumista kriisitilanteisiin ja myöskin varustautumista, mutta se ei voi olla vain sitä, koska jos varustaudutaan ja varaudutaan sotaan, niin yleensä sellainen helpommin myös saadaan, ja siksi niiden rinnalla täytyy olla aktiivista konfliktien ennaltaehkäisyä ja liennytyksen painottamista. Tiedän, että tämä ei ole vain puolustusministerin toimia, mutta hallitus kokonaisuudessaan kyllä vastaa tästä. Kuitenkin puolustusministeri usein, aivan oikein, vetoaa puolustusselonteosta annettuun eduskunnan vastaukseen, mutta jostain syystä en ole kuullut teidän painottavan sitä asiaa, joka näissä eduskunnan vastauksissa on myös keskeistä, että Suomen ja ulko- ja turvallisuuspolitiikan tehtävä on pitää Suomi mahdollisten konfliktien ulkopuolella ja että me myös pidämme huolen siitä, että Suomen aluetta ei käytetä sotilaallisesti vihamielisiin tarkoituksiin. Nostan tämän esiin sen vuoksi, että ministerin avustaja on katsonut aiheelliseksi ikään kuin nonsaleerata [Puhemies koputtaa] eduskunnan näkemyksiä tästä asiasta. Sen vuoksi toivon, että ministeri on selkeästi tässäkin eduskunnan takana.

17.16 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Haluan antaa kiitosta ministeri Niinistölle hyvästä työstä uskottavan maanpuolustuksen eteen. Palautte siitä on tänä päivänä pääsääntöisesti lähes yksinomaan myönteistä, että on huolehdittu osaavan reservin koulutuksesta, on huolehdittu resursseista, materiaalista, isoja hankintoja on etenemässä, ja myös siitä, että meillä on laadukasta, hyvää harjoitustoimintaa. Esimerkiksi ensi vuonna ensimmäistä kertaa lähetämme koneita Red Flag -harjoitukseen, joka on tärkeä osa hävittäjien toimintaa.

Pidän myönteisenä myös sitä, että olette laittanut liikkeelle suuren puolustusharjoituksen valmistelun, sillä me olemme yhdessä sopineet, että olemme valmiita vastaanottamaan ja toisaalta antamaan apua, jos sitä tarvitaan. Nyt kun olemme harjoitelleet sitä, miten annamme apua Ruotsille, pidän myönteisenä sitä, että harjoitteleminen myös sitä, miten voimme ottaa hädän hetkellä apua muilta mailta vastaan.

17.17 Mikko Savola kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Haluan myös yhtyä kiitoksiin ministerille kaikesta siitä työstä, minkä maanpuolustuksen hyväksi olette omalta paikaltanne tehnyt.

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

Valtion ja sen kansalaisten turvallisuudesta on pidettävä kaikissa tilanteissa kiinni, ja sen vuoksi tämä tietovuoto, mikä nyt on tapahtunut, on väärin. Se on tuomittavaa, se on rikollista. Se on mielestäni vastenmielistä, mitä siinä on tapahtunut. Vuodon tekijät ja vuotajat on saatava yksinkertaisesti vastuuseen. Kysynkin nyt teiltä, herra ministeri, kun tiedustelulainsäädännön merkityksestä ja tulevasta lainsäädännöstä puhutaan, kuinka näette meidän tämänhetkisen tiedusteluorganisaatiomme kunnon: Missä kunnossa se tällä hetkellä on? Kuinka paljon tarvitsemme mahdollisesti lisää resursseja meidän tiedustelutoimintaamme, jota myös tämä uusi lainsäädäntö tulee aiheuttamaan? Ja voisitteko kommentoida myös kumppaneiden luottamusta, minkälaisia vaikutuksia tällä tietovuodolla [Puhemies koputtaa] mahdollisesti on ollut?

17.18 Päivi Räsänen kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Puolustusvoimien ylipäällikkö, tasavallan presidentti, kommentoi tuoreeltaan tätä salaisten asiakirjojen vuotoa ja julkistamista, että se oli turvallisuutemme kannalta kriittistä ja voi aiheuttaa vakavia vaurioita. Tekin, ministeri Niinistö, melko huolestuneena alkuvaiheessa tätä kommentoitte. Esitutkintaa hoitavalle poliisille on annettava täysi työrauha tätä asiaa nyt tutkia, mutta kysyn teiltä, ministeri: mikä on oma arvionne tällä hetkellä tämän tapauksen ja vuodon merkityksestä nimenomaan Puolustusvoimien näkökulmasta ja kansallisen turvallisuutemme kannalta? Samalla tässä on noussut keskustelu myös siitä, pitäisikö Puolustusvoimien joiltakin osin tiedottaa toiminnastaan avoimemmin. [Puhemies koputtaa] Kysyn teiltä tätäkin: minkälaisia ajatuksia teillä on näitten asiakirjojen turvaluokituksesta?

17.19 Eero Heinäluoma sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomi on kulkenut omia teitään, ei ole mennyt kaikkien muotioikkujen perässä, ja sitä kautta on voinut pitää huolta hyvästä puolustuskyvystä ja viisaasta turvallisuuspolitiikan linjasta.

Yhdyn edustaja Tuomiojan käsitykseen tämän linjan toteuttamisesta. On todella tärkeää, että eduskunta ja valtioneuvosto ja ministerit puhuvat samalla äänellä. Minäkin olen todennut, että on vähän kiusallista, kun ministereiden suusta ei tahdo oikein tulla sitä sanaa, että Suomen aluetta ei käytetä hyökkäyksiin mihinkään suuntaan. Tällä on merkitystä myös harjoittelutoiminnan kannalta, ja rohkenenkin toivoa, että ministeri rohkaisee nyt itsensä ja kertoo mielipiteensä, onko hän tämän eduskunnan yksimielisen kannan takana.

Tämä sotilastiedustelun asiakirjojen levittäminen ympäri maailmaa on kiusallinen ja aivan eriskummallinen asia. Nyt jää kysymään: onko tässä turvallisuusjärjestelmässä jotain vialla, kun jokaiselta R-kioskilta alkaa löytyä sotilastiedustelun salaisia asiakirjoja?

17.20 Marisanna Jarva kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On tosiaan hienoa, että vapaaehtoisten maanpuolustusjärjestöjen määrärahat pysyvät nyt sitten sillä tasolla, mitä eduskunta on edellyttänyt.

Mutta sitten näistä muista asioista, mitkä ajankohtaisia ovat. Vähän aikaa sitten MPK julkaisi tällaisen raportin kuin Naisten koulutuksen väliraportti 2017, ja tässä tuotiin esille tärkeänä toimenpiteenä, että pitäisi viedä eteenpäin varaamisrekisteriä, jossa nimenomaan pystyttäisiin kaikkia suomalaisia, jotka kouluttautuvat, harjoittavat turvallisuustaitojaan eri viranomaisten palveluksessa tai vapaaehtoisessa maanpuolustuskoulutuksessa ja myöskin ihan reserviläisenä, sitä kautta jatkossa varaamaan niin erilaisiin poikkeustilanteisiin kuin sodanajan tehtäviinkin mahdollisesti. Olisiko tällaisen varaamisrekisterin käyttö Suomessa mahdollista edetä?

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

17.21 Sofia Vikman kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Keväällä vapaaehtoiseen asepalvelukseen haki ennätysmäärä naisia. Silti monen kohdalla mahdollisuus suorittaa vapaaehtoinen asepalvelus jää yhä käyttämättä, kun tieto ei tavoita kaikkia potentiaalisia naisia oikea-aikaisesti. Nykyaikaisessa armeijassa tarvitaan taitoja, joita naisilla on kyky oppia siinä missä miehilläkin.

Kutsuntojen ulottaminen naisiin on tärkeää, jotta saamme ikäluokkien parhaimmat kyvyt käyttöön. Kutsunnoissa naiset saisivat oikeassa elämänvaiheessa tietoa mahdollisuudesta suorittaa vapaaehtoinen asepalvelus, ja kutsunnat olisivat varmasti hyväksi myös koko ikäluokan maanpuolustustahdolle, jota on tulevaisuudessakin vaalittava. Kysynkin ministeriltä, mitä ministeri ajattelee näistä naisten kutsunnoista. Millä aikataululla ne voisivat olla toteutettavissa? Entä sitten tällainen ainakin taloudellisesti kevyempi vaihtoehto eli [Puhemies koputtaa] kutsuntakirjeen lähettäminen ainakin koko ikäluokalle?

17.22 Satu Taavitsainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluan kiittää ministeriä siitä, että otitte aloituspuheenvuorossanne esille henkilöstön jaksamisen. On tärkeä asia, että siihen kiinnitetään huomiota ja sitä parannetaan, mutta kysyisin siitä, kun on käynyt ilmi, että Puolustusvoimissa joka neljättä häiritään seksuaalisesti, ja nämä luvut käyvät ilmi vastikään julkaistusta Tampereen yliopiston tekemästä tutkimuksesta Naisten ja miesten vuorovaikutus ja osallisuus asepalveluksessa tasa-arvon näkökulmasta. Käsitelimme tätä puolustusvaliokunnan viimeisessä kokouksessa, ja ilmeisesti on näin, että monelta kantahenkilökuntaan kuuluvalla uupuu keinoja puuttua syrjintään ja häirintään. Seksistisiä puheita ja vitsejä ja naisia halventavaa puhetapaa pitää kitkeä pois Puolustusvoimista, joten kysyn: miten, arvoisa puolustusministeri, aiotte saada oman hallinnonalanne häirintävapaaksi?

17.24 Lasse Hautala kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Me valtiovarainvaliokunnan hallinto- ja turvajaostossa kuulumme eri aselajien alustukset ensi vuoden talousarviosta ja tyytyväisyydellä totesimme talousarvioesityksen olevan hyvin kattava ja ottavan hyvin huomioon tuon puolustusselonteon linjauksen. Pari asiaa kuitenkin siihen liittyen:

Kotimainen puolustusteollisuus on keskeinen osa meidän huoltovarmuuttamme, mutta koska kotimainen kysyntä ei riitä ylläpitämään riittävää tilauskantaa, niin viennillä on myöskin iso merkitys kyseisen teollisuusalan toiminnassa. Herra ministeri, mitkä ovat teidän näkymänne tämän viennin osalta?

Toiseksi kiinnitimme huomiota näihin yhteispohjoismaisiin hankintoihin. Ne ovat hyviä. Ja saimme tiedoksi, että Suomi on tehnyt myös esityksen Leopard 2 -taistelupanssari-vaunujen ammusten yhteishankinnasta. Siitä piti tulla tietoa tämän vuoden lopulla, eli onko tietoa siitä saatu?

17.25 Peter Östman kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Muutama viikko sitten Hesari uutisoi, kun ulkoministeri Soini oli ollut mukana tekemässä tätä historiallista päätöstä puolustusyhteistyöstä, ja otsikossa oli näin: "Soini hehkutti EU:n puolustuspäätöstä 'historialliseksi'". Sitten: "Soini piti hyvin merkittävänä sitä, että Suomen vaatimuksesta PRY:n perustamisasiakirjaan merkittiin EU-maiden avunantovelvoite sellaiselle jäsenmaalle, joka joutuu hyökkäyksen kohteeksi." Suomihan on ollut hyvin aktiivinen tässä avunantolausekkeessa. Kuitenkin olen ymmärtänyt, että eihän EU ole perustamassa yhteis-

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

tä armeijaa. Haluaisin kuulla tässä puolustusministerin näkemystä: mitä tämä puolustusyhteistyö tarkoittaa konkreettisesti Suomelle?

17.26 Pauli Kiuru kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Edustaja Mustajärvi otti tämän tietovuotoasian esille ja pohti sen mahdollisia vaikutuksia USA:n suuntaan ja Venäjän suuntaan ja kysyi niistä ministeriltä. Haluan vielä laajentaa luonnollisiin yhteistyökumppaneihin EU ja Pohjoismaat. Laajennetaan tätä näkökulmaa myös niihin suuntiin.

Edustaja Hautala puhui näistä yhteishankinnoista, ja tämä oli myös itselläni mielessä. Taistelijavarustushanke etenee, ja jaostossa asiantuntijakuulemisen perusteella tämä Leopard-ammusten yhteishankinta nousi esiin. Sitä ollaan nyt parina vuotena tässä pidetty esillä merkkinä siitä, että asiantuntijakuulemisilla on vaikutusta. Ihan samaa kysyn: miten se etenee, kun vastauksia tämän vuoden loppuun mennessä luvattiin? Ylipäätään on hyvä, että sitä yhteistyötä tehdään, koska tällainen luonnikas yhteistyö mahdollistaa luottamuksen rakentamisen.

17.27 Markku Pakkanen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Täällä on tullut monta kertaa mainituksi, että Suomen linja, yleinen asevelvollisuus ja nämä, on todettu hyväksi ja vuosikymmeniä kestäväksi. Itsenäinen Suomi täytti 100 vuotta, ja sillekin pohjalle tätä on hyvä rakentaa. Haluaisin kotimaisten hankintojen lisäksi kysyä ministeriltä: mikä on kriisinhallintatehtävissä olevien suomalaisten joukkojen tämänhetkinen tilanne, ja onko mitään uutta siltä rintamalta kenties tulossa, ja miten oma hallinnonalamme on siihen valmistautunut?

Tyytyväisyydellä totean tämän vapaaehtoisen maanpuolustuksen tuen rahan tulevan nyt niin kuin valmiina tänne, ettei tässä joulun aikana tarvitse jännittää, saako sitä rahaa. [Oikealta: Erinomaista!] — Tämä on erinomainen toimenpide, ja kiitos ministeriölle myös sen eteenpäinviemisestä. [Mika Kari: Se oli eduskunnan vaatimus!] Lopuksi vielä kysyisin: mikä on tuon MPK:n tulevaisuus, ministerin tämänhetkinen tieto siitä?

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Tässä vaiheessa myönnän vielä seuraavat vastauspuheenvuorot: Paatero ja Viljanen. Sen jälkeen ministerin vastaukset, ja sitten otamme toisen kierroksen.

17.28 Sirpa Paatero sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Todellakin on hyvä, että se automaatti, joka on vuosikausia toiminut, että täällä aina lisätään MPK:lle rahoitusta, toivottavasti saadaan nyt tulevaisuuteenkin sitten poikki, eli niiden rahojen, mikä sinne tarvitaan, toivoisin tulevaisuudessa olevan suoraan esityksessä.

Tähän henkilöstön jaksamiseen ja henkilöstön riittävyys on kiinnitetty huomiota, puhutaan sitten kertausharjoituksista tai kouluttajamääristä ja muusta. Siihen liittyen kysymys näistä vapaaehtoisen maanpuolustuksen uusista linjauksista: kun se selvitys on nyt tulossa, niin eikö niin, ministeri, että halutaan pitää yhä edelleen vapaaehtoistyö vapaaehtoistyönä ja virkavastuulla tehtävä työ sitten virkamiesten päätettävissä ja huolehditaan siitä, että varsinaista henkilöstöä on riittävästi eikä niitä rahoja, joita nyt on suunniteltu laitettavaksi tähän vapaaehtoispuolelle lisää, käytetä siihen, vaan käytetään oikeasti palkattua henkilöstöä?

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

17.29 Eerikki Viljanen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kesällä puolustuspoliittisen selonteon keskustelussa nostin monen edustajan lailla esille kyberturvallisuuden osuuden rajallisuuden selonteossa. Puolustusvaliokuntakin kiinnitti selonteon käsittelyssä erityistä huomiota kyberturvallisuuteen ja piti välttämättömänä, että kyberturvallisuus otetaan kaikissa ministeriöissä ja niiden hallinnonaloilla kärkihankkeeksi. Viime päivienkin valossa tämä vaade lieene edelleen paikallaan. Nyky-yhteiskunta on erittäin haavoittuvainen näiden kyberhyökkäysten edessä. Selonteon käsittelyssä saamansa selvituksen perusteella valiokunta katsoi, että suomalaisen yhteiskunnan kyberturvallisuuden parantaminen edellyttää vastuutahon nykyistä selkeämpää määrittelyä ja että selkeä koordinaatioelin, joka pystyy ohjaamaan valtionhallinnon kyberturvallisuustoimia, voitaisiin luoda esimerkiksi valtioneuvoston kanslian alaisuuteen.

Ministeri on jo osittain vastannut näihin kyberturvallisuushkiin. Olisin kuitenkin tiedustellut arviota, millaisiin toimiin edellä mainittu kirjaus kyberturvallisuuden toimien koordinaation parantamisesta mahdollisesti voisi johtaa. Vaikuttaako uusi hybridiuhkakeskus miten tähän, ja onko valtion ensi vuoden talousarviossa varauduttu taloudellisesti riittävästi [Puhemies koputtaa] näiden toimien tekemiseen?

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Ministeri Niinistö, 5 minuuttia.

17.30 Puolustusministeri Jussi Niinistö: Arvoisa puhemies! Kiitoksia asiantuntevista kommentteista ja kysymyksistä ja kiitoksia tuesta.

Edustaja Kanerva kysyi, onko mahdollista ajatella, että Suomeen perustettaisiin erityinen turvallisuusneuvosto. Tämä on varmaan sellainen asia, että jos se koetaan tarpeelliseksi, siihen tullaan eduskuntavaalien yhteydessä puolueiden vaaliohjelmien kautta ottamaan kantaa ja hallitusohjelmassa keskustelemaan. Tämä on sen luokan kysymys, että en sen enempää osaa ottaa kantaa.

Naisten maanpuolustusvelvollisuudesta kysyi edustaja Kanervan lisäksi myös edustaja Vikman. Tämä on niitä asioita, jotka niin ikään tulevat puolueiden eduskuntavaaliohjelmissa melko lailla varmasti olemaan esillä, ja asia, joka päätetään hallitusneuvotteluissa. Itse pitäisin mielekkäänä, että naiset otettaisiin kutsuntojen pariin, jotta heille voitaisiin kertoa vapaaehtoisen varusmiespalveluksen mahdollisuudesta. Siihen ei ole maanpuolustuksellista tarvetta eikä taloudellisia edellytyksiä tällä hetkellä, mutta pitäisin sitä tasa-arvokysymyksen kannalta ja kokonaisturvallisuuden kannalta ihan harkinnanarvoisena asiana.

Edustaja Kari kysyi kertausharjoitusten lisäyksestä. Maltillisesti pyrimme lisäämään. Tällä hetkellä koneisto ei juuri enempää tuota, mutta olemme päässeet kahtena viime vuotena ylittämään tämän 18 000:n määrän, ja suuntaa on edelleen tarkoitus kasvattaa lähelle sitä 19 000:ta ensi vuonna. Tämä 50 000:n lisäys sodanajan joukkoihin ei sinällään aiheuta tarvetta lisätä kertausharjoituksia, koska nämä joukothan ovat hyvin kertausharjoitettuja ja varustettuja jo sinällään.

Työssäjaksaminen: Edustaja Kari nosti tämän Aliupseeriliiton esityksen, 4 miljoonaa euroa ja sata aliupseeria. Sanoisin, että se on hyvä alku. Jos nämä rahat löydetään, olen valmis tämän kyllä toteuttamaan.

Edustaja Kääriäinen totesi, että kaikki perustuu Suomen puolustusratkaisussa yleiseen asevelvollisuuteen. Voisin jopa lisätä siihen, että se on fundamenttien fundamentti. Miten kehittää tätä, jotta se säilyy tulevaisuudessa kilpailukykyisenä vaihtoehtona nuorille mie-

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

hille ja miksei myös naisille? Tältä pohjalta edetään suomalaisen asevelvollisuuden merkeissä hyvin varovaisesti. Mitään suuria muutoksia ei pidä tehdä, mutta ajan hengessä pitää tietysti elää. Myös näitä opintososiaalisia kysymyksiä pitää muistaa tarkastella aina aika ajoin, esimerkiksi varusmiesten eläkekertymä puuttuu edelleen.

Edustaja Mustajärvi niin ikään nosti esiin henkilöstön jaksamisen ja Helsingin Sanomien viimeaikaisen tietovuotokohun ja kysyi, onko vahinkoa enemmän Yhdysvaltain vai Venäjän suuntaan. Sitä on tietenkin mahdollon tässä vaiheessa arvioida, mutta eihän tämä tietenkään hyvä asia ollut. Se jää nähtäväksi, mikä tämän vaikutus oli.

Edustaja Tuomioja ja edustaja Heinäluoma puhuivat tästä ulkopoliittisesta linjauksesta. Suomen ulkopoliittisen ja turvallisuuspoliittisen linjan tavoite on tietenkin pitää Suomi konfliktien ulkopuolella. Sehän on lähtökohta kaikelle. Siitä olen aivan samaa mieltä, ja erityisavustajani vastatkoon omista tviiteistään.

Edustaja Savola, olen samaa mieltä, että tämä tietovuoto oli kieltämättä hyvin ikävä. Siihen ei ole oikeastaan paljon muuta lisättävää kuin että toimivaltainen viranomais eli keskusrikospoliisi tutkii sitä parhaillaan. Toivottavasti saadaan vuotaja selville ja kaikki nämä rikosoikeudelliset asiat selvitettyä. Edustaja Savola kysyi myös, mikä on tiedusteluorganisaation kunto. Se on tällä hetkellä ok, mutta uusi lainsäädäntö on erinomaisen tärkeä, ja se tulee vaatimaan joitain rahallisia panostuksia lisää laitteisiin ja henkilökuntaan. Niihin tulemme ensi vuoden puolella varmasti lähemmin palaamaan.

Edustaja Räsänen kysyi tähän tietovuotoon liittyen, pitäisikö meidän tiedottaa avoimemmin. Mielestäni Puolustusvoimat tiedottaa niin avoimesti kuin kykenee verrattuna vaikka 20 vuoden takaiseen aikaan — se on kuin yö ja päivä. Aina näille salauksille on syynsä.

Edustaja Heinäluomalle toteaisin, että puolustusministeriö on tänään tehnyt selvityspyynnön Pääesikunnalle siitä, onko salaisten asiakirjojen säilytystä ja käyttöä aihetta uudistaa nyt tapahtuneen tietovuodon valossa. Eli kiinnitämme huomiota asiakirjaturvallisuuteen.

Edustaja Jarvan mainitsema vapaaehtoisien maanpuolustuksen varaamisrekisterijärjestelmä ei ole tuttu minulle, mutta mielenkiintoinen ajatus kyllä sinällään. Siihen ehkä voidaan jossain muussa yhteydessä palata.

Edustaja Taavitsainen kiinnitti huomiota seksuaaliseen häirintään. Puolustusvoimat tekee — ja on tehnyt jo pitkään, vuosia — määrätietoista työtä kaiken epäasiallisen käytöksen kitkemiseksi. Tämä vie aikaa, mutta tässä on syytä olla kärsivällinen, ja tietenkin nollatoleranssi on tavoitteena. Pitää myös ottaa huomioon, että tulokset ovat kuitenkin, vaikka ne huonot tällä hetkellä ovatkin, parantuneet kaiken aikaa.

Edustaja Hautala kysyi piskuisen puolustusteollisuutemme vientinäköymistä. Se on totta, että se on aivan elinehto, että pystymme viemään tuotteitamme ulkomaille, jotta pystymme täällä pitämään jonkinmoista huoltovarmuutta. Olen itse yrittänyt omalta osaltani edistää sitä erilaisilla matkoilla Yhdysvaltoihin, Etelä-Afrikkaan ja Australiaan, joitakin mainitakseni.

Sitten oli vielä kysymys näistä Leopardin ammusten yhteispohjoismaisista hankinnoista. Siinä ovat toki nimenomaan nämä kustannussäästöt taustalla ja yhteistyömahdollisuudet elinkaaren hallinnassa. Esitys on parhaillaan harkinnassa muissa Pohjoismaissa, joten tässä vaiheessa en pysty ottamaan kantaa mahdollisten kustannussäästöjen määrään tai tähän aikatauluun, mutta joka tapauksessa odotamme vastausta muilta Pohjoismailta tämän vuoden loppuun mennessä.

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

Edustaja Östmanille toteaisin, että EU-armeijaa ei olla perustamassa ja varmaan EU:n puolustusyhteistyön tärkeimpiä asioita ovat nämä täydentävät kyvyt — eivät niinkään nämä kovat sotilaalliset kyvyt, vaan täydentävät, voisi sanoa pehmeämmät, kuten kyber ja hybridi.

Edustaja Pakkanen... — Jos vielä puhemies sallii, vastaan vielä tähän [Puhemies koputtaa] kriisinhallintakysymykseen, että onko uutta: Lähinnä uusi asia tällä hetkellä on se, että meidän suurinta operaatiotamme UNIFILiä me hieman vähennämme, vähennämme 200 mieheen ja siirrymme tähän Ranskan reservipataljoonaan. Keskitämme osallistumme siihen. [Peter Östman: Kiitos selkeästä vastauksesta!]

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Nyt on vielä mahdollisuus pyytää vastauspuheen-
vuoroja V-painiketta painaen, ja ne aloittaa edustaja Kääriäinen.

17.37 Seppo Kääriäinen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä on nyt jo muutamassa puheenvuorossa puututtu tähän ajankohtaiseen tietovuotoasiaan. Sehän on niin, että Puolustusvoimien tiedustelu on ollut aina etulinjassa. Kun ajatellaan puolustuksen rakentamista, sen pitää olla aina ajan tasalla, siihen on oltava resursseja riittävästi ja toimivaltuuksia riittävästi, myös lainsäädännön pitää elää ajassa, ja tätä työtä tähän tehdään paraikaa, ja ehkä myös valmista tulee. Tähän tietovuotoon hyvä periaate varmaan on se, että ensin tutkitaan ja sitten hutkitaan. Se on varmasti järkevintä ja varmintä ja kestäväntä, mutta kysymykseni liittyy tähän avoimuuteen. Aika monta kertaa väitetään, että Ruotsissa näistä asioista puhutaan paljon avoimemmin, media pystyy kertomaan paljon avoimemmin. Miten se on, herra puolustusministeri, onko näitten maitten välillä tässä avoimuudessa, asioitten kertomisessa liittyen tiedusteluun ja sen voimavarojen näyttämiseen, isoja eroja olemassa? Miten Ruotsi poikkeaa Suomesta?

17.38 Eero Heinäluoma sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jatkaisin tätä keskustelua tästä meidän harjoitustoiminnastamme. Tämä verkottuva yhteistyö on tärkeä osa meidän kokonaisturvallisuuttamme, siihenhän edustaja Kanerva aikaisemmin jo viittasi. Se on tavallaan vähän pidemmässä ajanjaksossa katsoen jopa tämmöinen doktriinin muutos, joka on tapahtunut, mutta silloin tietysti merkitystä on sillä, millaisiin tilanteisiin tämä verkottuva yhteistyö varautuu ja mitä harjoitellaan. Näitä on myös eduskunnalle kerrottu.

Se iso kysymys on ja siihen haluaisin ministeriltä vielä vastauksen, lähtevätkö puolustusministeriön hyväksymä harjoitustoiminta ja ohjeet siitä, että nämä eduskunnan määrittelemät lähtökohdat, pyrkimys pysyä konfliktien ulkopuolella ja sitten toisaalta tämä, että Suomen aluetta ei käytetä hyökkäyksiin muita maita vastaan, ovat ne harjoittelutoiminnan periaatteet, jotka viedään sitten käytäntöön.

17.39 Ilkka Kanerva kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suoraan jatkan edustaja Heinäluoman kysymykseen todeten, että meillä on nyt mielestäni kohtuullisen hyvä kansallinen yhteisymmärrys siitä, miten Puolustusvoimien suorituskykyä tullaan lähivuosien myötä kehittämään, mutta sen sijaan toinen iso ulottuvuus eli kansainvälinen yhteistyö, joka on laajentunut huomattavasti viime vuosien myötä, on kehittynyt ehkä enemmän tapauskohtaisesti ilman isompaa strategista kuviota siitä, kuinka edetään paitsi kahdenvälisesti myöskin monenkeskisesti. Kysyn ministeriltä: olisiko tämän kansainvälisen sotilasyhteistyön lisäämistä koskeva strateginen ajattelu saatettava enemmän fokukseseen,

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

enemmän huomion kohteeksi ja niin, että se on meidän omasta aloitteestamme enemmän tapahtuvaa kuin niin, että muiden tarjoamiin mahdollisuuksiin tartutaan tilanteen mukaisesti?

17.40 Marisanna Jarva kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Paljon on keskustellut juurikin se, miten koko ikäluokka saadaan osallistumaan maanpuolustustyöhön jatkossa ja maanpuolustustahto pidetään vähintään yhtä korkealla kuin aikaisemmin. On paljon esimerkiksi kutsunnoista keskustelua ollut, ja kantahan myös Pääesikunnasta on ollut se, että miksei voisi laajentaa, mutta käytännössä tavallaan, jos kutsuntoihin kutsutaan, niin mihin sitten kutsutaan? Meillä ei ole paikkoja tällä hetkellä lisää, ja tämä tarkoittaa sitä, että jos kutsunnat avattaisiin naisille, mikä ei sinänsä välttämättä ole mikään huono asia, niin meillä pitää myös lisätä sitten varuskunnissa paikkoja tai jopa varuskuntia. Tämä keskustelu kyllä pitää käydä. Emme voi markkinoida sellaista, mitä emme voi myydä. Emme voi houkutella armeijaan ihmisiä, jos meillä ei ole heille paikkoja. Tämä keskustelu pitänee käydä vielä.

Mutta johtamiskoulutukseen palaisin kyllä erityisesti tässä häiriökeskustelussa vielä. Syväjohtamisessakin yksi tärkeä arvo on ihmisen yksilöllinen kohtaaminen. Kysynkin ministeriltä: [Puhemies koputtaa] miten johtamiskoulutuksessa upseeripuolella nyt sitten aiotaan panostaa tähän häiriötilanteisiin puuttumiseen?

17.41 Mika Kari sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Maanpuolustuksessa jos jossain on ulkopolitiikan lisäksi tärkeitä laaja parlamentaarinen kate, yksimielisyys siitä tulevasta, siitä, mihin suuntaan ollaan menossa, niistä resursseista, joilla tulevaisuudessa ongelmia kamppaamme, ja ennen kaikkea siitä, että Suomen ulkopoliittinen viesti on selkeä. Tässä jo meritoituneet edustajat hyvin tästä temasta puheenvuoroja käyttivät.

Meillä on kolme pääaselajia, Maa-, Meri- ja Ilmavoimat, ja, nyt voi sanoa, ehkä neljänneksi aselajiksi tulossa oleva kyberpuolustus. Julkisuudessa olevien tietojen mukaan se on 200 miljoonaa. 200 asiantuntijaa tulevina vuosina on tähän suuntaan tarkoitus rekrytoida, ja puhutaan silloin varsin merkittävästä suorituskyvyn nostosta. Kysyisin ministeriltä vähän viitaten ja liittyen tähän HS:n tietovuotoonkin, joka prosessina kaikkineen on valitettava ja, niin kuin hyvin tuli esiin, rikostutkinnan alla: miten, ministeri, näette tämän "neljännen aselajin", jos siihen pienet sitaatitkin laitan, sen tulevan kehittämisen? Onko tässä julkisessa keskustelussa vielä liikaa mystiikkaa vähän samalla hengellä kuin ensimmäisen maailmansodan [Puhemies koputtaa] alussa lentokoneesta?

17.42 Jani Mäkelä ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä puolustusministeriön hallinnonala on siitä positiivinen käsitellä, että siellä asiat ovat kohtuullisessa kunnossa. Perussuomalaisten vaihtoehtobudjetissa tähän kohdistuu lähinnä esitys asevelvollisten tapaturmavakuutusten parantamisesta. Mutta noin sisältöpuolella tämä keskustelu EU-puolustuksesta on viestinnällisesti mielestäni hämmäntävää. Nyt ministeri antoi ymmärtää sen sinänsä uskottavan realiteetin, että EU lähinnä toisi materiaaliapua. Sen minäkin voin uskoa, mutta toisaalta hallitus hehkuttaa toisaalla, että EU on meille keskeinen turvallisuustekijä. Kumpi versio nyt näistä todellisuuksista on sitä oikeaa todellisuutta, jonka perusteella eduskunnan pitäisi päätöksiä tehdä?

17.43 **Markku Pakkanen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Haluaisin vielä kiinnittää huomiota varusmiesten kuntoon. Jos oikein muistan, niin ikäluokka 1959 syntyneet oli Cooperin testillä mitattuna Puolustusvoimissa kaikkein kovakuntoisin ikäluokka juosten jotain 2 750 metrin keskiarvon [Eero Heinäluoma: Mikä vuosi?] — 59 — ja tänä päivänä lieene keskiarvo tuolla 2 400:n paikkeilla Cooperin testissä. Se on tietenkin vain yksi testi, mutta se on kansainvälinen ja hyvä testi, millä mitataan yleiskuntoa. Miten Puolustusvoimissa on tähän asiaan kiinnitetty huomiota? Muutama vuosi sitten oli tämä teema Kunnossa Kassulle. Voisiko sen kääntää, että "kunnossa kotiin", elikkä varusmiespalveluksen aikana suoritettaisiin sellaista toimintaa, että nuoret olisivat entistä paremmassa kunnossa, kun he kotiutuvat varusmiespalveluksesta? [Eero Heinäluoma: Kyllä 55:kin oli hyvä!]

17.44 **Sofia Vikman kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitosta on aivan aiheellisesti saanut se, että maanpuolustusjärjestöille on budjetoitu noin 2 miljoonaa euroa, eli tänä vuonna summaa ei ole leikattu vaan määräraha on kehysten mukainen, kuten eduskunta on useina vuosina edellyttänyt. Se on oikea ja tärkeä viesti erittäin tärkeätä työtä tekeville järjestöille.

Sen sijaan edustaja Tuomiojan keskustelun aluksi toteama "jos varaudutaan sotaan, yleensä sellainen myös helpommin saadaan" on kyllä täysin vastakkainen sen kanssa, mistä Suomessa meidän puolustusajattelumme lähtee. Mehän varaudumme puolustautumaan uskottavasti juuri siksi, että emme halua sotaa, ja siksi onkin hienoa, että vaikeasta tilanteesta huolimatta on pystytty sekä sisäisen että ulkoisen turvallisuuden resursseja turvaamaan.

17.45 **Erkki Tuomioja sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Vikman ei ihan noteerannut koko puheenvuoroa, jossa totesin, että totta kai tällaisesta varautumisesta on asianmukaisesti huolehdittava, mutta turvallisuus ei saa jäädä sen varaan, koska silloin on olemassa vaara — ja historia sen valitettavasti kertoo — että sotaretoriikan ja sotavarustautumisen viljely johtaa yleensä sotaan. Sen vuoksi on tärkeätä, että Suomi olisi edelleen sellainen maa, joka panostaa aktiivisesti rauhanturvaan, kriisinhallintaan, konfliktien ennaltaehkäisyyn ja liennytykseen. [Eero Heinäluoma: Viisas linja!]

17.46 **Mikko Savola kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Varmasti näin kriisinhallintaan ja kansainväliseen yhteistyöhön, kaikkeen siihen tulee panostaa, mutta sen oman perustan pitää meillä olla kunnossa, se, että meillä on yleinen asevelvollisuus, reserviläisiin pohjautuvat sodanajan joukot, ja on sikäli hyvä, että nyt ministeriö on määrätietoisesti vienyt eteenpäin tätä meidän valmiuden parantamista, valmiuden kehittämistä. Puolustusvoimat muuttuu enemmän koulutusorganisaatiosta valmiusorganisaatioksi, ja tämä on hyvä asia.

Herra ministeri, kysyisin kuitenkin Suomi—Ruotsi-yhteistyöstä, kun siitä on paljon puhuttu. Puolustusvaliokunta on vieraillut, erilaisia seminaareja on pidetty ja tänään tulleen tietojen mukaan Hamina-luokan ohjusveneiden peruskorjaukseen liittyen on hankittu kevyttorpedojärjestelmä. Mikä merkitys tällä on, varsinkin jos ruotsalaiset kouluttavat tässä, Suomen ja Ruotsin väliselle yhteistyölle? Tulevatko meidän merivoimamme integroitumaan entistä syvemmin toisiinsa, ja minkälaista suorituskykyä se meille, Suomelle, antaa meidän meripuolustuksessamme?

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

17.47 **Markus Mustajärvi vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kansainvälisestä harjoitustoiminnasta ja ennen kaikkea ilmeisesti jo pitkään valmistellusta suursota-harjoituksesta, sen luonteesta, ihan suora kysymys: onko siinä sitten kyse, aivan niin kuin Ruotsin Aurora-harjoituksessa, Nato-isäntämaasopimuksen täysimittaisesta jalkauttamisesta käytännön toimintaan? Toinen kysymys: Onko ministerin arvion mukaan tämä asia-sta laadittu kahdeksankohtainen kriteeristö kansainvälisten harjoitusten arvioimiseksi ja TP-UTVAn informoimiseksi niistä tuonut jotain uutta? Kuinka se järjestelmä on toiminut?

Ja vielä tästä EU:n puolustuksen kehittämisestä: kyllähän se on päivänselvää, että siinä on kyse yhdenmuotoisesta liittovaltiokehityksestä, ja oli aika mielenkiintoista, että Suomen puolesta tämän pysyvän rakenteellisen yhteistyön asiakirjan allekirjoitti ulkoministeri Soini, joka vielä jokin aika sitten esiintyi Suomen johtavana EU-kriitikkona.

17.48 **Sirpa Paatero sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Vielä tarkennan: jos ymmärsin oikein, niin tämä MPK:n selvitys tulee 22.12. elikkä tällä viikolla, ja sen jälkeen kysymys on se, miten sitä käsitellään eteenpäin ja milloin ministerillä on ajatus, että siitä tulisi joitakin esityksiä, joita sitten voidaan porukallakin pohtia.

Toinen asia, joka on siis nähtävästi, ja toivottavasti, seuraavien hallitusten asia, on sitten kysymys siitä, miten naiset ja ne miehet, jotka eivät osallistu sotilaalliseen palvelukseen, tulisivat jotenkin mukaan. Oma ajatukseni on se, että se olisi enemmän resilienssin lisäämistä, tällaisen kriisitietoisuuden lisäämistä siitä, miten yhteiskunta toimii, miten jokainen voi siihen osallistua, ja sen ei tarvitsisi olla Puolustusvoimien järjestämää, vaan se voisi olla sisällytettynä toisen asteen koulutukseen, jolloinka sitten siinä olisivat kaikki kriisit, ei pelkästään sotilaalliset, samalla käsittelyssä.

17.49 **Hannu Hoskonen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Suomen puolustus on perustunut sille, että meillä on yleinen asevelvollisuus, alueellinen puolustus riittävän uskottavalla tasolla niin, että kaikilla sotilailla on riittävän hyvät varusteet ja siihen tehtävään, mihin on määrätty, myös annetaan hyvä koulutus. Koulutuksen kannalta on hyvin osaavalla reservillä, koulutetulla reservillä erittäin suuri merkitys. Kysynkin puolustusministeriltä: Nyt kun on, kuten tiedämme, näitä kertausharjoituksia olennaisesti lisätty, mikä on näköala lähivuosille tästä eteenpäin? Ollaanko reservin kertausharjoituksia lisäämässä? Ja sitten toinen asia: miten paljon tähän vaikuttavat nämä erilaiset kansainväliset tehtävät, eli kumpaa puolustusministeriö painottaa, oman reservin koulutusta vai erilaisia kansallisia ja kansainvälisiä tehtäviä?

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Ja vielä vastauspuheenvuoro, edustaja Taavitsainen.

17.50 **Satu Taavitsainen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Voin vastata ministerin puolesta edustaja Pakkaselle, että nämä liikuntapolitiikan tunnusluvut löytyvät tästä kirjasta sivulta 364, ja täällä on varusmiesten juoksutestitulostot, 12 minuutin Cooper-testi. Se on valitettavasti huonompaan päin menossa elikkä 2 407 metriä vuodelta 2016, ja vuoden 2018 arvio on 2 400 metriä. Parikymppisistä miehistä vain 18 prosenttia liikkuu liikuntasuositusten mukaisesti 1—2 tuntia päivässä. Ministeri varmaan tietää sen, miten se näkyy siellä Puolustusvoimien arjessa.

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

Itse kysyisin vielä sitä, mitä on tapahtunut neuvotteluille Senaatin kanssa sisäisestä vuokrasta, koska tästä rahasummasta, mitä tässä keltaisessa kirjassa nyt Puolustusvoimille menee, aika suuri osa menee myös suoraan valtion toiseen pussiin Senaatille. Eli voisiko siitä järjestelmästä päästä eroon [Puhemies koputtaa] ja saada nämä rahat suoraan sinne Puolustusvoimien käyttöön?

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Ja nyt ministeri Niinistö, 7 minuuttia. Sen jälkeen puhujalistaan.

17.51 Puolustusministeri Jussi Niinistö: Arvoisa puhemies! Yhdyn edustaja Kääriäisen esittämään kansanperinteeseen pohjautuvaan näkemykseen liittyen Helsingin Sanomien tietovuotokysymykseen, eli ensin tutkitaan, sitten hutkitaan.

Mitä tulee tähän Ruotsin avoimuuteen, onko se avoimempi yhteiskunta tältä osin kuin Suomi, niin siltä ainakin näyttää. Mutta niin ei ole aina kuin miltä näyttää. Ruotsissa nämä turvallisuusasiakirjat huomattavasti pidempään pidetään salaisina, jopa 75 vuotta. Ruotsissa sanitoidaan. Se tarkoittaa sitä, että Ruotsissa on henkilökuntaa, joka pystyy tekemään näistä raporteista julkiseen käyttöön sopivia. He pystyvät ottamaan nämä salaiset ja erittäin salaiset ja luottamukselliset tiedot sieltä pois ja esittämään sitten sellaista, mitä voidaan julkisuuteen kertoa vaarantamatta tiedusteluvälineitä ja ihmisiä. Mutta jos halutaan Suomeen tällaista sanitointia, niin sitten tarvitaan lisää henkilöresursseja. Tämä on yksiselitteisesti näin.

Edustaja Heinäluoma kysyi kansainvälisestä harjoitustoiminnasta. TP-UTVA on tosiaan hyväksynyt kriteerit, ja niitä on jo pariin kertaan ehditty soveltaa ja mielestäni hyvällä menestyksellä, enkä näe, että Suomea käytettäisiin millään muotoa niin sanotusti harjoitusastinlautana. Kyllä Suomi harjoittelee omista ehdoistaan. Mehän valmistaudumme puolustamaan omaa maatamme sotilaallisesti liittoutumattomana yksin mutta toivottavasti kumppanien kanssa eli kehitämme yhteensopivuutta. Tämä on se kansainvälisten harjoitusten tarkoitus.

Tähän liittyen, kun edustaja Hoskonen kysyi näistä kansainvälisten tehtävien ja kansallisten tehtävien painottamisesta, kyllä minä leimallisesti olen kansallisen puolustuksen mies. Hieman aikakirjoihin jää ehkä väärä kuva minun toiminnastani ministerinä, jos katsotaan, että minun toimintani on kansainvälisiin harjoituksiin painottuva. Ne ovat kuitenkin murto-osa Puolustusvoimien budjetista. Kyllä painopiste on aina väkevästi kotimaassa. Tämä kansainvälinen harjoitustoiminta on vain pieni täydentävä lisä, ja siihen ei pitäisi kiinnittää niin paljon huomiota kuin siihen nykyään kiinnitetään.

Edustaja Jarva kiinnitti huomiota aivan oikein siihen, että varuskuntia tarvitaan lisää, jos naiset otetaan pakollisen varusmiespalveluksen tai yleisen asevelvollisuuden piiriin. Tämä on aivan totta, että meillä on varuskuntaverkoston käyttöaste tällä hetkellä, voi sanoa, täysi. Puolustusvoimauudistus oli niin ankara leikkaus, että mitään ylimääraistä ei juuri jäänyt.

Edustaja Kari puhui "neljänneistä aselajista" tai puolustushaarasta, kyberistä. On totta, että 200 miljoonaa euroa suurin piirtein on tarkoitus tulevina vuosina lisätä kyberiin ja sillä 200 asiantuntijaa saada sitten näihin tehtäviin. Suomen oloissa se on tietenkin merkittävä lisäys. Toivomme sillä pysyvämme muitten maitten tasalla tässä kilpailussa. Pitää muistaa myös, että meillä on yksityisellä puolella hienoa osaamista tässä kyberpuolella, jota pystymme tämän loistavan yleisen asevelvollisuusjärjestelmän kautta hyödyntämään, niin

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

kuin edustaja Kari hyvin tietää. Varmasti on mystiikkaa tässä kyber-sanassa. Mutta kun mennään kymmenen vuoden päähän, niin minä luulen, että kyber on arkea.

Edustaja Mäkelälle toteaisin, että vaikka EU-kriittinen olenkin, niin tässä tilanteessa sanoisin, että EU on meille nimenomaan turvallisuusyhteisö. Näin varmasti enemmistö suomalaisista kokee eikä tällä hetkellä mittausten mukaan halua erota EU:sta, vaikka kenties "ei" EU:lle olisi aikanaan äänestänytkin, niin kuin minäkin olen äänestänyt "ei" EU:lle, ja olen kyllä ylpeä siitä. Mutta tässä tilanteessa, kun ajattelee muuttunutta turvallisuusympäristöä, niitä maita, jotka eivät ole EU-maita eivätkä ole Nato-maita ja jotka ovat Venäjän naapureita — niitä ovat Ukraina ja Valko-Venäjä — niin aivan samanlaista kohtaloa en Suomelle tahdo.

Edustaja Pakkanen kiinnitti huomiota varusmiesten Cooperin testeihin. Tunnistan kyllä itse tämän tuskan. Tämä on laskenut jo 70-luvulta käytännössä kuin lehmän häntä ja ääripäät ovat kasvaneet. Se on se viime vuosien ilmiö, että on yhä enemmän hyväkuntoisia ja yhä enemmän huonokuntoisia. Mutta kuitenkin varusmiespalveluksen aikana kunto yleensä varusmiehillä kasvaa. Tämä on se positiivinen puoli tässä. Se ei ole aivan turhaa puhetta, että Puolustusvoimia pidetään Suomen suurimpana kuntokouluna. Tämä on mielestäni hyvä asia. Viime aikoina on pystytty kiinnittämään huomiota myös siihen, että paikat eivät mene rikki tässä palveluksen alkuaikoina eli osataan paljon järkevämmin kuin silloin, kun me kävimme armeijan. Lisäanekdoottina sanottakoon, että kun itse 18-vuotiaana suoritin varusmiespalveluksessa Cooperin testin, niin se oli 3 350 metriä, mutta nyt 27 vuotta ja varmaan 27 kiloakin lisää saaneena se on lähempänä 2 400:aa. [Naurua] Näin nämä tulokset putoavat sitten omassa henkilökohtaisessa elämässäkin.

Edustaja Savola kysyi Suomi—Ruotsi-yhteistyöstä ja ajankohtaisesta aiheesta, Haminaluokan ohjusveneiden peruskorjauksesta ja niihin asennettavasta kevyttorpedojärjestelmästä. Kyllä, Merivoimamme integroituu Ruotsin kanssa. Pyrimme siihen, että voimme operoida niin rauhan kuin kriisinkin aikana tulevaisuudessa. Jos esimerkiksi päätämme joskus lähteä sukellusvenejahtiin yhdessä ruotsalaisten kanssa, niin tämäntyyppiset uudistukset ovat siinä suhteessa olennaisia.

Edustaja Mustajärvi kiinnitti perinteiseen tapaansa huomiota Naton isäntämaasopimukseen, jota kieltämättä harjoiteltiin Aurora-harjoituksessa Ruotsissa. Yleensäkin kansainvälisissä harjoituksissa tämä Nato-isäntämaasopimus on se standardi, millä esimerkiksi joukkojen löpöt maksetaan ja niin poispäin, eli se on vain puitesopimus, joka helpottaa meitä harjoituksien järjestämisessä. Mutta suuremmassa harjoituksessa, jos sellainen kansainvälinen harjoitus Suomessa päätetään tulevaisuudessa järjestää, harjoitellaan nimenomaan tätä Puolustusvoimien uutta lakisääteistä tehtävää, jonka se sai viime kesänä, eli kansainvälisen sotilaallisen avun antamista ja vastaanottamista.

Edustaja Paaterolle toteaisin tästä Maanpuolustuskoulutusyhdistyksestä. Kun saan huomenna tämän jatkoselvityksen, luen sen. En ole sitä vielä lukenut. En ole saanut sitä käsiini. Pohdin sitä joululoman aikana ja toivon voivani antaa linjaukseni jatkotyöstä ensi vuoden alussa, jotta tämä asia etenee. — Kiitoksia kaikille.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Nyt siirrymme puhujalistaan.

17.58 Sofia Vikman kok: Arvoisa puhemies! Äskeistä keskustelua vielä jatkaakseni: On hyvä huomata, että varustelu ei koskaan tietenkään ole itseisarvo. Puolustusmenojen korotukset ovat yleiseurooppalainen trendi, jolla vastataan heikentyneeseen turvallisuustilan-

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

teeseen. Suomi ei tietenkään voi jäädä tästä kehityksestä. Turvallisuusympäristön muutoksen ja heikkenemisen keskeisenä syynä ovat olleet muun muassa Venäjän toimet, ei mikään eikä varsinkaan suomalainen sotaretoriikka.

17.59 Mikko Savola kesk: Arvoisa herra puhemies! Kun viime vaalikaudella keskustelimme maanpuolustuksesta tässä salissa, niin yleensä ne keskustelut olivat aika murheellisia: isoja budjettileikkauksia, suurempia kuin mihinkään muuhun hallinnonalaan, varuskuntien lakkauttamisia ja niin edelleen. Mutta kun aikaa hieman kului, niin valkeni kyllä hyvin monelle niin tässä salissa kuin kansallisesti, mikä merkitys suomalaisella maanpuolustuksella on ja kuinka tärkeää on pitää kiinni siitä perusasiasta, yleisestä asevelvollisuudesta ja reserviläisten kouluttamisesta. Olen hyvin tyytyväinen, että tämä hallitus, Sipilän hallitus ja ministeri Niinistö sen puolustusministerinä, on sitä edistänyt ja siitä pitänyt vahvasti kiinni ja myös määrärahoja määrätietoisesti nostanut ja tuonut sitä myöten turvallisuuden keskiöön suomalaisen puolustuksen, sen, mistä tässäkin salissa päätetään ja mistä keskustellaan.

Tässä budjetissa on monia hyviä asioita. Lähden liikkeelle siitä, että se, että yleisen asevelvollisuuden kertausharjoitusten määrästä pidetään kiinni ja suomalaisia reserviläisiä halutaan kertausharjoituttaa, säännöllisesti antaa koulutusta, on perusedellytys sille, että meillä osaaminen säilyy. Toivon, että leikkauksia kertausharjoituksiin ei tulevinakaan vuosina tule.

Vapaaehtoinen maanpuolustus täydentää mitä parhaimmalla tavalla meidän reserviläistemme osaamista, ja nyt on hyvä tilanne. Puolustusvaliokunta omissa lausunnoissaan useana vuotena on vaatinut ja eduskunta on useina vuosina keskusteluissa vaatinut, että vapaaehtoisen maanpuolustuksen määrärahojen täytyy löytyä jo sieltä budjetin pohjaesityksestä, ja tähän on mennyt useana vuotena niin, että puolustusministeriö on sitä esittänyt ja sitten se on valtiovarainministeriössä leikkaantunut pois ja sitten eduskunta on omassa harkinnassaan ja tahdossaan sen tärkeydestä johtuen palauttanut nämä rahat. Siitä kiitos nyt hallitukselle ja ministerille, että tätä ei tällä kertaa tapahtunut vaan näistä resursseista pidetään kiinni. Se on äärimmäisen tärkeä asia.

Turvallisuudesta ja puolustuksesta on puhuttu viime päivinä hyvinkin paljon. Tämä tietovuotoasia on sitä nostanut esiin, mutta hieman sitä ennen tämä kansainvälinen yhteistyö on noussut hyvin vahvaksi keskusteluaiheeksi, hyvin vahvaksi tekijäksi, kun luotaamme meidän puolustuksemme tulevaisuutta. Tämän EU-yhteistyön myötä tarvitaan yhteisiä suorituskykyjä, tiedonvaihdon jakamista, yhteishankintoja ja niin edelleen, ja uskon, että tällä EU-yhteistyöllä me pystymme olemaan osana sitä turvallisuusyhteisöä mutta myös parantamaan meidän omia suorituskykyjämme, ja tämä on äärimmäisen tärkeä asia.

Varmasti EU-puolustuksessa on paljon kehitettävää, ja ainakin kun puhutaan puolustusvälineteollisuudesta, kannan itse huolta siitä, että suomalainen puolustusvälineteollisuus pärjää EU:n sisällä myös jatkossa. Vähän tuppaa olemaan niin, että nuo isot jäsenmaat myös puolustusteollisuuden osalta pitävät vahvasti oman puolensa ja sen vuoksi meidän tulee olla hyvin tarkkoja siitä, että meidän puolustusvälineteollisuutemme pärjää tässä kilpailussa. Kun niitä yhteisiä suorituskykyjä tehdään ja laaditaan, siellä ovat meidän tarjoajamme myöskin kärkeä mukana, koska meidän oman huoltovarmuutemme kannalta on aivan olennainen osa se, kuinka meidän oma puolustusvälineteollisuutemme voi, ja sen vuoksi on syytä tämä aina muistaa ja pitää siitä kiinni.

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

Herra puhemies! Oikeastaan tähän loppuun vain se, että haluan kiittää puolustusvaliokunnan kollegoja hyvästä yhteistyöstä tältä vuolta. [Sirpa Paatero: Kuin myöskin!] Puheenjohtaja Kanerva, varapuheenjohtaja Kari ja muut puolustusvaliokunnan jäsenet, teidän kanssanne on ilo työskennellä puolustusvaliokunnassa ja yhteistä maanpuolustuksen lippua heiluttaa. Se on niitä hienoja valiokuntia, missä ei politiikka näy vaan yhteinen maanpuolustussydney sykkii ja niitä asioita viedään yhteistuumin eteenpäin. Hyvää joulua kaikille! [Mika Kari: Kiitos samoin!]

18.04 Ilkka Kanerva kok: Arvoisa puhemies! Ensin täytyy pahoitella, että edustaja Savola vei minulta mahdollisuuden puhua pari kaunista sanaa valiokunnan työskentelyn puolesta ja kiittää kollegoitani ja valmistelevaa virkamieskuntaa, mutta eipä kai tässä muuta voi kuin yhtyä edustajan perusteltuihin näkemyksiin ja katsoa, että puolustusvaliokunta eduskuntalaitoksen puitteissa nähtäisiin ei vain meidän sisäisten tuntojemme kautta vaan myöskin muutoin valiokuntana, joka kykenee kohtuudella täyttämään sille annetut tehtävät ja velvoitteet. Kiitän osaltani valiokunnan jäseniä ja erikseen pätevää, hyvää kollaboraattoria, varapuheenjohtajaamme, joka hienolla tavalla osaa ottaa tilanteesta kuin tilanteesta vastuun ja kopin siitä, miten asioita viedään eteenpäin.

On erittäin tärkeää, että vastaava kansallinen yhteinen henki, perusasennoituminen valitsee turvallisuus- ja puolustusasioissa kuin mitä olemme tottuneet näkemään välttämättömäksi maan ulkopoliittikan asioita käsiteltäessä. On mahdotonta ajatella, että puolustusky-symyksissä olisi jokin toinen perusfilosofia välttämätöntä, ja sen vuoksi kannattaa nähdä aika lailla vaivaa sen hyväksi, että meillä on kansallinen yhteinen näkemys myös turvallisuus- ja puolustuspolitiikasta sekä meillä sisäisesti että myöskin sen kansainvälistä yhteistä ulottuvuutta koskien.

Puhemies! Pari sanaa vielä filosofiapuolelta.

Itse näen tämän kokonaisuuden vähän niin kuin 3D-kysymyksenä, kolmena erillisenä asiakokonaisuutena, joilla on likeinen sukulaisuussuhde toisiinsa:

Ensimmäisenä on diplomatia, ensimmäisenä näistä kolmesta D:stä, joka diplomatia tietysti on perinteistä ulkopoliittikkaa, kansainvälisten asioiden hoitoa, kansainvälisiin instituutioihin luottamista, niiden rakentamista, tuolloin tarkoittaen Suomen ulkopoliittikan tärkeää, olennaista rauhanvälitystä, ja tietysti siihen liittyvää Suomen kriisinhallintaa ja rauhanturvatoimintaa, jossa meillä on hyvät rekordit jo kymmenien vuosien ajalta. Sitä kriisinhallinnan puolta on hyvä pitää vahvasti esillä myöskin jatkossa, tarkoittaen sillä sekä siviilikriisinhallinnan että sotilaskriisinhallinnan ulottuvuuksia.

Toinen asia, joka muodostaa tässä 3D:ssä kokonaisuuden, on deterrence, pelotepuoli, joka puhuu omaa signaalikieltään kaikille niille, joilla saattaisi olla vihamielisiä tarkoituksia Suomea kohtaan, että joutuvat toisenkin kerran arvioimaan sitä, kannattaako Suomea, sen alueellista koskemattomuutta tai valtiollista suvereniteettia koskevia asioita lähteä rikokomaan. Meillä on poikkeuksellisen korkea kynnyks tässä suhteessa, ja on ollut mieluisaa kansainvälisten yhteyksien kautta havaita, että sitä myöskin arvostetaan. Ainakin itse tuntemissani kansainvälisissä yhteyksissä arvostetaan sitä, että Suomi pitää huolen omasta tontistaan, ja se on se, mitä meiltä kohtuudella voidaan edellyttääkin. Kaikki se Itämeren piirissä, meidän omassa turvallisuusympäristössämme, tapahtuva tai tapahtunut jännitteiden kasvu ja vastakkainasettelun voimistuminen on sitä, jossa me voimme selkeästi liputtaa sen osalta, että Suomi hoitaa oman tonttinsa. Se edellyttää tietysti sitä, mihin ollaan siirrytty, että Suomi pitää omasta suorituskyvystään huolen ja on siihen valmis satsaamaan tu-

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

levina vuosina entistä voimakkaammin, mutta myöskin sitä, että meidän ympäristössämme ymmärretään se, että Suomella on myös ystäviä, Suomella on myöskin tukijoita ja Suomi harjoittelee ja toimii ja valmistautuu kansainväliseen yhteistyöhön meidän turvallisuusympäristössämme ei vain yksin vaan myöskin yhteistyössä niiden valtioiden, kansakuntien kanssa, joilla on sama arvopohja kuin mitä me täällä Pohjoismaissa yhteisestikin tunnustamme ja mikä on Suomelle tyypillistä. Pidän tässä suhteessa erittäin ansiokkaana erityisesti viimeisimpänä aikana aikaansaattua ideaa siitä, millä tavoin Euroopan unionin ja Naton yhteistyöllä on voitu perustaa hybridiselvityskeskus nimenomaan Suomeen ja Helsinkiin, mikä loistavalla tavalla kertoo siitä, miten kansainvälisellä yhteistyöllä kyetään myöskin moderneihin ukiin vastaamaan.

Vielä kolmantena kolmen D:n sarjassa tietysti tämä defence, se, että oma tontti hoidetaan ja että kansainvälisen avun antaminen ja vastaanottaminen vastavuoroisuuden periaatteella myöskin Suomessa toimii.

Tämän kaiken osalta vedän vain lyhyesti yhteen oman näkemykseni siitä, että pidän tärkeänä, että Suomessa voidaan rauhassa pohdiskella uuden turvallisuusneuvoston perustamista, jotta vältetään sen kaltaisilta keskusteluilta, joita viime viikkojen aikana voitiin tämän teeman osalta nähdä, koska se aiheuttaa hieman epävarmuutta siitä, mikä on Suomen todellinen sotilaallinen tahtotila. Tässä mielessä poliittisen vastuun ottaminen näissä asioissa on ensisijaisen tärkeää. — Kiitoksia.

18.11 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Puolustusministeriön pääluokka 2,87 miljardia euroa on kohtuullisen iso määrä rahaa, mutta kun sen suhteuttaa meidän bruttokansantuotteeseen, niin 1,24 prosenttia on hyvin vaatimatonta eurooppalaista tasoa. Tässä suhteessa Suomi on luonut järjestelmän, jolla maata puolustetaan, joka on äärimmäisen tehokas ja taloudellinen. [Ilkka Kanerva: Just näin!] Kaikki perustuu tähän yleiseen asevelvollisuuteen, hyvään reserviin, ja sitten on se yksi tärkeä asia, että meillä Suomessa on valtavan hyvä maanpuolustustahto ikäluokkaan katsomatta. Jokainen suomalainen haluaa tätä maata puolustaa, ja se on meillä rikkaus, josta kannattaa aina pitää kiinni.

Budjettiesitys noudattaa valtioneuvoston puolustuspoliittista selontekoa, selontekoa numero 3 näiltä valtiopäiviltä, ja on hyvä muistaa, että tässä selonteossa kaikki asiat käytiin huolella läpi, joten meillä on jatkonkin kannalta erittäin hyvä pohja kehittää Puolustusvoimien puolustuskykyä ja maanpuolustusta, eli meillä on perusasiat kunnossa ja myös sitä varten tehdyt tarkat suunnitelmat.

Hallituksen esitys sisältää 50 miljoonaa euroa, joka tähtää materiaalikäytön nopeuttamiseen ja parantamiseen niin, että voimme pystyä mahdollisesti vastaamaan erittäin nopeasti nykyisin nopeasti alkaviin kriiseihin. Varmaan tässä kysymys on liikkuvuudesta ja siitä, että saadaan reservi liikkeelle tarvittavan nopeasti, koska olemme Euroopassa nähneet ja muuallakin maailmassa nähneet, että se, mikä aikanaan oli kriisinhallinta tai mitä Puolustusvoimien toimintakyky oli, on tänä päivänä paljon, paljon nopeampaa toimintaa. Jos kriisejä syntyy, niin pitää saada reservit akkia liikkeelle, ja tähän tilanteeseen Suomi on hyvin vastannut.

Reservin kertausharjoituksissa olemme päässet hyvälle tasolle. Aivan kuten puolustusministeri Niinistö itsekkin totesi, niin hyvällä tasolla ollaan. Jo 18 000 reserviläistä vuosittain koulutetaan, mikä on näin ollen myös asetettu tavoite. Senkin suhteen voidaan olla huoletta, että meillä on hyvin koulutettu reservi käytössä jatkuvasti. Suomalainen järjestelmä on erittäin tehokas, ja muistan erään hyvän vertauksen, kun aikanaan valtakunnallisella

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

maanpuolustuskurssilla kävin. Siellä keskusteltiin siitä, pitäisikö meillä olla ammattiarmeija esimerkiksi käyttämään monimutkaisia vaikka nyt ilmavalvonnan laitteita, jotka perustuvat huippuelektroniikkaan, ja siellä eräs kurssilainen totesi hyvin ykskantaan, että kumpi se on parempi: onko se esimerkiksi värvätty ylikersantti taikka sitten Nokian huipputekniikkaa hallitseva huipputietokoneinsinööri, kumpi se on siihen tehtävään parempi?

Minä luulen, että tässä maassa tietokoneosaamista löytyy reservissä valtava määrä, eli tämä reservin viisas käyttö näissä tehtävissä, väheksymättä yhtään kantahenkilökunnan osaamista, on äärimmäisen viisas teko, ja se takaa myös sen, että olemme myös nykyaikaisen tiedon äärellä koko ajan, koska siviilipuolellahan näitä samoja tietokoneita käytetään todella tehokkaasti enkä usko, että ne bittivirrat siellä sotilaspuolella sen kummallisempia ovat. Ehkä ohjelmat ovat, totta kai, vähän erilaisia, mutta samalla keinoin ne tietokoneet tottelevat niin armeijassa kuin siviilissä, reservin harjoituksissa tai sitten varsinaisen toiminnan aikana.

Arvoisa puhemies! On tärkeää huomata se, että meillä on pidettävä reservin harjoitukset riittävän usein, mitä 18 000 henkeä per vuosi tarkoittaa käytännössä, mutta on yhtä tärkeää myös se, että pidämme yllä hyvää riittävää huoltovarmuutta. Kotimainen puolustusteollisuus on siinä hyvin tärkeässä roolissa, koska jos meillä ei ole omaa osaamista sotilasmateriaalin tuottamisessa, se tarkoittaa, että olemme silloin aika pitkälti tuonnin varassa, ja se on erittäin iso puute huoltovarmuudessa. Tässä aseteollisuudessa ja siinä puolustusvälineiden tuottamisessa yksi tärkeä osa on se, että me käymme jonkun verran ulkomaankauppaa siellä eli viemme niitä tuotteita muualle maailmaan. Esimerkkeinä voi mainita vaikka näiden sotilasajoneuvojen kaupan, jossa Suomi on ansioitunut kohtuullisen hyvin ja meillä on ihan maailman huippuosaamista. Tämäkin osaaminen on meillä pidettävä kunniaa, ja Puolustusvoimien on mielestäni keskityttävä mahdollisimman paljon tällä alueella, kalustohankinnassa, omaan, kotimaiseen osaamiseen, koska se takaa samalla myös huoltovarmuuden.

Varuskuntaverkosta sen verran vielä, arvoisa puhemies, lopuksi, että tämä Senaatti-kiinteistön laskutushomma ja kustannusten ylläpito, kustannustasot, millä vuokrataan valtiolle kiinteistöjä, ovat aivan järkyttäviä. En jaksa millään ymmärtää, miten tällaiseen on Suomessa menty. Verrataanpa vaikka Hanseliin, joka hankkii valtiolle tuotteita ja tavaroita ja palveluita: siellä kilpailutetaan hinta viimeisen päälle, mutta meillä kuitenkin Senaatti-kiinteistöt saavat määrittää hinnan huoneistoille, erilaisille varuskuntarakennuksille ja muille tiloille aivan järkyttävän ylös, jolloin valtion puolustusmäärärahoista menee iso osa kiinteistöjen vuokraamiseen. Eihän siinä ole mitään järkeä.

Elikkä tässä, arvoisa puhemies, meidän pitäisi, eduskunnan, ottaa ihan aidosti tämä asia tarkasteluun ja yleensäkin koko Senaatti-kiinteistöjen toiminta, koska Senaatti-kiinteistöt on omalla toiminnallaan tappanut maaseutukunnista kaiken valtion toiminnan. Eihän ole mitään järkeä siinä, että esimerkiksi kotikunnassani Ilojoissa valtion viranomaiset ovat joutuneet lähtemään omista tiloistaan, valtion omistamista, jo maksetuista tiloista karkuun sen takia, kun kustannukset ovat aivan järjettömät. Samalla hinnalla, millä valtio vuokraa omaa kiinteistöään, olisi vaikka esimerkiksi vuokrannut Rajavartiostolle, olisi saanut yli 3 neliötä yksityiseltä puolelta vuokrattua. Tällaista järjestelmää me täällä eduskunnassa suositimme ja ylläpidämme. Eihän tämä ole Puolustusvoimien vika, tämä on eduskunnan löpöryyttä, että tähän asiaan ei ole puututtu. Minun mielestäni on häpeällinen asia, että me salimme tämän rahastuksen jatkuvan vuodesta toiseen. Tämä on valtakunnan kaiken kistan-

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

nustason kannalta äärimmäisen huolestuttava seikka, ja menettelytapana pidän sitä hyvin arvottomana. Toivoisin, arvoisa puhemies, että tähän puututtaisiin.

Ja lopuksi sen vielä totean, että kun katsotaan suomalaista alueellista puolustusta, mikä on se meidän puolustuksemme syvin ydin, niin siinä asiassa on tärkeää muistaa se, että tämä nykyinen keskittäminen, jolla suurin piirtein maaseutua autioitetaan ihan tositaroituksella, syö pikkuhiljaa myös maanpuolustuskykyä. Kun tieverkko rapautuu, osaaminen maaseutualueella, ihmisten määrä vähenee siellä eikä enää maaseutuolosuhteita hallitse kukaan, niin tässä menetämme aivan valtavan määrän tietoa, taitoa ja paikallistuntemusta, jota Puolustusvoimat välttämättä tarvitsee.

Arvoisa puhemies! Lopuksi totean vain, että nämä kaksi viimeistä asiaa, tämä Senaatti-kiinteistön järjetön rahastaminen, jolla valtiota syödään sisältäpäin ja tapetaan maaseudulta kaikki elämä, koskee myös Puolustusvoimia ja muita valtion viranomaisia, ja toinen asia, tämä maaseudun autioittaminen, [Puhemies koputtaa] nämä molemmat asiat ovat niitä pitkän tähtäimen asioita, jotka syövät suomalaista puolustuskykyä joka päivä.

18.18 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Harmillista, että puolustusministeri joutui poistumaan juuri siinä kohtaa, kun keskustelussa alkoi tulla mielenkiintoisia, ehkä hänen näkökulmastaan hieman kiusallisiakin kysymyksiä. Nämä kiusalliset kysymykset liittyvät ilmeisesti juurikin tähän EU-puolustukseen. Jos nyt oletamme, että EU-puolustus todella toimisi, niin edustaja Mustajärvi oli puheenvuorossaan täysin oikeassa sanoessaan, että se on eräs liittovaltiokehityksen muoto — siis jos se toimisi. Mielestäni vielä on vastaamatta kysymys, millä mandaatilla tarkalleen ottaen niitä sopimuksia nyt allekirjoiteltiin: oliko eduskunta tehnyt asiasta päätöksen, ja erityisesti, millä mandaatilla asioita käsitellään jatkossa, kun sitä EU-puolustusta kenties syvennetään?

Muutenkin kysymykseni EU-puolustuksen todellisesta luonteesta koski konkretiaa siitä, mitä EU meille merkitsee tällaisena, kuten sanotaan, turvallisuusyhteisönä. Ei se, että kriisiaikoina saa hyvää tahtoa, ole mitään turvallisuutta. Se, että voi edes toimittaa materiaalia Suomen kaltaisessa geopoliittisessa asemassa olevaan maahan kriisiaikana, vaatii kyvykkyyttä. Se ei onnistu pelkällä hyvällä tahdolla, ja se, että saisi pelkkiä materiaaleja, ei ole mitään kovaa turvallisuutta. Mikä turvallisuusyhteisö on sellainen, jonka jäsenillä ei ole edes teoreettisia mahdollisuuksia tarjota minkäänlaista kovaa sotilaallista apua?

18.20 Mika Kari sd: Arvoisa rouva puhemies! Tämän puolustushallinnon pääluokan kohdalla on tänään käyty hyvä ja asiallinen keskustelu maanpuolustuksen tilasta ja tulevaisuudesta ja laajemminkin maanpuolustuksesta. Aluksi haluan myös omasta puolestani kiittää erityisesti valiokunnan puheenjohtajaa hyvästä ja tulevaisuuteen katsovasta johtamistyylistä, ja valiokunnan puheenjohtajan pitkästä parlamentaarisesta kokemuksesta voin myös sanoa tässä yhteydessä, että sille, teidän kokemuksellenne, on ollut puolustusvaliokunnassa käyttöä, ja tämä aikakin antaa sille suuren arvon. Kiitos siitä puheenjohtajalle [Ilkka Kanerva: Kiitos!] ja myös valiokunnan jäsenille ja valiokuntaneuvokselle. Puolustusvaliokunnassa on mieluisaa työskennellä isänmaan hyväksi tässä joukossa.

Samassa yhteydessä haluan kiittää myös puolustusministeriä vakavasta suhtautumisesta puolustusvoimien henkilöstön jaksamiseen. Puheenvuorossaan ministeri toi tämän asian esiin, kun tätä kysyin, ja haluan vielä alleviivata, en vain aliupseeriliiton lausunnon tai upseeriliiton ja henkilöstöjärjestöjen lausuntojen pohjalta vaan myös puolustusvaliokunnan omana huomiona, että keskustelu keskittyy puolustuspoliitikassa helposti materiaalihan-

kintoihin, mutta se meidän kaikkein tärkein materiaalimme on se inhimillinen osaaminen, ne miehet ja naiset, jotka puolustusvoimien puolella kantahenkilökunnan roolissa suorittavat sitä kouluttajan tehtävää tai puolustushallinnon asiantuntijatehtävää monissa, lukuisissa eri tehtävissä meidän aselajeissamme. Toivonkin, että tähän henkilöstövajeeseen ja henkilöstövajeen kattamiseen pystyttäisiin saamaan tämmöisen purukumipaikan sijaan kestävä ratkaisu, ja purukumipaikalla tarkoitan tätä hätäratkaisua — ehkä sitä voi semmoiseksikin kutsua — jossa sopimussotilaita käytetään kouluttajan tehtäviin. Se ei ole kestävä tapa toimia, vaan tarvitaan ammattitaitoiset, koulutetut aliupseerit hoitamaan sitä tärkeätä kouluttajan tehtävää. Varusmiehemme ja maanpuolustusratkaisumme ovat sen varmasti ansainneet.

Tuossa aikaisemmin jo puhuttiin tässä debattikeskustelussa yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan ja puolustuspolitiikan välttämättömyydestä: viiden miljoonan pieni kansa on pärjännyt täällä perifeerisessä Euroopassa vain ja ainoastaan sen pohjalta, että osaamme kunnioittaa toisiamme ja nähdä niitä yhteisiä asioita, joita on maanpuolustuksen kentällä. Tätä yhteistä näkyä meillä on paljon, ja on ollut ilahduttavaa vuosien varrella nähdä, nyt myös täällä eduskunnan salin puolella, tätä laajaa yksimielisyyttä, mikä tulee esille meidän ulko- ja turvallisuuspolitiikkamme keskeisten kysymysten osalta niin valiokunnan mietinnöissä kuin sitten eduskunnan tekemissä selonteoissa. Suomalaisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan ydin on pitää Suomi poissa kansainvälisistä selkkauksista, toimia vakauttavana tekijänä täällä Itämeren alueella ja ennen kaikkea huolehtia omasta maanpuolustuksesta sotilaallisesti liittoutumattomana maana ja sitä kautta pitää huolta siitä, että Suomen kautta ei uhata muita valtoja mihinkään suuntaan.

Sitten lopuksi haluan nostaa vielä kaksi keskeistä asiaa. Toinen on jo aikaisemminkin puhuttu huoltovarmuus. Huoltovarmuus on meille tärkeä kysymys pitkälti myös senkin takia, että Suomi maantieteellisesti on saarivaltio. Olen useamman kerran täällä sanonut, että on 90 prosentin luokkaa se taso, kun mitataan Suomeen tulevien ja Suomesta lähtevien hyödykkeiden merikuljetuksia — loput kuljetuksista tulevat sitten muuta kautta — ja näin ollen meidän oma huoltovarmuutemme sotilaallisen materiaalin kunnostamisen ja valmistamisen osalta on meille hyvin elintärkeä kysymys, ja tätä huoltovarmuutta ei pidä ohittaa. Kotimaiselle puolustusteollisuudelle pitää luoda edellytykset tuottaa suomalaiseen puolustukseen tarvittavia välineitä ja laitteita.

Sitten on vielä tämä maanpuolustusjärjestöt-asia. Nyt tässä perjantaina ministeri saa raportin, ja tiedän, että ministeri tätä puhetta mahdollisesti nyt kuuntelee tai puheen purkaa sitten myöhemmin, ja sanon tässä ministerillekin terveisinä, että toivon, että tätä parlamentaarista katetta haetaan ennen kuin lähdetään linjaamaan, mikä on maanpuolustusjärjestöjen ja Puolustusvoimien kumppanuuden taso tulevina vuosina. Tässäkin asiassa meidän kannattaa hakea yhteistä näkyä maanpuolustuksen keskeisten asioiden osalta, ja uskon ja toivon, että tällainen yhteinen näky myös löydetään. — Kiitos.

18.25 Marisanna Jarva kesk: Arvoisa puhemies! Tänään on jo käyty hyvää keskustelua maanpuolustuksesta ja nimenomaan kouluttautumisesta näitten taitojen pariin ja koko ikäluokan osallistumisesta siihen jatkossa. Tässä on toiveita ja tarpeita laajasti noussut esiin varsinkin nyt tämän vuoden aikana. Paljon on keskusteltu naisten osallistumisesta, siitä, miten voitaisiin näitä turvallisuustaitoja lisätä ja nimenomaan naisten jo olemassa olevaa turvallisuusosaamista saada enemmän yhteiskunnan käyttöön.

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen tilaisuudessa 8.12. esiteltiin tällöinen naisten koulutukseen liittyvä väliraportti: miten voitaisiin edistää erityisesti vapaaehtoiseen maanpuolustukseen osallistuvien naisten osallistumista ja varsinkin tätä koulutusjärjestelmää ja miten he voivat toimia viranomaisten tukena sitten tällöisissä kriisitilanteissa ja poikkeusoloissa. Tässä oli monia hyviä toimenpiteitä. Tietysti keskeisin olisi tämä iso tavoite, josta myös ministeri Niinistö mainitsi, että hän pitää ihan hyvänä arvioida tätä varaamisrekisterin eteenpäinvientä. Tästä pitää vielä käydä laajempi keskustelu ja tähän perehtyä enemmän, ja tästä on tulossa myös tarkempi selvitys vielä lähiaikoina julkisuuteen ja keskusteluun. Toivon mukaan sitä päästään käymään. Ennen kaikkea olisi tärkeätä, että heidän, jotka ovat koulutusta jo saaneet, erityisesti heidän, jotka toimivat kouluttajina, osaamisensa tunnustetaan ja he pystyisivät myös työnantajiltaan saamaan vapautusta sitten näihin tehtäviin, kun tekevät sitoumuksen MPK:n maanpuolustuspiirien kanssa, ja mentäisiin lähemmäksi sitä reserviläisten mallia, jossa varusmieskoulutuksen käyneenä sitten on jo tietyllä tavalla tunnustettu se osaaminen. Olisi hyvä, että tämä kouluttajien ja koulutettavien käyttö etenisi myös vapaaehtoisen maanpuolustuksen puolella. — Voisin tulla jatkamaan sinne pöytäöön itse asiassa. [Puhuja siirtyy puhujakorokkeelle]

Arvoisa puhemies! Jatkaakseni tästä teemasta, olennaista tosiaan olisi se, että jatkossa kaikki kiinnostuneet ja ne, jotka kouluttavat itseään näihin maanpuolustuksen tehtäviin ja kriisinajan taitoja itselleen hankkivat, olisivat laajemmin sitten yhteiskunnan käytössä eri viranomaisten tukena. Tälle varaamisrekisterille on laajaa tukea löytynyt, ja toivottaisiin, että sitä lähdettäisiin jo ensi vuonna viemään eteenpäin osana tätä keskustelua.

Ehkä vielä tärkeämpää, kun puhutaan siitä, tarjoaako valtio turvallisuuskoulutusta nyt koko ikäluokalle, kun valtio on jo velvoittanut sekä miehet että naiset ja he ovat maanpuolustusvelvollisia lain mukaan, olisi sen pohtiminen, onko valtio velvoitettu tarjoamaan koulutusta. Voittaisiin ajatella sitäkin, että tarjotaan mahdollisuutta lähteä naisena vapaaehtoiseen varusmiespalvelukseen jatkossa ja jo toisen asteen koulutuksessa todella tuoda tällaiset turvallisuuskurssit laajasti ja kaikille toisen asteen opiskelijoille mahdollisiksi käydä osana opintojaan. Nämä turvallisuuskurssit ovat lukioissa erittäin suosittuja. Ne tulevat yleensä heti täyteen, kun niistä ilmoitetaan, että näille voi osallistua, ja tätä olisi hyvä laajentaa sillä tavalla, että maanpuolustusjärjestöt ja esimerkiksi SPR ja muut poikkeusoloihin hyvää osaamista tarjoavat järjestöt olisivat näitä toteuttamassa, että ne pystyttäisiin myös resurssien puolesta toteuttamaan. Sieltä kautta tulisi lisää vapaaehtoisia myös näihin eri järjestöihin, mutta todellakin voitaisiin tuoda sitten tätä varusmiespalvelusta myös vaihtoehtona esiin enemmän myös naisille, ja pitäisin tätä jopa tehokkaampana mallina kuin kutsuntojen järjestämistä siinä mielessä, että siihen todella tarvitaan sitten lisää määrärahoja, jos kutsunnat laajennettaisiin kaikille. Sinänsä en pidä sitä täysin poissuljettuna, mutta olen edelleen sitä mieltä, että jos kutsuntoihin naiset kutsutaan, niin kyllä meillä pitää olla myös paikkoja, mihin heitä sitten houkutellaan, kun halutaan heitä palvelukseen. Tällaisia paikkoja ei nyt riittävästi vain ole. Tiedän itse varusmiespalveluksen käyneenä, että se on myös iso sitoumus olla puolesta vuodesta vuoteen palveluksessa. Sen pitää olla mielekäästä, niin että jokaiselle löytyy se oma sopiva paikka myös jatkossa siellä, ja tässähän Puolustusvoimat on myös mennyt eteenpäin miesten ja naisten osalta.

Puhemies Maria Lohela: Tällä erää tälle pääluokalle etukäteen varattu keskustelu-aika on päättynyt. Yleiskeskustelu ja pääluokan käsittely keskeytetään.

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

Yleiskeskustelu keskeytettiin kello 18.30.

Yleiskeskustelua jatkettiin kello 22.15.

Puhemies Maria Lohela: Nyt jatketaan aiemmin tänään keskeytynyttä yleiskeskustelua puolustusministeriön pääluokasta 27.

22.15 Jukka Kopra kok: Arvoisa rouva puhemies! Puolustusvoimien ja puolustusministeriön hallinnonalan rahoitus on nyt noususuhdanteessa, ja hyvä niin, koska uhkakuvamme ja tilanneympäristömme ovat sillä tavoin lähialueilla muuttuneet, että meidän on näinhinkin asioihin satsattava enemmän.

Erityisen kiitollinen olen vapaaehtoisen maanpuolustuskoulutuksen neuvottelukunnan varapuheenjohtajana siitä, että vapaaehtoiseen maanpuolustuskoulutukseen saatiin määrärahat tällä kertaa ilman sitä jokajouluista näytelmää, jossa valtiovarainministeriö ensin niistää muutaman satatuhatta euroa toivotusta määrärahasosta ja sitten eduskunta ne täällä lisää. Tämähän on ollut käytäntö vuosikausia, mutta nyt todellakin tämä summa tuli suoraan talousarvioon myös vapaaehtoisen maanpuolustuskoulutuksen toiminnan osalta, ja hyvä niin, ja siitä kiitokset ministeriölle sekä valtiovarainvaliokunnalle.

Paljon pohditaan puolustuksen kehittämistä ja mahdollista liittoutumista, ja nyt viime aikoina on sitten keskusteltu EU:n puolustuksen kehittämisestä. Siinä on muutamia mielenkiintoisia seikkoja, jotka on syytä huomioida. On varmasti syytä tiedostaa se, että suurin osa EU-maista on ratkaissut jo kovan puolustuksen tarpeet ja liittoutumistarpeet sillä, että he kuuluvat Natoon. Näin ollen tuskinpa vaan on suurta halua lähteä EU:hun toteuttamaan sitten varsinaisia yhteisiä joukkoja, mutta sen sijaan vireillä on hankkeita esimerkiksi lääketieteellisestä traumanhoidon tai vammojen hoidon yhteistyöstä ja yhteistyöjärjestelmästä, yhteisestä logistiikkajärjestelmästä ja niin sanotusta sotilas-Schengenistä, jossa EU-maiden kalusto ja sotilaat voisivat liikkua vapaammin EU-alueella sinne, missä sitä apua tarvitaan. Tämä on tietysti positiivista kehitystä, ja vaikkei se meidän akuutteja ongelmia ratkaisekaan, niin tällaisessa Suomen on tietysti syytä olla mukana, jotta sitten tiukan paikan tullen on keinoja, joita soveltaa.

22.18 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Tuolloin aiemmin päivällä tämän keskustelun poikki mennessä itseltäni jäi vielä esittämättä se kysymys, missähän nyt mahdetaan mennä näiden varusmiesten ja reserviläisten tapaturmavakuutusten suhteen eli siinä, että saataisiin heidän asemaansa parannettua, jos palvelussuhteen aikana tapahtuu jonkinlainen vahinko. Siinä ei valtavista rahoista yhteiskunnan kannalta puhuttaisi mutta yksilön kannalta todella merkittävistä asioista, kun se vahinko on kerran hänelle tapahtunut. Vahinko, ettei puolustusministeri tainnut tähän vastata päivällä.

22.18 Sami Savio ps: Arvoisa puhemies! On tärkeää, että tällä vaalikaudella on satsattu aivan eri tavalla maanpuolustukseen kuin viime eduskuntakaudella, jolloin ajaututtiin aivan väärään suuntaan Puolustusvoimien rahoituksessa ja niiden voimavarojen turvaamisessa. Tästä kiitos hallitukselle, että tähän, no, kansakunnan kannalta äärimmäisen tärkeään hallinnonalaan on nyt panostettu.

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

Mutta otan kantaa samaan asiaan kuin edustaja Mäkelä tuossa edellä. Me perussuomalaiset kunnioitamme suuresti kaikkia kansalaisvelvollisuuttaan suorittavia varusmiehiä ja myös kertausharjoituksiin osallistujia. Täytyy muistaa, että maanpuolustus ja siihen valmistautuminen on paitsi henkisesti myös fyysisesti varsin raskasta toimintaa ja niihin sisältyy aina silloin tällöin vaarallisia tilanteita ja tapaturmariski.

Perussuomalaisten edustaja Juvonen on tosiaan tehnyt tällaisen lakialoitteen, jonka tarkoituksena on ulottaa varusmiespalvelukseen ja kertausharjoituksiin osallistujat asianmukaisen tapaturmasuojan piiriin, ja kyllä minä toivon, että se aloite täällä eduskunnassa etenee ripeästi, tai ellei etene, niin hallitus sitten itsenäisesti ryhtyy toimenpiteisiin, joilla tämä varusmiesten ja kertausharjoitusta suorittavien tapaturmasuojan ja korvausten taso nostettaisiin esimerkiksi kriisinhallintatehtäviin osallistuvien henkilöiden kanssa samalle tasolle. Tämä asiahan on nyt ollut syyskaudella valitettavan ajankohtainen tämän muutama kuukausi sitten tapahtuneen useiden varusmiesten hengen vaatineen ja monelle vammojakin aiheuttaneen tasoristeysonnettomuuden vuoksi, mutta täytyy muistaa, että tämä edustaja Juvosen lakialoite on jätetty jo huomattavasti ennen tätä ikävää onnettomuutta, joten kyllä tämä asia on ollut jo kauan pinnalla. Toivon, että se etenee ripeästi suotuisaan päätökseen.

22.20 Wille Rydman kok: Arvoisa rouva puhemies! On sellaisia julkisen sektorin tehtäviä, jotka täytyy kyetä hoitamaan kaikkina aikoina riippumatta taloudellisista suhdanteista. Puolustuksen järjestäminen on näistä asioista varmasti kyllä ensimmäinen, koska jos ei kansakunnan turvallisuudesta ja puolustuslaitoksesta ole riittävällä huolellisuudella kannettu vastuuta, niin sen seuraukset voivat kyllä musertaa kaikki nekin saavutukset, mitä muilla sektoreilla mahdollisesti on suoritettu. Kuten sanonta kuuluu, jokaisessa maassa on armeija, joko oma tai vieraan, ja meidän tehtävämme on tietysti huolehtia siitä, että Suomessa oma armeija pitää mahdolliset vihulaiset rajojemme ulkopuolella. Kuten on nähty viime aikoina, sotilaalliset tyhjiöt kyllä tuppaavat täyttymään sitten tavalla tai toisella, ja meidän on huolehdittava siitä, että maanpuolustustahto pysyy korkeana ja että meillä on riittävät resurssit myöskin ennaltaehkäistä konfliktien syttymistä, jotta Suomi on jatkuvasti sellainen maa, johon hyökkääminen aseellisesti on mahdolliselle viholliselle äärimmäisen epähoukutteleva teko.

Tässä huomataan se, että vaikka turvallisuusuhat ovat muuttuneet kovin moninaisiksi ja paljon julkisuudessa saavat huomiota aivan aiheellisesti terrorismi ja sen erinäköiset lieveilmiöt, niin yhä edelleenkin kova turvallisuus ja perinteinen puolustuslaitos kyllä näyttelevät keskeistä roolia myöskin tulevaisuuden turvallisuushkiin vastatessa. Olemme valitettavasti saaneet nähdä sen, että turvallisuuspoliittinen tilanne Itämeren alueella on kiristynyt, ja meidän täytyy omalla vakaalla turvallisuuspolitiikallamme olla huolehtimassa siitä, että omalta osaltamme luomme vakautta ja tuotamme turvallisuutta.

22.22 Sari Multala kok: Arvoisa puhemies! On erittäin hyvä, että löytyy ainakin yksi hallinnonala, missä tuntuu, että koko eduskunta pystyy enemmän tai vähemmän olemaan yksimielinen, ja se on maamme puolustaminen. Puolustusvaliokunnan puheenjohtaja Ilkka Kanerva totesi erittäin osuvasti puhuessaan puolustusselonteosta eduskunnassa, että emme varaudu ja valmistaudu sotaan siksi, että siihen joutuisimme, vaan siksi, ettemme siihen koskaan joutuisi. Juurikaan paremmin tätä asiaa ja sen merkitystä Suomelle tai mille tahansa maalle ei voisi sanoa.

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

Puolustusministeriön hallinnonalalla yhteiskunnalliseksi vaikuttavuustavoitteeksi on määritelty Suomen etujen mukainen puolustuspolitiikka, ennaltaehkäisevä sotilaallinen puolustuskyky, turvallinen yhteiskunta ja kansainvälisen turvallisuuden vahvistaminen. Jo näiden kaikkien tavoitteiden saavuttaminen vaatii erinomaisen tiivistä yhteistyötä myös muiden hallinnonalojen, erityisesti nyt ehkä sisäministeriön hallinnonalan, kanssa. Kun paljon julkisuudessa puhutaan hallinnonalojen välisistä muureista ja arjessakin niihin törmää, niin tällä hallinnonalalla erityisesti toivoo, että yhteistyö on tiivistä ja asioita ja toimenpiteitä kehitetään yhteistyössä.

22.24 Sami Savio ps: Arvoisa puhemies! Täällä on puhuttu nyt maanpuolustustahdosta ja maanpuolustuksesta, ja jaan luonnollisesti sen näkökannan, että on hyvin tärkeää, että Suomen armeija on kaikissa oloissa toimintakykyinen, ja sen suurin vaikutus on tietysti olla sotia ennaltaehkäisevä tekijä, ja me kaikki toivomme, että varsinaiseen kriisiin ei koskaan ajauduta.

Mutta kriisiin on kuitenkin pakko valmistautua, varautua, jos se joskus sitten tulee. Emmehän me voi sitä koskaan ennalta varmasti tietää. Siltä kannalta on erittäin tärkeää, että Suomella on oma toimintakykyinen aseellisuus. On nimittäin niin, että kriisiaikoina aseiden ja taistelutarvikkeiden saanti ulkomailta voi olla hyvin hankalaa, jos maamme meri- ja ilmailiikenne on katkaistu mahdollisen vihollisen toimesta. Niin myös Puolustusvoimien elintarvike- ja päivittäistavaroiden ja muiden palveluiden hankinnassa tulisi mielestäni painottaa vielä selvästi nykyistä enemmän kotimaisuutta, sillä samalla edistettäisiin suomalaista työllisyyttä ja yrittäjyyttä.

Mutta, arvoisa puhemies, edustaja Rydman otti edellä esille maanpuolustustahdon merkityksen, ja vapaaehtoisella maanpuolustuksella on tosiaan merkittävä rooli yhteiskuntamme kokonaisturvallisuuden kannalta muun muassa maanpuolustushengen ja -kyvyn lujittajana sekä myös viranomaisten toiminnan tukena. Se antaa myös kansalaisille valmiuksia selviytyä häiriö- ja poikkeusoloissa ja täydentää ja tukee viranomaisten toimintaa. Tällä vapaaehtoisjärjestöjen paikallistasolla tekemällä työllä voidaan saavuttaa merkittävää turvallisuushyötyä alueellisesti ja valtakunnallisesti, ja onkin tärkeää, että tässä budjettikäsittelyssä vapaaehtoisen maanpuolustuksen järjestöjen rahoitus onnistui menneitä vuosia huomattavasti kivuttomammin.

22.26 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! On totta, että näistä puolustusasioista vallitsee kohtuullinen konsensus kansallisella tasolla, mutta toisaalta täytyy todeta, että debattikeskustelussa, kylläkin salin vasemmalta laidalta, tulivat esiin nämä teemat siitä, voiko Suomen aluetta käyttää sotilastoimenpiteisiin jonkun vieraan valtion toimesta ja pitäisikö meidän ennemminkin rakentaa rauhaa kuin valmistautua sotaan, eli kyllä nämä tietyt eroavaisuudet ovat tässä pohjavirrassa olemassa, kun keskustelua käydään, vaikka toisin ehkä halutaankin väittää.

Edustaja Kopra toi esille uudestaan tuon EU-puolustuksen teeman, mistä aiemminkin käytiin keskustelua, ja siinä minun mielestäni keskustelu ei ollut kovin tyydyttävää tai vastauksia antavaa. Eli sitä, mitä se EU-puolustus konkreettisesti tarkoittaa, kysyttiin ministeriltä useaan otteeseen, allekirjoittaneen sekä muutamien muiden edustajien toimesta, eikä siihen oikein kunnon vastausta saatu. Toivoisin, että tämä puolustuskeskustelu olisi hieman korkeatasoisempaa kuin nyt, kun ministeri toteaa, että kun olemme EU:ssa, niin emme ole päätyneet Ukrainan tai Valko-Venäjän kaltaiseen tilanteeseen. Onko se nyt sitten se,

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

mitä EU-puolustuksella on meille tarjottavana, vai mitä se konkretia kenties paremmin on? Toivoisin, että tästä asiasta käytäisiin eduskunnassa ylipäättänsä enemmänkin keskustelua. Vaikka olen suuressa valiokunnassa, missä näitä EU-asioita periaatteessa pitäisi käsitellä, niin eipä näistä nyt ole kovin paljon puhuttu.

22.27 Wille Rydman kok: Arvoisa rouva puhemies! Kuten on jo tullut aiemminkin todettua, on hyvä huomata, ettei varustelu ole koskaan itseisarvo. Puolustusmenojen korotukset ovat yleiseurooppalainen trendi, jolla vastataan heikentyneeseen turvallisuustilanteeseen. Suomi ei voi jäädä tästä kehityksestä.

Tulevien vuosien isojen strategisten hankkeiden jälkeen Suomen puolustusbudjetti nousee huomattavasti. Jo nyt budjetti on kansainvälisesti varsin vertailukelpoinen, mutta laskentatapa eroaa. Jos se laskettaisiin Naton käyttämällä laskutavalla, puolustusmenoihin luettaisiin mukaan myös kriisinhallintajoukkojen ylläpitomenot, jotka nyt ovat ulkoministeriön pääluokassa, henkilöstölle maksettavat eläkkeet, jolloin vastaavasti työnantajan eläkemaksuja ei tulisi ottaa huomioon, sekä Rajavartiolaitoksen menot. Tällä Naton laskutavalla Suomen puolustusmenojen bkt-osuus on noin 1,6 prosenttia vuonna 2017. Toteutessaan strategiset suorituskykyhankkeet nostavat Suomen puolustusbudjetin noin 2 prosentin tasolle kansainvälisin kriteerein laskettuna vuonna 2021. Kokoomuksen eduskuntaryhmä ehdotti laskutavan muutosta puolustusselonteon käsittelyn yhteydessä, ja puolustusvaliokunta myös kirjasi tämän mietintöönsä.

Valtiovainministeri Orpolle kuuluu tietysti erityinen kiitos siitä, että maanpuolustusjärjestöjen tukeen ei enää tänä vuonna esitetä leikkausta. Aiempina vuosina leikattu summa on palautettu eduskunnan käsittelyssä, ja eduskunta on joka kerta edellyttänyt asian huomioimista seuraavassa talousarviossa. Vapaaehtoinen maanpuolustustoiminta on äärimmäisen tärkeää yleisen maanpuolustustahdon sekä -taitojen ylläpitämisessä. Tämä on todellinen Suomi 100 -teko, ja siitä valtiovarainministerille suuret kiitokset.

22.29 Jukka Kopra kok: Arvoisa puhemies! Ehkä hieman voisin tarjota valoa edustaja Mäkelän kysymykseen EU:n kehitteillä olevasta puolustusyhteistyöstä. Minulla oli mahdollisuus toissa viikolla keskustella puolustusministeri Ursula von der Leyenin kanssa näistä asioista, ja paljon on vireillä.

Tämä puolustusyhteistyön kehittämishankehän on nyt ollut noin 15 kuukautta, kohta 1,5 vuotta vireillä EU:ssa. Aika paljon on saatu tietenkin vasta suunnitelmia aikaiseksi. Mitään konkreettista ei vielä oikeastaan ole, ja nyt on tehtävä itsellemme selväksi, ettei siellä sotilasjoukkoapua tai sen tyyppistä sotilasliittoa ehkä ensi kädessä olla tekemässä. Kuten aikaisemmin sanoin, suurin osa EU-maista hoitaa tämän tarpeensa Naton kautta, mutta näitä muita kehitysasioita on paljon, jotka voivat tuoda tukea meidänkin puolustautumiseemme, esimerkiksi hankintayhteistyö. Esimerkiksi EU:n alueella on eri armeijoilla 25 eri helikopterimerkkiä käytössä, ja se tarkoittaa sitä, että on 25 eri huoltojärjestelmää, 25 eri koulutustapaa ja niin edelleen. Samoja erilaisuuksia on myös muissa tekniikoissa, sotilasajoneuvoissa, tietojärjestelmissä ja niin edelleen. Jos näitä pystyttäisiin hankintayhteistyön avulla harmonisoimaan ja ajamaan silleen, että näitä olisi vaikka muutama tai vaikka yksi EU:n alueella, niin totta kai jokainen EU-maa säästäisi kustannuksissa valtavasti ja toiminta olisi paljon tehokkaampaa. Sitten puhuin lääketieteellisestä traumanhoitoyhteistyöstä, logistiikkakomentoketjusta ja sotilas-Schengenistä, tai miksikä sitä voisi sanoa, siitä, että sotilasjoukot voisivat liikkua vapaasti EU:n alueella tarpeen mukaan silloin, kun siitä tie-

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

tysti erikseen sovitaan. Nythän se on hyvin hankalaa ja käytännössä mahdotonta, ellei olla sotatilanteessa.

Näitä seikkoja kehitetään. Edelleen on yhteinen kyberturvallisuus ja kyberpuolustus, jossa tietysti resurssitarve on suunnaton ja yhteistyön mahdollisuudet rajattomat.

22.31 Sari Multala kok: Arvoisa puhemies! Edustaja Kopra hyvin jo selvensikin tätä EU-ulottuvuutta puolustuksessa. Tietysti, kun aiemmin edustaja Mäkelä epäili sitä, mikä se ero siihen EU:hun kuulumisessa on, niin kyllähän se suuri ero on siinä, että me kuulumme läntiseen yhteisöön. Meidät automaattisesti liitetään länteen. Mutta kuten edustaja Kopra totesi, EU:ssa edetään nopeasti yhteisen puolustuspolitiikan syventämisessä ja kaikki EU:ssa tapahtuva puolustusyhteistyön tiivistyminen on Suomen etu. Kuitenkin täytyy huomioida ne realiteetit, että eri maille puolustus ja puolustuksen syventäminen tarkoittavat eri asioita. Esimerkiksi Ranskalle ja Saksalle kyse on pitkälti kriisinhallinnasta EU:n ulkopuolella.

Myös huomioitavaa on se, että EU:n 27 maasta Natoon kuuluvat kaikki paitsi kuusi jäsenmaata ja näillä kaikilla on Naton turvatakuut. EU:ta kehitetään vain täydentämään tätä ja tuomaan lisäarvoa muilla turvallisuuden alueilla, joita tässä edustaja Kopra hyvin lueteli. Kuten kaikki tiedämme, kovan puolustuksen siirtyminen Natolta EU:lle on erittäin pitkän tien päässä ja tällaista ei nyt ole tällä hetkellä näköpiirissä. Kuitenkin Suomen intressi olisi myös vahvistaa Lissabonin avunantolausekkeen tulkintaa ja mekanismeja juurikin siitä syystä, että me emme Natoon kuulu.

22.33 Wille Rydman kok: Arvoisa rouva puhemies! Juuri niin kuin edustaja Multala tuossa äsken totesi. Lisäksihän viime aikoina puolustusministeri Niinistö ja puolustusvaliokunnan puheenjohtaja Ilkka Kanerva ovat ansiokkaasti pitäneet esillä ajatusta järjestää Suomessa isoja kansainvälisiä yhteistoimintaharjoituksia. Kyse olisi kyllä arvokkaasta kokemuksesta Suomen puolustamisesta omalla maaperällämme. Harjoittelu on aivan keskeinen osa valmiutta. Yhteistoimintakyky eri puolustushaarojen samoin kuin kumppaneiden kanssa on tärkeä taito, jota ei voi opetella paperilla eikä fläppitaululla. Yhteistoimintakyky on äärimmäisen tärkeää tosipaikan tullen, kun kumppaneilta kaivataan apua. Harjoitukset ovat myös kustannustehokas tapa kouluttaa Puolustusvoimia, ja mitä lähempänä se tapahtuu, sen edullisempaa meille.

Kesällä voimaan tulleen lakimuutoksen myötä Puolustusvoimille on myös lisätty uusi tehtävä, kansainvälisen avun antaminen ja vastaanottaminen, ja se on nyt ensimmäistä kertaa mukana myös toiminnallisissa tulostavoitteissa. Tämä edellyttää harjoittelua. Harjoituksista tietysti sitten linjaa TP-UTVA.

Yhteistoimintaa kaiken kaikkiaan tarvitaan monenlaisissa kriiseissä. Kukaan ei toivo sota, mutta se, että sitä ei toivo, ei vielä riitä sodalta välttymiseen. Samalla kun harjoitukset kehittävät valmiutta ja yhteistoimintakykyä, ne toimivat myös ennaltaehkäisevänä pelotteena.

Kuten tuossa edustaja Multala aiemmin siteerasi edustaja Kanervaa, ei meillä ole asevoimia siksi, että valmistautuisimme sotaan, vaan siksi, että välttyisimme siltä. Suomeen hyökkääminen aseellisesti tai Suomen alueellisen koskemattomuuden loukkaaminen pitää mahdollisimman korkean kynnyksen takana, ja uskottavalla omalla puolustuskävyllä ja kansainvälisillä yhteisillä harjoituksilla ja kumppanuuksilla pystymme pelotteen pitämään riittävän kovana.

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

22.35 **Jani Mäkelä ps:** Puhemies! Vielä huomio tästä kansainvälisestä avusta kriisiasioissa ja siitä, miksi olen skeptinen sen suhteen. Maanpuolustustahtoon nyt on tutkittu Suomessa ja maailmalla, ja se vaikuttaa varsin suomalaiselta ilmiöltä, ei suinkaan eurooppalaiselta ilmiöltä, että on korkea maanpuolustustahto noin keskimäärin. Esimerkiksi Saksassa oli tehty tutkimus, että nyt oman maan puolustaminen ase kädessä kiinnostaisi jotakuinkin puolta saksalaisista. Lukema oli samaa luokkaa kuin Suomessa vihreiden kannattajien keskuudessa eli ei kovin korkea. Nyt sitten esittäisin kysymyksen: kuinka paljon luulette heitä kiinnostavan Suomen puolustamisen?

22.36 **Wille Rydman kok:** Arvoisa rouva puhemies! Kyllä on tietysti niin, että sellaiset maat, jotka ovat Naton turvatakuiden piirissä, nauttivat näistä turvakuista ja varmasti ymmärtävät, että heillä suurena kansallisena intressinä on myöskin se, että nämä turvakuut uskottavina pysyvät. Suomi kun ei ole Naton jäsenmaa, niin Suomella tietenkään näitä turvakuuta ei ole, mutta jos huolehdimme riittävän hyvin ja huolella omasta puolustuskyvystämme, silloin tietysti varmistamme sen, että Suomi on vastaisuudessa houkutteleva yhteistyökumppani kaikille sellaisille maille, jotka jakavat meidän kanssamme ne perusnäemykset oikeusvaltiosta, demokratiasta, vapaudesta ja vakaudesta lähialueillamme. Ja olen kyllä varsin vakuuttunut siitä, että myöskin tosipaikan tullen Suomi on hyvin houkutteleva kumppani.

Se, mikä tietysti meidän myöskin täytyy välttää, on se, että emme sitten ajaudu missään tilanteessa sen kaltaiseen tilanteeseen, jossa olisimme yksin vailla kumppaneita siten, että meihin yksin kohdistuisi painetta. Mitä enemmän voimme ennaltaehkäistä tätä jo harjoittelulla niin sanotusti suojaamaan aikana, sitä suuremmalla todennäköisyydellä meillä on infrastruktuuri olemassa sitä varten sitten myös kriittisempiä ajankohtia varten. Kuten veteraaneilla on usein tapana sanoa omista kokemuksistaan käsin, on ensiarvoisen tärkeää huolehtia siitä, että emme enää koskaan joudu olemaan yksin, koska silloin joudumme kyllä, kuten historia on näyttänyt, ponnistamaan kansakunnan voimavarat aivan äärimmilleen. Pienenä kansakuntana ylivoimaista vihollista vastaan ei ole mukava olla. Jos on kavereitakin vähän turvaamassa selustaa, niin on jo paljon helpompaa.

Yleiskeskustelu päättyi.

Pääluokan käsittely keskeytettiin.

8.8. Pääluokka 35 Ympäristöministeriön hallinnonala

Puhemies Maria Lohela: Esitellään ympäristöministeriön hallinnonala koskeva pääluokka 35.

Tässä yhteydessä sallitaan keskustelu myös vuoden 2018 talousarvioon liittyvistä energia-asioista.

Keskustelu

18.31 **Timo Heinonen kok** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hyvät edustajakollegat ja muut paikalla olijat! Haluan alkuun lausua kiitoksen valtiovarainvaliokunnan asunto- ja ympäristöjaostolle. Meillä on ollut hyvä henki, hyvä yhteistyöhenki tätä

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

asiaa tehtäessä niin jaostossa kuin ministerin kanssa ja paikalla käyneiden asiantuntijoiden kanssa. Haluan myös julkisesti antaa kiitosta meidän erinomaiselle valiokuntaneuvoksellemme Mari Nuutilalle, jonka kanssa asioihin on löytynyt hyvin ratkaisuja ja olemme päässeet etenemään tämänkin budjetin käsittelyssä hyvin.

Käyn lyhyesti läpi näitä painotuksia, joita erityisesti jaostossa ja valiokuntakäsittelyssä nousi esille, ja lähdän liikkeelle tässä järjestyksessä kuin pääluokkaa 35 olemme käsitelleet.

Ensimmäisenä Ympäristöhallinnon toimintamenot ja tässä Avustukset-kohta, jossa itse asiassa viime vuonna lisäsimme Pidä saaristo siistinä -huoltoalushankintarahaa, joka oli merkittävä panostus, ja tästä kohdasta pystyttiin avustamaan vajaalla miljoonalla eurolla 36 järjestöä ympäristötoissa — perustoiminta-, neuvonta- ja valistustyötä — ja tätä määrärahaa jaosto esitti korotettavaksi 105 000 eurolla. Valiokunnan ja jaoston kuulemisissa tuli selkeästi esille se, että tämä on erittäin vaikuttavaa työtä, mitä eri järjestöissä tehdään, ja katsoimme, että nyt kun meillä oli hivenen liikkumavaraa, niin haluamme ohjata sitä nimenomaan tänne järjestökentälle, ja tästä olemme ministerinkin kanssa jo keskustelua käyneet.

Ympäristön- ja luonnonsuojelu meni tällä kertaa aika pienin huomioin. Itämeren vesien suojelu on aiemmin ollut enemmänkin esillä, kuten myös meriluonnon kartoitusohjelma Velmu, niihin ei meidän käsittelyssä nyt muutoksia tullut.

Mutta sitten on Metsähallituksen julkiset hallintotehtävät, jossa tämän hallituksen kärkihankkeen mukaisesti Matkailu 4.0 -hanketta rahoitetaan 1,7 miljoonalla eurolla, ja kansallispuistot ja muut virkistyskohteet ja niiden palveluvarustus ovat myös lisäpanostusten kohteena 650 000 eurolla. Luontopalveluiden hallinnassa olevien alueiden ja kiinteistöjen korjausvelka on suuri, ja sen umpeen kuomisesta tulee tehdä realistinen korjaussuunnitelma. Me olemme tämänkin hallituksen aikana tehneet uusia kansallispuistoja Suomeen, kiitos niistä, mutta meidän pitää samaan aikaan huolehtia myös niiden vuotuisesta ylläpidosta, sillä niillä on erittäin iso merkitys. Meidän asiantuntijakuulemisessa tuli esille, että Suomen kansallispuistoissa vierailneiden henkilöiden kokemat terveysvaikutukset ovat jopa lähes 300 miljoonaa euroa, eli puhutaan merkittävistä liikunnan mutta myös mielenviriketyksen kohteista, ja tämä on hyvä muistaa myös tässä keskustelussa. Valiokunta lisää tähän momenttiin 900 000 euroa, josta osoitetaan 250 000 euroa Aulangon Graniittilinnan kunnostukseen, 150 000 euroa Lauhanvuoren, Kauhannevan—Pohjankankaan ja Seitsemisen kansallispuistoihin ja niiden läheisyydessä sijaitseviin luontokohteisiin, 150 000 euroa Repoveden kansallispuiston luontomatkailun kestävyden ja laadun parantamiseen, ja erityisesti edustaja Kiurun esillä pitämät autiotuvat on huomioitu myös 100 000 euron erityismäärärahalla niiden ylläpidon ja kehittämisen parantamiseksi, ja nuorten työllistämiseen tässä osuudessa on 250 000 euroa.

Vesien- ja merenhoidon ja -käytön toimenpiteiden suunnitelmat, haja-asutus ja jätevesineuvonta eivät tällä kertaa aiheuttaneet suurta keskustelua.

Metso-rahoista olimme äärimmäisen tyytyväisiä, että ne on nostettu hyvälle tasolle. Niillä korotuksilla, joita hallitus on tehnyt, on merkittävä vaikutus Metso-ohjelman toteutumiseen.

Ja viimeisenä Yhdyskunnat, rakentaminen ja asuminen: Asuntotuotanto on ollut usean vuoden ajan kovassa kasvussa. Tänä vuonna arvioidaan aloitettavan noin 43 000 uutta asuntoa, ja rakentaminen näyttää tuoreiden tietojen mukaan jatkuvan vilkkaana myös ensi vuonna. MAL-sopimuksia on päivitetty, mutta myös korjausrakentamista tulee entistä

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

enempi. Itse asiassa meillä asuu paljon ikäihmisiä taloissa, joissa ei ole lainkaan hissejä, ja edustaja Laukkanen on pitänyt esillä eduskunnan salikeskusteluissa sitä, että meidän pitäisi jatkossa voida käyttää hissiavustusta myös jo olemassa olevien hissien esteettömiksi muuttamiseen. Tämä nousi esille myös meidän jaostossamme, ja lisäsimme miljoona euroa näihin hissiavustuksiin ja myös niin, että ensi vuonna niitä voidaan käyttää olemassa olevien hissien saneerauksiin, korjauksiin, jos tuon korjauksen yhteydessä hisseistä tehdään myös esteettömiä.

Tuo viiden minuutin esittelyaika meni kovin nopeasti, mutta palataan keskustelun yhteydessä näihin.

18.37 Kauko Juhantalo kesk (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Työ- ja elinkeinojaoston puheenjohtajana olen saanut tässä vähän meitä liippaavan puheenvuoron sikäli, että täydennämme osin tätä ympäristöpolitiikkaa työllämme siten, että emme ole tietenkään pääasiallisesti tämän puitteissa, vaan täydentämässä energiapolitiikan osalta.

Kuten jo aiemmin täällä lausuin, meidän työemme sillä tavalla liippaa useampaakin ministeriötä. Etenkin kun jaamme näitä lisärahoja tai muutenkin rahoja, me usein lähestymme ympäristövaliokunnan työtä, UM:ää tai maa- ja metsätalousministeriötä. Siltä osin kiitän lämpimästi siitä joustavasta yhteistyöstä, jonka puitteissa olen saanut muun muassa ympäristövaliokunnan kanssa toimia, kun eräät hankkeemme, meidän rahoittamamme hankkeet, ovat siirtyneet hallinnollisesti teidän sektorillenne ja olemme joustavasti voineet ne toteuttaa.

Me olemme käsitelleet 13 eri teemaa meidän jaostossa. Tänä vuonna meillä erityisteenä ei ollut energiapolitiikka, koska viime vuonna kohdistimme siihen erittäin suuren huomion ja käsitelimme sitä hyvin tarkasti. Tänä vuonna olemme keskittyneet lähinnä elinkeino- ja innovaatiopolitiikkaan, työllisyys- ja yrittäjyyspolitiikkaan, kotouttamiseen ja matkailuun, mutta kuitenkin esimerkiksi yritystukijärjestelmiä kehittäessämme olemme hyvin usein siihen liittäneet myös energiapoliittisen tukijärjestelmän tutkimisen. Meidän työemme yhdistyy ja hajautuu, yhdistyy ja hajautuu sillä tavalla.

Me olemme aikaisemmin, erityisesti viime vuonna, käyneet läpi energiapoliittista linjausta, sen valmistelua, energiapolitiikan vaikuttavuustavoitteita, Suomen mahdollisuuksia uusiin energialähteisiin ja muun muassa bioenergian hyödyntämiseen ja tutkineet tarvetta arvioida energiapolitiikan tukien mitoituksen ja kohdentamisen tarkoituksenmukaisuutta ja vaikuttavuutta.

Kun ensin sanoin eri ministeriöihin kohdistuvista rahoista, niin kun teillä oli muun muassa Pidä Saaristo Siistinä -kampanja, siihen liittyy muun muassa läheisesti se, että me lisäsimme 400 000 euroa saaristomatkailemisen kehittämiseen laajasti, siis Tornioista Virolahdelle saakka. Se hyvin läheisesti liittyy siihen suureen hankkeeseen, mikä teillä on ollut tässä saaristomatkailemisen ja saariston siisteysjärjestelmissä.

Se, mitä me esitimme teille kuuluvaa, olivat juuri nämä Metsähallituksen julkiset hallintotohtävät, ja siihen me lisäsimme 150 000 euroa Repoveden kansallispuiston luontomatkailemisen kestävyys- ja laadun edistämiseen. Hyvin lähelle liippaa myös se, kun lisäsimme 150 000 euroa hankkeeseen, jonka tarkoituksena on selvittää elintarviketurvallisuuden sivuvirtojen laatua, ja 150 000 euroa hankkeeseen, jonka yhtenä tarkoituksena on vähentää vesistöihin joutuvia ravinteita.

Tällä tavalla ympäristövaliokunnan arvokasta työtä me olemme sillä tavoin täydentämässä. Kuten sanoin, olemme tyytyväisiä siihen yhteistyöhön, jonka puitteissa voimme

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

jollakin tavalla olla auttamassa teidän arvokasta työtänne Suomen luonnon hyödyntämisessä ja luonnon parantamisessa lähinnä energiapoliittisin hankkein. — Kiitoksia.

18.41 Asunto-, energia- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen: Arvoisa puhemies! Kiitoksia jaostojen puheenjohtajille, Kauko Juhantalo, Timo Heinonen, näistä esitelyistä. Kun kuunteli noita teidän esityksiänne, tuli oikeastaan niissä molemmissa esille se poikkihallinnollisuus, mikä nykypäivänä liittyy ympäristöasioihin, ilmastoasioihin, energia-asioihin. Jos ajatellaan vaikka, mitä molemmat mainitsivat Metsähallituksen rahojen lisäyksestä, mitä hallitus teki Matkailu 4.0 -hankkeessa osana luontomatkailua palvelevia rakenteita ja tietysti kaiken muunkin virkistyskäytön rakenteita kansallispuistoissa, niin niillä on tietenkin matkailua edistävä vaikutus. Niillä on Suomen kansalaisten virkistyskäyttöä edistävä vaikutus, ja tietenkin sitten kun Metsähallitus saa lisää rahaa, sillä on myös mahdollisuus parantaa niillä rahoilla olemassa olevien suojelualueitten suojeluarvoa.

Aivan vastaavalla tavalla, kun ensi vuonna ilmasto- ja energiastrategia toimeenpannaan ja mietittiin lisärahoja näille eri sektoreille, niin ilmasto- ja energiatavoitteitten toimeenpanemiseksi esimerkiksi liikennepuolelle tulee kannusteita sähköautoiluun siirtymiseksi, latausverkon laatimiseksi. Ympäristöministeriön puolelle tulee määrärahoja, missä asuin- kiinteistöjen latausverkkokantaa kehitetään. Energiatuilla voidaan myös näitä asioita edistää, esimerkiksi biokaasun tuotantoa, latausjärjestelmien rakentamista. Eli tällainen poikkihallinnollisuus tulee mitä suurimmassa määrin näkyviin, kun puhutaan ympäristö-, ilmastoasioista. Se on myös sitä, jos puhutaan vesiensuojelusta ja Itämerestä.

Kiitan valiokuntaa siitä, että näinä niukkuuden aikoina löysitte mahdollisuuksia panostaa lisää myös ympäristöministeriön hallinnonalalle. Tuo järjestörahan lisäys on varmasti tervetullut, koska alalla toimii paljon hyvää vapaaehtoistyötä tekeviä tahoja, missä pienilläkin rahoilla saadaan paljon toimintaa aikaan. Kiitos myös tästä luontomatkailua palvelevien rakenteitten vahvistamisesta. Se tuo lisärahaa Metsähallitukselle, ja ne kohteet, mitkä olitte valinneet, varmasti kunnostusta kaipaavat. Itse asiassa siinä korjausvelassa, mikä tällä puolella on, kyllä riittää useaksi vuodeksi korjattavaa. Kun kansallispuistojen ja muitten retkeilyalueitten käyttäjämäärät ovat olleet hissukseen kasvussa — sääolosuhteet siihen tietenkin myös vähän vaikuttavat, mennäänkö jyrkemmin vai loivemmin ylöspäin — niin nämä ovat tuiki tarpeellisia rahoja.

Asuntopolitiikan puolelta tässä tulikin mainittua valiokunnan linjaus siitä, että korjausrakentamisen avustuksia, joilla esimerkiksi esteettömyyttä ikääntyvässä Suomessa merkittävällä tavalla edistetään rakentamalla hissittömiin taloihin hissejä, voi Ara harkinnan perusteella myöntää myös hissien kunnostuksiin. Uskon, että jokainen meistä tietää sen tarpeen, että vaikka talossa olisi hissi, se ei välttämättä aina tarkoita, että se on esteetön. Ei tarvitse kuin käydä jossain noissa kantakaupungin asunnoissa, niin sieltä löytyy hissejä, joihin hädin tuskin peruuttamalla mahtuu sisään ja joissa on yksi kalteriovi ja toinen ovi. Miten siitä kulkee lastenrattailla taikka rollaattorilla? Ei mitenkään. Eli kyllä myös tämä hissien modernisointi on varmasti tarpeen, vaikka määrärahat niukkoja ovat.

Asuntotuotannosta tulikin maininta. Se on todellakin huippulukemissa, ja olen tietysti ilahtunut siitä, että tänä vuonna myös valtion tukemassa, eri tavoilla tukemassa, asuntotuotannossa ilmeisesti päästään noin 9 000 aloitukseen, kun kaikki nämä tuetut lasketaan yhteen. Se on korkeampi luku kuin useaan, useaan vuoteen.

Metso-rahats — niitä ei tällä kertaa valiokunnan tarvinnut lisätä, ja olen siitä tyytyväinen, että kun valiokunta viime vuonna lisäsi niitä kuluvalle vuodelle, niin nyt sitten tänä

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

vuonna hallitus toimi ja peräti 10 miljoonan lisäpanostus sinne saatiin. Se on tuiki tarpeellinen satsaus luonnon monimuotoisuuden vahvistamiseksi.

18.46 Pertti Salolainen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tosiaan-kin monien vuosien laiminlyöntien jälkeen Metso-rahoja saatiin nyt lisätyksi paljon enemmän kuin mitä kai alun perin oli edes odotettavissa. Kysyn ministeriltä: Onko meillä hallinnossa nyt ministeriöissä riittävästi neuvotteluvoimaa, jotta nämä rahat voidaan käyttää mahdollisimman nopeasti ja tehokkaasti? Onko siis neuvottelijoita ja neuvotteluvoimaa, jolla tämä raha siirtyy käytäntöön ja sillä tavalla luonnonsuojelun hyväksi? Kaiken kaikkiaan olen huolissani kyllä vanhoista metsistä sillä tavalla, että nyt kun hakkuut lisääntyvät, niitä korvataan sitten näillä yksilajisilla puupelloilla, jotka eivät ole mitään metsiä, vaan ne ovat puupeltoja. Vanhojen metsien tilanne on todellakin Suomessa huolestuttava.

Toisena kysymyksenä kysyn: Voisiko ministeri hieman lohduttaa tässä vaelluskalojen ja virtavesien kysymyksessä? Onko siinä tulossa jotain merkittävää parannusta?

18.47 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kiitos ministerille vielä hyvästä yhteistyöstä. Näitä asumisen haasteita itse asiassa teidän aikananne on ratkottu kyllä määrätietoisesti, kiitos siitä, eli meillä on löytynyt rakentamista ja uutta asuntotuotantoa. Itse asiassa edeltäjissänne aika kauaksi taidetaan saada mennä, että päästään vastaaviin lukuihin.

Mutta sitten meillä on kuitenkin samaan aikaan tiettyjä haasteita alueiden kanssa, missä asunnoilla ei ole käytännössä minkäänlaista arvoa ja missä on hyvin vaikea saada esimerkiksi lainoja putki-, viemäri- ja muiden remonttien tekemiseen. Tämä vaivaa nyt tällä hetkellä ei pelkästään aivan syrjäseutuja vaan kohtuullisen kokoisiakin kuntia ja kaupunkeja. Kysyisin oikeastaan ministeriltä: onko tätä problematiikkaa pohdittu, että meillä itse asiassa asumisessa on hyvin erilaisia ongelmia? Toisaalla asuntotuotantoa on liian vähän, toisaalla vanhoja ei pystytä remontoimaan, ja niin poispäin.

18.49 Satu Hassi vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On myönteistä, että valtiovarainvaliokunta on lisännyt tiettyjä rahoja ympäristöministeriön pääluokkaan, mutta haluaisin kuitenkin muistuttaa siitä kokonaiskuvasta, että ympäristönsuojelun ja luonnonsuojelun rahat ovat edelleen huomattavasti alemmalla tasolla kuin tämän hallituksen aloittaessa. Esimerkiksi Metso-rahoissa ollaan yli 10 miljoonaa alempana kuin hallituksen aloittaessa ja ympäristönsuojelussa tämä ero on 20 miljoonaa ja Suomen ympäristökeskuksen tutkimusmäärärahoista on hallituksen aikana vähennetty neljännes. Myöskin jos tarkastellaan meidän ilmastotavoitteita, on hyvä asia sinänsä, että budjetissa on ilmasto- ja energiastrategian toimeenpanoon 48 miljoonaa, mutta tämä on hyvin pieni raha verrattuna sitten ympäristölle haitallisiin tukiin, joista vain yhtenä esimerkkinä turpeen verotuki, joka budjettikirjan mukaan on 134 miljoonaa eli melkein kolminkertainen ilmasto- ja energiastrategian toimeenpanoon varattuun verrattuna.

18.50 Ari Torniainen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Asuntorakentaminen on tänä päivänä erittäin vilkasta ja taitaa olla ennätyksellisen suurta kaiken kaikkiaan tänä vuonna. Normeja on purettu. Paljon kiitoksia ministeri Tiilikaiselle siitä työstä, mitä olette tehnyt asuntotuotannon hyväksi. Päätöksentekoa on myöskin siirretty paljon kuntiin ja maakuntiin. Tosiasia on, että asuntorakentaminen ei ole erillinen osa tuo-

tantoa, vaan siihen kokonaisuuteen kuuluu myöskin koko yhdyskuntarakenteen suunnittelu, liikenteen suunnittelu, puistot ynnä muut, ja se tulee ottaa myöskin huomioon.

MAL-sopimukset ovat hyvä asia, ja oikeastaan kysynkin ministeri Tiilikaiselta: voisiko vastaavanlaisia yhtenäistää vähän pienempiinkin kaupunkeihin, ei ainoastaan suuriin kaupunkeihin? Sitten asumisen kustannuksiin vaikuttavat rakentamisen kustannukset, ja koska nyt on käynnistetty myöskin maankäyttö- ja rakennuslain kokonaisuudistus, niin kysyn: kuinka se etenee ensi vuonna?

18.51 Riitta Myller sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Oli hyvä, että tuo Metsohallituksen rahatilanne siltä osin, miten luonnonsuojelualueita kyetään kehittämään, tuli tässä esille. On todella pidettävä huoli siitä, että tätä velkaa, joka sinne on, kyetään kuromaan umpeen. Sosiaalidemokraatit esittävät vielä lisää 1 miljoonan tähän. Se on tietysti tarpeeseenkin nähden, tämäkin, vielä pieni.

Olen samalla tavalla huolissani tästä Metso-ohjelman rahoituksesta. On hyvä, että sinne se 10 miljoonaa laitettiin, mutta gäppiä on vielä. Sosiaalidemokraatit esittävät 10 miljoonaa lisää erityisesti juuri sen vuoksi, mitkä vaateet meidän metsiämme tällä hetkellä kohtaavat.

Sitten haluaisin kysyä näistä vaelluskaloista: minkälaista lainsäädäntöä esimerkiksi voimayhtiöitä velvoittamaan tullaan tekemään?

Entä sitten asuminen: miten tämä 40 vuoden korkotukimalli aiotaan tuoda eduskuntaan? [Puhemies koputtaa] Nythän siitä kuuluu, että se on vain kosmetiikkaa.

18.52 Jani Mäkelä ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä asumisen kalleus kaikkienensa on suuri ongelma. Eräs suurimpia ongelmia maamme työllisyyden suhteen on se, että kun ihmisen jossain täytyy asua, niin se asuminen siellä, missä on töitä, on niin toluttoman kallista. Osin ne asumisen kalleuden ongelmat ilmenevät myös siellä, missä sinänsä talot ovat halvempia, eli kun on näitä kiinteitä kustannuksia — kiinteistövero, varainsiirtovero, sähkönsiirtohintoja sun muita asioita, mitkä siihen asumisen hintaan kumuloituvat — niin minkälaisia keinoja hallituksella olisi löytää jonkinlainen kokonaisvaltaisempi lähestymistapa tähän asumiskustannusten vyyhden purkamiseen ja niiden kustannusten keventämiseen? Totta kai on selvää, että nämä rakentamisen ja kaavoittamisen normit ovat yksi asia, mitä voidaan purkaa, mutta ne ratkaisevat vain hyvin hyvin pienen osan sitä ongelmaa, joka ihan jokapäiväisessä elämässä ihmisillä on.

18.53 Hanna Sarkkinen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tulevaisuuden puhtaan ja huoltovarman energiajärjestelmän yksi tärkeä elementti on hajautus. Asukkaille, yhteisöille, maataloille ja yrityksille on tulevaisuudessa yhä enemmän roolia myös energiantuotannossa. Pientuotanto ei valitettavasti ole edennyt kovin vauhdikkaasti Suomessa. Haluaisinkin kysyä ministeriltä: mitä byrokratianpurkamiselementtejä tai taloudellisia kannusteita hallitus suunnittelee energian pientuotannon vauhdittamiseksi mahdollisimman nopeasti?

Arvoisa puhemies! Haluaisin kysyä ministeriltä myös: Miten te ennakoitte Suomen nettopäästöjen kehittyvän ensi vuonna, kun talous nyt kasvaa ja voi olla, että talouden kasvun myötä myös päästöt sitten kasvavat, vai onnistutaanko Suomessa tekemään jo tämä talouskasvun ja päästöjen kasvun irtikytkentä? Ovatko ensi vuodelle suunnitellut päästöjen vä-

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

hentämistoimenpiteet riittäviä, jotta päästökehitys olisi sellainen kuin sen täytyy Pariisin sopimuksen mukaisesti olla?

18.54 Hanna Kosonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Samaan aiheeseen kuin edustaja Sarkkinen minäkin palaan: tässä muutama viikko sitten käytiin Bonnissa ilmastokokous ja siellä mietittiin, kuka ottaa johtajuuden USA:n irrottautuessa ilmastopöytäkirjasta, ja EU mahdollisesti voisi olla tämä. Siellä ministeri Tiilikainen näyttikin hyvää johtajuutta ja neuvottelutaitoja Euroopan unionin joukoissa.

Olisin kysynyt tästä uusiutuvan energian uusia teknologioita edistävästä investointituesta, jolle on varattu ensi vuodelle 55 miljoonaa euroa. Minkälaisia investointeja tälle tuelle on odotettavissa? Nythän on joka tapauksessa Suomen teot hyvin huomioitu Germanwatch-tutkimuksessa. Tänä vuonna olimme sijalla 31, ja ensi vuonna me olemme sijalla 9. [Puhemies koputtaa] Hyvää nousua siis ennustettavissa.

18.55 Pauli Kiuru kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos ministerille hyvästä yhteistyöstä. Metso-rahoista tässä on jo kiitelty, ja haluan myös itse niistä kiittää. Edustaja Pertti Salolainen on varmasti ollut siinä osaltaan tekemässä vahvaa taustatyötä.

Yhden asian haluan tässä nostaa, joka on harvemmin näissä ympäristöasioissa noussut esiin, ja se on Metsähallituksen julkiset hallintotehtävät ja sieltä nimenomaan tämä Heinosen mainitsema autiotupa-asia. Se on aivan fantastinen verkosto, mikä meillä on, 263 autiotupaa, ja nyt jaostossa Heinosen johdolla ja valiokunnassa saatiin vielä 100 000 korvausmerkattua lisää.

Autiotupiin liittyy kulttuuriarvoja, eräretkeilyn perintöä. Tietysti korjaamiseen liittyy turvallisuusasioita, paloturvallisuus, tämäntyyppiset asiat pitää olla kunnossa. Tällä 100 000:n lisäpanostuksella tehdään aika paljon, koska se korjausvelka on noin 1 miljoonaa euroa, niin että tämä on semmoinen 10 prosentin lisäys siihen kokonaisuuteen.

18.57 Hanna Halmeenpää vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Arvoisa ministeri! Kiitos hyvistä esittelyistä niin valiokuntien edustajille kuin ministerillekin.

Aivan ensimmäisenä haluan kiittää sekä valtiovarainvaliokuntaa että esittelyn tehneitä siitä, että avustuksiin järjestöille ja ympäristönhoitoon, siirtomäärärahaan, joka on yhteensä nyt peräti vajaat 2 miljoonaa euroa, saatiin valiokunnassa hieman yli 100 000 euroa lisää. Tämä on merkittävä rahasumma. Kansalaisjärjestöt ja ympäristönhoitotyötä tekevät tahot tekevät merkittävää työtä Suomessa, ja se korostuu entisestään nyt, kun tällä hallituskaudella lainsäädäntöä sekä ympäristönsuojelua että maankäyttö- ja rakennuslain osalta on muutettu siihen suuntaan, että kansalaisilla itse asiassa on entistä merkittävämpi tehtävä tarkkailla sitä, mitä heidän elinympäristössään tapahtuu. Järjestöt ovat tässä myöskin avainasemassa.

Kiitos myöskin tästä jo edustaja Pauli Kiurun esiin nostamasta Metsähallituksen julkisten hallintotehtävien [Puhemies koputtaa] merkittävästä määrärahasta. Minäkin autiotupien käyttäjänä kiitän todella, että näihin satsataan.

18.58 Hannu Hoskonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ensinnä parhaat kiitokset ministeri Tiilikaiselle sitkeästä työstä asioiden hoidossa. Voin sanoa, että hänen tehtävänsä eivät ole olleet kovin helppoja, kun katsoo tuota ministerin asialistaa, mitä hän on hoitanut tällä vaalikaudella, niin että kunnioittavat kiitokset siitä.

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

Lyhyesti pari kysymystä.

Toinen koskee tätä asuntorakentamista. Meillä on todettu semmoinen ilmiö, että kun vanhempiin taloihin uusitaan ilmastointi, niin käytännössä muutaman vuoden sisään se talo alkaa olla hometalo tai asumiskelvoton jostain kumman syystä. Onko näihin ympäristöministeriö satsannut tutkimusrahaa? Pitäisihän tällaiset talot tutkia, mikä on se perimmäinen syy, minkä tautta talo homehtuu. Eihän yllättäen sen vuosikymmeniä pelanneen talon, joka on ollut kunnollinen, sitten yhtäkkiä pitäisi olla asumiskelvoton.

Toinen asia: On hienoa, että kun näitä kansallispuistoja, luonnonpuistoja kehitetään, niille annetaan määrärahoja, mutta rohkenen kuitenkin esittää kotikunnastani tervetset. Ilo-mantsissa Petkeljärven kansallispuisto on oikein helmi helmien joukossa. Se oli muun muassa toisen maailmansodan aikaisia taistelupaikkoja, niin että se tie sinne on kelvottomassa kunnossa. [Puhemies koputtaa] Kunta on esittänyt monta kertaa siihen määrärahaa. Ikävä kyllä emme ole onnistuneet.

18.59 Sari Multala kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluan myös kiinnittää huomiota samaan asiaan, jonka edustaja Halmeenpää täällä nosti esiin, ja järjestöille myönnettyjen rahojen nousuun ja kiittää siitä valtiovarainvaliokuntaa mutta kiinnittää myös huomiota siihen, että tänä vuonna oli myönnetty 500 000 euroa Pidä Saaristo Siistinä ry:lle uuden huoltoaluksen hankintaan. Se tuli todella tarpeeseen Saaristomerelle. Nyt kuitenkin tämä käytetty alus on ilmeisesti siirretty Saimaalle, ja kuten tiedämme, alus on tullut hyvinkin pitkälle käyttöikänsä päähän. Koska tämä yhdistys tekee erittäin tärkeää työtä ainoana toimijana saaristossa ja myös sisävesillä yhdyskuntajätteen kierrätyksessä, kysyisinkin tässä yhteydessä: olisiko mahdollista, että ensi vuodelle katsottaisiin tilannetta ja arvioitaisiin, olisiko mahdollista tukea uuden aluksen hankintaa myös Saimaalla?

19.00 Eeva-Maria Maijala kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin ministeri Tiilikaiselle kiitos siitä työstä, minkä olette tehnyt Metsähallituksen asioitten eteenpäin viemiseksi, eli luontopalvelupuolella ja matkailun edistämisessä on saatu todella paljon määrärahoja. Kiitos näistä.

Nyt sitten Metsähallitus-asioista. Olette laittaneet työn alle ja onkin saatu Ratialta selvytys näistä Lapin matkailuun liittyvistä ja yrittäjien yhteistyöhön liittyvistä asioista, ja siinä on yksi semmoinen tehtävä ollut, esitys, että pitäisi selvittää Metsähallituksen rooli matkailun kehittämisessä. Tätä työtä ei ole vielä aloitettu, eli koskahan tämä työ aloitetaan ja miten se pannaan liikkeelle? Tämä työ on äärettömän tärkeää, se on tärkeää sen takia, että Lapin matkailu on kehittynyt viime vuosina aivan älyttömästi. Se on todella kasvuala, ja esimerkiksi tänä vuonna ja alkuvuoden aikana Lapin matkailu on kehittynyt 27 prosenttia, siis todella huikeasti. Nyt Metsähallituksen pitäisi alkaa töihin, että saataisiin myöskin tiettyjä osa-alueita vietyä näistä yhä enemmän eteenpäin.

19.01 Mirja Vehkaperä kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On aika todeta, että te, ministeri Tiilikainen, olette metsien mies. Olette tarmokkaasti puolustanut niin Euroopassa kuin maailmallakin sitä, että me saamme käyttää suomalaista kultaa elikkä puuta ja metsiä sen verran kuin se kertakaikkisesti on kestäväällä pohjalla, ja siitä työstä kiitos. Puurakentamisen ohjelmaan esitetään nyt 2 miljoonaa euroa, ja se on tervetullutta, koska puun jalostusarvon pitää olla se ykkönen, jota me viemme eteenpäin. Toivon, että ministereiden kesken myöskin kansainvälistä vientiä puurakentamisen ja osaamisen puo-

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

lesta koordinoidaan, koska siellä näen isoa potentiaalia siihen, miten kansantaloutta pystytään kasvattamaan puurakentamisen ja puuosaamisen viennillä.

Arvoisa puhemies! Olen erittäin tyytyväinen siihen, että Metsähallituksen luontopalvelut saa nyt lisärahoitusta, koska meillä olemassa olevien luonto- ja retkeilykohteiden parantaminen niin suomalaisten kuin matkailijoidenkin käyttöön on tärkeää tällä hetkellä.

Puhemies Maria Lohela: Ja vielä yksi vastauspuheenvuoropyyntö ennen ministeriä.

19.02 Eerikki Viljanen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluan kiittää ministeri Tiilikaista ja koko hallitusta siitä, että vaelluskalakantojen elvyttäminen on yksi hallituksen kärkihankkeista ja sille saadaan nyt lisärahoitusta. Valtion rahoituksella on vivutettu liikkeelle merkittäviä hankkeita eri puolilla Suomea. Yksi näistä hankkeista on Länsi-Uudellamaalla useiden kuntien alueelle aina Raaseporista Karkkilaan saakka yltävä Mustionjoen kalatiehanke. Tämän hankkeen tarkoituksena on parantaa lohikalojen elinympäristöjä ja kutupaikkoja ja etenkin rakennuttaa kalatiet niiden neljän Mustionjoen voimalaitoksen kohdalle, jotka nyt estävät kalojen nousua. Mustionjoella paikalliset toimijat ovat jo vuosien ajan, pitkään ponnistelleet kalateiden saamiseksi. Haluan nyt kiittää Tiilikaista siitä, että hankkeelle myönnetystä valtion rahoituksesta muodostui keskeinen vivutusväline, jonka avulla ja myötä hankkeeseen saatiin sitoutumaan sekä alueen kunnat ja kaupungit että voimayhtiöt ja muut yhteistyökumppanit. Kiitos.

Puhemies Maria Lohela: Ministeri Tiilikainen, 5 minuuttia.

19.03 Asunto-, energia- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen: Arvoisa puhemies! Aloitan tuoreeltaan tästä vaelluskala-asiasta. Itse asiassa moni nosti sen esille. Edustaja Viljanen kertoi hyvin sen ajatuksen, mikä näillä kärkihankerahoilla on. Tällä vaalikaudella liki 8 miljoonaa käytetään juuri tällä tavalla vivuttamalla. Eli valtio panee rahaa, yritykset, kunnat liittyvät joukkoon, saadaan moninkertainen hyöty. Eli nimenomaan on joko tätä käytännön työtä vaelluskalojen eteen kalateitten, siirtolaitteitten tai kutupaikkojen kunnostusten osalta tai neuvotteluja on käynnissä myös siitä, että pieniä voimalaitoksia voitaisiin ostaa pois voimantuotannosta ja vapauttaa sillä tavalla jokea eteenpäin vaelluskalojen käyttöön.

Edustaja Heinonen kysyi vielä, onko pohdittu näitten väestötappioalueitten asuntotilannetta. Kyllä on. Itse asiassa asetin työryhmän, joka antoi myös ehdotuksia koskien nimenomaan näitä valtion tukemia vuokrataloyhtiöitä. Tietenkään yksityisiä asunto-osakeyhtiöitä ei paljon valtion toimin voida auttaa, mutta nämä vuokrataloyhtiöitä koskevat ehdotukset ovat hyvin vartenotettavia, ja niitä paraikaa käydään läpi, mitä niistä voitaisiin toteuttaa.

Edustaja Hassi, no, oikeastaan joudun nyt kommentoimaan tätä Syken tilannetta. On todellakin näin, että iso osa Syken määrärahoista on pienentynyt tämän vaalikauden aikana. Omista säästöpäätöksistäni mielelläni kannan vastuun, mutta nyt tuossa neljänneksen leikkauksessa itse asiassa on valtaosin kyse niistä jo edellisellä vaalikaudella edellisen hallituksen tekemistä päätöksistä, missä sektoritutkimuslaitoksilta raapaistiin tuntuva määrä rahaa pois ja siirrettiin sitten Akatemian uudelleen jaettavaksi. Valitettavasti ne vain oli jakosotettu tälle vaalikaudelle. Mutta pitää paikkansa, että myös tämä hallitus on pari miljoonaa Syken toimintarahoista säästänyt.

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

Asuntorakentaminen: Edustaja Torniainen kiitteli MAL-sopimusten toimivuutta ja kysyi, voitaisiinko niitä saada myös pienemmille kaupunkiseuduille. Itse asiassa nyt on tällä kaudella jo nämä kasvusopimukset, jotka tietyllä tavalla palvelevat monienkin maakuntakeskusten kasvutavoitteita. Mutta toki tätä valtion ja kuntien, kaupunkien suhdetta ja yhteistyötä erityyppisillä seuduilla täytyy miettiä aina seutukaupunkeja myöten.

Edustaja Myller oli huolissaan tästä 40 vuoden korkotukimallista: jäävätkö uudistukset kosmeettisiksi. Tietysti jos valtio ylipäänsä tukee vuokra-asuntotuotantoa, ne tukimuodot ovat kohtuullisen rajalliset, kuten hyvin tiedätte. Nyt tuossa uudistuksessa pyritään tekemään niin, että yhtiöt eivät olisi parin—kolmenkymmenen vuoden päästä ongelmissa, kun pitäisi ruveta korjaamaan niitä kohteita, vaan saataisiin tämmöinen tasaisempi rahoitus jatkumaan.

Edustaja Mäkelä teki erittäin hyvän kysymyksen tästä kokonaiskuvasta. Itse asiassa huomionne on aivan oikea: vaikka kuinka rakentamisen normeja purettaisiin tai kustannustekijöitä alennettaisiin, niin jos markkinatilanne on sen kaltainen, että on kova pula vaikka asunnoista jossain, niin se hinta pyrkii karkaamaan. Siinä mielessä olen erittäin tyytyväinen, että myös monilla pienemmillä kaupunkiseuduilla tai seutukaupungeissa on löytynyt uutta työllisyyttä, teollisuus on investoinut, mikä ikään kuin avaa ja tasapainottaa myös alueellisesti näitä asuntomarkkinoita, niin että kaikki paine ei tule muutamaa kasvukeskukseen.

Edustaja Sarkkinen kyseli näistä pienenergiatuotannon asioista. Itse asiassa kyllä sieltä tämmöinen byrokratia on purettu, mutta mitään tukijärjestelmiä ei ole erityisesti luvassa. Mutta esimerkiksi aurinkopaneelien asentaminen omaa tuotantoa varten on varsin houkuttelevaa, ja siinä suomalaiset ovat edenneet.

Ilmastoasioista totean oikeastaan sen verran, että mitä tulee uusiutuvan energian investointitukeen, mistä edustaja Kosonen kyseli, niin tähän saakka näillä energiatuilla ja kärkihankerahoilla on nimenomaan haluttu rahoittaa uutta biokaasua, aurinkosähkön tuotantoa, sähköistä liikennettä, latausjärjestelmiä ja tämänkaltaisia asioita. Eli siellä, missä viedään uusiutuvaa energiaa eteenpäin, sen kaltaisiin kohteisiin tukea myös tulee.

Aivan kaikkeen en ehtinyt vastata, mutta toivottavasti kohta lisää. [Pertti Salolainen: Metson neuvotteluvoima!]

Puhemies Maria Lohela: Olkaa hyvä, voitte jatkaa ministeri, niin tulee kaikkiin kysymyksiin vastattua.

Sitten otan seuraavana tämän edustaja Multalan esiin ottaman asian. Todellakin oli tuiki tarpeellinen tuo uusi Pidä Saaristo Siistinä -alus, joka toimii — kohtuullisen edullinen vielä, täytyy sanoa. Niitä tarpeita on. Muistaakseni järjestöllä on neljä alusta, mitkä eri puolilla toimivat. Saimaan alus on varmasti seuraavana hankintavuorossa. Katsotaan sitten, milloin siihen valtion puolesta olisi määrärahoja osoittaa.

Edustaja Maijala kysyi Metsähallituksen roolista matkailun kehittämisessä. Se on hieno juttu, että meillä on Lapissa se matkailubuumi, mikä on. Oikeastaan juuri sitä palvelee se, että Metsähallituksen rooli on kahtalainen. Toisaalta on se, että kansallispuistoissa kukaan muu ei voi rakentaa niitä palveluvarustuksia kuin Metsähallitus, ja sen takia Metsähallitus tarvitsee lisää rahaa. Mutta toisaalta on sitten se, miten Metsähallitus voisi aktiivisemmin matkailuelinkeinon kasvua vielä tukea maankäyttöratkaisuilla, ja myös siinä on Metsähal-

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

lituksen omistajaohjauslinjauksissa asetettu tämä näkymä, että täytyy toimia siten, että tämä yhteiskunnan kokonaisu otetaan huomioon.

Puurakentaminen: se on kaikilla vienninedistämismatkoilla kyllä yksi asia, mikä muistissa pidetään.

Näistä rakentamisen ongelmista: Edustaja Hoskonen otti tämän korjausrakentamisen esille. Monta kertaahan tilanne on se, että ne rakenteelliset ongelmat, mitä on joskus vuosikymmeniä sitten tehty, pysyvät ikään kuin kapseloituina siellä seinissä ja siellä voi olla epäpuhtauksia, mutta sitten esimerkiksi liian voimakkaalla ilmanvaihdolla saadaankin sieltä rakenteista epäpuhtaudet ilmaan. Eli tämänkaltaisia ongelmia on ollut, ja sitä osaamista ja oppaita meillä kyllä periaatteessa on, ja toivottavasti niitä myös käytetään. Tässä Terveet tilat 2028 -ohjelmassa tietysti pyritään siihen, että kaikki se uusi, mitä rakennetaan, olisi sitten terveellistä.

Valitan, ihan kaikkiin ei nyt varmaan vastauksia tullut. [Pertti Salolainen: Onko riittävästi Metso-neuvottelijoita?]

Puhemies Maria Lohela: Jatketaan nyt hetki tuon puhujalistan parissa.

19.11 Sari Multala kok: Arvoisa puhemies! On hienoa, että nyt valtiovarainministeri Orpon johdolla ensimmäistä kertaa talousarvioesitykseen sisältyy tarkastelu kestävän kehityksen huomioon ottamisesta. Vuoden 2019 talousarvioesityksen valmistelussa tämä toimintamalli tuleekin ottaa entistä laajemmin käyttöön. Ympäristöministeriön hallinnonalan budjettiesitys sisältää tärkeitä panostuksia ympäristönsuojeluun ja ilmastopoliittisten tavoitteiden saavuttamiseen. Hallitus on energia- ja ilmastostrategiassaan asettanut kunnianhimoiset tavoitteet päästövähennysten saavuttamisessa. Tarvitsemme kuitenkin vieläkin kunnianhimoisempia toimenpiteitä, jotta pääsemme sovittuihin tavoitteisiin.

Arvoisa puhemies! Sisäilmaongelmat ovat varsin yleinen haaste julkisissa rakennuksissa, kuten päiväkodeissa ja kouluissa. Sisäilmaongelma on vakava taloudellinen mutta ennen kaikkea ihmisten terveyteen liittyvä ongelma. Sisäilmaongelmat kehittyvät usein pitkän aikavälin kuluessa, ja syyt ovat hyvin moninaisia, ja osa kytkeytyy puhtaasti ilmastolosuhteisiin. Onkin hienoa, että ensi vuodelle on varattu erillinen määräraha ympäristöterveyden tutkimuksen vahvistamiseen. Hallituksella on myös käynnissä Terveet tilat -toimintaohjelma, jonka toivotaan myös helpottavan tämän ongelman ratkaisua. Sisäilmaongelmista ei pitäisi joutua kenenkään kärsimään, mutta tarvitsemme myös tutkimustietoa tästä haitasta, koska tällä hetkellä useat tutkijat ovat syistä ja ratkaisuista keskenään eri mieltä. Uusimman tutkimustiedon perusteella voimme etsiä ratkaisuja paremmin tähän haastavaan ongelmaan.

Arvoisa puhemies! Ensi vuonna suunnataan 1,7 miljoonaa euroa Matkailu 4.0 -hankkeeseen, joka on yksi hallituksen kärkihankkeista. Suomella on useita kansallispuistoja, viimeisimmäksi tänä vuonna perustettu Hossan kansallispuisto. Kansallispuistojen merkitys aluetaloudelle on suuri. Alueen tunnettuus, vetovoima ja arvostus kasvavat. Parhaimmillaan kansallispuisto on vetovoimatekijä, joka tuo matkailijoita ympäri maailmaa ihastelemaan suomalaista luontoa. Pidän tärkeänä, että varaamme jatkossakin riittävät määrärahat kansallispuistojen palvelu- ja opasvarustukseen. Metsähallituksen julkisiin hallintotehtäviin suunnattavaa määrärahaa on seurattava tulevaisuudessakin ja varmistettava, että kansallispuistoverkostolle varataan riittävät resurssit alueen ylläpitämiseksi. Metsähallituksen korjausvelkaranahan osalta on tärkeää huolehtia myös aiemmin perustettujen kansallispuis-

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

tojen reitistöjen kunnostamisesta ja rakentamisesta, yhtenä esimerkkinä Sipoonkorven kansallispuisto, jonka kehittäminen on edennyt melko hitaasti voimakkaasti kasvaneista kävijämääristä huolimatta.

Arvoisa puhemies! Suomi tavoittelee energia- ja ilmastostrategiassaan asemaa ensimmäisenä teollisuusmaana, joka kieltäisi kivihiilen käytön lailla. Lisäksi toimimme päämäärätietoisesti fossiilisen tuontiöljyn tuonnin puolittamiseksi. Liikenteen sähköistamisellä on myös erittäin tärkeä rooli, koska sillä pystytään vähentämään liikenteen päästöjä merkittävästi. Ensi vuoden talousarvioon on varattu 55 miljoonan euron energiatukivaltuus energia- ja ilmastostrategian toimeenpanoon. Tämän lisäksi uusiutuvan energian tuotantotukeen on arvioitu käytettävän 314 miljoonaa euroa. Uusiutuvien energialähteiden osuuden kasvattaminen sähköntuotannossamme on välttämätöntä ilmastotavoitteidemme saavuttamiseksi. Pidänkin erityisen hyvänä uudistuksena uusiutuvilla energialähteillä tuotetun sähkön tarjouskilpailuun perustuvaa preemiojärjestelmää. Teknologianeutraali tarjouskilpailu varmistaa järjestelmän toimivuuden. On hyvä, että tuki suuntautuu sellaisille hankkeille, jotka eivät ilman tukea toteutuisi.

Kiertotalous on myös yksi hallituksen kärkihankkeista. Ensi vuodelle kiertotalouden kärkihankkeelle ei olla esittämässä rahoitusta ympäristöministeriön hallinnonalalle, mistä olen hieman huolissani. Kuitenkin hallituksen ohjelman mukaisesti kärkihankkeen toteuttamista jatketaan ja käyttöön otetaan uusi kiertotalouden investointi- ja kehittämistuki, johon vaaditaan 2 miljoonaa euroa.

Arvoisa puhemies! Viimeisenä asiana haluan ottaa esille turvetuotannon vaikutuksista kuuluneet huolet. Jyväskylän yliopistossa vuonna 2016 toteutettu tutkimus Saarijärven reitistä kertoo valitettavaa kieltä turvetuotannon vaikutuksista vesistöjen kuntoon. Veden tilan muutokset ovat vaikuttaneet muun muassa veden käyttöön pesuvetenä ja löylyvetenä. Myös uiminen on vähentynyt, ja peseytymistarve uinnin jälkeen sen sijaan lisääntynyt. Muutokset ovat vähentäneet myös viihtymistä mökeillä. Ympäristöministeriö on julkaisut tämän vuoden lokakuussa päivitetyn turvetuotannon tarkkailuohjeen. Tarkkailuohje on yleisohje turvetuotannon tarkkailua, suunnittelua ja toteuttamista varten, ja se on tarkoitettu sekä valvonta- että ympäristölupaviranomaisten käyttöön. Olisin lopuksi kysynyt ministeriltä: mikä on tilanne tällä hetkellä turvetuotannon ympäristölupien valvonnassa, ja miten varmistetaan, että uudistettu tarkkailuohje on otettu käyttöön viranomaisten toiminnassa?

19.17 Petri Honkonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Viime aikoina on keskusteltu julkisuudessa paljon mikromuoveista ja muovien aiheuttamista ympäristöhaitoista. Tilannehan on se, että meillä Suomen tieteellisessä tutkimuksessa ei ole vielä tarpeeksi tutkittu ja analysoitu näitä muovien vaikutuksia, ensinnäkin sitä, mitä vaikutuksia muoveilla on erilaisiin vesiekosysteemeihin, joihinkä nämä mikromuovit päätyvät, ja toisekseen sitten sitä, mitä terveydellisiä vaikutuksia muoveilla on ihmisille tai sitten eläimille. Nythän on itse asiassa Suomeenkin rantautunut kansainvälistä tutkimusta, jossa kerrotaan, että juomavedestäkin näitä mikromuovipitoisuuksia löytyy, ja tämä kehitys on tietenkin hyvin huolestuttavaa, kun ajatellaan, että meillä kuitenkin on onnistuttu ympäristönsuojelun avulla monia sellaisia ympäristöhaittoja torjumaan, mitä teollistunut yhteiskunta on tähän mennessä tuottanut, mutta sitten näyttää syntyvän kuitenkin uusia.

Mielestäni tässä on kaksi etenemistietä. Ensinnäkin jätehuolto ja jätevedenpuhdistus ovat keskeisiä, ja uskon, että näin kehittyneissä yhteiskunnissa kuin Suomi näiden kautta

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

voidaan jossakin määrin tähän ongelmaan pureutua. Muoviahhan ei sieltä vedestä pois saa, kun se kerran sinne on joutunut, mutta toisekseen uskon, että biomuovit ja erilaiset varsin-kin puu- ja sellupohjaisista raaka-aineista valmistetut muovin korvaavat tuotteet voisivat sitten sellaisissa yhteiskunnissa olla ratkaisu, jonkinasteinen ratkaisu siellä, missä jätehuolto ja muu yhdyskuntahuolto eivät ole niin kehittyneitä.

Olisinkin, kun ministeri on vielä läsnä, tiedustellut tätä, tarvittaisiinko meillä lisää tutkimusta liittyen näihin mikromuovin haittoihin ja onko tämä ongelma nyt sitten riittävällä tasolla tunnistettu siellä ministeriön päässä.

19.19 Mirja Vehkaperä kesk: Arvoisa rouva puhemies! Hallitus on tehnyt suuria ja pieniä tekoja energia- ja ilmastopoliittisella puolella koko tämän vaalikauden aikana. Aihe on myös suuresti agendalla, kun mietitään tulevia vuosia ja kansainvälisiä ratkaisuja.

Olen erityisen tyytyväinen siihen, että ilmasto- ja energiatalouteen ovat lähteneet myös-kin useat kunnat, kaupungit ja seutukunnat. Nämä kaupunkien ja alueiden ilmastotyöt jatkuvat, mutta ennen kaikkea toivon, että tämä Hinku-hanke, hiilineutraali yhteiskunta ja kunnat, jatkaa alueella työtä, koska ainakin oman kuntani, Oulun naapurikunta Ii, on piste todellakin i:n päälle tehnyt työtä sen puolesta, että alueiden asukkaat ovat itseideoineet sitä, mitä voisivat tehdä vähentääkseen hiilijalanjälkeään, ja tulokset puhuvat puolestaan. Kunta on satsannut vähäpäästöisiin ajoneuvoihin ja myöskin vähäpäästöiseen energiankäyttöön, mutta kuntalaiset ovat tehneet oman osuutensa, ja me tulemme vielä kuulemaan hyviä esimerkkejä Iin kunnan energiaratkaisuista.

Hallitus jatkaa ilmastomuutoksen vastaista työtä merkittävillä lisätoimilla, ja ilmastoon ja energiaan liittyvä lisäpaketti nousee summaltaan 48 miljoonaan euroon, ja sillä tuetaan energia- ja ilmastostrategian lähtökohtia.

Erityisen iso tavoite on asetettu liikenteen päästöjen vähentämiselle. Tavoite on tiukka, mutta sen eteen tehdään nyt konkreettisia töitä. Sähköisiä latausasemia ja biokaasua tarjoavien tankkausasemien rakentamista vauhditetaan. Taloyhtiöiden sähköautojen latauspiSTEiden rakentamista vauhditetaan. Autokannan uudistumista sähkö- ja kaasuautojen hankintatuella mahdollistetaan ensi vuonna myöskin omilla tukirahoilla. Vanhojen autojen romutuspalkkiota jatketaan. Se romutuspalkkion summa on noin 8 miljoonaa euroa, ja sillä pyritään siis lisäämään liikenteessä olevien vanhojen autojen poistumista sitten tuolta liikenteestä. Joukkoliikennejärjestelmien digitalisoinnissa ja liikenteen uusien palveluiden mahdollistamisessa on tehty töitä niin lainsäädännön kuin rahoituksenkin puolesta. On selvää, että meidän pitäisi tulevaisuudessa myöskin tankata bioa sinne tankkeihin entistä enemmän. Siksi polttoaineiden sekoitevelvoite on myöskin kunnianhimoinen, ja sen suhteen Suomi tekee lujasti töitä, että olemme kärkimaa myöskin tässä sekoitevelvoitteen toteuttamisessa.

Sitten tietysti liikenteen uudet polttoaineet ja niiden käyttö myöskin raskaan kaluston puolella ovat yksi asia, jota pitää vauhdittaa ensi vuonna. Sinne ei juurikaan tukieuroja ole vielä tullut, mutta on selvää, että esimerkiksi joukkoliikenne voisi hyvinkin kulkea biokaasulla tai sähköllä tulevaisuudessa. Näitä biobusseja, biokaasuautoja, on siellä täällä Suomessa, Vaasassa olen huomannut ja myöskin täällä Helsingissä, mutta tästä pitäisi isompi harppaus mennä eteenpäin.

Yleensäkin voi nyt liikenteeseen ja liikkumiseen sanoa, että liikkumisesta ei tulisi sinänsä rangaista, tekee sen millä tavalla tahansa, joko joukkoliikenteellä tai vaikka sillä henkilöautolla, mutta se on tehtävä vähäpäästöisemmäksi tulevaisuudessa.

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

Arvoisa puhemies! Otan esille vielä vaelluskalakärkihankkeelle myönnettävien eurojen määrän ja sen kiitollisuuden siitä, että hankekohteita — kalateitä, kalojen ylisiirtolaitteita, ohitusuomia ja elinympäristöhankkeita — on laajalti koko Suomen käytössä. Omalla alueellani Iijoen ja Kemi-Ounasjoen ja Oulujoen on pystytty tekemään vaelluskalakan-
tojen elvytyshankkeita yhteistyössä vesivoimayhtiön, kuntien, maakuntaliiton ja kalastus-
organisaatioiden kanssa, ja näistä toivottavasti niitä tuloksia tulemme lähivuosina näke-
mään.

19.24 Hanna Halmeenpää vihr: Arvoisa puhemies! Puhun tässä osiossa vain energiasta
enimmäkseen. Se on iso asia, ja vielä isompi asia on tietysti se, mihin suuntaan ja millä ai-
kataululla tavoittelemme puhdasta energiantuotantoa, energiajärjestelmän uudistamista ja
fossiilitalouden alasajoa.

Sitten näihin pienempiin palasiin, ensimmäisenä vähän energiatuesta.

Biokaasuinvestoinnit eivät ole aivan toivotulla tavalla vielä Suomessa kasvaneet. Meil-
lä on hyödyntämätöntä biokaasuenergiapotentiaalia arvioitten mukaan noin 9 terawattitun-
nin verran. Maatalouden, teollisuuden ja yhdyskuntien eloperäisissä sivutuotteissa ja jät-
teissä on energiaa, joka kannattaisi tehokkaammin ottaa kiertotalouden piiriin. Samalla oli-
si mahdollista tukea kannattavuuden kanssa kamppailevia maatiloja uudistamaan ja laajen-
tamaan elinkeinorakennettaan ja luomaan tällä tavalla myös työtä.

Hallitusohjelmassa ja budjettikirjassa on esitetty toimia biotalouden kehittämiseksi,
toistaiseksi kuitenkin sanoisinko, hieman yksipuolisesti. Ne ovat pääasiassa metsien hyö-
dyntämiseen tähtäviä kirjauksia. Biokaasu on turhan vähällä huomiolla tässäkin mieles-
sä. Vihreät ovat esittäneet, että energiatukimomentille lisättäisiin 25 miljoonaa euroa bio-
kaasuinvestointeihin ja että tämä tukimuoto olisi käytössä seuraavien kolmen vuoden ajan.
Näin päästäisiin vauhtiin ja tuotettaisiin uusiutuvaa energiaa ja edistettäisiin samalla ravin-
teiden kierrätystä ja luotaisiin työpaikkoja.

Tarvitaan myös lisää puhtailla käyttövoimilla kulkevia ajoneuvoja. Se edellyttää bio-
kaasun liikennekäyttöä sekä myös sähköisen liikenteen infran edistämistä. Latausverkkoa
on kehitettävä voimakkaasti. Myös kunnille tulee tarjota tukea ja neuvontaa sähköautoinfr-
astruktuurin kehittämisestä. Mallia voi hakea vaikkapa Pohjois-Pohjanmaan liistä. Olem-
mekin ehdottaneet 3 miljoonaa euroa, eli puolet enemmän kuin hallitus, sähköautojen la-
tausverkon parantamiseen. Markkinaehtoisen latausverkon ohella on aivan välttämätöntä,
että tätä vauhditetaan myös julkisin varoin.

Arvoisa puhemies! Aurinkovoimalla on runsaasti kasvunvaraa, ja alalla on valtavat
vientimarkkinat. On arvioitu, että lähes viidennes myös Suomen omasta sähkön kulutuk-
sesta voitaisiin tuottaa kattojen aurinkopaneeleilla. Näin arvioi työ- ja elinkeinoministeriö.
Aurinkosähkön pientuotannon yleistymisen antaa hyvän pohjan innovaatioille, joilla myös
edistetään tulevaisuuden energiamurroksessa tarvittavia kysyntäjoustoja ja älykästä sähkö-
verkon kehittymistä. Paneeleita on asennettu tähän mennessä erityisesti omakotitalojen ka-
toille, mutta meidän pitää saada myös muu kattopinta-ala kattavammin käyttöön, ja esi-
merkiksi asunto-osakeyhtiöitä pitäisi tukea ja kannustaa aurinkovoiman hankkimiseksi, ja
sanoisin, että vahvemmin kuin hallitus on tähän mennessä tehnyt. Olemme esittäneet, että
omakotiasujien kotitalousvähennystä vastaavan suuruinen investointituki tulisi myöntää
asunto-osakeyhtiöiden aurinkovoimainvestointeihin ja että siis energiatukimomentille
näin lisättäisiin 15 miljoonaa euroa, ja tämäkin seuraavan kolmen vuoden ajan tähän tar-
koitukseen.

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

Arvoisa puhemies! Merkittävä asia budjetin energialinjauksissa koskee päästökaupan epäsuorien kustannusten kompensaatiotukea. Me olemme esittäneet ja perustelleet esityksemme, että tekisimme 27 miljoonan euron säästön tästä tehottomaksi arvioidusta päästökaupakompensaatista ja lisäksi 230 miljoonan euron säästön lakkauttamalla kokonaan teollisuuden energiaveron palautukset.

Ilmastopäästöjen kannalta ei ole kyllä mitään järkeä siinä, ettei hallitus ole saanut aikaiseksi puuttua päästökauppabisneksien tukimiljoonapottiin. Siinä hyvitetään haittaa, jonka olemassaoloa ei ole todistettu. Valtion taloudellisen tutkimuskeskuksen raportissa todetaan, että empiirisissä tutkimuksissa hiilivuotoa, siis teollisen tuotannon siirtymistä korkeammat päästöt salliviin maihin, ei Suomessa ole havaittu. Päästökaupakompensatio kohdistuu aloille, jotka saavat jo ennestään runsaasti tukea alennetun sähköverokannan ja energaintensiivisen teollisuuden veronpalautusten kautta.

VATT on katsonut, että nyt esitetty teollisuuden tukien lisääminen ei edes edistä kansantalouden kasvua eikä yritystoiminnan tehokkuutta. Päästökauppadirektiivin ja Euroopan neuvoston linjauksen mukaan vähintään puolet tuon päästöhuutokaupan tuloista tulisi osoittaa ilmastotekoihin. Aiemmin näin tehtiinkin ja rahoitettiin muun muassa kehitysmaiden ilmastotoimia. Nyt hallitus valitettavasti ohjaa rahat lisätueksi raskaalle teollisuudelle sen sijaan, että ne käytettäisiin Pariisin sopimusta edistäviin toimiin, kuten puhtaan energian tutkimukseen tai kehitysmenoihin, ja sitä kautta tätä on vaikea ymmärtää.

Arvoisa puhemies! Vihreiden viesti hallitukselle energian osalta budjetissa huomioitavaksi on edelleen: päästöt alas, hiilinelut ylös ja uutta puhdasta energiaa liikkeelle.

19.30 Antero Laukkanen kd: Arvoisa rouva puhemies! Aina ajoittain tulee sellaisia tilanteita, että voi vilpittömästi ja hyvällä mielellä kehua, että hallituksen ja opposition yhteistyö voi toimia silloin kun sitä ohjaa yhteinen pyrkimys ja keskinäinen kunnioitus. Haluan tässä kohtaa nyt erityisesti nostaa sivun 95 kohdasta 55, Avustukset korjaustoimintaan -osiosta, esille keskustelun, jota aika tasan tarkkaan vuosi sitten käynnistimme ministeri Tiilikaisen kanssa ja jaoston puheenjohtaja Heinosen kanssa, ja kohteena oli silloin se, kuinka voisimme tätä korjausrahaa, joka on muun muassa vanhojen hissien tai ylipäättänsä hissittömien talojen hissiavustuksiin, kohdentaa myös sellaisiin taloihin, joissa on vanha hissi mutta se ei ole esteetön.

Kävimme tästä keskustelua hyvässä hengessä ja pohdimme, miten tämä asia voisi nähdä päivänvalon, ja nyt se on täällä valiokunnan mietinnössä todettu näin: "Määräraha on edelleen niukka, mutta valiokunta pitää siitä huolimatta tarpeellisena, että avustuksia maksetaan tapauskohtaisesti myös olemassa olevien hissien esteettömyyden parantamiseen." Tämä pieni lause ja sitä seuraava lause "valiokunta lisää momentille 1 000 000 euroa uusien hissien rakentamiseen ja jo olemassa olevien hissien korjaamiseen esteettömäksi" ovat todella tervetulleet. Meillä on paljon 60-luvulla rakennettuja taloja, joissa hissit ovat erittäin kapeita mutta hissikuilut ovat suuria, ja näihin hissikuiluihin on helppo vaihtaa uusi hissi, johon sitten pääsee rollaattorilla ja pyörätuolilla, ja tällä tavalla merkittävästi edesautetaan sitä, että iäkkäät ihmiset voivat asua kotona pitempään, mikä on myös tämä suuntaus terveydenhuollossa, että palvellaan vanhuksia kotona niin pitkään kuin mahdollista. Tämä pieni korjaus täällä tuo nyt paljon iloa moneen taloyhtiöön. Lämmin kiitos siitä, ja kiitos myös edustaja Heinoselle — joka nyt ei ole täällä — joka heti oivalsi tämän asian ja sanoi täällä keskustelussa, että tämä asia täytyy ehdottomasti hoitaa. Tämä kielii vain siitä, että yhteistyö on mahdollista.

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

Sitten täällä mietinnön osan alussa oli kohta "Avustukset järjestöille ja ympäristönhoitoon", ja täällä kuvataan hyvin tätä ministeriön ja järjestöjen välistä yhteistyötä, ja jotenkin toivoisin, että kaikissa muissa ministeriöissä nähtäisiin tämä kansalaisjärjestöjen mahdollisuus toimia merkittävänä jatkeena niille hyvälle töille, joita ministeriönkin tavoitteissa on. Täällä todetaan: "Valiokunta pitää momentilta myönnettäviä avustuksia tarpeellisina. Varsin pienellä avustuksella on voitu tehokkaasti tukea kansalaisyhteiskunnan toimijoita ympäristötietoisuuden lisäämiseksi" ja niin edelleen ja niin edelleen. Esimerkiksi sosiaali- ja terveydenhuollon alalla kansalaisjärjestöt pystyvät tuottamaan varsin pienellä tuella varsin mittavia tuloksia ja täydentämään sitä työtä. Esimerkiksi nyt kun tässä mainitaan saaristot ja monet tämmöiset alueet, joissa ihmiset ovat toimeliaita ja haluavat pitää alueensa kunnossa, niin hyvin pienellä avustuksella se on mahdollista.

Sitten vielä viimeisenä tämä Itämeren vesiensuojelun edistäminen, johon tulee nyt rahaa myös. Pidän sitä erittäin tärkeänä. Itämeri on meille yhteinen asia, ja kaikkien pitäisi kantaa siitä huolta. Arvoisa puhemies, toetan, että tämä oli yksi parhaita osioita lukea tässä talousarvioesityksessä.

19.34 Eerikki Viljanen kesk: Arvoisa puhemies! On erittäin hyvä asia, että hallitus on nyt lanseerannut Terveiden tilojen vuosikymmen -hankkeen. Erilaiset sisäilmaongelmat ovat aivan käsittämättömän suuri terveydellinen ja taloudellinen ongelma maassamme. Kannustan hankeryhmän puheenjohtajaa, ministeri Tiilikaista Terveet tilat 2028 -ohjelman valmistelussa ja etenkin sen toimeenpanossa. Vaikka itse ohjelman toimeenpanossa kestää vielä aikaa, sille asetetut askelmerkit kuulostavat varsin lupaavilta. Jatkossa ongelmien ilmetessä keskeistä on nopeus — nopeus siinä, että rakennusten viat ja vahingot korjataan heti, nopeus siinä, että mahdollisesti altistuneille taataan pääsy hoitoon heti, ja mikä meitä täällä etenkin koskee, nopeus siinä, että tarvittavat lakimuutokset tehdään viipymättä. Ohjelman tavoitteet ovat kohdallaan: vuoteen 2028 mennessä oppilaitokset ja päiväkodit ovat terveellisiä ja turvallisia käyttää, rakennusten ylläpito on ennakoivaa, ongelmat tunnistetaan ja niihin tartutaan heti ja sisäilmasta kärsivät saavat nopeasti apua, kun hoitopolut ja sosiaaliturva ovat kunnossa.

Näitä sisäilmaongelmia on varmaan meidän jokaisen kunnassa. Tiedämme niiden monimuotoisuuden ja myös niihin sisältyvän tunnelatauksen ja avoimen tiedottamisen merkityksen. Omalla kohdallani viimeisin valitettava esimerkki näistä ongelmista on eiliselä, Vihdistä Jokikunnan koululta, ja toivon vain paikallisille virkamiehille, luottamushenkilöille ja kollegoille onnea ja menestystä ja avoimuutta asioiden hoitamisessa.

Arvoisa puhemies! Nämä askelmerkit ovat hyvät tiellä kohti turvallista, terveellistä sisäilmaa. Toivotan ministerille tarmoa tämän tien käynnissä.

19.36 Juha Pylväs kesk: Arvoisa puhemies! Asumisen ja rakentamisen laatuun pitää jatkossa kiinnittää edelleen entistä enemmän huomiota. Budjetissa puurakentamiseen esitetään nyt 2 miljoonaa euroa. Puurakentamisen ohella kiinnitetään huomiota asumisen uusiin muotoihin. Teollisen puurakentamisen ratkaisut edistävät korkealaatuista rakentamista ja rakennustekniikkaa. Puurakentaminen takaa hyvän sisäilman ja puhtaat rakennukset, kun se toteutetaan kunnolla. Meillä on tästä hyviä esimerkkejä, mutta myös huonoja. Ylipäänsä rakentamisen laatu pitää varmistaa rakennusaineesta huolimatta, jotta emme tulevaisuudessa ole yhtä pahojen sisäilmaongelmien edessä kuin tällä hetkellä.

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

Arvoisa puhemies! Kotipaikkakunnallani Ylivieskassa painimme julkisten rakennusten sisäilmaongelmien parissa. Usea koulu on käyttökiellossa vain muutama vuosi remontoinnin jälkeen. Kuntatalous on näiden vuoksi vaikeassa tilanteessa. Siksi onkin erittäin hyvä, että hallitus on käynnistänyt Terveiden tilojen vuosikymmen -toimenpideohjelman suunnittelun. Lähivuosina puhtaat työ- ja opiskelutilat ovat todella tärkeitä. Niitä tarvitsevat sekä ihmiset että kuntatalous.

19.38 Riitta Myller sd: Arvoisa puhemies! Suomi on sitoutunut luonnon monimuotoisuuden köyhtymisen pysäyttämiseen vuoteen 2020. Tämä vuosi tulee todella nopeasti. Siihen on vain pari vuotta aikaa. Täällä on todettu nyt useassakin puheenvuorossa — ja se on tietysti luettavissa myös tuosta budjettikirjasta — että luonnonsuojelualueiden hankintaan on lisätty tuo 10 miljoonaa euroa, mikä on luonnollisesti erinomaisen hyvä asia. Mutta niin kuin täällä on myöskin huomautettu, edelleen ollaan jäljessä siitä, mitä viime hallitus päätti ja mistä tämä hallitus aloitti, ja tästäkin syystä sosiaalidemokraatit esittävät, että luonnonsuojelualueiden hankintaan lisätään tuo 10 miljoonaa vielä lisää. Tämä on erittäin tärkeää jo siitäkin syystä, minkälaisia paineita kohdistuu meidän metsiimme ja niihin toiveisiin, joita meillä esimerkiksi biotalouden kehittämiseksi Suomessa on.

Myöskin vaelluskalojen suojelun osalta voi sanoa kiitoksia hallitukselle. Tämä tärkeä asia on vihdoinkin ymmärretty. Mutta ehkä siitä syystä, että tämä on todella niin tärkeä asia, on sitten tapahtunut niin, että rahat ovat aika lailla loppu eikä läheskään kaikkia hankkeita ole saatu aloitettua satokka vietyä loppuun. Sen takia pitää miettiä myöskin sitä, että pelkästään rahalla tätä asiaa ei hoideta, vaan tarvitaan myös lainsäädäntöä: millä tavalla esimerkiksi vesivoimayhtiöt veloitetaan mukaan tähän vaelluskalakysymykseen. Ja vesilain uudistuksessa, kun se tulee eteen, on ihan uudella tavalla otettava vesivoimayhtiöt mukaan.

Myös Metsähallituksen luontopalvelut ovat olleet meillä monella tavalla täällä esillä. Onkin tärkeää, että meidän luonnonpuistot ovat entistä paremmin kansalaisten saavutettavissa, niin että ihmiset voivat siellä virkistyä mutta ne ovat myöskin turisteille sellaisessa kunnossa, että siellä voi useammankin päivän viipyä. Me tiedämme jo tällä hetkellä, että yksi Suomen kaikkein kiinnostavimmista asioista on luonto ja pääosa tänne tulevista tulee nimenomaan luonnon vuoksi. Sen takia siihen korjausvelkaan, joka on laskettu luonnonsuojelualueiden osalta yli 40 miljoonaksi ja sitten rakennusperinteen osalta yli 70 miljoonaksi, on todellakin tehtävä suunnitelma, jolla se kurotaan umpeen.

Ympäristöjärjestöt ovat saaneet lisää tehtäviä. Erityisesti kun hallituksen toimin on heikennetty kansalaisten valitusoikeutta ja sysätty sitä järjestöille, tämän tulisi näkyä myöskin sitten järjestöjen resursseissa. Sosiaalidemokraatit esittävät 200 000:ta lisää.

Asuntopolitiikasta on sanottava se, että asuntoja on todellakin rakennettu, myöskin näitä kohtuuhintaisia vuokra-asuntoja, mutta on kyllä samalla alleviivattava sitä tarvetta, joka tällä hetkellä on tämän pitkän korkotuen korjaamiseen ja siihen, että asuminen ja liikenne MAL-sopimusten kautta sidotaan entistä tiukemmin siihen, että tätä asuntorakentamista tapahtuu siellä hyvien liikenneyhteyksien päässä. En malta olla sanomatta vielä sitä, että hallituksella on vireillä tämä pitkän korkotuen korjaaminen. Se on todellakin tehtävä sellaiseksi, että nämä tarjontatuet asumisessa saadaan hilattua sellaiselle tasolle, että sillä on aito merkitys asumisen hinnalle. Tällä hetkellä käytännössä sitä tukea ei juurikaan ole. Jos sitä on, niin se tulee kuntien kautta edullisemmilla tonteilla. Mutta kyllä sitä tukea tarvitaan erityisesti sinne korkotukeen laskemalla 1 prosenttiin, investointitukiin ja siihen, että myös korjauksiin voidaan varautua. Näiden elementtien pitää olla mukana.

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

Puhemies Maria Lohela: Ja tähän väliin ministeri Tiilikaisen puheenvuoro, enintään 5 minuuttia.

19.43 Asunto-, energia- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen: Kiitos, arvoisa puhemies! Ja kiitoksia edustajille hyvistä kommentteista, huomioista ja poiminnoista. Ajattelin tähän loppuun ottaa esille vain pari asiaa.

Edustaja Honkonen otti esille tämän mikromuovikysymyksen ja merien muoviroskautumisen. Se on todellakin kasvava ongelma, mihin on havahduttu niin meillä Suomessa ja Itämeren ympärillä kuin tietysti maailmanlaajuisesti, erityisesti. Siinä tarvitaan monia toimia. Tarvitaan sitä, että jätehuolto toimii, että muoviroskaa enempää kuin muutakaan roskaa ei päädy ympäristöön ja sitä myötä meriin, mutta myös sitä, että vähennämme muovin käyttöä siellä, missä se ei ole tarpeen, alkaen nyt vaikka kosmetiikasta. Meillä on myös mahdollisuus vähentää tiettyjen keinokuitujen käyttöä vaatetuksessa ja näin päin pois. Eli tämä on todella monisyinen ongelma, missä muoveista täytyy yrittää päästä eroon. Tällä hetkellä muovien tuotanto ja kulutus maailmassa kasvavat aika räjähdysmäistä vauhtia. Se jos mikä on osa sitä fossiilitaloutta, mistä täällä irti kaivattiin.

Sitten keskitynkkin tähän päästöasiaan, mihin moni tavalla tai toisella viittasi. Oli surullista luettavaa tilasto vuodelta 2016, jonka mukaan Suomen hiilidioksidipäästöt ovat kasvaneet. Sitten kun lähdetään katsomaan, mistä se kasvu tulee, niin siinä on kaksi tärkeää komponenttia. Toinen on se, että meillä kivihiilen käyttö lämmöntuotannossa on lisääntynyt. Hallitus on kertonut, että tuo lysti loppuu eli kivihiilen käyttö lopetetaan vuoteen 2030 mennessä, ja sitä koskevaa lainsäädäntöä valmistellaan. Suomi on esimerkiksi Kanadan ja UK:n ohella ollut luomassa tällaista kansainvälistä koalitiota Irti hiilestä, missä siirrytään hiilettömään energiantuotantoon. Näyttää siltä, että tuo on todella tarpeen, koska muuten hiilen käyttö on vain kasvamaan päin.

Toinen asia, mistä tuo päästöjen kasvu vuonna 2016 johtui, oli se, että liikennepolttonesteissä uusiutuvan komponentin osuus pieneni. Meillä on asteittain ylöspäin menevä uusiutuvan komponentin sekoitevelvoite, mutta tuottajat ovat kyllä käyttäneet sitä uusiutuvaa komponenttia välillä enemmänkin, riippuen markkinatilanteesta, eli on siis menty jo yli tuon lain asettaman tavoitteen. Sitten taas 2016 tultiin alaspäin, jolloin liikenteen päästöt tämän sekoiteasteen pienenemisen takia kasvoivat. Tämä korostaa sitä, minkä edustaja Vehkaperä otti esille, että kun liikenteen päästöjä on ajettava ripeää tahtia alas, niin siellä tarvitaan kaikki keinot. Haluamme potkia liikkeelle sähköistä liikennettä kehittämällä niin latausverkkoja kuin sähköautojen hankintaa. Haluamme edistää kaasun käyttöä liikenteessä, ja itse asiassa näitä biokaasuhankkeita on nyt tuettu viime vuosien aikana aika rajusti — moni niistä on tosin vasta rakenteilla — ja ensi vuonna varmasti tuetaan lisää. Mutta ne nopeat päästövähennykset tapahtuvat niin, että se olemassa oleva autokanta saa tankkeihinsa pienemmillä päästöillä varustettua polttoainetta, eli uusiutuvaa komponenttia sekoittamalla.

Viime yönä saavutimme ympäristöneuvostossa sovun uusiutuvan energian direktiivistä. Tuo sopu liikenteen uusiutuvien polttonesteitten kohdalla on hyvä. Se takaa sen raaka-ainepohjan jatkuvuuden, jota tälläkin hetkellä pystytään käyttämään uusiutuvien polttonesteitten tuotannossa, ja se varmistaa sen, että EU-tasolla tulee myös sitova tavoite näille edistyneille liikennepolttonesteille, joita Suomessa nimenomaan käytetään ja tuotetaan. Tämä antaa nyt sitä kaivattua investointivarmuutta, ja Suomessakin etenemme nyt ripeästi tuon sekoitevelvoitelainsäädännön saamiseksi ensi vuonna. Siellä on työryhmävaihe käyn-

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

nissä, kohta alkaa lakivalmistelu, ja nyt nämä EU-tason päätökset antavat sille hyvää pohjaa.

Hiilestä eroon, päästötöntä liikennettä — sitä tämä hallitus tekee, ja biokaasua edistämme. Olemme sitoutuneet Pariisin ilmastositoumuksen tavoitteitten toimeenpanoon ja hiilineutraaliuteen vuonna 2045.

19.48 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Tästä asumisesta ja sen kalleudesta hieman jatkaakseni ongelma sen asunnon ostamisen tai rakentamisen kalleuden ohella on myöskin sen asunnon vaihtamisen kalleus, eli tarvittaisiin toimenpiteitä siihen, että muuttaminen sen työn perässä olisi taloudellisesti mahdollisempaa ja kannattavampaa. Tähän on perussuomalaisen vaihtoehtobudjetissa esityksenä muun muassa muuttoavustus. Mutta siinä tapauksessa, kun ei pystytäkään muuttamaan tai ei haluta muuttaa pysyvästi ja ei muutenkaan asuta juuri siinä työpaikan vieressä, koska sekään ei ole aina mahdollista, tulevat keskusteluun myös liikkumisen hinta ja ympäristöpolitiikan vaikutus siinä, mistä ministeri tuossa äskeisessä puheenvuorossa hieman puhuikin. Eli kun puhutaan hiilineutraaliudesta, niin sen pitäisi tarkoittaa kustannusneutraaliutta myös kuluttajan ja työssäkäyvän kannalta, eli eihän siinä mitään pahaa ole, jos ympäristöystävällinen pystyy olemaan ilman että se maksaa lisää, mutta kyllä se liikenne tälläkin hetkellä on niin voimakkaasti kuristettu, että ei sitä ole enää paljon varaa kiristää. Tämä on tietysti enemmistöltään liikenneministeriön asia, niillä päätöksillä liikenteen hintaan vaikutetaan, mutta tässäkin on kysymys kokonaisuudesta, ja minun viestini on se, että ympäristövaatimuksilla ei pidä enää missään tapauksessa aiheuttaa lisää kustannuksia liikkumiselle, joka ennestäänkin Suomessa, pitkien etäisyyksien maassa, on kohtuuttoman kallista.

19.50 Satu Hassi vihr: Arvoisa puhemies! Ikävä, että ministeri Tiilikainen juuri on poistumassa, koska hän vetää tätä oikein tervetullutta pääministerin aloitteesta käynnistettyä Terveiden tilojen vuosikymmen -ohjelmaa. Haluaisin nostaa ympäristövaliokunnan budjettilausunnosta sen asian, että ympäristövaliokunta yksimielisesti oli sitä mieltä, että tarvittaisiin ympäristöterveyden klinikka, joka olisi tällainen asiantuntijakeskus sisäilmasta sairastuneiden potilaiden diagnoosissa, hoidossa ja hoitomenetelmien kehittämisessä, ja aluksi perustettava ensimmäinen klinikka voisi sitten netin kautta konsultoida muutakin maata. Ympäristövaliokunta yksimielisesti esitti tähän Turun yliopistolle puolta miljoonaa euroa, jota valitettavasti valtiovarainvaliokunta nyt rahana ei ehdottanut, sen sijaan tekstilä kyllä totesi tämän asian tärkeyden.

Haluaisin nyt tuoda esille sen, että Ruotsissa kaikissa lääketieteellisissä tiedekunnissa on ympäristölääketieteen professuurit ja tällaisia ympäristölääketieteen poliklinikoita, jotka ovat erikoistuneet myös sisäilmasta sairastuneiden hoitamiseen, on ainakin neljä. Myös Tanskassa on tällaisia klinikoita. Toivon, että tavalla tai toisella tässä asiassa Suomessa päästään eteenpäin. On mielestäni tosi ikävää, kun sisäilmasta sairastuneilta tulee sellaista viestiä, että heidän tilanteensa on viime aikoina vain huonontunut, että esimerkiksi noin vuosi sitten hyväksytyjen uusien Käypä hoito -suositusten jälkeen on entistä vaikeampaa saada, työperäisestä sairauseläkkeestä puhumattakaan, edes sairauslomaa tai sitten siirtoa toiseen työpisteeseen, jossa ei altistuisi terveyshaitalle.

Mutta nyt, arvoisa puhemies, joitakin muita ympäristöministeriön hallinnonalan asioita.

Totesin jo, että vaikka Metso-rahoja ollaan nyt lisäämässä nykyisestä tasosta, edelleen ensi vuonna tullaan olemaan 10 miljoonaa alle sen tason, missä oltiin, kun hallitus aloitti.

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

Luonnonsuojelurahoissa kaiken kaikkiaan tullaan olemaan 26 miljoonaa alle sen tason, joka oli silloin, kun hallitus aloitti.

Yksi sellainen luonnonsuojeluasia, josta tässä keskustelussa ei olla vielä puhuttu, ovat suot. Edellinen hallitushan sen jälkeen, kun vihreät lähtivät hallituksesta, kavensi dramaattisesti soidensuojeluohjelmaa, poisti siitä yksityisessä omistuksessa olevat suot, ja nyt hyljättiin ensimmäiseen valtakunnallisesti arvokkaaksi arvioituun suohon, Urjalan ja Humpilan rajalla olevaan Kaitasuohon, on saatu turpeennostolupa. Se on esimerkki siitä, miten edellisen hallituksen loppukaudella tehty luonnonsuojelulle vahingollinen toimi, jota tämä hallitus on jatkanut, on aiheuttamassa peruuttamatonta tuhoa. Ympäristövaliokunta budjettilausunnossaan on todennut sen, että kun Metsähallitukselle on siirretty luontokohteiden lisäksi myös valtion historiallista kulttuuriomaisuutta mutta perusrahoituksen tasoa ei vastaavasti ole nostettu, niin tarvittaisiin tällainen Metsähallituksen luontopalvelujen erityinen korjausvelkaohjelma, jossa otettaisiin myöskin nämä kulttuurikohteet huomioon.

Ilmasto- ja energia-asioista totesin jo äsken sen, että ilmasto- ja energiastrategian toimeenpanoraha hallituksen budjettiesityksessä on 48 miljoonaa euroa, joka on sinänsä tarpeellinen, mutta vertaisin tätä nyt joihinkin ympäristölle haitallisiin tukiin. Turpeen verotuki budjettikirjan mukaan on 134 miljoonaa vuodessa, teollisuuden energiaveron palautus on 230 miljoonaa vuodessa ja niin sanottu päästökauppakompensatio — jonka Valtion taloudellinen tutkimuskeskus on todennut hyödyttömäksi, siis sellaiseksi, ettei se toteuta sitä asiaa, mitä sillä ajetaan takaa — 27 miljoonaa. Tässä on epäsuhta siinä, miten me toisaalta valtion budjetinkin kautta suosimme energiankulutusta ja myös fossiilisten polttoaineiden polttoa ja miten me toisaalta sitten satsaamme ilmastotavoitteiden toteuttamiseen.

Edustaja Multala otti esille sen uusiutuvan energian tarjouskilpailuihin perustuvan järjestelmän, joka minustakin on hyvä, ja olen pahoillani siitä, että sen säätämistä nyt eduskunnassa on päätetty jarruttaa. Toivon, että se saadaan.

Siinä, mitä kollegat ovat todenneet myös pientuotannon tukemisesta, olen näiden kollegojen kanssa samaa mieltä, mutta toteaisin myöskin sen, että sähköverkon älypalvelut ovat tavallaan asian toinen puoli, jota tarvitsemme rakentaessamme ilmastoystävällistä järjestelmää.

Arvoisa puhemies! Ihan viimeisenä asiana otan esille vaelluskalat. On hyvä asia, että nyt on kymmenen sellaista hanketta vaelluskalojen palauttamiseksi, jotka yhteisrahoitetaan, mutta kuten edustaja Myller totesi, voimayhtiöiden vastuuta ei saa nyt tässä unohtaa. Voimayhtiöt ovat koko sodanjälkeisen ajan saaneet tienata mittaamattomat rahasummat sillä, että ne ovat tukkineet joet, estäneet vaelluskalojen nousun. Tähän tarvitaan paitsi nyt yhteistyötä viranomaisten ja eri tahojen välillä, myös selkeitä lakimuutoksia, [Puhemies koputtaa] joilla saataisiin voimayhtiöt kantamaan vastuunsa vaelluskalojen luontaisesta lisääntymisestä.

19.56 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! On aivan erinomaista, että kun lukee tuota valtiovarainvaliokunnan mietintöä, niin ympäristöministeriön pääluokasta siellä todetaan, että se on ihan normaali talousarvio ilman mitään suurempia yllätyksiä. Se, että esimerkiksi Metso-rahoitukseen nuo rahat ovat niukkoja, on pakko myöntää, mutta sekinhän meidän on pakko myöntää, arvoisat kansanedustajakollegat, että Suomi on Euroopan unionin maista eniten suojelualueita omaava valtio ja että emmehän me voi loputtomiin suojella. Tällä tiellähän me menemme sitä kohti, että tämä maa on kohta kokonaan suojelualuetta, ja kukas nämä sitten nämä meidän laskut ja eläkkeet maksaa? Ei kukaan. Loput-

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

tomasti ei voida suojella, ja pitää muistaa, arvoisat kollegat, että suomalaisien metsien hoitoon ja käyttöön sisältyy sisäinen suojelujärjestelmä, koska meillä on yli 300 000 metsätilaa, joista iso osa on tällä hetkellä tiloja, jotka käytännössä ovat uinuvassa tilassa. Tiedän, että jokaisen kunnan alueelta löytyy kymmeniä, kymmeniä tiloja, joita ei ole 30 vuoteen liikutettu. Elikkä siellä tätä monimuotoisuutta kyllä luonto itsestään hoitaa, ja toisaalta sitten kun metsiä hakataan, niin viimeisten tutkimusten mukaan, mitä Metsäntutkimuslaitos ja valtakunnan metsien inventointi osoittavat, lahoppuun määrä Suomen metsissä on lisääntynyt, ja sehan johtuu pelkästään koneellisesta korjuusta, koska syntyy paljon maahan jäävää puustoa, joka polkeutuu sinne alas ja lahoaa sinne pikkuhiljaa. Se on aivan sama, lahoako se puu suojelujärjestön kaatamana sinne metsään vai metsäkoneen telan alla. Molemmilla on sama kohtalo: se lahoaa.

Tästä suojelualuekiihkosta vielä sen verran, että kun me metsätaloutta harjoittavana maana kuitenkin olemme kouluttaneet sekä henkilöstön, ketkä siellä metsässä toimivat, ja kaikki koneurakoitsijat, niin meillä tämän suhteen ei ole mitään pelättävää. Sellaista turhaa kiihkoilua, että meidän pitäisi saada koko Suomen alueet suojeltaviksi, minä en jaksa millään ymmärtää.

Ympäristöministeriön pääluokassa toinen asia, joka on hyvin mielenkiintoinen, on asuminen. Mitä tulee niihin asumistukiin, niin niihin en sen enempää puutu, totean vain, että se järjestelmä on sellainen, että siihen on meidän saatava muutos aikaan ja sillä keinoin, että tämä järjestelmä ei itsessään ruoki sitä, että ulkomaiset sijoittajat korjaavat täältä rahat, asumiskustannukset nousevat ja ihmiset kärsivät. Onko se oikeudenmukaista, että ihminen, joka tulee tänne töihin ja ostaa asunnon, on lopun ikäänsä pankin orja? Ja sitten kun on vanha ja raihnainen ihminen, niin hän ei ole mitään muuta nähnyt elämässään kuin sen työpaikan ja asunnon välin, ja sen jälkeen on kipeä ihminen, joka nauttii hirvittävän pientä eläkettä eikä ole käynyt kovin paljon missään. [Ari Torniainen: Pankkiherran luona!] — Pankkiherraa on joutunut tervehtimään muustakin kuin pelkästä kohteliaisuudesta, aivan kuten edustaja Torniainen viisaasti jälleen tapojensa mukaan totesi.

Joka tapauksessa yksi seikka, joka minua harmittaa tavattomasti tässä ympäristönsuojelussa, on se, että me olemme Suomessa sellainen valtio, itsenäinen pohjoinen valtio, jolla on valtavat voimavarat tehdä omaa elintasoja paremmaksi joka päivä, mutta joka päivä me keräämme sille esteitä, keinotekoisia esteitä. Viimeinenhan oli tämä LULUCF-yritys, jolla ympäristöjärjestöt yrittivät lobata meiltä jonkunasteisen aika rajun metsienhakkuurajoitteen ja metsien käytön rajoitteen. Toinen oli tietysti tämä uusiutuvan energian kestävyyskriteeri RED II. Sekin on nyt ilmeisesti menossa erittäin hyvään suuntaan, niin kuin onkin.

Elikkä tätä kautta me emme ole lisäämässä mitään muuta kuin suomalaista hyvinvointia ja pitämässä yllä Suomen metsien hyvää kasvukuntoa. Ja se on parasta luonnonsuojelua se, koska kivihiltä emme silloin käytä. Toivottavasti se tässäkin kaupungissa pikkuhiljaa ymmärretään ja kivihiilen käyttö lopetettaisiin. Se, että luvataan joku lopettaa, taitaa kuulua siihen samaan kategoriaan kuin se, että Ruotsi lopetti ydinvoimalat ja Saksakin lopetti ydinvoimalat omalla päätöksellään. Veikkaan, että kumpikaan ei toteudu. En jaksa uskoa, että jonain päivänä saksalainen metalliteollisuus alkaisi pyörittää sulattoja ja masuuneja tuulimyllysähköllä, koska sen jokainen tietää, että sehan ei onnistu. Niin valtava terästeollisuus, autoteollisuus, kemianteollisuus, kaikki teollisuus, mitä Saksassa tehdään, tuotantotalous yleensä, vaatii valtavasti sähköä, ja se on ympäristökysymys aina siellä.

Mutta Suomessa meillä on sikäli erittäin hyvä tilanne, että meillä on mahdollisuuksia hoitaa tämä homma kuntoon. Tällä hetkellä emme ole sähkön suhteen lähellekään omava-

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

rainen valtio, mutta meidän on pidettävä huoli siitä, että käytämme omat mahdollisuutemme tehokkaasti hyväksi ja sitten otamme tuolta Nord Poolista sen, minkä sieltä järkevästi saamme, järkevällä hinnalla. Mutta tavoitteena pitää aina olla, joka hetki, että olemme sähkössäkin omavarainen. Maa- ja metsätalousvaliokunnan pääluokan kohdalla tuli sanottua, että emme ole omavaraisia esimerkiksi leipäviljan suhteen. Sama koskee energiantuotantoa. Meidän pitäisi pyrkiä omavaraisuuteen myös tällä sektorilla.

20.02 Hanna Halmeenpää vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On tietysti hyvä, että kannat tulevat selviksi, ja sitä vartenhan me poliitikot työssämme olemme, mutta on tietysti hyvä myös pysyä realismissa ja tosiasioissa, ja haluan vaan muistuttaa siitä, kun edellinen puhuja nosti esille epäilyksensä, että olisi olemassa tahoja, jotka haluavat koko Suomen pinta-alaa suojella, että tällaista en ole itse koskaan kuullut. Suomen pinta-ala, vajaat 340 000 neliökilometriä, on kyllä sellainen pinta-ala, että jos siitä kaikki lakisääteiset luonnonsuojelualueet, retkeilyalueet, erämaa-alueet, kansallispuistot ja niin edelleen mukaan luettuna on suojeltu 44 000 neliökilometriä, niin ei onneksi olla sinne päin kään menossa.

Varsinaisesti pyytäisin myös saada huomiota vielä tuohon Etelä-Suomen metsien suoje-
luohjelmaan eli Metso-rahoihin, joista osa on palautettu, ja hyvä niin, mutta on myös realismia todeta, että tällä rahoitustasolla tuon ohjelman tavoitteisiin, jotka 2014 on hyväksytty, ei päästä. Tavoite on 96 000 hehtaaria, ja valiokuntien kuulemat asiantuntijat ministeriöt mukaan lukien sen kyllä tunnustivat rehellisesti, että tuosta tavoitteesta kyllä jäädään. Kaiken kaikkiaan Suomen metsäpinta-alasta on suojeltu noin 12 prosenttia, huomattava määrä, mutta valtionhallinto itse on asettanut muun muassa tässä Metso-suoje-
luohjelmassa tavoitteita, jotka ovat hieman tuon päälle.

20.03 Hanna Kosonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Metso-ohjelma on äärimmäisen tärkeä ohjelma Suomen metsien monimuotoisuuden kannalta. Vapaaehtoinen Metso-ohjelmahan perustettiin ministeri Tiilikaisen ja ministeri Anttilan toimesta muutamia vuosia sitten ja on toiminut äärimmäisen hyvin. Tässä monimuotoisuudessa on tietenkin myös huomattava kaikki muut toimet, joita myös hallitus on tämän asian eteen tehnyt, muun muassa pyöreän pöydän metsäkeskusteluprosessi, jossa eri toimijat on otettu mukaan miettimään, kuinka monimuotoisuutta voidaan lisätä. On nimittäin olemassa juuri nämä suojelualueet, vapaaehtoista suojelua, mutta sitten myös toisaalta on talousmetsien käsittely sillä tavalla, että monimuotoisuutta voidaan kunnioittaa ja turvata siellä sellaisia tärkeitä elinympäristöjä. Näiden kaikkien toimien täytyy olla käytössä ilman muuta.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkari: Ja vielä vastauspuheenvuoro, edustaja Hoskonen.

20.04 Hannu Hoskonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Edustaja Halmeenpää piti ansiokkaan puheenvuoron, mutta soisin kuitenkin nähtävän asian sillä tavalla, että kun katselee noita tilastoja, niin tuommoinen valikoiva muisti ei ole minusta eduksi, olkoonkin vaikka kansanedustaja — tällä kertaa on kysymys erittäin nuoresta ja osaavasta kansanedustajasta. Nimittäin Suomessahan on valtava määrä suojelualueita. Meillä on yli 5 miljoonaa hehtaaria pelkkää Naturaakin, joka on selvästi erilaisten rajoitus-

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

ten piirissä, on aarnialueita valtava määrä, valtion omia suojelualueita, yksityisiä suojelualueita, eli kannattaa tilastoja lukea niin, että tunnustaa rehellisesti itselleen, mikä se tositalanne on, koska nämä Natura-alueet on suojeltu niin rankasti, että jokainen toimenpide, joka sillä alueella toteutetaan, joutuu arviointiin, ja se johtaa sitten siihen, että se, toteutuu-ko se esitetty hanke ollenkaan, on korkeimmassa kädessä, ja se korkein käsihän on tuolla ympäristöministeriössä. Siellä kyllä osataan pumakat kirjoittaa siihen järjestykseen, jotta ei varmasti mikään onnistu. Jos ei joku puhettani usko, niin nimimerkki on "kokemusta on". Kymmeniä vuosia olen taistellut niitä vastaan ja voin kunnialla sanoa, että yrittänyt tähän ei laiteta, mutta tulos oli negatiivinen.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Vastauspuheenvuoro, edustaja Halmeenpää.

20.05 Hanna Halmeenpää vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kaikella kunnioituksella totean, että ei ollut tarkoituksena johtaa harhaan, mutta siinä voi harhautua, kun puhutaan ristiin neliökilometreistä ja hehtaareista. Eli näissä neliökilometreissä, mitä itse tuossa totesin, ovat kyllä mukana Natura-alueetkin.

Metso-ohjelmasta täytyy todeta edustaja Hassin täällä esiin nostama asia, soidensuojelun tilanne, jota hallitus ja ministeri Tiilikainenkin on perustellut sillä, että tätä soidensuojelun täydennysohjelmaa, josta ympäristöministeriölle työryhmä jätti noin kaksi vuotta sitten oman lausuntonsa, oltaisiin panemassa täytäntöön Metso-rahoilla osittain ja muu sitten saa olla vapaaehtoista. Eihän se oikein oikealla lailla mene, kun Metso on tarkoitettu metsiensuojeluun, eli puustoisia soita sinne voidaan jonkin verran tietysti sisällyttää mukaan, mutta jos kaikki muu perustuu vapaaehtoisuuteen ja hyvään tahtoon ilman rahoitusta, niin ei kovin vankkoja kantimia ole hallituksella puolustella sitä, [Puhemies koputtaa] että soidensuojelussa oltaisiin hyvällä tiellä.

20.06 Jani Mäkelä ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Uskon, että nämä puheet kaiken mahdollisen suojelemisesta ovat enemmänkin retoriikkaa kuin tarkoitettu täsmälliseksi todistukseksi asiasta, ja ne johtuvat ainakin oman ymmärrykseni mukaan turhautumisesta siihen jopa fanaattisen sävyiseen asenneilmapiiriin, jolla käydään keskustelua tästä suojelusta. Siinä tulee sellainen mielikuva, että aivan kaikki pitää suojella. Yhdeltäkään suolta ei saa kaivaa turvetta, yhtään metsää ei saisi kaataa. Miten tällaista voidaan puhua, kun kuitenkin realiteetti on se, että Suomessakin pitää näitä metsä- ja suovaroja jollain tavalla hyödyntää? [Satu Hassi: Kuka niin on sanonut?] Suojelua halutaan joka paikkaan, niin kuin eräällä tavalla sanotaan, ja sitten sen suojelun purkaminen on hyvin vaikeata. Sama koskee myöskin eläinlajien suojelua. Kun suojelu saadaan päälle, sen purkaminen on vaikeaa, vaikka realiteetit osoittaisivatkin jotain aivan muuta.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Arvoiset edustajat, kun aloitetaan debatti jostakin nimenomaisesta teemasta, niin olisi hyvä, että sitten se debattivaihe pysyy siinä teemassa. Tässä en siis havainnut siinä johdantopuheenvuorossa, joka johti tähän debattiin, esimerkiksi eläinsuojelukysymystä oikeastaan ollenkaan, en lainkaan. Mutta myönnän nyt vielä edustaja Torniaiselle vastauspuheenvuoron, ja enempiä en tähän debatin vaiheeseen vastauspuheenvuoroja myönnä.

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

20.08 Ari Torniainen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Debatin alkuvaiheessa oli kyse nimenomaan metsiensuojelusta ja Metso-ohjelmasta myöskin, ja itse kyllä haluan todeta sen, että hallitus vie myöskin Metso-ohjelmaa eteenpäin. Se, että se perustuu myöskin vapaaehtoisuuteen, on erittäin tärkeää, se on se ydinkysymys siinä, ja myöskin ensi vuoden budjetissa Metso-ohjelmaan on varattu euroja. Se on hyvä asia. Kaiken kaikkiaan itse koen, että kyllä Suomen metsiä on hoidettu hyvin. Tietysti on parannettavaa, ja itse toivon, että myöskin jatkossa voidaan hoitaa kestäväällä tavalla metsiä tulevaisuudessa, ettei EU tule meillä rajoittamaan sitä. Toivon, että ministeri Tiilikainen vie eteenpäin niitä asioita, niin kuin hän on painokkaasti vienyt.

Tästä metsäasiasta ja yleensä yhdyskuntasuunnittelusta haluan tuoda esille sen, että valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet eivät saa olla rajoittavia, vaan niiden pitää olla mahdollistavia, ja nyt myöskin ansiokkaasti näin viedään eteenpäin. 70 tavoitteesta ollaan pääsemässä 17 tavoitteeseen. Se on hyvä asia.

20.09 Hanna Kosonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Täällä käytiin hyvää keskustelua Pidä Saaristo Siistinä ry:n toiminnasta. Saaristomeren alus M/S Roopehan sai viime vuoden joululahjarahoista hyvän panostuksen, ja siten saatiin Saaristomerelle hankittua erittäin hyvä laiva. Tällä hetkellä Saimaa, Päijänne ja Pohjanlahti kaipaavat uusia aluksia, joilla voitaisiin sitten retkisatamat huoltaa, ja myös ainutlaatuinen järviluonnon puhtautta edistävä työ voisi olla siinä käytössä kuin sen kuuluisi ollakin.

Olen samaa mieltä edustaja Multalan ja Pidä Saaristo Siistinä ry:n kanssa siitä, että seuraavana olisi kyllä syytä hankkia alus Saimaalle. Siellä tarve on tällä hetkellä kaikkein suurin. Siellä käytetään 90-luvun alussa hankittua alusta ja todellakin tarvittaisiin uudempaa, parempaa kalustoa, jotta romut, roskat ja jätevedet saataisiin hyvin sieltä pois — tämä myös kommentti saaristoasiain neuvottelukunnan puheenjohtajan ominaisuudessa.

Laadukas rakentaminen on meidän kaikkien tärkeä tavoite ja toive, ja siksi onkin erinomaista, että Terveiden tilojen vuosikymmen -ohjelma on päässyt hyvään käyntiin. Tässähän täytyy huomioda, niin kuin tässä ohjelmassakin on huomioitu, että on saatava kuntien hyvät käytänteet laajempaan käyttöön, sillä tällä hetkelläkin yli puolessa kunnista on edelleen ongelmia, sisäilmaongelmia, erilaisia kosteusongelmia. Siten tämä tulee todella tarpeeseen. Täytyy rakentamisessa ottaa kokonaisvaltaisesti kaikki huomioon: kunnossapito, [Puhemies koputtaa] arviointi ja pitkällä tähtäimellä rakennusten käyttö.

20.11 Mirja Vehkaperä kesk: Arvoisa puhemies! Suomen matkailu kasvaa Lapissa jopa 30 prosentin vuotuisella vauhdilla. Se on hieno asia. Suomeen tullaan ihmettelemään puhdasta luontoa, jokia, järviä, tuntureita, mutta myöskin yhteiskunta on hyvin turvallinen tänne tultaessa.

Yksi juhlavuoden teko 100-vuotisen itsenäisyyden kunniaksi oli Hossan kansallispuiston perustaminen kolmen kunnan alueelle. Se oli hyvä teko, ja me saimme ympäristövaliokunnan kanssa olla siellä avajaisissa mukana.

Useat kansainväliset matkanjärjestäjät ja matkailulehdet ovat noteeranneet Suomen ja Suomen luonnon yhdeksi maailman merkityksellisimmistä ja myöskin matkailullisesti kiinnostavimmista alueista, ja toivon, että juuri tämä matkailubrändi elää vahvasti yli hallintorajojen. On hyvä, että hallitus on ottanut yhdeksi kärkihankkeeksi matkailun edistämisen ja siihen tulee hyvin paljon euroja eri hallinnonaloilta. Siihen kuuluu esimerkiksi saavutettavuuden lisääminen, koska matkailijat tulevat maailmalta meille lentäen ja myöskin

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

junayhteyksiä käyttäen. Yhteyksien pitää olla kunnossa, ja lentovuoroja pitää olla tarpeeksi. Majoituskapasiteettia pitää olla myöskin näillä matkailualueilla, puhumattakaan siitä, että työvoiman saatavuutta pitää edistää niin, että kausityöntekijöitä lähtee myöskin täältä Etelä-Suomesta Lappiin eräolosuhteisiin, ja erityisesti paikallisessa sopimisessa ja erilaisien olosuhteiden työtehtävien [Puhemies koputtaa] teossa on tärkeää, että ihmiset lähtevät sinne, missä työtä on tarjolla.

20.13 Ari Torniainen kesk: Arvoisa puhemies! Useat edustajat ovat ottaneet tässä keskustelussa esille Terveet tilat -toimenpideohjelman. Sen tavoitteena on saada julkisten rakennusten sisäilmaongelmat kuriin seuraavien kymmenen vuoden aikana. Nämä rakennusten home- ja kosteusongelmat ovat olleet esillä jo vuosia, ja niistä on puhuttu ja myöskin korjauksia on tehty. Ongelmat eivät ole kuitenkaan yksiselitteisiä vaan erittäin monen osan ja monen asian summa, ja niiden ratkaisemiseksi tarvitaan laajaa yhteistyötä ja ajantasaiseen tietoon perustuva toimiva malli niin rakentamiseen kuin myöskin rakennusten ylläpitoon ja hoitoon. Monet kunnat ovat todellakin suurissa vaikeuksissa, tilapäisratkaisuja tehdään jatkuvasti ja ollaan isojen päätösten edessä. Ydinkysymys on myöskin se, että monet ihmiset ovat jo altistuneet ja sairastuneet nimenomaan home- ja kosteusongelmien vuoksi, ja näiden ihmisten asioiden hoitamiseksi tarvitaan hallintorajat ylittävää toimintaa. Esimerkiksi ympäristölääkätieteen klinikka on yksi ratkaisu. Toivon, että sitä viedään eteenpäin.

Kaiken kaikkiaan tulee myöskin jatkossa kiinnittää huomiota rakentamiseen, asuinrakentamiseen ja siihen, mitkä ovat tulevaisuuden asumisen tarpeet. Olen erittäin tyytyväinen siihen, että valtiovarainvaliokunta on myöskin kiinnittänyt tähän asiaan huomiota siinä, miten arvioidaan opiskelija-asuntojen uudistustoiminnan ja perusparannusten tarve myöskin tulevaisuudessa. Samoin myöskin siihen, että palveluasumiseen on tullut uusia rakentajia jatkuvasti, tulee kiinnittää huomiota. [Puhemies koputtaa] Samoin myöskin aivan liian vähälle on jäänyt asunnottomuuden parantaminen.

20.16 Hanna Halmeenpää vihr: Arvoisa herra puhemies! Kalateiden toteuttaminen vesivoiman tuotantoon valjastettuihin jokiin on edelleen ajankohtainen asia ja aika kuuma perunakin tässäkin budjettikeskustelussa esille nousseen kansallisen kalatiestrategian ja vaelluskalojen suojeluun kohdennettujen määrärahojen osalta. Aikaahan noitten voimalaitospatojen rakentamisesta on kulunut vuosikymmeniä, vanhimmasta noin 70 vuotta esimerkiksi Kemijoki-suulla, ja ajan oloon ymmärrys, tieto ja tutkimuskin vesirakentamisen haitoista vaelluskaloille on kasvanut. Tässä on nyt se tilanne, että jokivarsien asukkaat ja vesialueitten omistajat ovat jo vuosikymmeniä odotelleet, että koskas nämä haitat sitten alettaisiin saada siihen malliin, että niitä alettaisiin kompensoimaan ja korjaamaan.

Luken eli Luonnonvarakeskuksen laaja tutkimus osoitti pari vuotta sitten, että voimayhtiöille määrätty kalatalousvelvoitteet eivät lähimainkaan korvaa jokien patoamisen seurauksena syntynyttä kalataloushaittaa esimerkiksi Oulujoella, Iijoella ja Kemijoella. Arviot vaelluskalojen menetetyistä poikastuotannosta ovat moninkertaisia voimayhtiöille määrättyihin istutusvelvoitteisiin nähden. Nyt sekä tutkijoiden että valtionhallinnon taholta painotetaan kalanistutusten sijaan vaellusesteiden poistamista ja kalojen luontaisen elinkierron mahdollistamista. Kansalliset lohi- ja meritaimenstrategiat tähtäävät vaelluskalojen palauttamiseen niihin rakennettuihin jokiin, joissa on potentiaalisia olosuhteita vaelluskalojen luontaiselle elinkierrolle. Vuonna 2012 hyväksytyn kansallisen kalatiestrategian

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

tärkeimpänä tavoitteena on uhanalaisten ja vaarantuneiden vaelluskalakantojen elinvoimaisuuden vahvistaminen, mutta nyt tullaankin siihen kysymykseen, kenen tämä kaikki lysti pitäisi maksaa. Mielestäni valtio ei ole se päämaksajataho tässä.

Näiden vesivoimayhtiöiden kalatalousvelvoitteiden ajantasaistaminen kuuluu osana Sipilän hallitusohjelmaan ja osana kalatiestrategian toimeenpanoon. Meitä tässä velvoittavat myös EU:n vesipuitedirektiivi ja meristrategiadirektiivi. Kun valtionhallinto alueellisen kalaviranomaisen toimesta on ryhtynyt vihdoinkin edistämään näitä tavoitteita, voisi olettaa, että kaikki osapuolet ymmärtävät ja hyväksyvät nämä muutokset perusteluineen. Lapin ely-keskus on jättänyt muutoshakemukset aluehallintoviraston käsiteltäväksi ja ratkaistavaksi Kemijoen ja Iijoen kalatalousvelvoitteiden muuttamisesta, mutta mitä tapahtuu? Vesivoiman tuotannosta haittoineen ja hyötyineen näillä jokiosuuksilla vastaavat voimayhtiöt Kemijoki Oy ja PVO-Vesivoima ja niiden etujärjestö Energiateollisuus ry ovat ryhtyneet aika lailla ennenkuulumattomaan vastarintamellakkaan ja esittävät, että nämä viranomaisten vaatimat muutosvaatimukset vaarantavat toimivan yhteistyön ja ovat muutenkin kohtuuttomia energia-alalle. Ei mikään ole yhteistyötä vaarantanut 70 vuoteen, mutta kalojen olosuhteet vain eivät ole parantuneet. Yhtiöt öykkäröivät kuin valtiot valtiossa vaatien muutoshakemuksia hylättäviksi jo ennen kuin niitä on edes avattu kuulemiskierroksille ja käsitelty aluehallintovirastossa lainkaan. Tämän voisi sanoa suorastaan olevan painostusta.

Kyse on tietenkin rahasta. Kalatierakentamisen kustannukset eivät ole aivan pienet, mutta eivät ole aiheutetun kalataloushaitankaan kustannukset. Luonnonvarakeskuksen mukaan vesialueiden omistajat esimerkiksi Iijoella viimeisen 50 vuoden aikana ovat menettäneet pelkästään siian ja meritaimenen vajaiden istutusvelvoitteiden myötä vähintään 20 miljoonaa euroa. Tässä ei ole lohi mukana vielä lainkaan. Tähän summaan tullaan, ja sama on tilanne Kemijoella. Voimayhtiöt ovat tavoitelleet pohjoisen kalatiehankkeisiin vastuullisiksi tahoiksi muun muassa vesialueiden omistajia ja kuntia. Vaikeinta Kemijoki Oy:lle ja PVO-Vesivoimalle näyttää olevan oman vastuun vapaaehtoinen tunnistaminen.

Vetoan teihin, edustajakollegat: meidän tulisi tässä nyt toimia kansallisen edun nimissä niin, että voimayhtiöt vastaavat niille kuuluvista vastuista eikä valtio ota niitä kantaakseen kokonaisuudessaan. Oikeutta ja kohtuutta on puntaroida tarvetta velvoitemuutoksille varsinaisten vahingonkäräjien eli jokivarren ihmisten ja vaelluskalojen perspektiivistä. On aivan nurinkurista, että tässä voimayhtiöt itse tekeytyvät vahingonkäräjiksi.

20.21 Sami Savio ps: Arvoisa puhemies! Tänään on jo puhuttu varsin paljon home- ja sisätilaongelmista, ja aivan aiheellisesti on puhuttukin, sillä ne muodostavat varsin merkittävän ja mittavan ongelman maassamme. Taloudellisiltakin vaikutuksiltaan kyseessä on miljardiluokan asia, sillä varovaisestikin arvioituna jopa sadattuhannet ihmiset altistuvat päivittäin home- ja kosteusvaurioille. Näitä altistumisia tapahtuu niin päiväkodeissa, kouluissa, työpaikoilla kuin kotonakin. Valitettavasti vaikuttaa siltä, että vaikka me täällä eduskunnassa asiasta paljon keskustelemmekin, yleisesti tätä ongelman laajuutta ei ole vielä täysin ymmärretty. Tähän ongelmaan tulee joka tapauksessa puuttua jatkossa ripeästi ja riittävän laajasti, ja ennen kaikkea tietenkin tarvitaan konkreettisia toimenpiteitä. Paitsi että kaivataan korjausrakentamista ja uudisrakentamista, myös näille altistuneille henkilöille on oltava jatkossa saatavissa asianmukaisia terveydenhoito- ja kuntoutuspalveluita sekä tietenkin kelvollisia asuintiloja ja jo tähän mennessä sairastuneille henkilöille on turvattava oikeudenmukainen sosiaaliturva.

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

Arvoisa puhemies! Tähän valtiovarainvaliokunnan mietintöön on kirjattu maininta home- ja kosteusvaurioiden suuresta merkityksestä ja vaikutuksesta huonon sisäilman laatuun ja sitä kautta terveysongelmien mittavaan kasvuun ja niiden yleistymiseen. Valitettavasti valiokunta ei ole kuitenkaan kohdentanut tälle alueelle lisää määrärahoja. Mietinnössä on mainittu, että Terveiden tilojen vuosikymmen -toimenpideohjelman suunnittelu on lähtenyt käyntiin, ja se on hyvä asia, mutta silti tarvitaan myös konkreettisia määrärahoja tähän ohjelmaan. Mietinnössä todetaan, että asiaan palataan ensi keväänä. Olisi ollut ehkä hyvä, että olisi jo tähän mietintöön lisätty ne määrärahat.

20.23 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Suurista asioista hetkeksi pienempään, mutta merkitykselliseen yksityiskohtaan: Nostaisin esille kysymyksen ampumaradoista ja niiden kohtuuttomista ympäristönormeista. Tähän sain innoituksen edustaja Ronkaisen mainiosta talousarvioesityksestä yksittäisen ampumaradan lisärahoista, joka oli sekin aika merkittävä raha, siis yhdelle radalle. Näitä ratoja Suomessa riittää hyvin monessa paikassa. Tämä liittyy hyvin kiinteästi ympäristöpolitiikkaan kahdellakin tavalla: ensinnäkin kaavoituksen, maanrakennuksen lainsäädännön ja vesiensuojelun normien kautta säädellään sitä, missä niitä ampumaratoja voi olla ja millä ehdoilla, ja toisinnakin metsästyksen ja riistanhoitoon, jotka ovat keskeisiä asioita ympäristönsuojelun kannalta.

Vetoankin hallitukseen, että näille metsästyksen turvaamisen kannalta välttämättömille toiminnoille turvataan mielekkäät toimintaedellytykset. Suomi on sen verran laaja maa, että kyllä tänne ampumaratoja mahtuu, kun vain on tahtoa niitä jonnekin mahduttaa. Metsästäjäkunta vanhenee ja harvenee, aselupien saamisesta on tehty vaikeaa ja niin edelleen. Ei vaikeuteta tätä entisestään kohtuuttomilla ympäristönormeilla.

20.24 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa puhemies! Jäi vielä sen verran sanomatta tuosta rakentamisesta — ikävä kyllä ympäristöministeri Tiilikainen joutui lähtemään jo muihin virkatehtäviin, mutta kuitenkin tulkoon sanotuksi — että kun rakennetaan pientaloja tässä maassa, niin minun on mahdoton ymmärtää sellaista yhtälöä, että kun joku rakentaa esimerkiksi hirsitalon, niin ympäristöministeriön laatimissa erilaisissa säännöissä ja rakentamishojeissa on nykyisin ne ilmastointisysteemit tehty niin monimutkaisiksi, että muuan ystäväni, joka on ilmastointialan huippuasiantuntija, sanoi, että kun hän näitä taloja käy sitten tarkastamassa esimerkiksi jonkun ilmastointiongelman synnyttyä, niin hän on todennut lähes 99 tapauksessa 100:sta, että ne systeemit on aina väärin säädetty. Kun siellä sitten jää väärin säädettyjä systeemejä, pääsee kehittymään kosteuskeskittymiä taikka sitten liian vetoisia paikkoja, ja sitten se järjestelmä säädetään taas kerran väärin, jolloin se ei pelaa. Mutta kun rakentaa esimerkiksi hirrestä omakotitalon, missä on painovoimainen ilmastointi ja tulisija, ja pitää huolen siitä, että tontilla olevat kosteudet saadaan hoidettua salaajittamalla pois, niin se on idioottivarma rakennus, sanoi, että se ei ikinä homehdu. Vaan nykyisin laitetaan ne pakollisiksi, ja sen takia on näitä pientalorakentamisen ohjeita ja rakennusmääräyksiä kiristetty niin valtavasti, että se tehtäisiin niin kalliiksi, että maaseudulla rakentaminen tulisi mahdollisimman kalliiksi. Siellähän takana on tämä syy.

Minun mielestäni ympäristöministeriön pitäisi nyt tässä asiassa ottaa järki kauniiseen käteensä ja todeta se, että esimerkiksi hirsitalorakentamisessa, puutalorakentamisessa painovoimainen ilmastointi, tulisija ja riittävän hyvät muut varusteet toimivat idioottivarmasti eikä siitä talosta koskaan tule hometaloa. Näillä nykysysteemeillä, kun ilmastointeja viri-

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

tellään ja ne eivät koskaan toimi kunnolla, ei saada aikaan mitään muuta kuin suttu ja sekundaalia, ja sitä tässä maassa on jo riittävästi.

20.26 Jukka Kopra kok: Arvoisa herra puhemies! Haluaisin muistuttaa eduskuntaa hallituksen energia- ja ilmastostrategiasta. Siitä ei hirveästi nyt olla tänään keskusteltu, ja sen suhteen on tietysti merkittäviä edistysaskkeita tapahtunut erityisesti liikennepuolella. Liikennehän tunnetusti on meillä yksi erittäin suuri hiilidioksidipäästöjen aiheuttaja, ja parlamentaarinen liikenneverkkojärjestelmä — jonka työ on edelleen kesken, se valmistuu helmikuussa kuitenkin — elokuussa linjasi aika hyvin keinoja, joilla päästään näihin ilmastotavoitteisiin. Siellä konkreettisia toimia on esimerkiksi romutuspalkkiokokeilun jatkaminen, josta olemme tehneetkin jo ratkaisuja täällä. Se on hyvä keino, se poistaa korkeapäästöisiä autoja liikenteestä ja näin edesauttaa päästömäärien vähentämistä. Edelleen panostetaan sähköautoihin tukemalla niiden hankintaa ja kaasukonversioita. Tältä osin hallitukselle kiitosta siitä, että on tartuttu tomerasti toimeen parlamentaarisen liikenneverkkojärjestelmän suositusten mukaisesti ja hallituksen oman energia- ja ilmastostrategian tavoitteiden mukaisesti ja hengessä.

Kun tuolla maakunnassa erilaisia kehityshankkeita on ohjaamassa ja niiden valmistumista seuraa, lupaprosesseja ja niin edelleen, niin selvästi voi havaita, että meidän ely-keskusten elinkeinopuolen ja ympäristöpuolen eli TEMin ja YMin välinen yhteistyö ei välttämättä toimi niin hyvin kuin on mahdollista. Aina silloin tällöin sattuu hankkeita, jotka ikään kuin elinkeinopuolen puolesta etenevät suotuisasti ja niitä kehitetään, ja sitten kuitenkin saattaa tulla yllätyksenä sellaisia pisteitä, joissa ympäristöpuoli huomaakin niissä vaikeuksia, ja hyvin pitkällekin edenneet hankkeet sitten jumiutuvat, kun selvitetään aika myöhäisessä vaiheessa näitä ympäristöasioita. Tässä varmasti on tehostamisen [Puhemies koputtaa] varaa, ja uskon ja toivon, että kun maakuntaudistus toteutuu ja maakunnat näitä asioita ratkovat, niin tähän saamme tehoa lisää.

20.28 Satu Hassi vihr: Arvoisa puhemies! Haluan vielä nostaa esille asian, josta edustaja Honkonen puhui, nimittäin merten muovirooskaantumisen ja mikromuovin.

Ministeri Tiilikainen totesi, että tämä on maailmanlaajuinen ongelma, johon on herätty vasta hiljattain. Näin on. Tänään luin lehtiartikkelin, joka on erään kuuluisan sukeltajan kirjoittama, ja hän sanoi, että hän ei ole tehnyt yhtään sukellusta merissä niin, ettei merten muovisaastuminen olisi jollain tavalla tullut vastaan. Hän toi esille myöskin sen, että kaupallisesti maailmassa myytävästä kalasta 30 prosentilla on muovia suolistossaan ja äyriäisravinnossa mikromuovia on aika paljon. Eli siis tämä merten muovirooskaantuminen tulee myöskin meidän lautasillemme silloin, kun syömme merteneläviä, eivätkä suomalaiset jätkevät tältä ole vapaita.

Tämä on varmasti sellainen asia, josta tarvitsee tehdä kansainvälisiä sopimuksia, jotta asia saadaan maailmanlaajuisesti kuntoon, mutta otan sen nyt tässä budjettikeskustelussa esille siksi, että eurooppalaiset suljetut merialueet, kuten Itämeri ja Välimeri, ovat alueita, missä tavallaan näkyvät merten muovirooskaantumisen vaikutukset nopeammin kuin valtamerissä ja missä myöskin toimien, [Puhemies koputtaa] joita tehdään sen muovirooskaantumisen rajoittamiseksi — ja toivottavasti myös muovirooskan keräämiseksi meristä — vaikutuksia voidaan testata, ja tällä työllä toivottavasti on sitten vaikutusta siihen ja se antaa hyviä kokemuksia sen varalle, mitä tehdään koko maailmassa. [Puhemies koputtaa] Toi-

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

von, että tämä asia nostetaan myös Suomen ympäristötyössä aikaisempaa voimakkaammin esille.

20.30 Sami Savio ps: Arvoisa puhemies! Otan vielä lyhyesti kantaa näihin asuntojen korjaustoimintaan liittyviin avustuksiin. Kuten täällä mietinnössä on todettu, näille korjausavustuksille on suuri tarve, ja niillähän tosiaan tuetaan hissien jälkiasentamista kerrostaloihin ja liikkumaesteiden poistamista asuinrakennuksista ja iäkkäiden tai vammaisten henkilöiden asuntojen korjaamista, jotta voitaisiin edistää kotona asumista. Tämä hissien jälkirakentaminen on varsin kustannustehokas keino muuttaa asuntokantaa esteettömäksi ja samalla tukea kotona asumista. Tässä mietinnössä on mainittu, että hissittömissä kolmikieroksisissa tai korkeammissa kerrostaloissa asui yli 100 000 eläkeikäistä suomalaista vuonna 2015, ja tämä on kyllä todella korkea lukumäärä.

Valiokunta on nyt myöntänyt miljoonan euron lisärahoituksen uusien hissien rakentamiseen ja vanhojen hissien korjaamiseen esteettömäksi. Tämä on hyvä päätös, mutta mielestäni suuremmallekin määrärahalle olisi ollut tarvetta, sillä sen avulla voisimme auttaa vanhuksia jatkamaan kotona asumista pidempään ja se todennäköisesti toisi yhteiskunnalle jatkossa merkittäviä säästöjä.

20.32 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Aluksi tuohon edustaja Hassin mainitsemaan muoviongelmahan merissä. Se on varmasti vakava asia, mutta enemmänkin taitaa olla kehitysmaiden ja kolmannen maailman ongelma ainakin tutkimusten perusteella. Toki siihen Suomessakin kannattaa kiinnittää huomiota.

Mutta noihin talojen energiavaatimuksiin: Kyllähän ne tänä päivänä melko kohtuuttomia ovat. Edustaja Hoskosen esille tuomat esimerkit näistä ilmastointiongelmista ja niiden monimutkaisista ratkaisuista ovat varmasti täyttä todellisuutta. Paljon on puhetta sisäilmaongelmista, ja tässäkin talousarvioesityksessä on monia monia muutosesityksiä ja lisärahoituksia sen asian korjaamiseksi, mutta siltikin väittäisin, että ne suuremmat ongelmat ovat edelleen asenteen tasolla. Ihan muutama päivä sitten julkaistiin tutkimus, jonka mukaan edelleenkin sisäilmaongelmista puhuminen johtaa jopa työsyryntään Suomessa. Kun tämä saataisiin korjattua, niin oltaisiin jo paljon pidemmällä. Sillä, että löydettäisiin sellaiset normit tähän rakentamiseen, että tämmöiset terveen maalaisjärjen mukaiset ratkaisut, kuten se, että peitetään rakennukset niitten rakentamisen aikana, etteivät niiden rakenteet vety, kastu ennen kuin se rakennus on edes valmis, edes tämä tehtäisiin pakolliseksi, päästäisiin jo hyvin pitkälle.

20.33 Jukka Kopra kok: Arvoisa herra puhemies! Edustaja Mäkelä aikaisemmassa puheenvuorossaan peräänkuulutti keveämpää sääntelyä ampumaradoille. Nyt jos koskaan täytyy todeta, että olen edustaja Mäkelän kanssa kyllä erittäin samaa mieltä tästä asiasta. Meillä ammunta on hyvä ja kehittävä harrastus. Sitä soisi mahdollisimman monen harjoittavan joko säännöllisesti tai harvemmin, ja sille pitää löytyä mahdollisuuksia eri puolilla Suomea. Mutta ampumaratojen määrä vähenee koko ajan johtuen siitä, että niihin liittyvä ympäristösääntely on erittäin raskasta ja nykyisin ampumaradan rakentaminen harrastekäyttöön esimerkiksi yhdistyksen toimesta on käytännössä mahdotonta. Ennen vanhaan se oli mahdollista, ja aiemmin meillä näitä ratoja olikin enemmän. Nyt niitä ei ole, vaan kaikki tehdään lähinnä ammattilaiskäyttöön. Se on surullista, sillä se vähentää ammunnan mahdollisuuksia ja suosiota. Soisin kyllä osaltani, että tähän saataisiin korjausta.

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

Mutta sitten toisaalta taas edustaja Mäkelä vähätteli tätä edustaja Hassin esiin nostamaa valtamerien muoviongelmaa, ja siinä olen kyllä taas sitten Mäkelän kanssa eri mieltä mutta edustaja Hassin kanssa samaa mieltä. Se on erittäin vakava ongelma, sitä ei pidä vähätellä, ja kyllä Suomenkin on jotain sen asian eteen tehtävä. Me emme voi antaa vain valtamerien saastua ja muovin määrän siellä lisääntyä. Jos emme tee mitään, niin meret ovat tuhon omia ja kalakannat siellä supistuvat niin paljon, ettei niistä enää ruuaksi ihmiskunnalle kohta ole.

20.35 Hanna Kosonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Edustaja Hassi otti äärimmäisen vakavan ongelman esiin eli merten ja järvien muoviroskat. Siellähän on mikroroskia, mikromuovia ja sitten vähän isompaa muoviroskaa. Ehkä järvissämme emme onneksi näe tällä hetkellä suurempaa muoviroskaa, koska kohtuullisesti pystymme pitämään rantamme puhtaina, mutta merissä on myös tätä suurempaa muoviroskaa. Mutta mikä järkyttävintä, myös järvissämme on mikromuovia yllättävän paljon. Sitähän tulee erityisesti autonrenkaista ja sitten pienemmässä määrin esimerkiksi fleeecekankaasta vaatteiden pesun yhteydessä, ja sitä valuu myös kosmetiikasta jäteveden mukana järviimme. Tähän ongelmaan ei ole oikeastaan vielä suurta ratkaisua, koska autonrenkaiden mikromuovijäte valuu noiden sadevesien myötä teiltä tuonne järviin ja meriin, ja nämä ovat aivan valtavia määriä, mitä sitä kautta sinne mikromuovia joutuu kalojen ja muiden eliöiden elimistöihin ja sitä myötä myös sitten ihmisten elimistöihin.

Muovin kierrätys on yksi ratkaisu, mitä voimme tehdä, mutta sitten suomalainen biotalous kyllä tarjoaa tähän ratkaisuja. Täällä niitä tekoja peräänkuulutettiin. Meillähän on keksintöjä muun muassa sellaisen tekstiilin suhteen, joka on aivan kierrätettävää puuperäistä ainetta, ja myös autonrenkaita on pyritty kehittämään, osaksi ainakin, mikroselluaineista. Sitten tietenkin pakkausmateriaaleja on Suomessa kehitetty valtavasti biohajoavista puuperäisistä aineista. Näillä teoilla Suomi pystyisi ratkaisemaan [Puhemies koputtaa] maailman valtavia, isoja ongelmia, kun annetaan sille mahdollisuus.

20.37 Sari Multala kok: Arvoisa puhemies! Jatkan tästä tärkeästä aiheesta, mikromuoveista ja muoveista merissä ja vesistöissä. On niin, että se on suuri ongelma ja toki näkyvämpi ja suurempi ongelma varmasti kehitysmaissa kuin täällä meillä. Tiedän sen ihan konkreettisesti. Monesti olen niihin muovipusseihin ja muihin törmännyt. Etelä-Euroopassa ja Etelä-Amerikassa ja muualla ne ovat todella näkyvä ja suuri ongelma. Mutta tässä edustajat ottivat esiin edelläni myös mikromuovin, ja sen osalta mielestäni ensimmäinen askel on se, että sen haitallisuudesta puhutaan ja se ymmärretään ja sitä kautta mahdollisesti ensin päästään tietoisuuteen siitä, mitä sille voisi tehdä. Ja kosmetiikkateollisuus on jo tässä joitakin askeleita ottanut siihen suuntaan, että ainakin jotkut yritykset pyrkivät sitä tuotteissaan vähentämään. Nythän myös vuoden turhakkeeksi valittiin fleeecekangas, ja ehkä juuri siitä syystä, että nimenomaan siinä esiintyvä mikromuovi aiheuttaa niin sanottuja näkymättömiä, ainakin ihmissilmälle näkymättömiä ympäristöhaittoja, ja se on varmasti hyvä avaus siinä suunnassa, että pääsemme kohti vähämuovisempia vesistöjä. Mutta totta kai meidän pitää sitten myös pohtia sitä, onko jossain vaiheessa tarpeen tehdä joitakin lainsäädännöllisiä tai muita rajoittavia toimenpiteitä, jotta muovista päästäisiin eroon Suomessa mutta erityisesti maailmalla.

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

20.38 **Satu Hassi vihr:** Arvoisa puhemies! Ympäristövaliokunnan jäsenet, edustajat Kosonen ja Multala, ja myöskin edustaja Kopra jo hyvin kommentoivat edustaja Mäkelää, mutta haluan osaltani vielä lisätä tähän. Nyt näkyvintä ja ihmissilmälle ruminta muovirokkaahan on se isokokoinen muovirokka, minkä silmä näkee, mutta ympäristölle vaarallisinta on mikromuovi, ja isotkin muovirokat esimerkiksi meressä jauhautuvat sitten aikaa myöten kaikki täksi mikromuoviksi. Ja todella, ei Suomi ole tästä ongelmasta vapaa: esimerkiksi kun Itämeren rantoja on tutkittu, niin eivät Suomen rannat ole erottuneet mitenkään erityisesti naapurimaita puhtaampina muovirokastasta, pikemminkin päinvastoin.

Mutta sellainen asia, mitä moni ei tiedä — itse opin sen Euroopan parlamentissa, koska siellä käsiteltiin muovikassien käytön vähentämiseen pyrkivää EU-lainsäädäntöä — on, että mikromuovi meressä, ja varmaan myöskin järvissä, imee pintaansa orgaanisia ympäristömyrkyjä, joiden pitoisuus muovirokan pinnassa saattaa olla jopa miljoonakertainen verrattuna näiden samojen myrkyjen pitoisuuteen itse vedessä. Se tarkoittaa sitä, että esimerkiksi kun syömme äyriäisiä, jotka ovat syöneet mikromuoveja, tai samaten kun syömme kalaa, joka on syönyt mikromuoveja, ne sisältävät näitä myös ihmisille myrkyllisiä aineita, ja tietysti tämä on merten ekosysteemeille tavattoman vaarallinen asia. Olen iloinen siitä, miten useat kollegat ovat painottaneet tämän asian vakavuutta.

Lopuksi haluaisin todeta, että yhdestä asiasta olen edustaja Mäkelän kanssa samaa mieltä, nimittäin siitä, että rakentamisessa sääsuojauksen pitäisi olla vakiokäytäntö.

20.40 **Jani Mäkelä ps:** Arvoisa puhemies! Korjataan vielä pöytäkirjaan sellainen seikka, että en suinkaan vähätellyt merien muoviongelmaa Suomessa — kunhan vain totesin, että se ei ole meidän näkökulmastamme kenties niin vakava ongelma kuin jossain muualla kehitysmaissa ja kolmannessa maailmassa, missä kierrätystä ei tapahdu alkuunkaan samalla tavalla kuin meillä, vaan suurten yhdyskuntien muovijäte päättyy jokia pitkin sellaisenaan mereen ja muodostaa sinne näitä valtavia muovipyörteitä, joista olemme saaneet lukea.

Mutta varsinaisena aiheena halusin vielä todeta ja tuoda salissa muillekin esiin perussuomalaisen vaihtoehtobudjetissa tähänkin pääluokkaan liittyvän panostuksen matkailun edistämiseen. Eli siellä on jopa 10 miljoonan verran osaltaan esimerkiksi kansallispuistojen markkinoinnin uusiin keinoihin ja muuhun vastaavaan toimintaan.

Yleiskeskustelu päättyi.

Pääluokan käsittely keskeytettiin.

8.9. Pääluokka 36 Valtionvelan korot

Puhemies Maria Lohela: Seuraavaksi esitellään valtionvelan korkoja koskeva pääluokka 36.

Keskustelu

22.38 **Jani Mäkelä ps:** Arvoisa puhemies! Tähän loppuultaan tietysti kannattaa puhua talouden tiukoista luvuista. Valtionvelka on tällä hetkellä suuri, ja vaikka korkotaso onkin nyt matala ja korot sitä kautta suhteellisen matalia, niin emme varmaan kukaan oleta, että tämä tilanne tulee olemaan pysyvä, eli korot tulevat nousemaan, ja siihen täytyy jossain

Pöytäkirja PTK 145/2017 vp

vaiheessa varautua. Sen lisäksi meillä on myöskin takausvastuuta Euroopan maiden talouksista. Tässäkin talousarviossa on tulossa yli 3 miljardia lisävelkaa, ja se tulee omalta osaltaan kasvattamaan myös näitä korkomenoja ja niiden kasvupotentiaalia tulevaisuudessa.

En malta olla sanomatta, että kun sanotaan, ettei maahanmuutto liity johonkin asiaan, niin kyllä se vaan tähänkin liittyy. Yli puolet siitä velasta, jonka otamme ja josta korkoa maksamme, tulee tavalla tai toisella maahanmuuttoon liittyviin kuluihin.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi pääluokan 36 mietinnön mukaisena.

Asian käsittely keskeytettiin.

9. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on keskiviikkona 20.12.2017 klo 10.00. Täysistunto lopetettiin klo 22.39.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Maija-Leena Paavola